

Sven Winnell 13 okt 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014.

<http://winnell.com/omr36-39zso.pdf>

Sven Winnell 13 okt 2014: Samhällsplaneringens problem.
Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zso.pdf>

Innehåll:

Sida

8	Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om läget i världen.	36	Klimatstriden trappas upp
9	Smittan är steget före	37	Därför har Kanada valt fel väg i integrationspolitiken
10	Kraven ökar på ett besked från Hillary Clinton	40	Iran är en del av problemet
12	66 000 kurder på flykt undan Islamiska staten	42	Hög tid för klimatets plan B: Skapa tull- och skatteallians
13	Motvillig maktdelning	44	Här tas de övergivna barnen emot med öppna armar
15	Vakna västvärld, vi vann	46	Ryska soldater dras tillbaka
16	Ledare utan förändringsmandat	47	Obama: För USA är valet enkelt
17	Feminiserade storstäder dominerar snart världen	48	FN skärper tonen mot tillresta terrorkrigare
19	Dramatisk morgon. Tidig extraupplaga sedan DN:s korrespondent snappat upp ett scoop på restaurang	48	Skottlands nya makt het valfråga nästa år
21	Förtryckt ska också vara fattig	50	Ingen bra månad för konjunkturen
22	Syriska folket klämt mellan två förtryckare	50	Mer står på spel än egna intressen
23	Den optimala tiden för världen att agera är nu	52	Europa mumlar om kriget mot IS
25	Intresset för klimatet har ökat efter katastrofer	53	Folkets lidande fortsätter i bombernas skugga
26	Hopp för klimatet	55	Enad front – men med olika motiv
27	Folkomröstning som inget löste	56	FN-beslut tvingar fram skärpta lagar
29	Bräcklig koalition mot terrorn	58	Forskare fruktar att ebola inte ska kunna stoppas
30	USA: Striden mot IS kan ta flera år	60	Ny båt i sjönöd med flyktingar ombord
34	Det jag sett har berört mig djupt	61	Bubblan sprack – här stärmiljoner lägenheter tomma
35	IS ett dilemma i samtal om iransk kärnenergi	63	Gud bevare Europa
36	Antal ebolafall fler än beräknat	64	Terrorister är värre än FN
		65	Två folk i en stat kan vara vägen till fredlig lösning
		67	Offensiven i Syrien river upp djupa sår hos kurderna
		69	Fler ger sig in i kampen mot terrorn
		70	Protester mot terrorn
		71	Britterna ansluter till koalitionen
		72	Belgien sade också ja till militär insats
		73	Presidenten vittnar i laddad maffiarättegång
		73	Gasuppgörelse i hamn
		74	Huvudstaden är en symbol för maktspel, intriger och byråkrati
		75	Nya regler på global spelplan

- 77 Mina ben bar mig inte och jag bara grät
79 Pyramidernas toppar kan vara gjutna
81 De bär med sig oron över gränsen
83 Britter redo för angrepp
84 Spikat för historiskt val om självständighet
85 Moskvaborna: Vi klarar oss bra utan västvärlden
87 Protesterna trappas upp
88 Malmström först att grillas av parlamentet
91 I dag går Kina om USA som största ekonomin
92 Handla fritt är stort och rätt
- 94 Hundratusentals hoppas Peking ska böja sig
96 Riskfyllt att äventyra självstyret
97 Paraplyer mot kommunismen
98 Skolans högtidliga start slutade i tragedi
100 Kines? Ja, på pappret men inte i hjärtat
102 Turkiet vill skicka militär in över syriska gränsen
103 Abbas varnar USA för nej-röst i FN
104 Kampen förvånar turister från Kina
106 Ledningen utlovar samtal om reformer
107 Etnisk klyfta blir tydlig i vallokalen
- 109 Rysslands agerande i Ukraina splittrar folket än mer
110 Billigare mat en lättnad för fattiga länder
112 Kina måste infria sina löften
114 Den enes frihet – den andres ”korstågsanda”
115 Fortsatta strider vid flygplatsen i Donetsk
116 Rädda invånare lämnar sin åsikt på anonym lapp
117 Ledarna hoppas att protesten självdör
118 De amerikanska symbolerna är inbyggda i läroplanen
119 Kurder fruktar massaker om Turkiet attackerar IS
121 Skillnaderna nord-syd är större än öst-väst
- 122 Katalonien trotsar Spanien
122 Lettlands vändning imponerar
123 Våldsam kolonialism. ”Kartor” ger en förlegad och förvrängd världsåskådning
124 Kandidaterna som avskyr varandra
129 Joshua, 17, är symbolen för studenternas vrede
131 Iran – en möjlig bundsförvant
133 Varje dag startar med ny lista över offer
135 Hjälp pengar finns – nu fattas personal
136 Högerkandidat skrällde – slog ut Rousseffs rival
137 Ebola har nått Europa – spansk kvinna smittad
- 138 Den ukrainska ödesfrågan
140 46 jihadister åtalas för terrorbrott
142 IS har lätt att locka frivilliga att strida
143 Turkiets kurder kräver en militär insats i Syrien
144 Protesterna i Leipzig fick hål på muren
146 Putin pumpar livet ur ekonomin
147 Invånarna har fått nog av kartellernas terror
149 Blodiga protester mot passiv militär
150 Flygattacker kan inte rädda Kobane
150 Värdiga pristagare
- 152 Politiker ställer in samtal
152 Striden om samkönade äktenskap inte avgjord
153 Rysslandsfonder krymper snabbt
154 De unga vill ha ett Hongkong med mer hjärta
159 Missnöje kan ge nya partier chansen att ta över i Bosnien
161 Ärkefiender fortsätter strida trots fredspriset
162 Ebolakoll införs på flygplatser
163 Självstyrets finansiella hake
165 Polen behöver förändringar

166 **Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om svenska inrikesförhållanden.**

En del artiklar 30 sept - 13 okt 2014 har lagts in i tidningskommentarerna i

Sven Winnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014 <http://winnell.com/omr36-39zzp.pdf>

Artiklarna läggs in senare.

**Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om
läget i världen.**

DN 21 sept 2014:

“Smittan är steget före”

“USA:s president Barack Obama har förklarat krig mot ebolaviruset. Upprustningen måste ske snabbt om epidemin ska besegras.

På mindre än fyra veckor har antalet ebolafall i Västafrika fördubblats. Sedan det första fallet i december i fjol har över 5 000 människor insjuknat och ungefär hälften av dem dött, enligt Världshälsoorganisationen WHO:s siffror.

Länge famlades det efter svar på frågan vilket sorts hot utbrottet kunde innebära. Skulle sjukdomen göra halt ungefär som under tidigare toppar i kurvan? Redan under sommaren kunde det uteslutas. Förutsättningarna för viruset att spridas är annorlunda den här gången.

Det väckte sedan följdfrågor om det globala smittskyddet. Men risken är fortfarande liten att epidemin slår rot i länder med en utvecklad sjukvård. Sjukdomen är visserligen bedräglig på det sättet att de första symtomen lätt förväxlas med influensa. Men i fungerande samhällen med en modern vårdapparat går smittan att hejda. Sannolikheten är mikroskopisk att viruset växlar smittväg och blir luftburet. Epidemin väntas därför inte nå globala proportioner.

Snarare måste årets ebolautbrott ses som en regional humanitär katastrof. Förutsättningarna är knutna till Västafrika: decennier av krig i de drabbade länderna har hindrat sjukvården från att avancera. En sällsynt låg tillit till myndigheter och den medicinska vetenskapen har gröpts ur ytterligare i takt med att smittan har spridits. Bristande sanitet, traditionell medicin och begravnings seder har underlättat ytterligare

för viruset att fortplanta sig och spridas över landgränserna. Det har skapat idealiska förutsättningar för ebola, skriver tidskriften Science.

Organisationen Läkare utan gränser har fått bära en övermäktig börda. Inte heller WHO:s anslag, som krympte efter finanskrisen, har räckt särskilt långt. Storbritannien och USA har utlovat hjälpinsatser, men de har varit småskaliga och legat åtskilliga månader fram i tiden. Smittan har hela tiden varit ett långt steg före.

Veckans besked från USA:s president Barack Obama var därför viktigt. Landets insatser ska trappas upp avsevärt. 3 000 experter, hjälparbetare och sjukvårdskunniga skickas i första hand till det hårt drabbade Liberia. Även Sierra Leone och Guinea ska nås av hjälpen.

”Vi kan inte övervinna ebola ensamma”, vädjade den liberianske läkarassistenten Jackson KP Niamah i ett anförande inför FN:s säkerhetsråd på torsdagen. Samma möte utmynnade snabbt i en resolution. Ebolaepidemin förklarades vara ett hot mot fred och internationell säkerhet.

På det sättet har krisen till slut blivit en global angelägenhet. USA är det land som i praktiken mäktar med att bekämpa epidemin, och tillsammans med lokala myndigheter, FN och internationella organisationer har likartade kriser hanterats förr. Efter jordskalvet som drabbade Haiti 2010 uppbyggdes resurser snabbt. Att Obama har utlovat den största internationella ansträngningen inom smittskyddets historia inger hopp om att ebolakrisen också går att hantera.

Smittan kommer att skörda fler offer, fortsätta att sprida skräck och vålla djupa sår i de drabbade ländernas ekonomier. Men med snabba och effektiva insatser kan viruset besegras.

DN 21/9 2014 “

DN 21 sept 2014:

“Kraven ökar på ett besked från Hillary Clinton”

“Ska hon eller ska hon inte ställa upp i nästa presidentval? När Hillary Clinton besöker Iowa är det för att ge Demokraterna draghjälp i de kommande mellanårsvalen. Men alla på plats letar efter tecken på om hon vill bli presidentkandidat. Många menar att det nu är dags att tala klarspråk. “

“Des Moines. När Hillary Clinton till slut intar talarstolen nickar hon menande mot publiken och säger att hon har mycket att tänka på dessa dagar – som att hon vilken dag som helst ska bli mormor. Paus.

– Och sen är det ju det där andra, tillägger hon med ett flin, till publikens förtjusning och 200 journalisters spetsade öron.

Scenen är uppställd på ett gräsgrönt, böljande jättefält strax utanför Indianola, någon mil från Iowas huvudstad Des Moines, och har några höbalar och en enorm flagga som fond. ”Tom Harkin Steak Fry” är ett årligt demokratiskt arrangemang sedan 37 år och publikens cirka 8 000 demokrater är här för att ta farväl av senator Tom Harkin som ska gå i pension, men än mer för dragplåstret Clinton. Och det spelar ingen roll att ingen egentligen tror att Hillary Clinton kommer att visa korten just i dag (det gör hon inte heller); alla söker efter signaler som tyder på att hon kommer att ställa upp i presidentvalet 2016. Och hon retas friskt och bjuder på repliker som:

”Hello Iowa! I’m ba-ack!”

och ”Hör ni, jag blir också upphetsad av presidentval!”
och ”Låt det nu inte ta sju år till innan jag är tillbaka här.”

Det sista syftar på tiden som har gått sedan Hillary Clinton var här senast, och då den dåvarande senatorn Barack Obama gjorde succé av sällan skådat slag (en bedrift som inte minskar om man betänker att bara 2,9 procent av delstatens befolkning är afroamerikansk).

För Hillary Clintons del blev Iowa ett präktigt fiasko och när delstatens demokrater valde bland kandidaterna 2007 slutade hon på en förödmjukande tredjeplats, efter inte bara Obama utan också John Edwards.

Iowa är ett obligatorium för alla som vill bli president, då dess väljare tidigt i processen får säga sitt om partiernas presidentkandidater. Att lyckas här är ett viktigt led i den lika komplicerade som dyra vägen mot nyckeln till Vita huset. Utöver det, skämtas det ibland, finns inte mycket i Iowa. Här bor fler kor än folk.

Formellt sällar sig Hillary Clinton till grillbiffätarna på ängen för att ge Demokraterna sitt stöd inför mellanårsvalen i november. Då står förvisso mycket på spel, men alla vet att besöket handlar om hennes egen politiska framtid.

Men även om Clinton i opinions- undersökningarna leder stort framför övriga som nämns i sammanhanget och manegen kan sägas vara krattad, döljer sig stenar under sågspånen. Högprofilerade demokrater som vice president Joe Biden och senatorn Bernie Sander har båda besökt Iowa i dagarna, och det är inte för kossornas skull.

Före showen, som man måste kalla den, pratar jag med Washington Posts politiska kommentator Dan Balz, som till skillnad från flertalet

inte tar hennes kandidatur för given (hon är trots allt i en ålder då de flesta börjar trappa ned):

– Om hon väljer att inte ställa upp så lämnar hon ett parti i kris. Då måste man kraftsamla kring andra namn, säger han.

Men Clinton har flaggat för att ett besked kan dröja in på nästa år, och Balz håller med om att det blir intressant att se vilka personer hon väljer att omge sig med i en eventuell kampanj, många sukter efter en bit av hennes kaka. Frågan är om någon i hennes krets törs vara tillräckligt uppriktig.

I Iowa handlar Hillary Clintons tal om enkla väljarfrågor: ekonomi och minimilön, rätten till lika lön för lika arbete, hälsovård och skola. Hon gör sitt jobb. När hennes make Bill med gott humör avslutar talarlistan är det med liknande teman, men med en uppenbart skickligare retorik.

Men kanske börjar kraven stiga nu. Under sommaren har Hillary Clinton varit på bokturné med sin memoarbok ”Svåra val”, men mottagandet har inte varit det ärevarv hon möjligen väntade sig. Och den stort uppslagna recensionen av Henry Kissingers bok ”World Order” hon skrev i Washington Post ledde snabbt till sarkastiska kommentarer om att den var en självupptagen programförklaring.

Under veckan som följer framträdandet i Indianola stiger irritationen hos politiska kommentatorer på båda sidor, och många menar att det får vara nog med teatern: Kom ut nu, säg hur du ska ha det.

Och i skarpt läge räcker det inte att vara ”Hillary Clinton”. Som en kolumnist påpekar: Det är betydligt svårare att övertyga väljarna vad man ska göra bättre än en president vars regering man själv har

tillhört, än att slå ur oppositionsposition, vilket var fallet 2008 då den avgående presidenten hette George W Bush.

Clinton måste förklara vad hon vill, hur hon ska lirka upp samarbetet i den baklåsta kongressen – och varför hon är bäst. Ordet ”erfaren” räcker inte: Ett presidentval handlar om framtiden. Och i hennes erfarenheter finns gott om detaljer att närskåda för rovgiriga motståndarlager. En nybildad, särskild kommitté i kongressen tar nu åter upp attacken på amerikanska diplomater i Benghazi i Libyen som inträffade då Clinton var utrikesminister.

Fast Hillary har också gott om tillskyndare. Organisationen Ready for Hillary har sedan i januari samlat in en bra bit över 2,5 miljoner kontaktuppgifter till väljare och på det gröna fältet går den blå ”Hillarybussen” inte att missa. De flesta som DN talar med på grillkalaset är också imponerade av Clinton, men några minns hur det var sist:

– Hon sa att Iowaborna är utbildade. Sådant glömmar man inte, som en man säger.

Vid utgången sticker ett stånd ut, märkt ”Ready4Warren”.

– Alla är inte så förtjusta i Hillary. Hon står för nära Wall Street. Senator Elizabeth Warren har varit tuff mot finansvärlden från början. Hon skulle bli en utmärkt president, säger Brenda Brink.

Hon tillägger att många har stannat för att ge sitt stöd.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“Fakta. Mellanårsval

Den 4 november hålls mellanårsval till kongressen, USA:s lagstiftande församling. Då väljs representanhusets 435 ledamöter, samt en tredjedel av de hundra senatorerna. I dag har Republikanerna majoritet i huset, medan Demokraterna kontrollerar senaten. Störst fokus inför valet ligger på utfallet i senaten, som Republikanerna har möjlighet att vinna. Om Republikanerna kontrollerar hela kongressen får den demokratiske presidenten Barack Obama svårt att få genom sin politik.

Nästa presidentval äger rum hösten 2016. Processen dit är lång och intensiv och spekulationerna om tänkbara kandidater pågår. Hillary Clinton är sedan länge favorittippad bland Demokraterna, men har inte sagt om hon ska kandidera. Ett besked väntas tidigast efter mellanårsvalen, men kan dröja till efter årsskiftet. Enligt den senaste opinionsundersökningen stöds hon av 53 procent av Demokraterna, Joe Biden av 15 och Elizabeth Warren av 7 procent.

Fakta. Hillary Clinton

Hillary Clinton är född i Chicago 1947, är utbildad jurist och har en bakgrund som advokat.

Hon har befunnit sig i det politiska rampljuset i flera decennier: som hustru till USA:s president 1993–2001 Bill Clinton; därefter som senator 2001–2009.

Hon kandiderade för att bli Demokraternas presidentkandidat inför valet 2008, men förlorade då mot Barack Obama. Hon var dock hans utrikesminister 2009–2013.

Memoarboken ”Svåra val” släpptes i våras.

Skulle Hillary Clinton vinna presidentvalet blir hon den första kvinnliga presidenten i USA:s historia. “

DN 21 sept 2014:

“66 000 kurder på flykt undan Islamiska staten”

“Fruktan för IS härjningar driver invånarna i norra Syrien på massflykt. På ett dygn har runt 66 000 kurder flytt över gränsen till Turkiet.

Minst hundra byar nära gränsen till Turkiet har evakuerats av kurdiska styrkor på grund av Islamiska staten, IS, som sedan i torsdags intagit tiotals byar. Nu flyr tusentals av rädsla för att extremisterna även ska inta den strategiskt viktiga staden Kobani.

Den kraftiga flyktingvågen fick Turkiet att på fredagen öppna upp en tre mil lång lucka i gränsen.

I går hade 60 000 kurder flytt över till Turkiet, enligt landets vice premiärminister Numan Kurtulmus. Samtidigt väntade flera tusen fortfarande på att få komma över gränsen.

En av flyktingarna är 24-åriga ingenjören Abdullah Shiran, som berättar om skräckscenerna som utspelade sig kring hembyn Shiran, en mil utanför Kobani.

– IS kom och attackerade och vi flydde tillsammans med kvinnorna medan resten av männen stannade kvar. IS dödade mycket folk i byarna, skar halsen av dem. Vi var livrädda för att de skulle skära av våra halsar också, säger Abdullah Shiran till Reuters.

30-åriga Mustafa Saleh har också tagit sig över till Turkiet. Han vädjar till omvärlden.

– USA, Turkiet, Ryssland och andra vänligt sinnade länder måste hjälpa oss. De måste bomba Islamiska staten. Allt IS gör är att hugga av huvuden. De har ingenting med islam att göra, säger Mustafa Saleh till Reuters.

Islamiska staten befann sig i går 15 kilometer från Kobani. Flera strider rasade runt staden, där krigare utrustade med raketer, artilleri, stridsvagnar och bestyckade fordon drabbade samman med kurdiska styrkor.

– Kobani står inför den värsta och mest barbariska attacken i dess historia, säger Mohammed Saleh Muslim, ledare för det största kurdiska partiet i Syrien, PYD.

I går välkomnade de turkiska ledarna 46 landsmän, som sedan i juni hållits gisslan i Irak av IS, hem igen. Stor oklarhet råder dock om hur de fångna sluppit fria. Enligt president Tayyip Erdogan befriades de efter en lyckad operation av under-rättelsetjänsten. Men eftersom IS släppte turkarna utan strid antar de flesta bedömare att Turkiet på något vis betalat för frigivningen.

En teori som florerar är att IS belönat Turkiet för att det håller sig utanför den militära kampanjen mot terrorrörelsen.

Carl V Andersson carl.andersson@dn.se “

DN 22 sept 2014:

“Motvillig maktdelning”

“Afghanistans nye president heter Ashraf Ghani. Rivalen Abdullah Abdullah får ett slags premiärministerpost, efter att de båda på söndagen undertecknat ett avtal om att dela makten. Men vem som egentligen vann valet är det ingen som vet.

I den första omgången i april var Abdullah långt före, men nådde ingen majoritet. Den avgörande rundan i juni ska ha tagits hem av Ghani, men motståndaren har aldrig accepterat det.

Utrymmet för fusk är gränslöst i ett land härjat av krig och inpyrt av korruption. Infrastrukturen är ytterst rudimentär, ingen folkräkning har ägt rum på 30 år och antalet röstkort är långt större än mängden röstberättigade. Allehanda manipulationer har varit omfattande, och inte enbart på segrarens sida.

Ghani har en doktorsexamen från New York, har arbetat för Världsbanken och var förut finansminister i samma regering som ögonläkaren Abdullah var utrikesminister. Utbildning och meriter avgör dock inte afghanska val.

Eftersom Ghani tillhör den dominerande pashtunska folkgruppen, precis som företrädaren Hamid Karzai, har han ett naturligt övertag. Abdullah stöds främst av tadjiker och hazarer. Sannolikt hade pashtunerna aldrig godkänt en ledare med en annan etnisk tillhörighet. Karzai såg 2009 till att bli omvald med hjälp av massivt fusk, och han hade många fingrar med i spelet även denna gång. Märkligt nog tycks valdeltagandet i Afghanistan ofta vara som högst där det är som mest omöjligt att delta.

Abdullah har bojkottat både rösträkningsprocessen och granskningen som den så kallade oberoende valkommissionen utfört under överinseende av FN. Innan han till slut vek sig ställde han som villkor att de officiella siffrorna aldrig skulle publiceras, alternativt att hans förlust skulle redovisas som knapp.

Utfallet bygger alltså på förhandling snarare än demokrati. USA har också gjort mycket tydligt att parterna måste göra upp. Annars riskerar det ekonomiska biståndet att frysa inne.

Förtroendet på förhand för en sådan nationell samling är knappast det bästa. Smärtstillande medicin, kommenterade en parlamentariker. Frågetecken finns också för maktindelningens grundvalar. President Ghani är regeringschef, men den nye premiärministern bas för ett parallellt kabinett där i stort sett samma personer sitter.

De båda ledarna är eniga om att dela på utnämningarna, men hur det ska gå till lär bli föremål för tolkning. Om de kan driva en gemensam politisk linje, eller om det bara handlar om poster, återstår att se. Karzai vill också ha ett ord med i laget från sitt nybyggda hus ett längre stenkast från president-palatset.

13 år efter USA:s militära ingripande för att störta talibanerna och krossa terrornätverket al-Qaida finns åtskilliga framsteg att rapportera när det gäller utbildning, hälsovård och mänskliga rättigheter. Problemen är ändå monumentala. Ett afghanskt statsöverhuvud har så många utmaningar att det är ett under att någon vill ha jobbet. Framför allt fortsätter inbördeskriget mot talibanerna.

Både Ghani och Abdullah säger ja till den säkerhetspakt med USA som Karzai vägrade skriva under. Enligt denna ska runt 10 000 amerikanska soldater stanna kvar efter de stridande truppernas slutliga

reträtt vid årsskiftet. USA hoppas dessutom på 4 000 man från andra Natoländer. Försättningsstyrkan ska utbilda och bistå den nya afghanska armén på 350 000 soldater. Den visar hygglig förmåga men lider också stora förluster. De senaste månaderna har talibanerna gått till förnyad offensiv.

Första halvåret 2014 ökade antalet civila offer med nästan 25 procent jämfört med i fjol. Om talibanerna i grunden kan besegras är tveksamt. Sannolikt måste till slut något slags förhandlingslösning hittas.

Den infekterade valprocessen och maktkampen har samtidigt förlamat statsapparaten. Skatteintäkter och investeringar har rasat. Att bekämpa korruptionen och narkotikaekonomin är livsnödvändigt men oerhört komplicerat.

Ghani har tidigare sagt att formeln vinnaren-tar-allt inte kan fungera, och måste visa att han menar det. Abdullah och hans läger behöver också gräva ned stridsyxorna. Under tiden har USA och resten av världen ett fortsatt ansvar för att stödja Afghanistans hårt prövade folk. Det finns mängder av falluckor, och under dem väntar barbariet.

DN 22/9 2014 “

DN 22 sept 2014:

“Vakna västvärld, vi vann”

“Gränsen till lyckolandet går fortfarande till stor del mellan öst och väst. När opinionsinstitutet Gallup tillsammans med hälsoföretaget Healthways mäter världens lyckonivåer når dessa klart högst i Nord- och Sydamerika samt Västeuropa. Sedan kommer resten av världen.

Det handlar om studien ”State of global well-being” där fler än 133 000 människor världen över har intervjuats. De har fått frågor om sitt välmående på fem områden; socialt, ekonomiskt, samhälleligt, fysiskt samt avseende mening i vardagslivet. Naturligtvis kan en nypa salt anbefallas – det är svårämbara och flyktiga faktorer som granskas. Men studien är ändå ett försök till något som ofta efterfrågas: en sorts mental BNP-beräkning.

Allra lyckligast är befolkningen i Panama, Costa Rica och Danmark. Sverige kommer på åttonde plats. Minst tillfreds är befolkningen i Syrien, Afghanistan, Kongo-Kinshasa och Haiti.

Några enkla slutsatser kan dras. Det ena är att studien i huvudsak är trevlig läsning för en liberal, i bemärkelsen en som är övertygad om den öppna, sekulära marknadsekonomins överlägsenhet som politiskt system. Den otäcka västvärld som ofta får så mycket skäll tycks i alla fall ha egenskapen att göra sina medborgare lyckliga. (De som vet bättre än jag kan säkert med den yppersta teoretiska skärpa förklara varför denna egenskap är helt oviktig.)

Men varför hamnar så många sydamerikanska länder på listan, trots att flera av dem har klara demokratiska brister? En förklaring, som ges i studien, är en kulturell tendens i regionen att se livets ljusa sidor. En

annan att regionen tydligt är på väg åt rätt håll. Diverse högerjuntor och totalitärt socialistiska experiment är förhoppningsvis snart ett vedervärdigt minne blott.

Och Sverige? Ja, här har ju vänstervågen svept undan den nyliberala kaosallians som i åtta år haft som projekt att på pin kiv slå sönder Sverige och skapa ett moras av klyftor och orättvisa. Hur bra kommer det då inte att bli i Löfvens lyckoland – med tanke på att svenskarna redan i dag är det folk som är mest tillfreds med sin ekonomiska situation. 72 procent är nöjda, eller dubbelt så många som det europeiska genomsnittet.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 22 sept 2014:

“Ledare utan förändringsmandat”

“De främsta uppdragen inom EU ger begränsad formell makt. För att skaffa sig stort inflytande måste man vara politisk entreprenör. De tre som nu valts är i det avseendet oprövade.

Med den slutgiltiga fördelningen av portföljer i EU-kommissionen har unionen fullbordat sitt vaktombyte. Processen tog nästan fyra månader efter valet till Europaparlamentet i maj, och slutresultatet vilar ofrånkomligen på en rad kompromisser, precis som man kan vänta i ett EU bestående av 28 lättstödda nationer.

För att EU:s institutioner ska fungera väl får ingen viktig väljargrupp (vänster eller höger, öst eller väst och så vidare) känna sig förbigången. Och den nya kommissionen ser ganska stark ut: mer än 20 av dess 28 medlemmar har varit regeringschefer, vice regeringschefer eller ministrar. Personer som har innehaft höga politiska ämbeten i hemlandet anser alltså att det är värt besväret att flytta till Bryssel.

Uppmärksamheten har varit riktad mot de tre topptjänsterna: ordföranden för kommissionen, ordföranden för Europeiska rådet och den höga representanten för utrikesfrågor och säkerhetspolitik.

Kommissionens nye ordförande Jean-Claude Juncker är den förste som någonsin valts tack vare sin fraktions starka resultat i parlamentsvalet. Denne gamle Brysselräv är inte den som hänför massorna. Men ibland kan det vara en fördel. En insider vet hur han ska jämka samman motsatta intressen och få i gång det institutionella maskineriet igen, något Juncker visade med sin skickliga hantering av fördelningen av uppgifter mellan de enskilda kommissionärerna.

Valet av ordförande för Europeiska rådet krävde avsevärd tid och kohandel, och Polens regeringschef Donald Tusk utsågs. Men även om

Tusks ämbete har en ståtlig beteckning har han ingen beslutanderätt. Ordföranden leder mötena mellan medlemslänternas ledare och hans inflytande hänger på förmågan att bestämma dagordningen och underlätta kompromisser.

Den erfarenhet som den förre ordföranden, Belgiens tidigare regeringschef Herman van Rompuy, hade från sitt eget lands bångstyriga koalitioner var mycket värdefull när han skulle övertala medlemslänternas ledare att fatta beslut under eurokrisen. Tusk måste åstadkomma något liknande med de nya utmaningar EU står inför i dag, främst den ryska aggressionen i Ukraina, den ökande terrorismen i Mellanöstern och den stagnerande ekonomin på hemmaplan.

Tusk måste förhandla fram beslut rörande EU:s mest överhängande problem, Rysslands aggression, med ledare för länder som känner sig omedelbart hotade (till exempel hans eget) och de där ekonomiska band med Ryssland tillmäts större betydelse än alla hot mot Europas säkerhet, som känns avlägsna. Rörande ekonomin måste han förlika prioriteringarna i Tyskland, med dess höga sysselsättning, med Greklands och Italiens, som sitter fast i recessionens grepp och skyhögt arbetslöshet. Att föra samtal direkt med rådets medlemmar, mestadels på engelska, kan vara hans största svårighet, något han utan omsvep medgav när han utsågs.

Utnämningen av Italiens utrikesminister Federica Mogherini till EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik har ifrågasatts i vida kretsar på grund av hennes begränsade erfarenhet på området. Men efter invasionen av Ukraina i slutet av augusti har hennes regering bytt inställning till Ryssland och hon har strävat efter att övertyga de många skeptikerna om att hon är väl insatt i de problem som Europa står inför (hennes doktorsavhandling handlade om politisk islam).

Men är hon en ledare? EU:s utrikestjänst, European External Action Service (EEAS), är en väldig byråkrati som måste skötas väl för att

vara effektiv. Och fastän chefen för EEAS kommit att kallas ”EU:s utrikesminister” bör Mogherini betraktas som dess vd, medan de viktiga besluten fattas av medlemsstaternas ledare i Europeiska rådet. Oerfarenheten som ledare är hennes främsta svaghet, och hon måste skaffa sig starka medarbetare som stöd.

Att Mogherini utsågs sänder ändå minst en uppmuntrande, om än dold, signal: att Europeiska centralbankens chef Mario Draghi också är italienare var inget hinder. Chefskapet för ECB räknas alltså inte in bland de poster som ska fördelas efter nationalitetskvoter, och Draghis nationalitet anses inte ha påverkat hans beslut på något sätt.

Ledarna för EU:s institutioner måste vara politiska entreprenörer. Deras makt att fatta beslut är begränsad. Men de kan ofta formulera alternativen och mäkla fram koalitioner som utvidgar gränserna för den europeiska integrationen. Ingen av EU:s tre nya ansikten i toppen, Juncker, Tusk och Mogherini, har tidigare åstadkommit något sådant. Det är tydligen så de nationella ledarna vill ha det.

Det allvarligaste budskapet från utnämningsprocessen är att medlemsstaternas ledare inte kommer att tolerera någon som kan rubba jämvikten och driva integrationen vidare. Vi får inte se någon större rörelse mot den fördjupning av unionen som Romfördraget talar om. Det kan vara en lättnad för dem i Storbritannien och på andra håll som fruktar dominans från Bryssel, men det kan bara bli en besvikelse för dem som hoppas att Europa trots sin tröga ekonomi och minskande befolkning ska bli en viktig global aktör.

Daniel Gros. Chef för tankesmedjan Centre of European Policy Studies i Bryssel.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 22 sept 2014:

”Feminiserade storstäder dominerar snart världen”

“Tyst revolution. En ny världsordning växer fram, där kvinnor i städer går främst. Kvinnor dominerar nu högre utbildning. I amerikanska och brittiska storstäder tjänar unga kvinnor redan mer än unga män. Att följa med i denna utveckling är en avgörande politisk fråga, skriver Kjell A Nordström och Per Schlingmann. “

“Sverige befinner sig inte bara i eftervågorna av valet, utan också i början av en ny spännande mandatperiod som för partierna skapar förutsättningar att utveckla sin samhällsanalys och politik. Med det höga förändringstempo som följer av globalisering och digitalisering är det viktigt att möta människor och den nya tiden med öppenhet och nyfikenhet. Senare i veckan utkommer vår bok ”Urban Express”, i vilken vi ur ett globalt perspektiv försökt hitta mönster i det flöde vi kallar vår tid. Vår slutsats är att vi befinner oss i en tyst revolution där städer och kvinnor står i centrum. Stadens attraktionskraft är större än någonsin och vi ser hur kvinnor stärker sin ställning.

Vi väljer att kalla det för Girlvilles, städer som alltmer domineras av kvinnor. Kvinnorna är fler än männen i städerna. De lever längre. De är bättre utbildade. Och i den yngre generationen tjänar de i flera städer redan mer än sina manliga kollegor. Girlvilles är resultatet av den urbana revolution som i tysthet sveper bort etablerade strukturer och lägger grunden för en ny tid med kvinnor i städer längst fram vid fronten. Biologin får åka i baksätet när världens kvinnor tar kontroll över sina allt längre liv. Under de senaste 100 åren har vi sett en

utveckling där medellivslängden ökat och antalet barn per kvinna sjunkit dramatiskt. Från ett kort 38-årigt liv med åtta barn till ett långt 80-årigt liv med två barn eller färre.

Den feministiska kampen har på flera sätt varit avgörande för denna utveckling. Lägg därtill utbildningssystemen, där kvinnor i dag dominerar de högre utbildningarna. Globalt är fördelningen 93 män på 100 kvinnliga studenter. Också i de mindre jämställda delarna av världen är trenden tydlig. Se bara på situationen i Teheran, där närmare 60 procent av studenterna på universitetsnivå är kvinnor. I Indonesien och Malaysia närmar den sig hälften, och med den arabiska våren ökar ungas och kvinnors utbildningsnivå nu i snabb takt. Även i världens folkrikaste regioner ökar andelen kvinnor vid universiteten och utgör i dag 48 procent av studentkåren i Kina och 42 procent i Indien.

Totalt sett tar fler kvinnor än män högskoleexamen. Däremot är det en bit kvar i den akademiska toppen med endast 20 procent kvinnliga professorer på EU-nivå. De senaste decennierna har kvinnor gjort stora inbrytningar på traditionellt mansdominerade högskoleområden som medicin, juridik och ekonomi. Färska siffror från Högskoleverket och SCB visar att i Sverige tar kvinnor examen i högre utsträckning också på mansdominerade utbildningar. På civilingenjörsprogrammen var examensfrekvensen 59 procent för kvinnor och 49 procent för männen. Bland utexaminerade arkitekter på KTH har pendeln redan slagit över med 54 procent kvinnor.

Utvecklingen i politiken är inte lika tydlig, men tendensen synes vara tydlig. Kvinnors frammarsch på den politiska arenan märks med fler kvinnor på president- och premiärministerposter. Över 20 länder har i dag en kvinnlig ledare. Ökningen har varit särskilt tydlig i Latinamerika, men den märks också i Europa och Syd- och Sydostasien. Samtidigt representerar dessa nationer knappt åtta procent av världens

länder. I den yttersta ekonomiska, politiska och akademiska toppen är maktbalansen fortsatt ojämn.

Lönegapet mellan könen är tvåsiffrigt globalt, och i delar av världen är det otvetydigt så att kvinnor fortfarande hindras av fördomar, traditioner och osynliga barriärer. I utsatta konfliktområden går utvecklingen till och med bakåt, där våld mot kvinnor blivit en del av krigföringen. Därför är det viktigt att inte vara naiv och tro att utvecklingen är given. Den stora frågan är när kvinnor också väsentligt vinner politisk makt och ökat inflytande över de ekonomiska resurserna.

I städerna är kvinnors ställning starkare än på landsbygden, och med urbaniseringen växer städerna dramatiskt i betydelse. World Economic Forum konstaterar att städerna i dag utgör livsnerven i den globala ekonomin. The Urban Age Project vid London School of Economics pekar på en värld där vi redan år 2050 har mer än 75 procent av jordens befolkning koncentrerad till ett antal urbana områden.

Runtom i världen är kvinnors framsteg relaterade till denna urbaniseringsvåg. När den svenska professorn och författaren Arne Jernelöf kom med sin profetia ”Amazonia – den framtida värld där kvinnor styr” blev boken starkt ifrågasatt. I dag är feminiseringen av städerna en realitet. Ta bara situationen i amerikanska storstäder. Redan 2005 tjänade unga kvinnor mellan 21 och 30 år i New York mer än 40 000 kronor mer per år än sina manliga kollegor. I dag tjänar unga singelkvinnor mer än sina manliga dito i 147 av USA:s 150 största urbana områden. I Storbritannien har unga kvinnor i allmänhet, inte bara singlar, gått om männen. Timinkomsten för 22-29-åriga brittiskor som jobbar heltid är 3 procent högre än för männen.

Att unga kvinnor i anglosaxiska länder leder utvecklingen är ingen slump, visar forskaren Nima Sanandajis studier publicerade i boken

”Att spräcka glastaken”. Enligt dessa beräkningar ligger heltidsarbetande unga kvinnor i Stockholm inte långt efter. Att kvinnor väntar med familj och barn är en viktig förklaring och en orsak till att antalet enpersonshushåll ökat närmast explosionsartat. I Stockholm ligger de på 60 procent. De mest aggressiva ökningarna hittar vi i de asiatiska storstäderna. I Singapore och Hongkong är familj inte ett alternativ för annat än en mycket liten minoritet.

Urbanisering, tillgång till högre utbildning och framväxten av tjänstesamhället gynnar särskilt kvinnors karriärmöjligheter och företagande. Medan kvinnor flyttar fram sina positioner inom snart sagt alla områden verkar männen hålla fast vid traditionella yrkesval, värderingar och livslösningar. Även om en del slutsatser i Hanna Rosins omdebatterade bok ”Männens undergång i kvinnans tidsålder” är tillspetsade talar förändringarna i den amerikanska demografin sitt tydliga språk: Kvinnor utgör majoriteten av den amerikanska arbetskraften. Av de 15 yrkeskategorier som väntas växa mest de kommande tio åren i USA domineras alla utom två av kvinnor.

Ett nytt slags världsordning växer fram där städer och kvinnor i städer går främst. En viktig politisk frågeställning framöver borde vara hur Sverige och svenska städer kan leda denna utveckling. Att skapa attraktiva livsförutsättningar för människor är ju trots allt ett beprövat koncept i den nordiska framgångsmodellen.

Kjell A Nordström

Per Schlingmann

Debattörerna är författare, rådgivare och föreläsare. Senare i veckan utkommer de med boken ”Urban Express”

DN 22 sept 2014:

“Dramatisk morgon. Tidig extraupplaga sedan DN:s korrespondent snappat upp ett scoop på restaurang”

“Dagens Nyheter var först av alla tidningar med att rapportera om Tysklands angrepp på Sovjetunionen under andra världskriget – tack vare ett restaurangbesök, ett telefonsamtal och nattligt radiolyssnande. Lars Gunnarsson, son till DN:s dåvarande Berlinkorrespondent Gunnar Gunnarsson, vet hur det gick till.

Tidigt på morgonen den 22 juni 1941 gick Hitlers Nazityskland till angrepp mot Sovjet.

Andra världskriget hade pågått i nästan två år och fram till den här dagen hade det icke-angreppsavtal gällt som Tyskland och Sovjet slöt i augusti 1939 (Molotov-Ribbentrop-pakten).

Men den här morgonen anföll Tyskland Sovjetunionen.

Bara två timmar senare fanns en extraupplaga av DN att köpa hos Stockholms tidningsförsäljare: ”Hitlerbudskap om ’Moskvas förräderi mot Tyska riket’ – MARSCH MOT SOVJET”, stod det med stora bokstäver över hela förstasidan.

DN var den enda tidningen i Stockholm, i Sverige och i stora delar av Europa som redan samma morgon hade med nyheten om Operation Barbarossa, som krigs-tåget mot Sovjet kallas.

Hur lyckades Dagens Nyheter med det? Lars Gunnarsson vet besked. Hans pappa Gunnar Gunnarsson var DN:s korrespondent i Berlin under de första krigsåren.

Lars Gunnarsson var bara ett par år gammal 1941, men han hörde senare under sin uppväxt historien berättas i hemmet.

– Gunnar (som han kallar sin pappa; DN:s anm) var på restaurang, det måste ha varit på eftermiddagen den 21 juni. Vid bordet bredvid satt ett par tyska officerare, och Gunnar försökte höra vad de talade om. Plötsligt kom en ordonnans in med ett besked till officerarna, berättar Lars Gunnarsson, i dag pensionerad ingenjör, när vi ses i hans hem i Bromma.

– Stämningen vid officerarnas bord blev upphetsad, och snart försvann de från restaurangen.

Gunnar Gunnarsson förstod att något stort skulle hända. Tidigt på kvällen ringde han sitt dagliga samtal till centralredaktionen i Stockholm.

– Han sade till redaktörerna därhemma att de skulle lyssna på tysk radio under natten.

Några minuter därpå, klockan 19, stängdes alla telefonförbindelser till och från Berlin.

Hur det sedan gick till på hemma-redaktionen finns beskrivet i en bok som kom ut till DN:s 100-årsjubileum 1964.

Två journalister satt på natten och lyssnade på tysk radio, mest var det militärmarscher som sändes ut.

Men klockan 4.15 bröts musiken och en kvart senare började propagandaminister Joseph Goebbels läsa upp en halvtimmeslång proklamation från Hitler.

Redaktörerna snickrade snabbt ihop en ny förstasida med den dramatiska nyheten och med citat från radiotalet: ”Tyska folk! I detta ögonblick försiggår en uppmarsch som är den största världen någonsin skådat”.

Redan klockan halv 7 fanns DN:s extraupplaga att köpa på stan i Stockholm.

– Det var ett riktigt scoop, som det heter i nyhetsbranschen, konstaterar Lars Gunnarsson.

Lars Gunnarsson, son till DN-medarbetaren Gunnar Gunnarsson, bläddrar i tidningen daterad 22 juli 1941 med nyheten om Tysklands anfall på Sovjetunionen.

Thomas Hall thomas.hall@dn.se

Lars Lindqvist lars.lindqvist@dn.se “

DN 23 sept 2014:

“Förtryckt ska också vara fattig”

“I valrörelsen inför EU-valet diskuterades frihandelsavtalet mellan EU och USA som flyktigast. Alla säger sig gilla handel, men somliga väldigt mycket mindre än andra. Vänsterpartiet avskyr USA och ser helst att tullmurarna behålls intakta. Och om Miljöpartiet inte får som de vill vad gäller till exempel djurskyddsregler är de beredda att skjuta ett avtal i sank som skulle kunna vitalisera Europas och USA:s ekonomier.

Åsa Romson och Gustav Fridolin försöker ofta distansera sig från gräsrotternas tillväxtmotstånd. Men i realiteten är språkrörens närsynthet i frihandelsfrågor ett uttryck för precis samma skepsis.

Om man nu verkligen inte gillar frihandel kan man också gömma sig bakom rena låtsasargument.

I våras röstade Miljöpartiet och Vänsterpartiet mot sänkta tullar för Burma och Pakistan, av skälet att dessa länder inte lever upp till vissa FN-paragrafer om mänskliga rättigheter. Nyligen röstade samma ledamöter mot avtalet som skulle öka handeln mellan EU och bland andra Fiji. Parlamentarikern Christofer Fjellner (M) kritiserade detta, men Malin Björk (V) förklarade ställningstagandet med att Fiji styrs av en diktator. Hon konstaterade att ”för moderater går som bekant handel före demokrati.”

Tanken är alltså att EU ska inspirera världens fattiga länder till demokratisering genom att neka dem tullfrihet. Tillåt mig tvivla på resultatet.

Sambandet mellan ekonomisk utveckling och demokratisering finns men är inte rakt. Sambandet mellan ekonomisk utveckling och ökat välstånd är desto rakare. Ja, det är ju faktiskt samma sak.

Det är osannolikt att Malin Björk motsätter sig bistånd till världens fattigaste länder – trots att där alltsomoftast saknas både demokrati och rättvisa.

Och om bistånd är en liten stig på vilken några människor kan vandra upp ur den djupaste misär, så är frihandel den motorväg som leder hela nationer bort från fattigdom. Så var det för Europa en gång. Så var det för många länder i Asien för inte så länge sedan. Och så är det för dagens fattiga länder.

Är det miljöpartisters och vänsterpartisters uppfattning att människorna i Burma, Pakistan och Fiji ska hållas kvar i fattigdom på grund av att deras ledare inte är tillräckligt demokratiska? Tala om dubbelstraffning.

Susanna Birgersson susanna.birgersson@dn.se “

DN 23 sept 2014:

“Syriska folket klämt mellan två förtryckare”

“Över 190 000 människor har dödats i det syriska inbördeskriget och mer än 10 miljoner är på flykt inom och utanför landets gränser. Situationen ser dessvärre ut att ytterligare förvärras då Islamiska staten (IS) under de senaste veckorna har intagit ett stort antal byar på väg mot den kurdiska gränsstaden Kobane. Detta har resulterat i den största massflykten sedan kriget började. Vittnesmål från de flyende tyder på att jihadisterna agerar på samma hänsynslösa sätt som i norra Irak – något Amnesty har slagit fast är systematisk etnisk rensning.

Vem som ska komma till det syriska folkets undsättning är fortfarande en fråga utan svar. Det är som bekant inte bara IS som plågar civilbefolkningen. Parallellt med rapporter om terroristernas framfart kom på måndagen besked om att Assadregimens bombningar har dödat 42 personer, varav 16 barn.

Det syriska folket är därmed fångat mellan sin regerings våld och IS terror.

Detta försvårar den redan infekterade frågan om militära ingripanden. Att bekämpa IS i Syrien skulle ge den syriska regimen en ofrivillig hjälpande hand. Att, som USA har talat om, beväpna rebellstyrkorna är även det högst riskabelt.

Bara de senaste dagarna har 130 000 personer, varav de flesta är syriska kurder, flytt över gränsen till Turkiet, enligt landets vice premiärminister Numan Kurtulmus (Hürriyet Daily News 22/9). Det är

lika många flyktingar som Jönköping har invånare, och enligt FN är fler att vänta de kommande dagarna.

Turkiet, som redan har tagit emot en miljon syriska flyktingar, öppnar nu tillsammans med FN två nya tältläger vid gränsen. Men samtidigt stängs merparten av gränsövergångarna för dem som vill ta sig in i Syrien för att delta i kampen mot IS, vilket har lett till demonstrationer bland dem som menar att detta bara är ett steg i Turkiets politiska kamp mot kurderna. Svaret som mötte demonstranterna vid gränsen var vattenkanoner och tårgas.

Den turksyriska gränsen har därmed kommit att bli en symbol för den mycket kritiska situationen i regionen där stort mänskligt lidande ständigt tillåts hamna i skuggan av det politiska spelet.

Amanda Björkman amanda.bjorkman@dn.se “

DN 23 sept 2014:

“Den optimala tiden för världen att agera är nu”

“I dag träffas 125 av världens stats- och regeringschefer i New York för att diskutera klimathotet. Det är det första toppmötet om klimatet sedan misslyckandet i Köpenhamn 2009, och målet är att få alla världens länder att inse både nödvändigheten och vinsterna med att skära ned utsläppen av växthusgaser.”

“Analys. Den optimala tiden att agera är nu.

Det sade Mexikos förre president Felipe Calderón när han besökte Stockholm i juni, och han syftade på hur vi måste bryta vårt beroende av kol och fossila bränslen.

I söndags visade 600 000 männis-kor i klimatmarscher runt om i världen att de verkligen vill agera nu. Bara i New York samlades 310 000 i den största klimat-demonstrationen någonsin.

Låt oss hoppas att de av världens ledare som FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon bjudit in till samma stad för att diskutera klimathotet i dag är lika villiga att agera. Målet med mötet är att få i gång det politiska arbetet inför det internationella klimatavtal som ska undertecknas i Paris i slutet av nästa år.

Det är bråttom. Förra året släppte världens länder ut 36 miljarder ton koldioxid – 2,3 procent mer än 2012. I de tre länder som släpper ut mest: Kina, USA och Indien, ökade utsläppen ännu mer.

Den mexikanske ex-presidenten Felipe Calderón var i Sverige som

ordförande i kommissionen Global commission on the economy and climate. Kommissionen leder projektet The new climate economy, om hur klimatåtgärder kan kombineras med ekonomisk tillväxt.

Projektet kom till på initiativ av bland andra Sveriges miljöminister Lena Ek, och slutrapporten, ”Better growth, better climate: the New Climate Economy report”, presenterades förra veckan. Varför klimatåtgärder är bra för företag och ekonomisk tillväxt är också ett av fyra huvudteman vid dagens toppmöte i New York, där både Lena Ek och Felipe Calderón och även Fredrik Reinfeldt deltar.

Kostnaden för passivitet är större än kostnaden för att vidta åtgärder, enligt Felipe Calderón. Rapporten kommer till samma slutsats. Om vi fortsätter som nu kommer klimatförändringarna att leda till många människors död, förstörd infrastruktur och krossade försörjningsmöjligheter. Det kommer att bli brist på rent vatten och svårare att garantera säker livsmedelsförsörjning. Tillsammans med en snabbt växande världsbefolkning och en skenande efterfrågan på energi kan kostnaderna för ett förändrat klimat bli hur stora som helst.

De ekonomiska fördelarna med klimatåtgärder och minskat beroende av kol är därför mycket större än riskerna med att ingenting göra.

Klimat, hälsa och sysselsättning är ett annat av toppmötets fyra teman. Även i det arbetet har Lena Ek haft en ledande roll med initiativet ”Climate and clean air coalition” tillsammans med Hillary Clinton. Koalitionen arbetar för att snabbt få ned utsläpp av kortlivade klimatgaser som metan och sot och småpartiklar.

Det skulle leda till många vinster för mänskligheten. Eldning med kol och fossila bränslen hotar inte bara människors liv, hälsa och försörjningsmöjligheter indirekt via miljökatastrofer som översvämningar och svår torka.

Luftföroreningar inomhus från fotogenlampor och uppvärmning och matlagning över öppen eld eller på enkla spisar dödar även direkt: 3,55 miljoner människor dog av dem år 2010 enligt beräkningar från världshälsoorganisationen WHO. Bara högt blodtryck och rökning dödar fler. Luftföroreningar utomhus, från bilar och tyngre fordon, industrier och annat, är nästan lika farliga. De dödade 3,22 miljoner människor samma år.

Många fler blir sjuka av för-oreningarna. Beräkningar från forskningsinstitutet IIASA utanför Wien visar att bara i Indien skulle kostnaden för att få ned utsläppen vara mycket mindre än de ekonomiska vinster landet skulle göra när människor blir friskare och lever längre och därför kan arbeta mer.

Ett tredje tema på toppmötet är vetenskapen om klimatförändringarna. För att världens ledare ska kunna fatta rätt beslut i en värld där utsläpp av växthusgaser, avskogning och andra mänskliga aktiviteter förändrar klimatet snabbare än någonsin tidigare i mänsklighetens historia måste de veta vad forskningen säger. Vad som krävs för att begränsa uppvärmningen till två grader, och hur bråttom det är, och dessutom vad vi behöver göra för att anpassa oss och våra samhällen till stigande havsnivåer, minskad matproduktion och tillgång till rent vatten och liknande som redan sker.

Toppmötets fjärde tema – Röster från klimatförändringarnas frontlinjer – handlar om dem som drabbas värst: de fattigaste, mest marginaliserade och redan mest utsatta, både i världens rika och fattiga länder.

Klimatet är därför även en fråga om rättvisa och jämställdhet. På plats i New York för att diskutera detta finns bland andra Sylvia Atugonza Kapello, som arbetat i åtta år med urbefolkningar i Karamoja i Uganda – ett område som drabbats mycket hårt av förändrat klimat. Även Alina Saba från Limbu-folket i Nepal, och Christina Ora är där. Christina Ora var bara 17 år när hon talade som representant för världens unga på klimatmötet i Köpenhamn 2009.

Låt oss hoppas på att dagens toppmöte blir mer lyckosamt än fiaskot i Köpenhamn, för klimatet, rättvisan, ekonomin och våra liv. Som Ban Ki-moon sade vid protestmarschen i New York i söndags:

– Det finns ingen plan B eftersom vi inte har en planet B.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

“Fakta. Fyra teman för toppmötet

1 Vetenskapen om klimatförändringarna.

Om vad vetenskapen säger om klimatförändringarna och möjligheten att begränsa uppvärmningen till två grader.

2 Varför klimatåtgärder är bra för företag och tillväxten.

De ekonomiska fördelarna med klimatåtgärder och minskat beroende av kol är mycket större än riskerna med att fortsätta som nu, eftersom klimatförändringarna kommer att leda till förlust av liv, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och ökad brist på vatten och mat, enligt flera nya rapporter.

3 Klimat, hälsa och sysselsättning.

Klimatförändringarna hotar människors liv, hälsa och försörjning. Minskade utsläpp och luftföroreningar kommer att ge omedelbara vinster även för mänsklighetens välbefinnande.

4 Röster från klimatförändringarnas frontlinjer.

Klimatförändringarna drabbar de redan fattigaste och mest utsatta allra värst: barn, ungdomar, kvinnor, ursprungsbefolkningar och invånarna i små önationer. “

DN 23 sept 2014:

“Intresset för klimatet har ökat efter katastrofer”

“Den sjätte årliga temaveckan om klimatkrisen inleddes i New York på måndagen, med hundratals evenemang runt om i staden. Utöver 125 statschefer deltar företag-sledare och representanter för organisationer som arbetar för hållbarhet.

På måndagsmorgonen höll bland andra FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon, Apples vd Tim Cook och världsbankschefen Jim Yong Kim tal om det akuta behovet att göra något åt klimatkrisen.

Totalt ordnade FN och andra organisationer mer än 300 evenemang relaterade till klimatveckan. Allt från paneldiskussioner med experter och statschefer på Manhattans tjuguste hotell, till en release-fest för vänsterskribenten Naomi Kleins nya bok om klimatkrisen och konststudior i Brooklyn där aktivister samlades för att bygga papp-skulpturer för demonstrationer mot klimatkrisen.

New Yorks klimatvecka, som sammanfaller med FN:s klimatmöte på tisdagen, fick en lovande start på söndagen då mer än 300 000 personer från hela världen deltog i demonstrationen People's climate march i New York, för att väcka engagemang.

Det var världsrekord för en demonstration om klimatet. Samtidigt hölls liknande demonstrationer i London, Berlin, Rio de Janeiro, Stockholm, Jakarta och ett hundratal andra städer runtom i världen.

På måndagsmorgonen talade USA:s utrikesminister John Kerry passionerat och personligt om sitt engagemang i klimatfrågor.

– Det återstår bara ett litet fönster av tid för att göra något åt de värsta konsekvenserna. Det kostar mer att inte göra något åt klimatkrisen, än vad det kostar att göra något åt den, sade John Kerry.

I USA har en rad naturkatastrofer de senaste åren ökat engagemanget kring klimatförändringen. Från orkanen ”Katrina” vid golfkusten i södra USA till skogsbränder och historisk torka i Kalifornien och stormen ”Sandy” som lamslog hela New York för två år sedan.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN 24 sept 2014:

“Hopp för klimatet”

“Efter fiaskot i Köpenhamn 2009 hamnade klimatfrågan i bakvatten. Det blev inget bindande globalt avtal. Ja, värre än så: Själva tron på meningen med de stora FN-mötena rubbades. Var det dags att lägga ned dem? Fanns det i så fall något hopp om att temperaturökningen skulle kunna hejdas innan livsbetingelserna på jorden allvarligt försämrats?”

För första gången på fem år samlades i går stats- och regeringschefer åter till ett klimattoppmöte. I New York handlade det bara om sondering och förberedelser inför det stora mötet i Paris i slutet av nästa år.

Ändå inbjuder händelsen till jämförelser med Köpenhamn: Var står vi i dag? Fem år närmare katastrofen och lika fattiga på klimatavtal som då? Eller finns det kanske ett klimatets pluskonto, alltså förändringar och insikter som trots allt inger hopp?

Det mest uppenbara ligger förstås på minussidan. Utsläppen av växthusgaser fortgår i förfärande hastighet. I synnerhet Kinas utsläppsökningar är enorma. Fem till synes förlorade år i FN-förhandlingarna bidrar inte heller till optimism.

Men det är inte hela bilden. Att Köpenhamnmötet uppfattades som en sådan katastrof berodde inte bara på det klena utfallet. Förväntningarna var också fel ställda. Det saknades helt enkelt förutsättningar för att de två dominerande utsläppsländerna, USA och Kina, skulle acceptera ett bindande globalt avtal.

I båda dessa stater finns i dag ett större intresse för klimatfrågan. Insikten om att en stigande temperatur får konsekvenser har förändrat den amerikanska opinionen. Samtidigt har det nya kinesiska ledarskapet under Xi Jinping visat ett större engagemang i klimatfrågan.

Men även om det i dag finns tecken på att mötet i Paris om ett drygt år kan komma att leda fram till någon typ av nytt klimatavtal, så ligger inte pluskontots tyngsta poster just här.

Lärdomen av misslyckandet i Köpenhamn var framför allt att det krävs ett bredare perspektiv. För det första för att frågan är för viktig för att alla ägg ska läggas i en korg. För det andra för att det finns fler sätt att nå resultat som kan användas parallellt med de stora FN-förhandlingarna.

Tidskriften The Economist brukar framhålla Montrealprotokollet från 1987 som en möjlig väg till utsläppsminskningar.

Detta avtal är känt som den internationella miljöpolitikens framgångssaga. Världens ledare lyssnade på forskare som varnade för att freonerna, som användes bland annat i kylskåp, förstörde jordens skyddande ozonlager. Två år efter att ett hål upptäckts i det skyddande täcket över Antarktis var avtalet underskrivet. Och det fick effekt. Ozonlagret har återhämtat sig.

Vad som är mindre känt är att freonerna är kraftfulla växthusgaser. I The Economists lista över åtgärder som minskat utsläppen intar Montrealprotokollet en överraskande förstaplats. Vattenkraftens samlade globala bidrag till att hålla utsläppen nere är bara hälften så stort.

Det verkligt spännande är dock att Montrealprotokollet inte bara tillhör historien. Det skulle kunna ges ett tillägg som riktas mot kemikalier som visserligen inte skadar ozonlagret men likt freonerna är starka växthusgaser. Utsläppsminskningen som kan nås genom utfasning av dessa kemikalier motsvarar 4 miljarder ton koldioxid om året eller en dryg tiondel av den totala minskningen av växthusgaser som skulle behövas.

Det allra mest hoppfulla är nog ändå det som pågår hela tiden i det tysta: År för år faller priset på förnybar energi. För några dagar sedan skrev The Financial Times om vind- och solkraft som i USA nu nått en prisnivå där de utan subventioner kan konkurrera med fossila bränslen.

Ännu gäller detta bara på de mest gynnsamma platserna. Men de senaste årens utveckling talar för fortsatt prisfall. Den sammanlagda kostnaden för att få fram vindenergi har sjunkit från 101 dollar per megawattimme 2009 till en lägstanivå i dag på 37 dollar. Priset för solenergin har på fem år rasat med närmare 80 procent, från 323 till 72 dollar/MWh.

Så på det hela taget – inte är det givet att klimatpessimisten har bättre argument än optimisten. Vi har nu sett kraften i teknikutvecklingen. Och även i väntan på ett avtal som sätter pris på koldioxidutsläppen kan internationella förhandlingar ge resultat som motverkar växthuseffekten.

DN 24/9 2014 “

DN 24 sept 2014:

“Folkomröstning som inget löste”

“Kampanjen för skotsk självständighet hade drag av chauvinism. Men att folkomröstningen kunde ha slutat illa beror också på de två stora partiernas ovilja att reformera Storbritannien.

Till sist kom demokratin till undsättning. Med en betryggande marginal på omkring 10 procentenheter röstade skottarna för att deras land skulle kvarstå som en del av Förenade kungariket, inte minst tack vare tre Labourpolitikeres insatser i kampanjen: Alastair Darling, Gordon Brown och Jim Murphy.

Nu måste Englands, Wales och Nordirlands invånare sätta in alla goda krafter för att rädda något som fungerar ur de ibland bittra och splittande valstriderna. Vi måste visa storsinhet, en dygd som är svår nog att utöva under de bästa omständigheter. Innan vi antar den utmaningen måste vi undersöka vad vi kan lära oss av denna vandring längs stupet.

Trots det höga valdeltagandet i Skottland är folkomröstningar ett dåligt sätt att lösa viktiga politiska frågor. De som etablerade och utvecklade den parlamentariska demokratin i Storbritannien var starkt medvetna om detta. Folkomröstningar är populisternas och de tilltänkta diktatorernas favoritmekanism. En enda omröstning på en enda dag knyter ihop invecklade problem i en enda fråga, som för övrigt ofta inte är den fråga som många människor i själva verket besvarar. Parlamentariska demokratier bör inte ha något med dem att göra.

Som det nu gick kastade vi inte bort 300 års gemensamma erfarenheter och delat välstånd på en torsdag i september 2014. Men det finns tre orsaker till att vi tidvis såg ut att komma nära det resultatet. Ingen av dem framställer den brittiska politiska processen i fördelaktig dager

eller motiverar enligt min uppfattning påståendet att vår framtid kommer att och måste bli en annan.

För det första präglades kampanjen av en mycket obehaglig nyans av chauvinism och en tidvis rå fientlighet till pluralism som tog sig uttryck bland annat i att några journalister trakasserades grovt, detta trots att den skotska nationalismen har många hedervärda rötter och mål. I självständighetskampanjen blev engelsmännen det som filosofer och samhällsvetare kallar ”den andre”, en främmande och hotfull kraft. Engelsmännen var varg i veum. Nu måste vi försöka glömma allt detta.

För det andra lider Storbritannien i likhet med andra länder i Europa av framgångarna för illvilliga, populistiska, upplysningsfientliga politiska krafter som drivs av konspirationsteorier. I England är självständighetspartiet Ukip ett exempel. Demagoger staplar fördomar på halv-sanningar, och alla försök att anknyta diskussionen till verkligheten skjuts i sank av föraktfulla anklagelser för ohederlighet och egenintresse. Ansvarskännande politiska ledare måste bli offensivare, djärvare och mer kraftfulla i konfrontationen med sådana motståndare.

För det tredje har vi briter lurat oss själva att vårt statsskick – som alltmer framstår som icke-representativt, in-effektivt och övercentraliserat – kan överleva om vi lappar och lagar lite här och där.

Denna uppfattning har passerat de båda stora politiska partierna. Labour har velat undvika en författningsdebatt eftersom alla rörelser i riktning mot federala institutioner ofrånkomligen hotar partiets överrepresentation i parlamentet i Westminster. Det är inte rätt att överlåta ännu mer makt till ett skotskt parlament samtidigt som man fortsätter att ge Labour, som i underhuset företräder 41 skotska valkretsar, opropor-tionerligt stort inflytande över vad som sker i England.

De konservativa har låtit sin syn på landets fyra delar som en sammanhängande enhet sätta stopp för alla diskussioner om hur denna union

kan moderniseras. Om vi ska hindra landet från att falla i stycken måste vi förändra vårt sätt att styra oss själva. Att premiärminister Cameron nu har föreslagit en sådan process är sensationellt.

De konservativa hade majoritet i de skotska valkretsarna för mindre än 60 år sedan. I dag har de ett enda av de 59 skotska mandaten i parlamentet i Westminster, ett tecken på hur Tories har låtit sig frysas ut ur somliga delar av landet. I vissa avseenden är detta den allra största utmaningen för Storbritanniens politiska kultur. De konservativa tappar kontakten med delar av landet där de var starka en gång i tiden – inte bara i Skottland utan också i storstäderna och norra England – och klyftan mellan partiet och landets allt större etniska minoriteter vidgas.

Labour får känna av samma problem. Båda de stora partierna måste ta itu med dessa frågor när vi inleder det svåra och långvariga arbetet på att reformera ett Storbritannien som delvis har förlorat det frändskapens och solidaritetens kitt som har hållit ihop det i alla år.

Jag hörde en kommentator säga att folkomröstningskampanjen var ”skön”. Vi kommer kanske till slut att verkligen kunna ”lita på folket” och det är en stimulerande tanke. De som motsätter sig demokrati i sina egna länder bör lystra. Men kampen kom ibland farligt nära att bli en oförnuftets triumf. Nu måste vi tänka igenom hur vi ska rensa ut halvsanningar och grova lögnur ur vår politik och återställa förnuft och måtta i vårt splittrade land.

Chris Patten Chris Patten är före detta EU-kommissionär och Storbritanniens siste guvernör i Hongkong.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 24 sept 2014:

“Bräcklig koalition mot terrorn”

“På ett sätt är det naturligtvis bra att USA nu angriper Islamiska staten, IS, även i Syrien. Att bara slå i Irak, och se terrorgruppen återhämta sig på andra sidan syriska gränsen, skulle inte räcka långt.

Det är också viktigt att Washington söker bilda koalitioner i den muslimska världen. Enligt BBC var det Saudiarabien, Bahrain, Jordanien, Qatar och Förenade Arabemiraten som ”deltog i eller stödde” luftanfallen. Tanken är att bombningarna ska ses inte som ett amerikanskt angrepp mot muslimer/araber, utan som aktioner från en bred koalition mot en gemensam motståndare – rentav en fiende till mänskligheten.

Men det finns obehagligt många -problem kvar att lösa för Barack Obama som i dag leder ett möte med FN:s säkerhetsråd.

Ett är att många i regionen har minst lika svårt för länderna i koalitionen som för IS. Gulfstaterna är medeltida monarkier vars syn på rättvisa präglas av samma sharialagstiftning som tillämpas av Islamiska staten. Att USA gör gemensam sak med sauderna och deras grannar riskerar att ses som ytterligare ett fall av västerländskt hyckleri.

Ett annat är faran för att oskyldiga blir bombernas offer, vilket inte skulle göra IS svagare. Snarare tvärtom.

Det kanske svåraste dilemmat är att luftangreppen – även om de tillfälligt skulle försvaga IS – inte löser något på längre sikt. Lojaliteterna i regionen är extremt snåriga. Iran är just nu USA:s vän i kampen mot IS, men samtidigt ligger med fienden Bashar al-Assad i Damaskus. Detsamma gäller Ryssland. Turkiet vill, förmodligen, stoppa IS men

inte om det gör kurderna för starka. Sunniregimerna på arabiska halvön är livrädda för jihadistgrupperna, men stöder deras religions-tolkning och är dessutom ännu mer oroad för Iran och shiaislam.

”Koalitionsbyggandet” är alltså en förvirrande affär och på sikt ett omöjligt uppdrag. Vart Obama än vänder sina bombplan har han stjärtfenan bak.

Den övergripande frågan är inte hur USA och dess ”allierade” ska kunna besegra IS. Den är hur världen i allmänhet, och de muslimska länderna i Mellan-östern i synnerhet, ska kunna bygga samhällen som inte föder den bitterhet som är jihadismens livsluft.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 24 sept 2014:

“USA: Striden mot IS kan ta flera år”

“Kriget mot Islamiska staten utvidgas.

– Detta inte är enbart USA:s strid, sade USA:s president Barack Obama i går.

Han betonade att Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, Jordanien, Bahrain och Qatar också deltar i flygattacker mot IS i Syrien.

Ett femtiotal flygattacker med jaktflyg, bombplan och tomahawkmissiler genomfördes natten till tisdagen. Omkring 70 personer ska ha dödats och omkring 300 skadats, uppger människorättsorganisationen Syrian Observatory for Human Rights.

För USA har det varit mycket viktigt att dess koalition mot Islamiska staten får stöd även av flera länder i regionen. Och USA:s president Barack Obama underströk i ett kort uttalande på eftermiddagen svensk tid att USA samarbetat med ”sina vänner och allierade”.

– Vi genomförde denna aktion tillsammans med våra vänner och allierade, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, Jordanien, Bahrain och Qatar. Styrkan i denna koalition visar tydligt för hela världen att detta inte är enbart USA:s strid. Framför allt är det folket och regeringar i Mellanöstern som avvisar IS och står upp för den fred och säkerhet som folken i regionen och i världen behöver, sade Obama bland annat.

Generallöjtnant William C. Mayville, en av fyra stabschefer i försvarshögkvarteret Pentagons råd Joint Chiefs of Staff, sade vid ett

pressmöte att flygattackerna är den inledande fasen och att den nu inledda striden kan fortsätta i ”flera år”.

Därmed antydde Pentagon också att det kan komma att behövas soldater på marken för att slutligt besegra IS. Just nu sköter de kurdiska peshmergasoldaterna en viktig del av den stridande uppgiften på marken med materiellt och logistiskt stöd från USA.

Fyra de fem arabländerna deltog med attackerande flygstridskrafter. Qatar uppges ha haft en mer understödjande roll. Inga andra Nato-länder än USA deltog i attackerna, som till största delen riktades mot staden Raqqa, huvudstad i provinsen med samma namn, och den enda av Syriens 14 provinser som är helt i händerna på terrorgruppen Islamiska staten. Raqqa, med knappt en kvarts miljon invånare, betraktas som ”huvudstad” i det ”kalifat” som Islamiska staten utropade för några månader sedan.

Flygattackerna riktades mot vad som sägs vara Islamiska statens militära lednings- och kommandocentraler och träningsanläggningar i Syrien.

Boende i Raqqa rapporterar på bloggar och Twitter och i samtal med olika nyhetsmedier ett stort antal explosioner och att anfällen föreföll koncentrerade mot flera utvalda byggnader i staden. Även Deir al-Zor, Hasakah och al-Bukamal utsattes för flygräder, enligt det amerikanska centralkommandot.

– **Det här kommer** att ta tid. Det kommer att finnas utmaningar på vägen. Men vi kommer att göra vad som är nödvändigt för att bekämpa den här terrorgruppen, sade Barack Obama.

Vid pressmötet uppgav Pentagon att de första indikationerna talade för att koalitionen attacker varit framgångsrika, och att bland tisdagens mål också fanns en terrorgrupp som var i slutskedet med att förbereda en attack mot antingen Europa eller USA.

Den eller de terrorgrupper Pentagon syftar på kan vara Jabhat al-Nusra, al-Qaidas avläggare i Syrien, och den nybildade grupperingen Khorasan som båda, utöver Islamiska staten, var mål för attackerna. Omkring 70 milismän, de flesta av dem tillhöriga Jabhat al-Nusra, har dödats i attackerna.

Den brittiske premiärministern David Cameron sade i NBC News att han för sin del var övertygad om att IS planerar attacker i Europa.

– De har oss i sikte, och vi har samlat denna koalition för att kunna vara säkra på att vi ska kunna förstöra denna onda organisation, sade Cameron, som enligt regeringskällor till nyhetsbyrån Reuters förbereder ett förslag till parlamentet om att Storbritannien ska ansluta sig till koalitionen.

Men ett nytt brittiskt engagemang i Mellanöstern är en politisk fråga med många dimensioner i ett land som gick in i ett utdraget krig i Irak därför att Irak skulle förfoga över massförstörelsevapen, något som sedan inte visade sig stämma.

Enligt människorättsorganisationen Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), som redovisar civila förluster i Syrien, ska minst åtta civila, tre barn och fem vuxna syrier ha dödats i denna första anfallsvåg. Pentagon kommenterade att man inte kände till att civila dödats.

Syriska flyktingar i Turkiet har tidigare uttryckt oro över flygbombningarna, eftersom Islamiska staten har stridsledning och militära

installationer mitt ibland lokalbefolkningen. Den syriska oppositionella paraplyorganisationen Nationella koalitionen välkomnade dock USA:s upptrappning.

– Detta stärker oss i vår kamp mot al-Assad (...) vi hoppas att bombningarna fortsätter till dess Islamiska staten är borttraderad från Syriens territorium, sade Nationella koalitionen sändebud Monzer Azbik, citerad av internationella nyhetsbyråer.

Enligt statliga syriska medier förvarnades Syriens regering om de USA-ledda anfallen, via den syriska representanten i FN. Samtidigt har USA hela tiden understrukt att al-Assad-regimen i Damaskus inte ingår i den internationella koalitionen mot Islamiska staten och att de USA-ledda attackerna inte samordnas med Syriens regering.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Krisen skapar nya allianser

Islamiska statens framryckning i Irak och Syrien har ritat om den globala säkerhetspolitiska kartan i regionen. Invanda strategier och allianser måste omprövas. DN presenterar huvudaktörerna.

Islamiska staten

Exempellös terror och en snabb militär offensiv har gett terrorgrupperingen Islamiska staten (IS) fotfäste i Irak och Syrien. Erövringen av oljefält i respektive länder har bidragit till IS starka krigskassa (olja säljs illegalt, via mellanhänder, till bland annat Turkiet och Jordanien).

Genom bestialiska avrättningar av västerländsk gisslan har IS satt extra press på USA och dess allierade att agera militärt.

IS får också pengar av rika privatpersoner i Saudiarabien och Qatar som tilltalas av idéerna om ett islamiskt kalifat. De militära framgångarna lockar jihadisterna från omvärlden – frivilliga från bland annat Västeuropa, Tunisien och Tjetjenien ansluter sig till IS krigshär, som nu beräknas uppgå till 50 000 man.

Fria syriska armén

Fria syriska armén (FSA), den västtillvända delen av Syriens väpnade opposition fick ”bingo” häromdagen – USA:s kongress beslutade att bidra med motsvarande 3,5 miljarder kronor till dess utbildning och beväpning. När upproret började för tre år sedan betraktades FSA som den militära grenen av Syriska nationella rådet (SNC), en grupp syriska exilpolitiker som försökte skapa ett gemensamt styre i ett Syrien där Bashar al-Assad störtats.

Men sedan dess har både FSA och SNC splittrats och försvagats. ”FSA:s soldater har dött eller flytt”, som den brittiske journalisten Patrick Cockburn uttrycker det.

I stället för de demokratiska krafterna inom oppositionen har jihadisterna, främst Islamiska staten, vuxit i styrka. Frågan är om FSA är relevant – eller ett mer av ett önsketänkande från Washington.

Syrien

Det började med regimkritiska protester mot Bashar al-Assads repressiva regim i mars 2011. I dag, tre och ett halvt år senare, har konflikten i Syrien mellan al-Assads alawitiska styre (alawiterna är en religiös sekt nära besläktad med shiaislam) och den sunnidominerade

oppositionen utvecklats till ett inbördeskrig som i sin tur utlöst samtidens värsta humanitära katastrof.

al-Assad har tydligt visat att han inte tänker släppa makten frivilligt. Han har mäktiga allierade i Ryssland, Iran och den shiamuslimska libanesiska rörelsen Hizbollah. Att Islamiska staten kontrollerar en tredjedel av Syrien kan paradoxalt nog gynna al-Assad – IS är ju en fiende som Syrien har gemensam med väst.

Irak

Sedan Islamiska staten inledde sin irakiska offensiv strax efter årsskiftet har grupperingen lagt under sig en tredjedel av Irak – ett land med en yta som Sveriges.

Det är inte Iraks enda problem. Den kurdiska delen av Irak propas alltmer högljutt på ökad självständighet, och den kristna minoriteten har blivit en måltavla för IS och andra sunnitiska extremistgrupper.

Det skulle behövas en kraftfull och samlad regering för att möta de akuta hoten. Men i stället har de etniska sprickorna ökat på grund av den shiitiska premiärministern Nouri al-Maliki:s sektaristiska politik. al-Maliki petades nyligen åt sidan till förmån för Haider al-Abadi, också han shiapolitiker, men mer moderat. al-Abadi har lovat att bekämpa IS, men den irakiska armén är dåligt motiverad och tränad.

Iran

Iran har (vid sidan om Israel) Mellanösterns starkaste krigsmakt. Regimen i Teheran är den syriska al-Assadregimens främsta sponsor, både finansiellt och militärt. Landet har också stöttat den shiadominerade regimen i Irak.

Efter den sunniextrema Islamiska statens militära framgångar i Syrien och Irak har Iran erbjudit sig att hjälpa USA i kampen mot IS.

USA har hittills varit kallsinniga inför den iranska inviten – åtminstone utåt. I den amerikanska politiska terminologin är Iran en ”terrorstat”.

Men den allra senaste tiden har det kunnat spåras en förändring i den amerikanska hållningen.

Ett huvudbry för Washington är vilka villkor Iran kräver för sitt stöd: det har talats om lättnader i västmakternas hårda hållning mot det iranska kärnenergiprogrammet. En sådan eftergift vore svårsmält för USA.

Turkiet

Turkiet är Natomedlem och har försvarsalliansens näst starkaste (efter USA) armé. Under Syrienkonflikten har Turkiet stött den moderata väpnade oppositionen mot al-Assad. Turkarna har även anklagats för att indirekt gynna Islamiska staten, genom att ge IS-krigare fri lejd över gränsen till Syrien.

Sent i går kväll sade president Recep Tayyip Erdogan, enligt turkiska NTV, att Turkiet nu är berett att delta i de USA-ledda angreppen mot IS, logistiskt eller militärt.

Islamiska statens framryckningar i de kurdiskdominerade områdena i Irak och Syrien (som gränsar till Turkiet) har orsakat ett dilemma i Ankara. Delar av de irakiska och syriska kurderna stödjer PKK – samtidigt som Turkiet inte gärna inför omvärlden kan svika sitt humanitära ansvar mot de kurder som flyr över gränsen.

USA

Obama, som gått till val på att avsluta den amerikanska krigföringen i Irak och i Afghanistan, finner sig nu inblandad i ett nytt ovisst krig i den muslimska världen. Islamiska statens brutala framfart i Syrien och Irak har tvingat Obama att ompröva sin tidigare politik.

Samtidigt har USA förbundit sig att utbilda och beväpna ”moderata” syriska rebeller som slåss för att störta Syriens president Bashar al-Assad – samme al-Assad som står på USA:s sida i kampen mot Islamiska staten. Lägg därtill att Vita huset, mer eller mindre motvilligt, kan komma att liera sig med den tidigare arvfienden Iran. Det shia-styrda Iran har ju ett eget intresse att krossa sunniextremisterna inom Islamiska staten.

USA tar spjörn mot en brokig koalition som dock verkar starkare på papperet än den är i verkligheten. Exempelvis verkar länderna inom EU måttligt intresserade att delta i flygattackerna i Syrien. “

DN 24 sept 2014:

”Det jag sett har berört mig djupt”

“– Folk flyr av rädsla för allt de hört om IS och Islamiska statens styrkor, om våldtäkter på unga kvinnor, om halshuggna och om urskillningslöst dödande. Nu behöver flyktingarna akut hjälp.

Det säger Khoushnaw Tillo, svensk kurd som arbetar för den svenska hjälpporganisation Arta-SCCCK, och just nu stationerad i den turkiska miljonstaden Gaziantep, cirka fyra mil norr om den syriska gränsen.

De senaste tre dagarna har han besökt gränsområdena, bland annat flyktinglägret i Suruc, alldeles vid gränsen norr om Kobane, en syrisk stad med stor kurdisk befolkning.

– Det som jag har sett berör mig djupt, säger han och berättar om hur boende i Kobaneregionen lämnat sina hem och tagit med sig allt de kan för att försöka ta sig över gränsen.

Många kommer från byarna öster om Kobane. Där var attackerna från IS mest intensiva, och de som inte hann undan ”slaktades”, berättar Khoushnaw Tillo som betonar att han inte sett detta själv, men att han hört flyktingar vittna om vad de varit med om.

– Kvinnor som jag talade med i måndags sade att en äldre man, i 80-årsåldern, som stannade kvar i sin by blev halshuggen, och att en 13-årig flicka först blev våldtagen och sedan halshuggen också hon.

– När folk hör sådant blir de rädda och flyr. Vad ska de annars göra?

Striderna kring Kobane har pågått länge, men flyktingströmmen över gränsen tog fart i lördags. Fram till i måndags var gränsen åtminstone delvis öppen, och det bildades långa köer med flyende på den syriska sidan.

– I lägret i Suruc på den turkiska sidan var det kaotiskt. Det finns mycket lite hjälp att få. Den hjälp som finns kommer från dem som redan bor i staden.

Många är kvinnor, barn och äldre berättar Tillo.

– Många unga män återvände för att fortsätta slåss mot IS, och det verkar nu som om IS hejdats, säger han.

Flyktingarna bor utomhus, på gatan, i sina bilar, i moskéer och i skolor, och behöver akut hjälp. Khoushnaw Tillo bedömer att det fanns mellan 15 000 och 20 000 i lägret i måndags.

– Många syriska kurder har släktingar på den turkiska sidan och åker vidare in i Turkiet så fort de kan.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 24 sept 2014:

“IS ett dilemma i samtal om iransk kärnenergi”

“När USA:s president Barack Obama ringde upp Irans dito Hassan Rouhani för ett år sedan var det den mest intima gest som ägt rum mellan ländernas ledare sedan 1979. Sedan dess har mycket hänt. “

“Washington. Sista dagen på fjolårets FN-möte fick Irans president Hassan Rouhani ett telefonsamtal från Obama. Artigheterna de utbytte banade väg för vad som i november blev den verkliga skrällen: ett viktigt, riktigt avtal mellan USA och Iran om att enas kring kärnenergifrågan. Dessa samtal utgör alltså kärnan för framtida, förbättrade relationer mellan USA och Iran, med syfte att mot bantning och kontroll av Irans kärnenergiprogram kunna lyfta de sanktioner som har blivit allt mer kännbara. Utöver USA medverkar Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Kina och Ryssland i förhandlingarna.

Även om samtalen pågår har Islamiska statens, IS, framryckning förändrat spelplanen på ett avgörande sätt för alla aktörer. Det gäller också relationerna mellan Iran och USA.

Kampen mot IS sågs åtminstone till en början som en möjlig hävstång för att ytterligare stärka banden mellan länderna, men situationen präglas även av positionering. USA är man noga med att hålla kärnenergifrågan utanför sam-talen om IS (vilket är viktigt att visa, inte minst för den starka Israellobbyn). Irans-ka företrädare ser denna ståndpunkt som oresonlig och vill se ett tydligare amerikanskt erkännande. USA är också upprört över att Iran sedan i juli håller journalisten Jason Rezaian fängslad.

Den USA-baserade Mellanösternanalytikern Banafsheh Keynoush, med lång erfarenhet som tolk för flera iranska presidenter (och som tidigare har intervjuats i DN), betonar att viljan att slutföra kärnenergiförhandlingarna är stark på båda sidor. Hon menar att den regionala oron har stärkt Irans position i förhållande till USA, men fortsätter:

– Iran har varit isolerat så länge och där handlar debatten i hög grad om interna frågor. Det gäller också den styrande eliten och den politiska debatten, som ofta kan tyckas märkligt osynkroniserad med den verklighet som omger landet.

Trita Parsi, svenskiranier bosatt i Washington och chef för tankesmedjan Niac, inriktad på de iran-amerikanska relationerna, menar att det oberäkneliga händelseförloppet i regionen i hög grad påverkar även kärnenergiförhandlingarna:

– Ingen aktör är tillräckligt dominant för att styra utvecklingen. Hos iranierna finns även en oro över att ett avtal inte varaktigt leder vidare, utan att fientligheten återkommer.

I samtalen, som pågår under veckan, utgör en stor och prestigefylld stötesten hur många centrifuger för anrikning av uran som Iran ska tillåtas ha.

En annan fråga gäller avtalets längd. Inga avgörande framsteg väntas nu men tiden rinner och slutdatum för förhandlingarna är satt till den 24 november.

Banafsheh Keynoush säger att ett handslag mellan Rouhani och Obama tycks osannolikt under veckans FN-möten:

– Och även om det vore ett viktigt diplomatiskt tecken, betyder det inte lika mycket för den faktiska politiken.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 24 sept 2014:

“Antal ebolafall fler än beräknat”

“Enligt en ny rapport från - Centers for Disease Control and Prevention, är antalet ebolafall - i Sierra Leone och Liberia kraftigt under-rapporterade, och sannolikt 2,5 gånger fler än vad man hittills räknat med.

Om det stämmer, och om man fortsätter att räkna med att antalet rapporterade fall fördubblas på tjugo dagar, är antalet ebolafall i slutet av september 21 000. Uppräknat till den 20 januari nästa år, utan extra vårdinsatser eller andra förändringar i vården, beräknas antalet fall i båda länderna vara uppe i 1,4 miljoner.

Det är rapportens värsta scenario. Det bästa är cirka 550 000 smittade. Skillnaden beror bland annat på om vården av sjuka och begravningar av döda kan göras säkrare ur smittspridningssynpunkt.

Guinea, det tredje svårt eboladrabbade landet, ingår inte i prognosen eftersom antalet rapporterade fall där gått både upp och ned, och därför inte går att dra säkra slutsatser av.

Enligt WHO är antalet hittills rapporterade ebolafall 5 800, varav 2 800 dött. Utifrån dessa siffror räknar WHO med att antalet -smittade kan vara över 20 000 i början av november, varav 10 000 i Liberia, 5000 i Sierra Leone och 6 000 i Guinea.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 24 sept 2014:

“Klimatstriden trappas upp”

“Vilka industrier ska få fri tilldelning av utsläppsrätter i EU under de kommande fem åren? Det ska miljöutskottet i EU-parlamentet ta ställning till i dag och striden om klimatpolitiken trappas upp. “

“Bryssel. Klimatpolitiken står högt upp på EU:s dagordning under det kommande halvåret och i dag sker en första drabbning. Miljöutskottet i EU-parlamentet ska rösta om ett förslag från kommissionen som handlar om vilka industrier som ska få fria utsläppsrätter mellan 2015 och 2019.

– EU:s handel med utsläppsrätter håller på att haverera. Kommissionen stoppar huvudet i sanden, anser Miljöpartiets Isabella Lövin som tänker rösta nej.

EU:s system bygger på principen att företag ska betala för utsläpp av växthusgaser. Men tunga, energiintensiva branscher kan få undantag. Det gäller företag som framställer till exempel cement, stål, aluminium och zink och som utsätts för hård internationell konkurrens.

Fria utsläppsrätter infördes 2009 och vart femte år ska kommissionen bestämma vilka som slipper betala. Men listan kan stoppas av rådet eller EU-parlamentet – och då får kommissionen presentera en ny.

En särskild metod används när kommissionen klubbar listan. Då ingår kostnader som företagen skulle ha fått betala för utsläppsrätterna. Men

kommissionens beräkning bygger på ett alldeles för högt pris, anser kritikerna.

– Det verkliga priset är i dag nere på 5 euro per ton – kommissionen räknar med 30 euro per ton. Med en sådan beräkningsgrund slipper nästan alla företag betala för utsläppen, säger Lövin.

Men dagens omröstning kan bli jämn. Flertalet i konservativa partigruppen EPP anser att kommissionens förslag ska godkännas.

Moderaternas Christofer Fjellner är suppleant i miljöutskottet och tycker att det vore konstigt om EU-parlamentet överprövar kommissionens beslut, förklarar Fjellners medarbetare Johan Gustafsson.

Antalet fria utsläppsrätter ska inte vara för många, men undantag behövs – annars flyttar europeisk industri till andra länder, anser Moderaterna.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN 24 sept 2014:

“Därför har Kanada valt fel väg i integrationspolitiken”

“Kanada har länge varit ett mångkulturellt föredöme. Men nu har även Kanada nåtts av den trend som betonar kulturell identitet snarare än ekonomisk jämlikhet. Låt det bli en läxa för -Sverige, skriver statsvetaren Marie Demker.

I valet den 2 maj 2011 förlorade det Liberala partiet definitivt makten i Kanada. Men det var en mycket större förändring än så, menar opinionsanalytikern Darrel Bricker och journalisten John Ibbitson som utvecklat sin tes i en kanadensisk politisk bästsäljare: ”The big shift. The seismic change in Canadian politics, business and culture and what it means for our future” (HarperCollins 2013). Boken blev så populär att en pocketupplaga trycktes upp i våras.

Valet 2011 satte helt enkelt punkt för en internationellt välkänd och hyllad integrationspolitisk ideologisk epok i Kanada. För Bricker och Ibbitson är en permanent värdeförskjutning grunden för de förändrade styrke-förhållandena i kanadensisk politik, en värdeförskjutning som lämnar det liberala mångkulturella Kanada till förmån för ett konservativt individualiserat Kanada. Författarna ser en ny ideologisk allians mellan demografiskt dominerande invandrargrupper från Asien som bosätter sig i det ekonomiskt växande västra Kanada å ena sidan, och en förhållandevis individualiserad kanadensisk ny förortsmedelklass å den andra. Denna allians sätter individuella marknadslösningar, valfrihet och bejakande av familj och traditionella värden främst, medan Kanada som nationellt mångkulturprojekt, relationen till USA,

Quebecs ställning samt Kanadas fredsmäklande roll uppfattas mindre politiskt relevant. Hur kan detta komma sig? Kanada är ju ett land av invandrare och har haft kanske den mest internationellt berömda av alla mångkulturella politiska erfarenheter.

Den som vill bejaka mångfald måste också vara beredd att bejaka verklig förändring. Men denna sanning har inte riktigt tagits på allvar av det liberala partiet och den politiska eliten i Kanada, menar Bricker och Ibbitson. Den liberala elit som drivit den mångkulturella politiken i Kanada har inte varit beredd att ta konsekvenserna av verklig kulturell mångfald, alltså ett samhälle där olika grupper utvecklas sida vid sida snarare än tillsammans, menar författarna. I stället vårdas en ömtålig gemensam kanadensisk identitet byggd på tolerans och öppenhet men på villkor som det liberala etablissemangen har ställt upp. Tydliga kulturella olikheter och stora ojämlikheter mellan folkgrupper är inte en del av den identiteten. Den kanadensiska identiteten har i stället formats av relationen mellan inuiter och inflyttade, mellan eliten i Ottawa och övriga, mellan rika och fattiga provinserna och för att möta hotet från USA – inte i relationerna mellan olika inflyttade grupper.

Internationellt har den grupp författarna kallar den "laurentiska eliten" (efter placeringen av de mest inflyttelse-rika städerna runt Saint Lawrence-viken) velat vårda Kanadas roll som fredsbevarare och icke-militariserad stormakt i världen men också hålla det fransktalande Quebec på gott humör. Det liberala partiet har inte haft någon beredskap för att möta den verkliga mångfalden i Kanada – en mångfald som består också av kulturer som inte självklart omfamnar individuella rättigheter, som inte uppfattar den kanadensiska identiteten som politiskt väsentlig och som inte spontant är villiga att bidra till en gemensam nationell välfärd.

Paradoxen, menar Bricker och Ibbitson, är att den gamla liberala laurentiska eliten har sågat av den gren man suttit på genom att blunda för den reella mångfalden. I stället har man vårdat bilden av Kanada som ett lyckat mångfaldssamhälle där huvudsakliga politiska konflikter handlar om andra saker än religion och etnicitet.

Bricker och Ibbitson noterar dock att fler invånare i Kanada fortfarande anser att invandring har en positiv effekt på det egna landet, 41 procent mot 36 procent. Som en jämförelse kan nämnas att i Sverige angav 81 procent år 2011 att invandring berikade det egna landet såväl ekonomiskt som kulturellt (Eurobarometer 380). Den svenska invandringen är relativt sett större som andel av befolkningen än den kanadensiska. Och det är väl här någonstans som författarnas tes börjar knaka lite i fogarna. För kan betydligt mindre länder, som Sverige, ta emot en stor andel invandrare och bibehålla stödet för ett öppet välfärdssamhälle, då är det ett skakigt argument att det är den demografiska utvecklingen och invandringen som är förklaringen till värdet förskjutningen i Kanada.

Olika länder har olika modeller för integration och upprätthållande av en nationell identitet och dessa modeller påverkar både den faktiska invandringen och hur denna invandring kommer landet tillgodo. Ofta beskrivs den svenska modellen som dålig och misslyckad eftersom den i grund och botten förutsätter någon form av likhetsnorm avseende socioekonomiska förutsättningar och rättigheter. Den anglosaxiska modellen med sub-kulturer som existerar sida vid sida är en variant som ofta lyckas bra med till exempel att få människor i arbete. Men även den franska modellen, där hänsyn egentligen inte tas till något annat än språk och medborgarskap, har historiskt varit lyckosam.

I båda dessa fall talar vi dock om före detta kolonialmakter dit invandringen i stor utsträckning kommit från gemensamma språkområden. I

Kanada har utvecklingen varit en annan och landet har gjort det till en nationell värdegrund att integrera och utveckla ett samhälle vars grund är tolerans för olika kulturer och språk. Men i praktiken är den svenska modellen för att integrera invandrare vare sig mer eller mindre lyckad än andra, till exempel Kanadas, om man betänker att olika grupper av invandrare också har olika förutsättningar för att få arbete i det nya landet.

De senaste tio-tjugo åren har dock mycket riktigt invandringen till Kanada skiftat fokus till i huvudsak utom-europeiska grupper, och genom familjesponsring kommer många äldre familjemedlemmar som aldrig lär sig språket i regionen. Förutsättningarna för den sociala inkludering som Kanada önskar genomföra förändras därför. Och det är denna förändring, tillsammans med individualisering, som Bricker och Ibbitson menar är en förklaring till att det liberala partiets politik inte längre har något vinnande koncept.

Men vilka är de nya konflikter som Bricker och Ibbitson menar förändrar Kanada? Analysen inskränker sig till att peka på mönstren men underlåter att gräva i förklaringarna. Min uppfattning är att Bricker och Ibbitson inte lyckas visa vilka grundläggande nya skiljelinjer som kan förklara den politiska förändringen. De är alltför upptagna med att klistra in den liberala kräftgången i en utveckling från kollektivism och välfärdssamhälle till individualisering och valfrihetstänkande. Den utvecklingen sker, i Kanada såväl som i andra västländer, men jag betvivlar att den förändringen som kan förklara det liberala partiets problem. I stället menar jag att det är en tendens att politisera mot-sättningar kring livsstilar, kulturella värden och individuella rättigheter som skapar nya konflikter. Även Kanada har nåtts av den politiska trend som i brist på politiserade socioekonomiska konflikter gör livsstil och kulturella identiteter till avgörande faktorer för grupptillhörighet och

politiska preferenser. I Kanada upp-fattas – precis som i Sverige – ett fullt och jämlikt deltagande i ekonomiska, sociala och politiska systemen som ett mått på inkludering. Men det målet blir allt svårare att nå. Ny forskning stödjer att det primärt är ekonomisk integration (arbete, bostad) som är nyckeln till det fortsatta stödet för en generell välfärdsstat, inte att dela värderingar och kulturell identitet. Politiskt är det alltså rimligare att tro att de nya skiljelinjer som Bricker och Ibbitson finner förklaras av bristande ekonomisk integration, inte av värderingsskiftet. Författarna ger inget argument för att förändringen skulle vara omöjlig att möta för det liberala partiet.

Snarare tror jag att förklaringarna till liberalernas förlust av politisk makt kan sökas i en kombination av partistrategi, politiskt ledarskap och ekonomiskt välstånd. Harper har lett sitt omstöpta konservativa parti i en ”lagom” konservativ riktning – han har till exempel betonat sitt stöd till samkönade äktenskap och vill inte inskränka abort-rätten. Dock har partiet i andra avseenden en traditionell konservativ agenda med en hög utrikespolitisk profil, som ligger betydligt närmare en amerikansk position än tidigare, och inrikespolitiskt har Harper motsatt sig ökad vapenkontroll och gett stöd till traditionella värden. Harper har också satsat på stora energiprojekt och råvaruproduktion, vilket hållit den kanadensiska ekonomin stark trots nedgångar i omvärlden. Det liberala partiet har haft mycket litet att sätta emot, oppositionen har snarare kommit från vänsterliberalt håll.

Slutsatsen blir att integrationen av invandrare och infödda in i en växande eller åtminstone föränderlig ekonomi är avgörande för det politiska stödet för en gemensam välfärd, men att det politiska samtalet kring integrationspolitiken fokuserar kultur, värderingar och identitet – något som åtminstone i Kanada har gynnat andra politiska krafter än de liberala. Även i vårt land ser vi en kantring av debatten

om integrationsfrågor där frågor om arbetsmarknad, bostäder och utbildning ofta skymms av oro för skilda värderingar, kulturella identiteter och traditioner.

Ekonomisk, social och politisk integration av ständigt nya människor – födda och inflyttade - är ett samhälles normala livsprocess. Det är ett politiskt partis uppgift att möta de förändringarna genom att peka på sina egna ideologiska perspektiv och skissa på möjliga framtida samhällen. I Kanada såväl som i Sverige.

Marie Demker

Marie Demker är professor i stats-vetenskap vid Göteborgs universitet.”

DN 25 sept 2014:

“Iran är en del av problemet”

“Irans första mål är alltid att västvärlden häver sina sanktioner. Kampen mot IS är underordnad.

Relationerna mellan Washington och Teheran har varit frysta sedan den islamiska revolutionen 1979. Teokratien har kallat USA för ”store satan”. President George W Bush räknade in Iran i ”ondskans axelmakter”.

För ett år sedan såg det mer lovande ut. Den nyvalde presidenten Hassan Rohani talade inför FN:s generalförsamling om försoning och dialog, och med Barack Obama på telefon. I november slöts ett interimsavtal om det iranska kärnteknikprogrammet; Teheran lovade att stoppa höganrikningen av uran, inte installera fler centrifuger och tillåta internationella inspektioner. Vissa sanktioner lättades i utbyte.

När Rohani i dag tar till orda igen i New York har dessutom terrorrörelsen Islamiska staten, IS, gett USA och Iran en gemensam fiende. Finns här fröet till ett brett samarbete? Knappast. Den iranska regimen är en del av problemet mer än av lösningen.

Jämfört med andra iranska ledare ansågs Rohani reformvänlig, men i en färsk FN-rapport syns inga framsteg för de mänskliga rättigheterna. Rohani har alltid varit en del av förtryckar-regimen där ayatolla Ali Khamenei är den verkliga ledaren. Diktatur är snarare regel än undantag i Mellanöstern, men Rohani för traditionen vi

Samtidigt är IS ett hot mot hela regionen. Bevis nog finns i de hjärtskärande bilderna på hundratusentals panikslagna människor på flykt

från rörelsens bestialiska metoder.

Men för det första har Iran spelat en destruktiv roll i Irak. Det är sant att IS har sitt ursprung i al-Qaida i Irak, som i sin tur hade USA:s invasion 2003 som födelsedatum. Men organisationen slogs tillbaka med hjälp av amerikanskt stöd till sunnitiska lokala ledare och klaner, vilket kunde ha lagt grunden för ett Irak med en reell maktindelning.

Påhejad av Iran inledde i stället den shiitiska premiärministern Nuri al-Maliki en konsekvent marginalisering av den sunnitiska minoriteten. Bitterheten blev enorm, och följden det åtminstone passiva stöd IS åtnjuter i sunnitiska områden. Och för Iran är shiitisk makt i Bagdad prioriterat.

För det andra mötte Syriens diktator Bashar al-Assad det folkliga upproret 2011 med besinningslöst våld. Han släppte ut hundratals islamistiska extremister för att stötta sitt påstående att kampen stod mot terrorister, och har fokuserat sina styrkor på moderata rebeller. Iran har stött al-Assad med militära rådgivare, vapen, pengar och sin libanesiska hantlangare Hizbollah. Irans agerande har underblåst den sunnitiska majoritetens hat, till IS glädje.

Det är nödvändigt att få sunniterna i Irak och Syrien att se alternativ till IS terrorvälde. Om USA och västvärlden ljar sig med Iran skapas föga förtroende.

Därtill kommer kärnvapenfrågan. En israelisk minister har kallat IS ett 5-årsproblem, men ett Iran med atombomber för ett 50-årsproblem av mycket större betydelse. Att Iran vägrar erkänna Israel hör till bakgrunden. Men man behöver inte anamma jämförelsen för att inse riskerna, inte minst för att kärnvapen sprids i regionen.

Konflikten har pågått i över tio år. Iran har alltid förnekat ambitionen att bygga kärnvapen, men mött omvärldens frågor med att maska, fuska, blockera internationella inspektioner och ignorera FN-resolitioner. Det finns gott om indicier för att Iran har testat hur kärnladdningar detoneras och hur de apteras i missiler. Den iranska inställningen är orsaken till de ekonomiska sanktionerna, som i sin tur tvingade Teheran till förhandlingsbordet.

Men sedan interimsavtalet har Iran återgått till att förhala. Nya samtal förs i samband med generalförsamlingens möte, men att en långsiktig överenskommelse blir klar den 24 november som planerat tycks uteslutet. Nyckeln är vilken produktion av kärnbränsle Iran ska ha. Ayatolla Khamenei talade i somras om en tiodubbling av anrikningsskapaciteten. Det är inget som stillar oron.

Khamenei har uteslutit samarbete med USA mot IS. Andra regimföreträdare har antytt att det går att byta mot hävda sanktioner. Men frågorna hör över huvud taget inte ihop. Hur skräckinjagande IS än framstår är även ett kärnvapenbestyckat Iran en skrämmande tanke.

Iran samtalar med Ryssland om ett energi- och handelsavtal i ett försök att kringgå sanktionerna. Kanske ser president Vladimir Putin det som en lämplig hämnd för USA:s och EU:s bestraffningsåtgärder på grund av Ukrainakrisen. Inte heller detta är något skäl för väst att gå Iran till mötes.

Det är förstås tänkbart att hotet från IS får Iran att ändra sitt uppträdande i Irak och Syrien. Ingen däremot. Men än så länge är Iran en högst tvivelaktig partner.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 25 sept 2014:

”Hög tid för klimatets plan B: Skapa tull- och skatteallians”

“Globalt avtal osannolikt. Att hoppas att innovationer löser klimatproblemet är riskfyllt. Att betala länder för att hålla fingrarna borta från billiga kolreserver blir dyrt. Nyttänkande krävs. Sverige kan ta initiativ till ny EU-baserad allians med gemensam klimatskatt och klimattullar, skriver miljöekonomen Håkan Pihl.

I veckan samlades världens ledare inför nya klimatförhandlingar i Paris nästa år. Men var är plan B? Decenniers misslyckanden tyder på att internationella förhandlingar är otillräckliga. Det krävs nyttänkande och ett nytt slags internationellt ledarskap. Sverige kan bidra genom initiativ till en klimatallians med likasinnade länder, helst hela EU. I en sådan allians skulle man begränsa egna utsläpp men också ställa krav på de länder som inte gör det. Hörnpelarna skulle vara ett inhemskt pris på klimatpåverkan (klimatskatt) och klimattullar mot länder i omvärlden utan motsvarande pris.

Det råder stor vetenskaplig och politisk enighet om att klimatförändringarna måste begränsas och att det är hög tid att agera. Men allt hopp ställs till en global överenskommelse i Paris 2015 där alla stora aktörer ska förbinda sig till tillräckliga insatser. Det är en riskfylld strategi. Två årtionden av misslyckade klimatförhandlingarna borde få våra politiker att inse det. Mot bakgrund av hur brådskande och allvarlig situationen är, är det närmast irrationellt att tro att 200 länder ska komma överens om tillräckliga reduktioner. Flera viktiga aktörer rör sig ju i motsatt riktning, har olika uppfattningar om vad som är rimligt och rättvist, vill inte alls reducera sin klimatpåverkan eller kräver stora

kompensationer för att göra det. En klimatpolitik som ställer allt hopp till att 200 länder kommer överens i en sådan situation är en riskfylld och ansvarslös klimatpolitik.

Att det är hög tid för nyttänkande borde stå klart mot bakgrund av att världens totala utsläpp ökar trots decennier av förhandlingar. Problemet har uppmärksammats av bland andra Oxfordprofessorn Dieter Helm i boken ”The Carbon Crunch. How We’re Getting Climate Change Wrong – and How to Fix It”. Utvecklingen går i alldeles fel riktning. Kol är den stora boven och satsningar på alternativ kan inte på långa vägar kompensera ökningen av användningen av kol och andra fossila energiformer. Helm illustrerar med att Kina och Indien investerar i kol i en takt som motsvarar tre nya kolkraftverk varje vecka. För att i Europa kompensera en sådan ökning måste vi bygga tusen nya vindkraftverk. Varje vecka.

En svensk klimatpolitik som vill lösa klimathotet genom egna inhemska utsläppsminskningar är mot den bakgrunden ganska utsiktslös. Att vara en modell och förebild för andra har heller inte varit nog för att vända utvecklingen och lär inte vara det framöver. Att i stället betala länder för att de ska hålla fingrarna borta från sina stora billiga reserver av kol och olja blir väldigt dyrt och skulle ge märkliga incitament. Förhoppningen att nya innovationer av sig själva ska lösa problemet är också, minst sagt, en riskfylld hållning.

En ansvarsfull klimatpolitik måste svara på frågan hur vi kan agera för att förmå andra länder att minska sina utsläpp när frivilligt ansvarsstagande inte räcker och globala tvingande medel saknas. Den mest viktiga beståndsdel i lösningen vet vi: att skapa ett globalt pris på klimatpåverkan, framför allt koldioxidutsläpp. Så länge klimatpåverkan är gratis (eller, värre, subventionerad) har världens aktörer svag anledning att begränsa sina utsläpp, gröna innovationer och

investeringar når inte tillräcklig lönsamhet. Världens ledande företag inser detta och efterlyser ett internationellt pris på klimatpåverkan, men världens regeringar sitter låsta i förhandlingsdilemmat.

Utan en global överenskommelse kan bara ett sådant pris skapas underifrån genom agerande av enskilda länder eller allianser av länder. Sverige har som litet land naturligtvis en begränsad möjlighet att vara ledande men vi kan söka allianser med likasinnade och vi kan påverka EU.

Här är ett förslag. Skapa en internationell klimatallians med EU som kärna. Hörnpelarna i en sådan allians skulle vara att medlemmarna i sina länder inför ett pris på klimatpåverkan (exempelvis genom koldioxidskatt) samt en gemensam klimattull på varor från länder som inte tar eget klimatansvar. Därmed skulle länder som inte tar ansvar och begränsar sina utsläpp ändå tvingas betala ett pris för sin klimatpåverkan, åtminstone när de exporterar till länder i klimatalliansen. Med EU skulle alliansen rymma världens största importmarknad, vilket skulle ge ett kännbart pris även för länder som Kina och andra stora förorenare. Alliansens klimattull skulle vidare göras villkorlig och tillämpas endast så länge som länderna utanför alliansen inte själva införde motsvarande klimatskatt och klimattull. Alliansen skulle alltså vara öppen för nya medlemmar och bjuda in likasinnade, och länder utanför alliansen skulle ha en anledning att gå med eftersom man växlar tullutbetalningar mot egna skatteintäkter. Det skulle ge en positiv spiral där fördelarna med att medverka stärktes efter hand som fler gick med i alliansen. På så sätt bildades en process mot ett framväxande globalt pris på klimatpåverkan. Intäkterna skulle tillfalla nationerna och kunde användas exempelvis för att finansiera omställning i infrastruktur och stödja gröna investeringar, för att bryta de inlåsnings effekter som årtionden med fossilenergi har gett.

Kanske kunde de pågående förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och USA rymma sådan möjligheter till en gemensam klimatallians, vilket skulle innebära ett kraftfullt steg i rätt riktning? (Cecilia Malmström, du kan rädda klimatet!)

Dieter Helm kommer till en liknande slutsats utifrån argumentet att det är den inhemska konsumtionen snarare än den inhemska produktionen som bör betala för sin klimatpåverkan. Flera länder i Europa, däribland Sverige, har minskat sina utsläpp från inhemsk produktion. Om man i stället ser på konsumtionen har utsläppen ofta ökat. Skillnaden beror på att ett lands konsumtion till stor del utgörs av import och priset för import från Kina och andra länder bär inte sina kostnader för klimatpåverkan. Att importpriserna inte återspeglar alla kostnader är ett slags subvention som snedvrider handeln i fel riktning. Om kostnaden för klimatpåverkan ska märkas hos europeiska konsumenter måste den synas i det pris de får betala, och det motiverar en klimatskatt på inhemskt producerade varor och en klimattull på import från andra länder utan motsvarande skatt. En klimattull skadar alltså inte frihandeln utan tvärtom. Att bestämma storleken på en sådan tull är naturligtvis inte lätt men, som Dieter Helm konstaterar, hellre ett pris som inte är exakt rätt än inget pris alls för det är exakt fel.

Att genomföra detta politiskt är naturligtvis inte heller enkelt. Men det behövs en plan B om, eller när, de globala förhandlingarna på nytt misslyckas.

Håkan Pihl, *docent i företagsekonomi vid Ekonomihögskolan, Lunds universitet; författare till läroboken "Miljöekonomi för en hållbar utveckling"* “

DN 25 sept 2014:

“Här tas de övergivna barnen emot med öppna armar”

“Mitt i natten knackar det på porten till barnhem i centrala Kina. Utanför ligger då ett ensamt nyfött barn i en kartong. Nästan alltid med ett funktionshinder. I koldistrikt i provinsen Shanxi ökar andelen barn som inte föds fullt friska. Den dåliga miljön misstänks vara en orsak. “

“Jiuv. I 40 år har den nu 66-åriga Kang Zhenlan arbetat med att ta hand om barn som föräldrarna övergivit. Hon och hennes man har öppnat sitt hem. För närvarande står 23 barn och unga vuxna under deras beskydd, från några månaders ålder till över 20 år.

Folk från när och fjärran i denna del av provinsen Shanxi vet var barn är välkomna, barn som annars vidskepligt ses som otursförföljda och fördömda – eller andra gånger som en omöjlig ekonomisk börda att bära.

I år har det bankat på porten tre gånger till Kang Zhenlans barnhem. Tre gånger har hon mötts av barn, en eller två dagar gamla, som föräldrarna inte velat ha.

Mitt på dagen råder full aktivitet på det privata barnhemmet. I köket görs lunchen i ordning. Barnen som är tillräckligt gamla för skolgång kommer tillbaka för att äta. Därefter hjälps de åt att sopa golvet innan de går ut på gårdsplanen och leker.

– Polisen försöker tvinga mig att ringa dem varje gång någon lämnar ett barn, men jag har sagt åt dem att det struntar jag i, säger Kang Zhenlan bestämt.

Tidigare har tjänstemän på orten förklarat att de inte vill att hon tar hand om barnen.

– De ville ta dem alla, döpa om dem till Dang i efternamn (partiet) och sätta dem på statliga barnhem. Jag skulle få tusen yuan (lika många kronor) i ersättning per barn, men jag vägrade och nu säger de inget längre, påpekar hon.

Kang Zhenlan förklarar att hon inte vill lämna barnen till något som hon inte vet vad det är för något.

– Här är de materiella villkoren inte så bra, vi har det fattigt, men jag tar hand om barnen som om de vore mina egna, de kallar mig för mamma och de får mat och varma kläder. På andra ställen vet jag inte om de får det bra, säger hon.

Kang har sett till att alla de tolv barnen som föddes med harmynthet har opererats. Att sex barn går - i förskola och sju i skolan. Andra har blivit vuxna, lämnat barnhemmet och skaffat arbete i eller utanför provinsen.

– Jag vet att miljön är bättre på andra barnhem, men alla utom de allra yngsta har blivit mantalsskrivna, konstaterar Kang Zhenlan, som själv föddes med ett funktionshinder och säger att det är hennes katolska tro som gett henne styrka att fortsätta ta emot barn i fyra årtionden.

Stödet från myndigheterna är minimalt. Varje år får barnhemmet motsvarande 3 000 kronor inför det kinesiska nyåret. Det räcker till tio

påsar mjölkpulver, 15 kilo fläskkött, ris och mjöl och olja. I övrigt får hon inget offentligt stöd, utan måste lita till hjälp från privatpersoner och lokala frivilligorganisationer.

Mantalsskrivningen är den hårdaste kampen hon utkämpar med myndigheterna. Att barnen inte ska försvinna i Kina som ickemedborgare. De måste ha ett dokument på att de tillhör orten annars stängs de ute från en stor del av sjukvården, får sämre skolgång och går miste om möjligheten till adoption.

Envisheten har gett resultat.

På ett annat barnhem några mil därifrån skäller den tidigare hemlösa hunden när det förs väsen utanför byggnaden på nätterna. Det brukar inträffa tre fyra gånger om året och utanför står då vanligen en pappkartong med en nyfödd baby som har en utvecklingsstörning eller något handikapp.

På botten av kartongen hittar personalen ofta en vitlök, *suān*, vars uttal de som lämnat barnet vill ska associeras med *suān le*, ungefär: inget att bry sig om, förklarar Li Momo vid det privata barnhemmet i byn Xiliulin.

– Andra gånger ligger det en tioöressedel i kartongen, för att låta förstå att föräldrarna inte tycker att barnet är värt mera, säger hon.

Här bor 33 barn, många av dem med skador som ger funktionshinder, några med grav utvecklingsstörning. Grundaren Mamma Yang är på resa för att informera om verksamheten och försöka samla ihop pengar. Nyligen har barnen målat tavlor som sålts för 40 000 kronor. Men ständigt nya summor behövs för att ha råd med operationerna som krävs för att barnen ska få en bättre framtid.

Treåriga Yang Tianna föddes med en krokig ryggrad och har genomgått en operation som kostade 60 000 yuan, motsvarande cirka 70 000 svenska kronor. Hon behöver ytterligare sex sju liknande operationer i takt med att hon växer, förklarar personalen.

Flickan är pigg, glad och nyfiken och flera familjer som besökt barnhemmet säger att de skulle vilja adoptera henne. Men det går inte eftersom hon officiellt inte finns.

– Bara fem av våra 33 barn är mantalsskrivna. Det är ett stort problem, säger Li Momo.

När de gått till byn och bett om de rätta papperen har byledningen sagt att de ska vända sig till det lokala distriktet. När de frågat distriktskommittén har de fått veta att det är provinsmyndigheternas sak. Till slut när de frågat på högsta provins-nivå har de fått beskedet att mantalsskrivningen borde fixas i byn.

Efter en brand på ett privat barnhem i en annan provins, då ett halvdussin barn dog, sändes kontrollanter ut från Peking för att se över standarden på barnhem över hela Kina.

– De hade bara positiva omdömen om vårt barnhem. De blev förvånade när vi sa att våra barn saknar dokument som visar att de tillhör orten och lovade att hjälpa oss. Men det var för ett år sedan och inget har hänt, förklarar personalen.

Här finns således 28 invånare, nästan alla födda med en mer eller mindre svår skada, som det kinesiska samhället vänder ryggen. Alla skyller på alla, ingen vill ta ansvar.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“Miljöföröreningar kan ligga bakom

I augusti satte Kina i gång en undersökning för att ta reda på vad som ligger bakom att en växande andel barn föds med mentala och fysiska handikapp. Särskilt i Shanxi, ett av landets stora koldistrikt.

För fem år sedan larmade Jiang Fan, en högt uppsatt tjänsteman vid Kinas familjeplaneringskommission, att miljöföröreningar kunde vara en av orsakerna bakom den oroväckande utvecklingen. Då hade en utredning slagit fast att andelen barn med skador i Kina hade ökat från 105 per 10 000 födselar 2001 till 146 per 10 000 år 2006. Sedan dess har det varit i stort sett tyst om saken i kinesiska medier.

Stor osäkerhet råder om tillförlitligheten i statistiken. Antalet drabbade barn kan vara mycket större. Personalen på de barnhem som DN besökt har svårt att bedöma vilken roll miljön spelar för den alarmerande utvecklingen.

Målet med den nya undersökningen är att skapa en databas för vidare forskning som grund för beslutsfattande, skrev den statliga nyhetsbyrån i en kort artikel i slutet av augusti. **DN**

710 000 barn utan föräldrar

2010 fanns det i Kina 710 000 föräldralösa barn.

Enligt en undersökning på ett mindre antal barnhem hade 90–98 procent av barnen som bodde där ett handikapp av något slag.

Källa: Kinas civildepartement, Kinas myndighet för barnhem och adoptionscenter “

DN 25 sept 2014:

“Ryska soldater dras tillbaka”

“Ukraina. Stora ryska reguljära styrkor har dragits tillbaka från de östra delarna av Ukraina. Det hävdade en talesman för den västliga militäralliansen Nato på onsdagen.

”Det har skett ett signifikant tillbakadragande av ryska konventionella styrkor från inne i Ukraina, men många tusen är fortfarande posterade i närheten av gränsen”, skriver överstelöjtnant Jay Janzen till nyhetsbyrån Reuters.

För en vecka sedan hävdade Nato att cirka 1 000 ryska soldater befann sig i Ukraina.

En av nio punkter i en fredsplan som skrevs under i Vitrysslands huvudstad Minsk i helgen är att -utländska ”legosoldater” ska lämna stridsområdet, där en skör vapenvila råder sedan den 5 september.

Ryssland har hela tiden för-nekad att landet deltar i konflikten i Donbassområdet, trots mängder av vittnesmål om motsatsen.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 25 sept 2014:

Obama: ”För USA är valet enkelt”

“När USA:s president Barack Obama öppningstalade i FN:s generalförsamling uppmanade han medlemsländerna att enas inför de sekter-istiska hot som världen står inför. Samtidigt fortsatte USA:s utökade krig med attacker över Syrien.”

“Washington. Mindre än två dygn efter de inledande flyganfallen över Syrien beskrev USA:s president Barack Obama, i ett långt tal inför FN-ländernas ledare, världen i ett läge mellan integration och kaos. Trots framsteg och minskande fattigdom präglas världen i dag av kriser – i Ukraina, i Mellanöstern och i Västafrika. Kampen mot sekterism, fundamentalism och dödlig smitta kräver en internationell kraftsamling på flera fronter samtidigt, sa Obama:

– För USA:s del är valet enkelt. Vi ser inte framtiden som något utanför vår kontroll, utan något som vi kan påverka till det bättre med en kollektiv och samordnad ansträngning.

Senare på dagen ledde Obama säkerhetsrådets möte.

Under tiden fortsatte attackerna från luften mot den Islamiska statens styrkor i Syrien och Irak, till största delen utförda av amerikanska plan. Ett andra syfte med de utvidgade räderna har varit att komma åt al Qaida-grenen Khorasan, och hindra gruppens planer på terror-attacker mot USA eller Europa. Den amerikanska underrättelsetjänsten har beskrivit hotet om en sådan attack som överhängande, men inga detaljer hade i förväg meddelats en bredare krets, kongressen inkluderad.

Från USA:s sida framhålls att även en lyckosam kamp mot IS tar månader och att det inte är ”som att slå av en strömbrytare”, som Obamas säkerhetspolitiska rådgivare Susan Rice sa i en intervju.

Vidare betonas uppslutningen av oroade länder, som nu trots skiftande utgångspunkter ser Islamiska staten som ett hot. Turkiet, som har varit motvilligt till ett djupare engagemang, har nu signalerat att landet är berett att delta även militärt. För USA är Natolandet en nyckel-allierad med stor militär kapacitet.

I FN:s säkerhetsråd stod inför onsdagens möte IS högst på dagordningen. Vad rådet beslutar är avgörande bland annat för den rättsliga legitimiteten för attackerna i Syrien.

Vita huset anser att USA har rätt att agera på syriskt territorium, vilket utrikesminister John Kerry även påpekade i går i en intervju med CNN. Där framhöll han även att mer än någonsin står på spel i och med islamisternas framfart, inte bara för amerikansk del utan för hela Mellanösternregionen. Men om USA:s flyganfall över irakisk mark är folkrättsligt okontroversiella då de skett efter en vädjan från Iraks regering, är läget i Syrien, där regeringen inte godkänt attackerna, mer komplicerat. Många menar dock att hotet mot Irak kan bekämpas också på den syriska sidan av gränsen, med hänvisning både till regeringens begäran, och till att det rör sig om självförsvar.

Den 55-årige fransman som kidnappats av jihadisterna i Algeriet med koppling till IS, har halshuggits. Det framgår av en videofilm som publicerades på internet på onsdagen.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 25 sept 2014:

“FN skärper tonen mot tillresta terrorkrigare”

“FN:s säkerhetsråd har antagit en resolution om personer som reser till krigshärdar för att strida med terrorgrupper. FN:s generalsekreterare välkomnar resolutionen som handlar om våldsam extremism.

– Det som är nytt är den enorma mängd krigare som reser till krigshärdar, säger Obama i mötet i FN:s högkvarter i New York.

I sitt tal understryker Obama att resolutionen kräver att länder ”förebygger och stoppar” rekrytering av potentiella krigare. Enligt under rättelseuppgifter som Obama hänvisar till har 12 000 personer från uppemot 80 länder rest till krigshärdar.

Resolutionen är bindande för FN:s 193 medlemsländer.

TT “

DN 25 sept 2014:

“Skottlands nya makt het valfråga nästa år”

“London. Folkomröstningen i Skottland blir en del av brittiska valrörelsen nästa år. I helgen ska premiärminister David Cameron lugna kritiker inom det egna partiet, som tycker att han är för givmild mot skottarna.

En vecka efter att skottarna gick till vallokaler, och majoriteten sade nej till självständighet, är det uppenbart att Labour och konservativa Tory är oeniga om den framtida politiken för Skottland.

Inför folkomröstningen var de överens om ökat självstyre. Nu tvistar de om vilken makt som ska föras över, till exempel skatter, och vilka följderna blir för övriga Storbritannien.

– Partierna har sagt att det ska finnas ett förslag till lagstiftning om Skottland redan i januari, vilket jag tvivlar på. Men även om tidtabellen håller hinner inte själva lagen antas före det brittiska valet i maj, säger statsvetaren Eve Hepburn vid universitetet i Edinburgh.

Hon tror därför att konstitutionella frågor dominerar nästa års valrörelse.

David Cameron anser att när skottarna får ökad makt måste följden bli att bara engelska ledamöter får besluta i engelska frågor. I dagsläget handlar det framför allt om utbildnings- och sjukvårdspolitik.

Labourledaren Ed Miliband, som om han blir premiärminister skulle få svårt att ändra just sjukvårdspolitiken, vill i stället ha en långsiktig genomgång av konstitutionen för hela Storbritannien.

Hur kommer väljarna att påverkas?

– Många väljare är trötta på att skottarna får mer makt och vill att beslut som rör England ska fattas av engelsmän. Den linjen kommer de konservativa att driva eftersom de är rädda för att förlora röster till UK Independence Party, Ukip, säger Eve Hepburn.

Missnöjespartiet Ukip hade stora framgångar vid valet till Europaparlamentet i våras och talar mycket om en nationell identitet.

Blir följden att en väljare kan föredra Labours politik, men dela Tories eller Ukips uppfattning om konstitutionen?

– Ja, och vi har redan sett hur väljare från arbetarklassen gått över till Ukip. Många av dem är desillusionerade och vill se förändringar, säger Eve Hepburn.

Hon konstaterar att konstitutionella frågor är abstrakta. För särskilt Labour gäller det därför att koppla ihop partiets planer för en ny konstitution med att den för politiken närmare människorna, hjälper dem att ta kontroll över sitt liv och skapar ett rättvisare samhälle.

Inom Tory finns flera parlamentsledamöter som är kritiska till att David Cameron lovat för mycket till Skottland.

– Tory är det parti som är mest splittrat i konstitutionella frågor och Cameron måste vinna tillbaka de ledamöterna igen, säger Eve Hepburn.

I helgen börjar partiet sin kongress i Birmingham.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

“Fakta.

Detta händer framöver

28 september- 1 oktober 2014

Konservativa Tory håller sin partikongress i Birmingham

Januari 2015

En ny Scotland Act, utökat självstyre, ska presenteras för parlamentet.

7 maj 2015

Parlamentsval

2017

Om konservativa vinner valet: folkomröstning om Storbritannien ska gå ur EU.

2019

Storbritannien kan komma att lämna EU. “

DN 25 sept 2014:

“Ingen bra månad för konjunkturen”

“Två av Europas starkaste och mest exportinriktade ekonomier tappar tempo. Varken i Sverige eller i Tyskland vill konjunkturen ta fart.

September var ingen särskilt bra månad för ekonomin. Det visar svenska Konjunkturinstitutet och tyska Ifo-institutet som på onsdagen kom med nya uppgifter om konjunkturen. I Sverige går det trögt för industrin som justerar ner sina produktionsplaner. Men i de privata tjänstenäringarna har nedgången pågått en längre tid. De svenska hushållen räknar nu med en inflation på 0,0 procent under det kommande året.

Allt verkar ändå inte mörkt eftersom hushållen- är optimistiska, samtidigt som byggsektorn och detaljhandeln går bättre. Men helhetsbilden blir ändå att konjunkturen står och stampar.

I Tyskland ser det också sämre ut för industrin och tjänstesektorn, men även för byggbranschen och handeln. Det på grund av en svag efterfrågan utifrån och att den inhemska- ekonomin sackar.

Läget på exportmarknaderna kan varken -Sverige eller Tyskland göra mycket åt. Däremot kan de styrande i båda länderna försöka få bättre fart på den inhemska efterfrågan. Det betyder att regeringarna bör växla om till en mindre stram finanspolitik, där viktigast just nu inte är att hålla hårt på strikta budgetmål.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 26 sept 2014:

“Mer står på spel än egna intressen”

“President Obama har argumenterat väl för insatsen mot Islamiska staten. Men om hans ord ska nå andra än de krigströtta amerikanska väljarna krävs mer. “

“Kolumnen. President Obama har lagt fram en detaljerad strategi för utplånande av Islamiska staten (IS), som behärskar en ansevärd del av Syrien och Irak. Hans nya strategi avspeglar en mogen och sammanhängande utrikespolitik, även om den inte helt stämmer överens med de värderingar han hyllar. Den underlåtenheten kan fortfarande kullkasta hans plan.

Obamas inställning är lovvärd av tre skäl. För det första kombinerar den våld med diplomati. För det andra ställer den noga genomtänkta villkor rörande typ och omfattning av ett amerikanskt militärt ingripande. För det tredje binder den resultatet av insatsen till existensen av och effektiviteten hos en bred Mellanösternkoalition, vilket klargör att USA är redo att gå i spetsen men varken kan eller kommer att ta på sig rollen som global polis.

Presidenten spelar sina kort så väl han kan. Han vet att en USA-ledd militär insats avsevärt kan försvaga IS men att endast en kombinerad militär och politisk insats kan besegra jihadisterna. Han har skaffat sig politisk handlingskraft genom att dra en tydlig linje: USA utvidgar sina ansträngningar, utöver att skydda sitt eget folk och ge humanitär hjälp, endast tillsammans med den nybildade irakiska regeringen. Om denna regering håller sina löften om att göra alla de stora religiösa och etniska grupperna politiskt delaktiga, så får den hjälp av USA att återvinna landet, annars inte.

Lika viktiga men mindre synliga är de maktmedel som denna inställning medför gentemot Iran. Obama nämnde inte Iran en enda gång i talet, men hans strategi kan ge Iran större möjlighet att sätta press på USA, enligt teorin att Iranstödda soldater är en förutsättning för att det ska bli några framgångar på marken i kampen mot IS. Men Iraks shiaregering är ett av Irans tunga strategiska ankare i regionen; innan USA inledde flygattacker mot IS var det ingalunda säkert att Iraks regering skulle överleva. Iran behöver amerikanska flygstridskrafter minst lika mycket som USA behöver Iranstödda marktrupper.

Att USA betonar vikten av en regional koalition för striden mot IS är också ett utslag av skicklig diplomati. Utrikesminister Kerry har sagt ifrån att Iran än så länge inte är välkommet som medlem. Landet kan få en plats vid bordet – och spela en stor och öppen roll i lösningen av det syriska inbördeskriget – men bara om det stoppar sitt kärnteknikprogram. Det har aldrig funnits ett bättre tillfälle än nu.

Den svagaste punkten i Obamas strategi är att den får svårt att nå ut till vanligt folk i arabvärlden. Hans doktrin, att USA kommer att tillgripa våld för att försvara sina ”kärntressen” men mobilisera andra stater ”att anta bredare utmaningar mot den internationella ordningen”, är sund logik och god politik i ett krigstrött USA. Men vad världen hör Obama säga är att USA kommer att bruka våld för att hämnas två amerikanska journalisters död men står bredvid och ser på medan 200 000 syrier slaktas.

Om det inte klart och tydligt framgår att en amerikansk militär insats verkligen skyddar irakiernas och syriernas liv och egendom förlorar USA snabbt propagandakriget. Varje gång en drönare dödar en kvinna eller ett barn kommer filmen som visar händelsen och begravningen att spridas i hela den muslimska världen.

Även om sådana filmer inte skulle öka stödet för IS övertygar de miljoner muslimer om att amerikanerna tar till sina gamla militära trick: att bomba för olja eller Israel eller helt enkelt att slå ut alla muslimer. Med dessa USA-fientliga attityder, som har hårdnat på nytt, blir det mycket svårare att få fram nödvändiga underrättelser om IS och beröva organisationen de övriga sunnimilisernas stöd.

Detta skadar USA i Syrien och Irak. Det kommer att prägla allmänhetens uppfattning i andra arabstater och begränsa deras regeringars förmåga att samarbeta med USA. Det värsta är att ett rent strategiskt motiv för en militär operation – försvar för amerikanska kärntressen – inte lämnar något utrymme för vad som verkligen måste uträttas i Syrien.

Enda sättet att förmå Syriens president Bashar al-Assad att gå till förhandlingsbordet är att försvaga honom och IS samtidigt. Och det enda legala eller moraliska motivet för att slå till mot hans flygvapen, ammunitionsförråd eller tunga vapen är den internationella plikten att skydda hans folk mot honom, precis som USA skyddade yazidierna mot IS.

IS brutalitet är nämligen *inte* ”unik”, som Obama säger. Bashar al-Assad har dödat mer än 200 000 människor, de flesta civila, i en konflikt som började med att hans regim torterade barn.

Genom att tydligare tala om plikten att skydda och genomföra begränsade anfall – kanske som straff för att al-Assad tidigare i år ska ha använt klorgas mot civila – skulle Obama raskt förändra spelet. Då skulle Iran inse att det finns en gräns för USA:s återhållsamhet i Syrien. Dessutom skulle sunniregeringar förlora i anseende bland sina medborgare för att de inte gör mer, och IS berättelse om skoningslös brutalitet skulle ställas mot en som handlar om humanitet.

Obamas politik svajar mellan geopolitiska kalkyler baserade på det nationella intresset och retoriken om universella värden. Om han förverkligade retoriken skulle han vinna det manöverutrymme han behöver för att nå sina geopolitiska mål.

Anne-Marie Slaughter

Anne-Marie Slaughter är professor i statsvetenskap och chef för tankesmedjan New America Foundation.

Översättning: Margareta Eklöf, “

DN 26 sept 2014:

“Europa mumlar om kriget mot IS”

“Alla kan hysa tvivel inför hur effektiva USA:s flygattacker mot terrorrörelsen IS i Irak och Syrien kan bli. Men terrorrörelsen massakrerar inte bara människor i regionen, utan är också en direkt fara för Europa. Flyktingströmmar måste hanteras. En fristad för självmordsbombare precis utanför gränsen är en mardröm.

En britt har halshuggits av IS i Syrien, en fransman av dess vänner i Algeriet, islamister på Filippinerna hotar att mörda tyska gisslan. Men svaren inom EU skiftar, och någon gemensam utrikes- och säkerhetspolitik finns aldrig när den behövs. Det var samma sak med Libyen 2011.

Efter flera veckors diskussioner röstar det brittiska parlamentet i dag om deltagande i luftkriget mot IS. Premiärminister David Cameron har väntat med att lägga fram förslaget tills han är säker på att vinna.

För ett år sedan försökte han få Storbritannien att ställa upp på USA:s planerade insats mot al-Assadregimens kemiska vapen, men förlorade. Rebeller inom regeringspartierna var emot, Labouropositionens sicksacklinje slutade med ett nej. Ångesten över invasionen i Irak 2003 hänger fortfarande över parlamentet. Nu stöder Labour flygangrepp, men bara i Irak, och Syrien är inte på bordet.

Frankrike är däremot redan på USA:s sida i Irak, och även om en Syrieninsats först utslöts kan detta snart ändras.

Tyskland har sina historiska skäl att ha det knepigt. Att delta är otänkbart, trots att utrikesministern säger att även militära medel måste

användas mot IS. Han stöder anfallen i Irak, men försöker ha flera linjer om Syrien.

Att angripa det gränsöverskridande IS i båda länderna är logiskt, men Labour med flera hänvisar till att folkrätten kräver FN-mandat om Syrien inte har godkänt bombningarna. Det är liktydigt med ett nej eftersom Ryssland har veto.

Rent militärt är Europa inget att luta sig mot. Av symboliska skäl är ändå europeiskt stöd viktigt för Barack Obamas internationella koalition.

EU är bättre på humanitära insatser, de flesta medlemmar dock för dåliga på att ta emot flyktingar. När Barack Obama säger att IS inte förstår något annat språk än vapenmakt måste Europa ändå ha en åsikt.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 26 sept 2014:

“Folkets lidande fortsätter i bombernas skugga”

“Den USA-ledda koalitionen bombar nu oljeraffinaderier i Syrien som kontrolleras av Islamiska staten, IS. Syftet är att slå ut terrorgruppens finansiering. Flygattacker tycks dock inte påverka IS offensiv mot Syriens kurdiska delar. Flyktingar fortsätter att strömma in i Turkiet. “

“Suruc. Ett sjukvårdstält och två portabla baracker utkastade på en dammig plätt i kanten av en snörrät olivodling. I söder hörs olycksbådande artillerimuller, i norr finns ett ovisst öde. Emellanåt drar sandbemängda virvelvindar upp som irriterar ögon och andningsorgan. Ibland kommer artilleribeskjutningen så nära att man förnimmer en tryckvåg.

Så ser tillvaron ut för de hundratusentals män, kvinnor och barn som i vild och oordnad panik lämnat den nordligaste, kurdiskdominerade delen av Syrien undan Islamiska statens militära offensiv.

De har hamnat i ett gudsförgäta ingenmansland i östra Anatolien, Turkiets vidsträckta högplatå. I bästa fall kan de beredas plats i något av de tjugotal tältläger som slagits upp i provinsen, eller så har de vänner eller släktingar som kan ge husrum. Annars väntar övernattnings i en moské eller en skola, eller i värsta fall under bar himmel.

På den turkiska sidan tas flyktingarna emot av FN och det turkiska räddningsverket, AFAD. Selin Unal, talesman för FN:s

flyktingkommissariat (UNHCR), står i blå varselväst och betraktar den strida strömmen av nytillkommande.

– De senaste fem dygnen har det anlänt 140 000 flyktingar från Syrien till den här delen av Turkiet. Det är ungefär lika många som hela Europa tagit emot under det tre och ett halvt år långa kriget, säger hon eftersinnande.

– Och du ser – det handlar inte om nummer, detta är inte staplar i en statistik. Det är riktiga människor och de har förlorat allt. De lider obeskrivligt.

Marken mellan gränspassagerna är proppfull med landminor och hittills har det inträffat ett tjugotal minolyckor när flyktingar hamnat utanför den smala, säkra passagen över gränsen. Ambulanser från turkiska Röda halvmånen står i beredskap.

– Det är allvarliga skador det handlar om, bortsprängda ben och liknande, säger läkaren Ahmed Qadir.

I den kö som leder till de turkiska myndigheternas registrering av de syriska flyktingarna hörs plötsligt en hög klagande sång som överröstar barnskriken, dieselgeneratorernas skramlande och vindens vinande. Det är en man i utanpåskjorta, solglasögon och spetsiga boots som stämmer upp en blues för Kobane, hemstaden som han nu tvingats lämna, men snart hoppas få återse. I famnen greppar han en tumbor, det traditionella sträng-instrumentet.

– Jag bara improviserar, det kom från mitt hjärta, säger mannen när hans sång tystnat. Han presenterar sig med sitt artistnamn, Saadoun Kobane.

– Jag är professionell musiker med mitt eget band. Före kriget turnerade jag runt hela landet och spelade folkmusik från Rovaja (den kurdiska delen av Syrien). Nu har jag bara den här kvar, säger han och fingrar på sin tumbor.

Saddoun har redan satt hustrun och sina två små döttrar i säkerhet i Turkiet. Enligt de som flyr tycks inte de USA-ledda flygattackerna mot Islamiska statens ställningar hittills ha haft någon nämnvärd påverkan på IS slagstyrka. Offensiven fortsätter.

– Daish (det arabiska namnet på Islamiska staten) har kommit närmare Kobane, de är högst fem kilometer från centrum. Många av dem som flyr nu är stadsbor, tidigare har det varit folk från byarna runt omkring, säger en frivilligarbetare från Röda halvmånen.

Men landsbygdsborna har många gånger fått vänta innan de släpps in i Turkiet. 62-årige Capo Medris, familjeöverhuvud för en släkt på sexton personer, satt i fyra dygn på den syriska sidan av gränsen innan de tilläts passera. Kvar på andra -sidan står familjens djurbesättning, 24 får och ett par getter.

– Vi drev hit djuren från Kine (en by tre mil söder om Kobane). Det är Daish som bestämmer i vår hemby nu, säger Capo Medris.

Att Turkiet nu tar emot kurder från Syrien i hundratusental är ytterligare ett tecken på hur allianserna skiftar i denna Mellanösterns senaste kris. Maktpartiet i den kurdiska delen av Syrien, PYD, är nära besläktat med de turkiska kurdernas PKK som är terrorstämplat av Ankara. Det finns en oro i Turkiet för att de nytillkomna Syrienkurderna ska förenas med PKK – en oro som blandas med rädslan för den oberäkneliga mördarmaskin som Islamiska staten utgör, och som

manifesteras av den stora närvaron av pansarfordon och militära vägspärrar här ute i landet ingenstans.

– Jag har hört om misstänksamheten och jag känner redan av den till viss del, säger Saddoun, den -flyende kurdiska folkmusikern.

– Men jag kan försäkra Turkiet: vi kommer inte att stanna längre än vad som är absolut nödvändigt. Vi älskar vårt land, vårt Rovaja.

En kvinna i bengult huckle och violett abaya, heltäckande kläde, sitter på en stålrörsstol utanför sjukvårdstältet. Bredvid står hennes dotter. Rawshan. Hon berättar att det är andra gången hennes mamma Nayla flyr. Nayla som drabbats av hjärnblödning och är halvsidesförlamad får ingen vila, ingen konvalescens för sin ohälsa.

Hon lämnade Aleppo undan -Bashar al-Assads kryssningsmissiler och splittrbomber, det var hösten 2012, och hamnade i det relativt säkra Kobane. Nu har kriget och terrorn kommit dit, så nu tvingas hon fly undan Islamiska staten till ett Turkiet där hon känner sig allt annat än välkommen.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta.

Den senaste veckan har minst 140 000 syrier flytt till Turkiet.

Sammanlagt är nio miljoner syrier på flykt från sina hem. Mer än två tredjedelar är internflyktingar inne i Syrien.

FN:s flyktingorgan UNHCR har registrerat mer än tre miljoner flyktingar i läger i grannländerna Irak, Turkiet, Libanon, Jordanien och Egypten. **DN** “

DN 26 sept 2014:

“Enad front – men med olika motiv”

“Den politiska omställningen i världen går nu i ett rasande tempo. Hotet från den expanderande Islamiska staten uppfattas som så akut att gamla fiender blivit – närapå – vänner, och gamla vänner har blir fiender. Hela världen, inklusive Sverige, tycks plötsligt stå enad mot vad som uppfattas som en dödlig fara från de brutala fanatikerna i IS. “

“Analys. Att en så bred koalition uppstår är med tanke på hotets magnitud egentligen inte så förvånande. Visserligen har nyss inbördes trätande stater som Iran, USA, Ryssland, Kina, Israel, Syrien och Saudiarabien högst olika motiv för att bekämpa IS. Men det viktiga just nu är att de alla delar intresse av att hindra ett islamiskt kalifat från att etablera sig i Mellan-österns hjärtland.

Världens tunga aktörer har skyndsamt kastat om sina prioriteringar, och att döma av vad som pågår i FN-högkvarteret i New York har andra viktiga frågor åtminstone tillfälligt lagts åt sidan. Bashar al-Assad och regimen i Syrien lär knappast invända mot att USA:s stridsflyg bombar det största hotet mot deras existens.

Alldeles nyss var Rysslands frammarsch i Ukraina och hotfulla betende mot sina grannländer den största frågan för USA, EU och Nato. På toppmötena stod straffsanktioner mot Vladimir Putins regim överst på dagordningen.

Relationerna är fortfarande frostiga, men för Ryssland är hotet från islamisk terrorism farligare än det som sägs driva Putins politik i Ukraina: Natos expansion mot den ryska gränsen. Även för USA är

terrorhotet allvarligare än det mer hanterbara ryska agerandet i Europa, även om Barack Obama i sitt FN-tal hade hårda ord att säga om Moskvas aggression mot Ukraina.

Därför talas det nu tyst om ett nytt kallt krig, vilket lägligt nog sammanfaller med att både Moskva och Kiev behöver en andningspaus i det ickedeklarerade kriget i östra Ukraina.

Och hur många minns vad som var förra årets mest infekterade internationella stridsfråga, då skandalerna duggade i fotspåren på avslöjandena av USA:s massiva elektroniska övervakningsprogram? Under förra årets FN-generalmöte gick Brasiliens president Dilma Rousseff till rasande angrepp mot det amerikanska spionaget, som hon själv var ett offer för. Även den tyska förbundskanslern Angela Merkels mobiltelefon hade buggats av spionorganet NSA, vilket ledde till en tillfällig kris mellan Berlin och Washington.

Ett år senare sitter NSA-avslöjaren Edward Snowden fast i rysk exil, och med undantag för att han i dagarna har uppmärksammats med Right Livelihood Award ("alternativa Nobelpriset"), skapar inte massövervakningen längre stora känslor. Så när Obama i sitt FN-tal manade till skärpt övervakning för att hindra misstänkta jihadister att resa till Irak och Syrien för att slåss för IS möttes det inte av några större protester.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 26 sept 2014:

”FN-beslut tvingar fram skärpta lagar”

“FN:s säkerhetsråd antog på onsdagen en resolution för att bekämpa rekryteringen av soldater till terrororganisationer som IS i Syrien och Irak. Det innebär att Sverige måste skärpa lagarna mot dem som vill strida för terrorgrupper.

1 Vad innebär FN:s resolution?

Alla FN:s medlemsländer måste arbeta för att stoppa ”individer som reser till andra stater än där de bor eller är medborgare, i avsikt att stödja, eller delta i, terroristverksamhet”. I dag berör det främst dem som reser till Syrien och Irak för att strida med terrororganisationen IS.

2 Hur många personer från andra länder har anslutit sig till IS?

Antalet har ökat kraftigt på senare tid. I dag anses 3 000 personer från Europa ha anslutit sig. Från Sverige har, enligt Säpo, 85 personer gjort resan. Av dessa har 20 dödats i strider. Det handlar oftast om unga män från invandrargrupper med muslimsk bakgrund. Många av dem har radikaliserats under tiden i Sverige. En stor del av ideologin sprids över internet.

3 Vad gör Säpo i dag för att stoppa -rekryteringen till IS?

Säpo anser sig ha god kunskap om vilka personer det handlar om och håller dem under uppsikt. När man upptäcker att några tänker resa i väg för att delta i striderna söker Säpo upp dem och deras närmaste anhöriga för att försöka få dem på andra tankar.

4 Hur då?

Det har inte Säpo berättat, men gissningsvis är det viktigt för säkerhetspolisen att berätta att de vet vad personen håller på med och att de anhöriga får veta vad som pågår.

5 Kan Säpo tvinga dem att ställa in resan?

Nej, inte som lagarna ser ut nu. I dag kan Säpo ingripa mot den som planerar ett terrordåd. Det är också förbjudet att komma hit för att rekrytera någon som legosoldat.

6 Hur kan Sverige skärpa lagarna?

Eftersom vi just nu väntar på att en ny regering ska tillträda är det oklart hur omfattande förändringarna blir. Avgående justitieminister Beatrice Ask menar att en möjlighet ska vara att beslagta passen för personer misstänks kunna ansluta sig till IS eller andra terrororganisationer. Socialdemokraternas rättspolitiska talesperson Morgan Johansson överväger att kriminalisera deltagande i terrororganisationer.

7 Finns det några problem med att ändra lagarna på det viset?

Det beror på hur långt lagarna går. Ove Bring, professor emeritus i internationell rätt, menar att det är relativt enkelt att lagstifta om att tillfälligt beslagta någons pass. Men att exempelvis dra in medborgarskapet för någon som ansluter sig till en terrorgrupp strider mot grundläggande rättsprinciper. I dag finns i Sverige inga inskränkningar i rätten att vara medlem i en organisation. Det är först när den enskilde personen begår ett brott, eller planerar att göra det, som Säpo och den vanliga polisen kan ingripa. Att ändra på detta skulle innebära

en stor förändring av svenska lagar. Någon skulle alltså avgöra vilka sammanslutningar som det ska vara förbjudet att vara med i.

8 Ska det bli helt förbjudet att resa utomlands för att delta i strider?

Det är oklart, eftersom det inte finns något färdigt förslag ännu. I dag finns det många svenska medborgare, som samtidigt är medborgare i and-wra länder och som förstås är engagerade i vad som händer i området. Ska exempelvis svenska medborgare som också är irakiska kurder förbjudas att delta peschmergastyrkorna, som alltså strider mot IS?

9 Flera länder, som Norge och Australien, har rapporterat om islamistiska terrorgrupper som planerar attentat. Hur stor är risken att Sverige drabbas?

Enligt Nationellt centrum för terrorbedömning är hotnivån mot Sverige förhöjd sedan fyra år tillbaka, men hoten har inte blivit allvarligare under senare tid. IS terrordåd i Syrien och Irak bedöms inte direkt leda till ökad risk här i landet. Den största risken, enligt Säpo, är när de som har deltagit i terrordåd i andra delar av världen återvänder till Sverige. Risken finns att de både vill och har förmågan att utföra terrordåd här i landet.

Stefan Lisinski stefan.lisinski@dn.se “

DN 26 sept 2014:

“Forskare fruktar att ebola inte ska kunna stoppas”

“Utan omedelbara, kraftfulla åtgärder varnar forskare för att ebolautbrottet kan bli en permanent sjukdom i Västafrika. USA:s president Barack Obama manade på torsdagen i ett tal inför FN:s generalförsamling till internationell uppslutning kring katastrofen.

Om ebolaviruset inte hastigt hejdas kan 1,4 miljon människor vara smittade om bara fyra månader, enligt prognoser från det amerikanska smittskyddsinstitutet CDC. Vid FN:s generalförsamling ägnades ebolautbrottet ett särskilt möte på torsdagen, lett av FN:s general-sekreterare Ban Ki-moon och USA:s president Barack Obama, som i sitt tal inskräppte vikten av gemensamma insatser.

Chefen för Världshälsoorganisationen WHO, Margaret Chan, sa att krisen kommer att förvärras innan utvecklingen vänder. Kort därpå meddelade utrikesministrarna för G7-länderna i ett gemensamt uttalande att de koordinerat bidrar med såväl personal som infrastruktur för transporter i luft och över vatten till Västafrika.

De sena internationella reaktionerna på utbrottet får i dag huvudskulden till den kraftiga smittspridningen. Vid epidemier av det här slaget är en tidig moteld avgörande – men någon sådan kom inte den här gången.

En högt uppsatt expert inom den amerikanska statsförvaltningen som DN talar med och som vill vara anonym, säger att det dröjde lång tid innan en korrekt bild av smittan gavs:

– När sjukdomen dök upp i våras fattades fel beslut av okunnig personal lokalt, och dåliga uppföljningar gjordes, vilket gav utrymme för smittan att spridas på ett sätt som hade kunnat undvikas. Inte heller hade CDC, som har egen personal i 70 länder, folk i de drabbade länderna.

Han tillägger att det även på politisk nivå dröjde innan regeringarna agerade.

I tidskriften New England Journal of Medicine varnar forskare nu för att viruset faktiskt inte kommer att kunna hejdas i Västafrika, utan bli ännu en farlig sjukdom bland övriga smittor.

I ett öppet brev i den brittiska medicinska tidningen The Lancet framför 44 forskare från 15 europeiska länder en vädjan till samtliga EU-länder att nu, sent omsider, göra allt de kan. Forskarna betonar vikten av att stödja de hjälporganisationer som redan finns på plats och som ofta har de bästa kunskaperna och möjligheterna att snabbt förbättra situationen.

Medan uppmaningarna haglar syns få tecken på att utbrottet avtar. I Liberia, som med 40 procent av fallen är värst drabbat, får endast 18 procent av de smittade vård, en siffra som måste nå åtminstone 70 procent för att sjukdomen ska kunna kontrolleras. I landet finns bara 450 vårdplatser, varav 120 är helt nya.

En stabilisering av smittan märks i Guinea. I Sierra Leone överväger myndigheterna att införa ett nytt utgångsförbud. Många människor försöker lämna smittade områden, inte sällan stoppade av brist på bensin.

Något fungerande vaccin finns ännu inte, och även om forskningen är intensiv och lovande kommer en utbredd vaccinering att dröja minst ett år. För hälsovårdspersonal kan nya vacciner testas vid årsskiftet, enligt Världshälsoorganisationen, WHO. I Liberia vädjar läkare om bloddonationer från överlevande, för behandling av sjuka. Det tillfrisknade blodets antikroppar kan ha en läkande effekt.

Nya beräkningar visade förra veckan att sju miljarder kronor krävs för att hejda viruset. USA har lovat att skicka 3 000 personer till regionen, med främsta uppgift att uppföra vårdenheter med totalt 1 700 sängplatser.

Men vilka som faktiskt ska utföra arbetet är inte klart. På WHO säger den ansvarige för uppförandet av vårdenheterna, Jean-Pierre Veyrenche, till The New York Times att få hjälparbetare vill resa till de drabbade länderna. Den expert DN talar med säger att läget är komplicerat:

– På flera platser finns villig vårdpersonal, men det saknas ledning som kan styra arbetet. Logistiken är svår och transporterna usla. Flera flygbolag har ställt in sina flighter och den personal som kommer till länderna vill ha garantier för att de om de själva smittas kan få förstklassig vård, till exempel i USA.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“**Fakta.**

Närmare 3 000 har dött i sjukdomen

En ebolasmittad person drabbas av feber, blödningar inuti kroppen och svåra magsmärtor.

Inkubationstiden är mellan två och tjugoen dagar.

I det pågående utbrottet förväntas tre av fyra smittade avlida.

Ungefär en av tio som varit i kontakt med en sjuk person blir själv smittad. Det finns inget botemedel, i stället behandlas de sjuka med vätska, malariamedicin och antibiotika eftersom deras immunförsvar slås ut av sjukdomen.

Enligt de senaste siffrorna från Världshälsoorganisationen WHO har 2 917 människor dött i ebolautbrottet i Västafrika.

6 263 personer har smittats av sjukdomen.

De värst drabbade länderna är Guinea, Liberia och Sierra Leone. Även i Nigeria och Senegal rapporteras enstaka fall. De fall av ebola som upptäckts i Kongo Kinshasa kommer från ett separat utbrott.

DN “

DN 26 sept 2014:

“Ny båt i sjönöd med flyktingar ombord”

“Alla 345 ombord på ett överlastat fiskefartyg i sjönöd väster om Cypern räddades på torsdagen, enligt cypriotiska myndigheter. De flesta tros vara flyktingar från Syrien. 52 av de räddade är barn.

Räddningsaktionen inleddes tidigt på torsdagen sedan fartyget hamnat i svår sjö cirka 100 kilometer söder om turistorten Paphos på Cyperns västkust och sänt ett nöd-anrop.

Hamnkaptenen i Limassol, Giorgos Poulos, sa på kvällen till Cyprus Mail att alla flyktingar tagits ombord på fartyget ”Salamis Filoxenia”.

Strömmen av migranter och flyktingar som flyr fattigdom, krig eller kaos i Afrika och Mellanöstern ser inte ut att avta. Många av migrantfartygen är på väg till Italien. Enligt den internationella flyktingorganisationen IOM har minst 140 000 personer ”olagligt” tagit sig in i Europa hittills i år.

Alla tar sig inte till Europa i båt, men huvuddelen av dem som kommer med båt har Italien som mål och bara hittills i år har över 130 000 migranter kommit till Italien.

Det finns flera anledningar till att Italien fått ta en stor del av flyktingströmmen över Medelhavet. Tidigare fick landet kritik för att närmast nonchalera nödställda på havet, men bordar numera och hjälper flyktingar i överfulla fartyg. Men liksom en del andra EU-länder är Italien inte så noga med att registrera alla flyktingar. Det gör att många kan ta sig vidare till andra EU-länder och söka asyl där, något som går på tvärs med Dublinförordningen om första asylland. Det har fått EU:s

flyktingkommissionär Cecilia Malmström att överväga om EU ska dra Italien inför rätta.

Men priset i form av mänskligt lidande och död för att ta sig över havet till Italien är högt för många.

Över 3 000 migranter och flyktingar som försökt ta sig över Medelhavet till ett bättre liv i Europa har drunknat hittills i år, 700 av dem bara på några veckor i september.

Vissa har till och med medvetet dödats. Den 10 september kan så många som 500 personer ha dödats när flyktingsmugglare avsiktligt rammade en överlastad flyktingbåt och sänkte den söder om Sicilien. Elva personer överlevde katastrofen, och flera av dem berättade senare att cirka 300 personer fanns inne i fartyget och omkring 200 på däck. Båten hade lämnat Damietta i Egypten den 6 september. Flyktingarna ska ha tvingats att byta båt flera gånger, men ska ha protesterat när de skulle föras över till en ännu mindre båt. Smugglarna ska då medvetet ha rammat båten.

– Efteråt väntade de för att se att den sjunkit ordentligt innan de lämnade platsen, berättade en överlevande för IOM när omfattningen av tragedin blev känd flera dagar senare.

FN:s nya människorättskommissarie Zeid Raad Al Hussein krävde att Egypten och andra nordafrikanska och europeiska länder måste samarbeta för att spåra upp och ställa de skyldiga inför rätta.

– Om de överlevandes uppgifter stämmer, vilket de verkar göra, handlar detta om ett massmord i Medelhavet, sade han.

Enligt den palestinska legationen i Grekland kom 450 av flyktingarna från Gaza.

Några dagar senare i september sjönk en båt med cirka 200 afrikanska migranter utanför Libyens kust. Endast några tiotal kunde räddas.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Fakta.

130 000 flyktingar till Italien

Hittills i har Italien tagit emot över 130 000 flyktingar som kommit över Medelhavet.

Förra året kom totalt 60 000 till samtliga EU-länder med gräns mot Medelhavet.

Antalet döda i flyktingtrafiken över havet har ökat markant de senaste åren. Hittills i år har över 3 000 flyktingar dött under överfarten.

2013 omkom 600. 2012 dödades 500 år och 2011 var det 1 500 flyktingar som drunknade på vägen till Europa. “

DN 26 sept 2014:

“Bubblan sprack – här stårmiljoner lägenheter tomma”

“Ordos. Fastighetsbranschen sviktar i Kina. Priserna sjunker i 68 av 70 städer och mer än var femte lägenhet är obebodd. Den som reser i landet möts av stora höghusområden med tomma lägenheter.

På stäppen i Inre Mongoliet har den kinesiska fastighetsbubblan redan spruckit. Kangbashi byggdes för att möta framtiden. Planen var stor-slagen. I höghusen finns det plats för över 300 000 invånare. I dag ekar det tomt mellan väggarna och priserna har rasat till hälften. Husen börjar se slitna ut.

För tre år sedan tog miljonärerna från Ordos morgonflyget för att shoppa i Peking. På kvällen landade de i hemorten med nyköpta väskor, kläder och kontrakt på bostäder.

– Det var en galen tid som aldrig kommer tillbaka, säger Yang Hao, som är delägare i fyra kolgruvor.

Yang Haos företag knusslade aldrig på den goda tiden. När bolaget gjorde affärer handlade det inte om att investera i en lägenhet, utan om att köpa alla lägenheterna i en portuppgång i Peking.

Ordos levde av kol och när priset föll från som mest 400 till 180 kronor per ton gick botten även ur allt annat i trakten.

När det blev kris tvingades Yangs företag att sälja fastigheterna i Peking. Där fick de igen sina investerade pengar. I hemorten Kangbashi

är det värre. Bostadspriserna har nästan halverats. Färdigbyggda områden står öde. Andra projekt har stoppats tills vidare.

– Förr sålde vi lägenheterna för 10 000 yuan per kvadratmeter, i dag vill vi ha 6 600, säger Bai Guoying, mäklare vid Yitai Ceo Center.

Modellen framför henne av bostadsområdet ser lika företroendein-givande ut som för tre år sedan. Röda höghus, 522 lägenheter mellan 78 och 273 kvadratmeter stora. En shoppinggalleria och kontorslokaler ingående i den andra byggfasen.

– Men kontorsdelen ska inte byggas, i alla fall inte nu, konstaterar hon.

I cirka 100 lägenheter bor det någon. De flesta är anställda vid den överdimensionerade lokala myndigheten, som förgäves försöker se till att väcka liv i den slumrande stadsdelen.

– Man kan säga att priset är så eller så högt, det är helt oväsentligt. Ingen vill sälja och ingen vill köpa lägenheter. De som redan äger bostäder i Kangbashi vill inte gå med förlust och det är ingen som tror att det är någon bra affär att köpa för framtiden, förklarar Yang Hao.

Det är väldigt få som bor här, ännu färre än tidigare, upplyser han.

Fördelen är miljön: blå himmel, planterade träd och fritt från kriminalitet. Ingen behöver låsa sin cykel. Bilarna kan stå med öppna fönster om det är varmt, utan risk att bli stulna.

Få ställen är lika hårt drabbade av fastighetsbubblan som orten i Inre Mongoliet. Däremot är trenden tydlig. I augusti ökade bostadspriserna endast i Xiamen av 70 undersökta städer, enligt statistik (månad för månad) från Kinas statistiska byrå.

49 miljoner bostäder, 22,4 procent av samtliga i kinesiska städer, står tomma, enligt en annan undersökning gjord av Forskningscentret för Kinas hushållsfinanser.

Hittills rör det sig om små prisnedgångar på de flesta håll, men det kan handla om början av en korrigerande av husmarknaden som vissa experter länge har varnat för.

Över hela Kina har tusen och åter tusen lägenheter under en följd av år byggts av fastighets-bolag som -lånat billigt av banker. Det har skett med gillande från landets ledning eftersom det gett fart åt ekonomin.

Problemet är att fastighetsbolagen helst hade velat bygga hus som attraherat investerare, ofta på märkligt avlägsna platser som Kangbashi. Inte billiga bostäder för migranter som flyttar från landet till östkustens storstäder för att arbeta.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“**Fakta.**

3,5 miljoner nybyggda bostäder aldrig köpta

Förra året stod 49 miljoner hem tomma.

Utöver dessa tomma hem, finns det 3,5 miljoner färdigbyggda bostäder som aldrig sålts.

I augusti gick priset på fastigheter ned i 68 av 70 undersökta städer, jämfört med i juli. Mest föll priset i Hangzhou med 2,1 procent. Bara i Xiamen ökade priset, i Wenzhou låg det på oförändrad nivå, enligt Kinas statistiska byrå. “

DN 27 sept 2014:

“Gud bevara Europa”

“Historien är inte slut och nationalismen inte död. EU hotas i dag av ett sönderfall med nationalismens dagordningen: gemenskap ersätter samhälle, knätofsen Shakespeare.

I min ungdom var nationalismen död. Den ansågs omodern och primitiv, en romantisk avfallsprodukt ur en förgången tid. I mild form var den tillåten när danskarna skulle spöas i fotboll. Men detta – att vara svensk – var ett tillfälligheternas spratt eller slump, följaktligen något som bara fick den inskränktes bröst att svälla. Att vara svensk *medborgare* däremot var något ansvars- och ibland till och med ärofullt.

Som barn av min tid sörjer jag fort-farande frånvaron av denna distinktion i dagens svenska debatt.

Också världen såg vi på samma sätt. Aningslöst gjorde vi alla sovjetiska politiker, konstnärer eller idrottsmän till ryssar på samma sätt som serber, kroater eller makedoner blev till jugoslaver vare sig de ville eller ej. Det skulle visa sig att de inte ville. Under kalla kriget stod Väst mot Öst; med dessa kiplingskt ödesmättade begrepp verkade den politiska geografin ha tagit överhanden över dem som faktiskt befolkade den. Men först och främst var kalla kriget en ideologiernas kamp: Demokrati stod mot realsocialism (kommunism), Adam Smith och marknad mot Karl Marx och planhushållning.

Det etniska? Nationella? Ett vissnat ogräs att rycka upp med rötterna.

Egentligen egendomligt med tanke på att Adolf Hitler alldeles nyss slagit ihjäl judar av ingen annan anledning än att de var judar, ryssar därför att de var ryssar eller polacker därför att de var polacker, bara några enstaka av dem på grund av deras idéer om hur samhället borde utformas. Och ännu mer egendomligt eftersom det kalla krigets Väst

och Öst, i strikt geografisk mening, -givits form av just den gigantiska etniska rensning som gått fram över Europa, direkt sprungen ur föreställningen om nationer och folk.

Miljoner och åter miljoner männi-skor flyttades runt i krigets slutskede för att aldrig återkomma till de platser där man varit hemma i hundratal år. Flyktens eller fördrivningens huvudriktning var från öst till väst: framför allt förlorarna, tyskar och italienare, tvingades i väg, ibland så brådstörtat att middagsmaten blev kvar på spisen. Nationalismen ritade om kartan. Polen gled omkring i Europa som en klick smör i en het panna, Tyskland amputerades. Och det nationella var entydigt överordnat det ideologiskt-politiska: Som italienare i Dalmatien eller Istrien var det säkrast att ge sig i väg tillsammans med sina belastade landsmän, också om man aldrig varit fascist.

Men dessa orgier och tragedier i nationalism, om också inte uttalat i dess namn, glömde Europa bort. Nu var redan en annan tid. I den hade jag tur att som korrespondent hamna i Wien av alla städer. Där var det omöjligt att inte konfronteras med nationalismen som fenomen och historia. Habsburg fanns visserligen inte längre, men rikets sista hundra år hade som ingen annanstans präglats av erfarenheter med olika slags nationalismer. De flesta var chauvinistiska och aggressiva. Bara få patriotiska, det vill säga rörelser som klarar sig utan en fiende.

På den tiden kunde man i Wien träffa på personer, ett mellanting mellan privatlärda och kufar, som fortfarande var djupt engagerade i nationalismens problem. Sannerligen inte tidstypiska, men som framhärdade i samtidens marginaler. Det ointresse som samtiden visade för de nationella frågorna betraktade de som en stor villfarelse. Dock väckte det hos dem mer medlidande än indignation. Tryggt vilade de i sin övertygelse att världen skulle bli tvungen att tänka om. Ingen lyssnade på dem. Men de skulle få rätt.

Nationalismen skulle komma tillbaka i Europa när ett av kalla krigets stora ideologiska system kollapsade. Östeuropéerna var plötsligt fria

och efter-strävade ett ”normalt liv” – och med det menades livet i Väst. Men alla klarade inte övergången till friheten.

I stället föll de tillbaka på chauvinistiska, halvt mytiska strategier som mer hade med det förgångna än med framtiden att göra. På Balkan var det ett recept för krig. Och krigen fördes i nationens, inte demokratins eller modernismens namn.

Nu är de över. Men till priset av att nationalisterna överallt har segrat: alla har fått sina små, etniskt ”rena” national-stater; undantaget är Bosnien, en kliniskt död stat, hållen vid liv medelst dropp på den europeiska politikens långvård.

Och Väst – kalla krigets andra stora ideologiska system – har fått ge upp illusionen att man i kraft av sina överlägsna idéer skulle ha segrat för gott och historien kommit till sitt slut. I stället går – marscherar – historien vidare: med hjälp av globaliseringen och en långvarig ekonomisk kris har den väckt också den västeuropeiska nationalism som likt ett virus slumrar även i våra samhällen. Ty vad vi kallar höger- eller vänsterpopulism, separatister eller missnöjespartier från Front National bort till SD, har alla en gemensam kärna av just nationalism, så stark att EU nu mer kännetecknas av hotande sönderfall än av växande integration.

Och ett sönderfall med nationalismens dagordning: där gemenskap ersätter samhälle, knätofsen Shake-speare, skuld ansvar, en identitet flera – alltsammans garnerat med honnörsord som gräns, rötter och hembygd.

Gud bevara fosterlandet? Gud bevara Europa.

Richard Swartz richard.swartz@chello.at “

DN 27 sept 2014:

“Terrorister är värre än FN”

“Vetskapen att minst 85 svenska medborgare och 3 000 européer har anslutit sig till Islamiska statens mördarmaskin har den senaste tiden väckt debatt om behovet av en ny terrorist-lagstiftning. Nu är frågan hur en sådan ska utformas efter att FN:s säkerhetsråd på onsdagen antog en resolution som innebär att medlemsländerna måste arbeta för att stoppa de individer som reser i väg för att stödja eller delta i terrorverksamhet.

Det är välkommet. Sverige har ett ansvar att förhindra att medborgare ansluter sig till terrororganisationer. På hemmaplan är det också en viktig åtgärd för att minska riskerna det medför att individer med sådan erfarenhet återvänder till Sverige.

Ska detta lyckas måste lagstiftningen ändras: Om Säpo misstänker att en person planerar att gå med i ett terrornätverk kan man i dagsläget inte mer än kalla till ett frivilligt möte. Att en person som är redo att ta värvning skulle dyka upp på ett sådant känns minst sagt osannolikt.

Men diskussionen kring lagen har varit haltande. Terrorlagar handlar om terrorism – inte om svenska muslimer. Ändå är det nästan utslutande små -organisationer som gör stora anspråk på att representera landets muslimer som bjuds in av medier för att diskutera den här frågan.

Gårdagens ”Gomorrön Sverige” var inget undantag där Rashid Musa, ordförande för Sveriges unga muslimer, svarade på frågor om hur han ser på den nya FN-resolutionen. Han menar att tuffare terrorlagar är problematiska eftersom de enbart ökar stigmatiseringen av personer

som lockas av terrorgrupperna, och att det i stället är preventiva insatser som -behövs. Muslimska mänskliga rättighetskommittén (Aftonbladet 26/8) och Islamiska förbundet (Agenda 7/9) har tidigare varit inne på samma spår.

Men det finns ingen motsättning -mellan preventiva insatser och en förbättrad terrorlagstiftning. Snarare är de att betrakta som goda komplement.

Däremot finns det problem. Lagstiftning mot terrorresor skulle medföra besvärliga gränsdragningar, definitionssvårigheter och känsliga integritetsfrågor. Men stigmatisering av terrorister är inte ett av dem.

Amanda Björkman amanda.bjorkman@dn.se “

DN 27 sept 2014:

”Två folk i en stat kan vara vägen till fredlig lösning”

“Tudelning bygger på föråldrat tänkesätt. Israels bosättningar har saboterat tvåstatslösningen. Den bör undvikas ändå, då den inbjuder till etnisk rensning. Israel kan med fördel vara sekulärt och utan särskilda rättigheter för något ”folk”. De som bor i området bör bilda en gemensam stat, skriver Torbjörn Tännsjö. “

“Vi håller tummarna för att freden i Gaza blir bestående. Parterna beslöt häromdagen att diskussioner om en lösning ska återupptas i oktober i Kairo. Förhoppningsvis leder de till resultat. Men hur det än går med den saken: finns det någon lösning på den grundläggande konflikten?

Vi kände vrede och förtvivlan då vi såg granaterna falla över Gaza. Vi kände vrede då vi förstod hur Israel struntade i internationell rätt. Vi kände förtvivlan då vi tänkte att ingen lösning på detta problem tycks finnas. Visst kan tonen mot Israel skärpas. Den svenska utrikesministern har gått i spetsen, andra regeringar världen över kunde göra det samma. Då skulle en effekt av Israels krigsbrott lindras. Respekten för internationell rätt skulle inte lika radikalt undergrävas. Men problemet i regionen kvarstår. Ingen part tar ansvar för någon lösning. Och vem kan för övrigt tänka ut en lösning, som garanterar fred och rättvisa för alla i Palestina/Israel? Saken framstår som allt mer hopplös, då den israeliska bosättningspolitiken i praktiken saboterat tanken på en tvåstatslösning. En sådan framstår inte mer som möjlig, vill jag hävda, även om Mahmud Abbas i FN lanserat en tidsplan för en ny omgång förhandlingar i den sak som om och om igen misslyckats.

Står vi kanske inför ett olösligt problem? Måste vi acceptera fortsatta strider, fortsatta brott mot folkrätten, fortsatt dödande av civila?

Mer formell samhällsvetenskap innehåller så kallade omöjlighetsteorem. Det mest berömda har formulerats av ekonomen Kenneth Arrow. Han har visat att det inte finns något sätt att ”aggregera” individuella preferenser i ett gemensamt beslut om man vill hålla fast vid vad som framstår som självklara villkor. Betyder det att demokrati är en omöjlighet? Några har dragit den slutsatsen, men mera rimligt är att tänka över vad vi vill ha kollektivt beslutsfattande till. Har vi bestämt oss på den punkten kan vi rucka på också till synes självklara krav, som att det vid demokratiskt beslutsfattande inte ska få finnas någon diktator. I vissa låsta parlamentariska lägen är en diktator vad vi behöver: ordföranden tilldelas till exempel en utslagsröst. Ruckar vi på detta (eller något annat till synes lika självklart krav) kan vi utforma beslutsprocedurer som uppfattas som demokratiska och auktoritativa.

Något liknande gäller vårt tänkande kring Palestina/Israel-konflikten. Här är det två till synes självklara villkor, som gör att lösningen blir omöjlig. Men är dessa villkor så självklara? Kunde vi ge upp dem skulle lösningen på konflikten ligga i öppen dager. De två villkor jag tänker på är å ena sidan det att judarna i världen behöver en egen stat (Israel). Det andra är att palestinierna behöver egen stat (Palestina). Omöjligheten i att tillgodose dessa önskemål beror på att vi talar om ett och samma territorium, som vi refererar till under olika beteckningar. Rent teoretiskt kan man dela upp territoriet. Men om en delning av olika skäl blivit omöjlig, hur gör man då? Man ifrågasätter själva utgångspunkten för resonemanget. Varför behöver judarna en egen (judisk) stat? Varför behöver palestinierna en egen (palestinsk/muslimsk) stat? Varför kan de inte leva samman i en demokratisk, sekulär stat, utan etnisk eller religiös prägel? Låt oss se på de två villkoren ett i taget.

Föreställningen att det behövs en särskild judisk stat byggde ursprungligen på antagandet om att det fanns ett judiskt problem, som bäst löstes på detta sätt. Det fanns två sätt att uppfatta ”problemet”. Det kunde ses som ett problem med judarna själva, som man ville bli av med. Eller den kunde ses som ett problem med diskriminering av judar, som skulle lösas om judarna lämnade den miljö där de förföljdes.

Jag tror få tänker i dessa banor i dag. Dessa tankemönster var dominerande vid Balfourdeklarationen 1917 och då NF 1922 gav britterna mandatet att styra över Palestina, i syfte att där bereda plats för en judisk befolkning, men ingen anständig människa kan tänka på det här sättet längre. Tanken att judar utgjorde ett problem i de länder där de levde var vida spridd men djupt fördomsfull. Och även om det också i dag förekommer antisemitism världen över tänker väl ingen förständig människa att lösningen på det problemet är att judarna flyttar till Palestina/Israel. I själva verket närs dagens antisemitism av konflikten Palestina/Israel och av att den israeliska regering, som begår krigsbrott, hävdar att den handlar på vägnar av världens judar. Tanken att antisemitismen ska hanteras genom att världens judar flyttar till Israel borde vara stendöd. Ändå finns en konstig kvarleva från detta synsätt i Israels författning: rätten för judar att ”återvända” till Israel. Detta är en atavism. Det behövs ingen särskild judisk stat. Israel är en realitet, människor bör kunna flytta dit och därifrån, men staten kunde med fördel vara sekulär och utan särskilda rättigheter för något särskilt ”folk”. Vad är för övrigt ett ”folk”? Svaret på den frågan är svårare att formulera i dag än vad det ansågs vara då Nationernas förbund fattade sitt beslut.

Tanken att ”palestinierna” behöver en egen stat är lika svårbegriplig. Någon palestinsk stat har inte funnits i modern tid. Det som förenar den grupp vi brukar kalla palestinier är bara att de lever där de lever. Inte ens religiöst utgör de en enhetlig grupp. Och de talar i allmänhet ett språk de delar med människor på många andra håll i världen. Vad ska de med en egen stat till?

Tänker man tanken fullt ut, om en judisk och en palestinsk stat, tornar problemen för övrigt upp sig. Hur ska det gå med den icke-judiska befolkningen i Israel, om en palestinsk stat etableras sida vid sida med den judiska? Ska de betraktas som "palestinier" och fördrivas? Det finns sådana stämningar i Israel i dag. Och jag noterar med förskräckelse att ingen tycks tänka att judiska bosättare ska kunna leva i en palestinsk stat. Detta är emellertid ett primitivt tänkesätt. Etnisk rensning är ingen lösning på något problem. Tvåstatslösningen inbjuder emellertid till etnisk resning. Den bör också av det skälet undvikas. Den är omöjlig, men den är inte heller önskvärd.

Ger vi upp tanken om att det behövs en judisk och en palestinsk stat (definierade i etniska, religiösa eller andra termer) ser vi att det finns en enkel lösning på konflikten Palestina/Israel. De som bor i området bildar en gemensam stat. De som fördrivits erbjuds en rätt att återvända – eller, om detta framstår som opraktiskt, ekonomisk kompensation.

Hur ska en sådan lösning uppnås? Tanken är inte helt främmande i vare sig israeliska eller palestinska kretsar. Jag gissar att många ser det som den "näst bästa" lösningen, om man inte kan få hela territoriet för "egen" del. Det räcker att det etableras ett tydligt politiskt initiativ med denna innebörd bland några inflytelserika israeler och palestinier, för att en rörelse för kravet ska vinna momentum. Det internationella samfundet kan sköta resten. En sådan lösning kan framtingas med stöd av kraftfulla internationella sanktioner i förening med löftet om medborgerliga garantier för alla grupper av individer inom den enhetliga palestinska-israeliska staten.

Torbjörn Tännsjö, professor i praktisk filosofi vid Stockholms universitet; aktuell med boken "Fatta. En upplysningsskrift", där artikelns ämne fördjupas "

DN 27 sept 2014:

"Offensiven i Syrien river upp djupa sår hos kurderna"

"Mursitpinar. Islamiska statens offensiv mot de kurdiska områdena i Syrien infekterar kurdfrågan i Turkiet. I går bevittnade DN våldssamma sammanstötningar mellan kurdiska aktivister och turkiska säkerhetsstyrkor.

Det är en brokig samling, ett -tusental personer, som samlats vid den turkisk-syriska gränsövergången i Mursitpinar.

Mormorstyper i huckle, hårdföra maskerade aktivister med kasthandske (för att slunga i väg sten) och citron (för att neutralisera tårgas). Mustaschprydda farbröder i cheviotkostym, hipsters i tajta -designjeans och t-tröjor med ironiskt tryck.

Några saker har de i varje fall gemensamt: de är kurder, och de när en önskan om en självständig kurdisk stat som bland annat omfattar nordöstra Syrien och sydöstra Turkiet. De är också övertygade om att den turkiska regeringen stöder Islamiska staten, den extremistiska sunnimuslimska rörelse som hotar att erövra den kurdiskt dominerade delen av Syrien.

Därför har de begivit sig hit till den turkiska gränsbyn Mursitpinar. Endast ett järnvägsspår, två taggtrådsstängsel och en potatisåker skiljer Mursitpinar från Kobane i Syrien, en stad med 45 000 invånare som hamnat i världens -nyhetsfokus de senaste dagarna eftersom den hotas från tre väderstreck av IS-krigare och riskerar att bli Islamiska statens senaste strategiska erövring.

– Vi har rest hit i bil från Istanbul. Det är nästan 130 mil och det tog två dygn, berättar Yildiz Baykal, en 45-årig kvinna som sökt skugga under ett olivträd undan den drygt trettiogradiga eftermiddagshettan.

Yildiz Baykal är aktiv i en lokal-avdelning av HDP, ett kurdiskt vänsterparti. Hon har kommit hit till -syrisk gränsen för att visa solidaritet med sin 24-åriga systerson, säger hon. Han strider med den kurdiska milisen i Syrien, mot Islamiska staten.

Och så säger Yildiz något vi hört tidigare många, många gånger denna eftermiddag:

– (Turkiets president) Erdogan använder Dai'sh (det arabiska namnet på Islamiska staten) för att förgöra det kurdiska folket. Han ger Dai'sh vapen, han köper deras olja och han låter deras skadade krigare få vård på turkiska sjukhus. Men de kurder i Turkiet som vill åka över till Syrien och strida mot Dai'sh, de stoppas vid gränsen.

Mina invändningar att Erdogan ju ställt sig bakom den globala kampen mot Islamiska staten, dem viftar Yildiz Baykal bort:

– Det är bara tomma ord för att hålla USA på gott humör.

Under tiden som vi pratat har folk börjat bege sig mot en skogsduge som ligger strax intill gränsstationen. Det som börjar med en försiktig rörelse, som när man bryter upp från en solig picknick, slutar i en -attack mot gränsstängslen som eldas på av massans inneboende kraft. En påpasslig avbitartång och trampet av hundratals beslutsamma fötter, och så är gränsen mot Syrien öppen.

Gamla tanter tjuvar av eggelse, ungdomarna tar upp sina mobiler och dokumenterar överskridandet av gränsen. På andra sidan välkomnas de

av syriska kurder från Kobane, som skyndar till över fälten, på motorcyklar, i minibussar till fots. Kvinnliga soldater från den syriskkurdiska YPG-milisen kramar och kysser sina turkiska medsystrar. Talkörer blandas med prokurdiska hymner. Gripenheten är så tät att den nästan går att ta på.

– Så här borde det vara jämt, ett förenat kurdiskt folk, jublar femtioåriga Khazel Koloman som rest hit tillsammans med sin storasyster Janeh från Sirnak i turkiska Kurdistan. De åldriga systrarna dansar som skolflickor, med händerna viftandes i luften.

Ett tag trodde kanske folkmassan, män och kvinnor, att de segrat, att de eliminerat gränsen. Men sedan kommer de turkiska säkerhetsstyrkornas obevekliga svar: intensiva skurar av tårgaspatroner och gummi-kulor som tvingar aktivisterna på flykten.

De retirerar mot den dammiga landsvägen som leder bort och försöker fly i bilar och bussar, men -vägen korkas snabbt igen och tårgasattacken fortsätter, nu riktad mot trafikkaoset. En mager skäggprydd man slänger sig in i baksätet på vår bil, får andnöd efter en stund och tvingas slita upp dörren och kasta upp.

Och när tårgasen skingrats över nejden har ytterligare en kil slagits in i den bräckliga fredsprocessen mellan den turkiska regeringen och de mest hårdnackade av de kurdiska separatisterna, den terrorstämplade PKK-rörelsen.

Samtal mellan parterna inleddes i början av förra året, men misstänksamheten har varit stor på bägge håll. Såren är djupa efter den trettiåriga konflikten som krävt mer än 40 000 dödsoffer.

Turkiets biträdande premiär-minister Yalcin Akdogan underströk i samband med protesterna att kurderna är ”otacksamma”, med tanke på att Turkiet den senaste veckan tagit emot 150 000 syriska kurder som flytt undan den Islamiska staten.

– Ni (det turkiska folket) har öppnat era dörrar, era hjärtan, men på den andra sidan finns det sådana som bara vill spä på motsättningarna, sade Akdogan.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Kurder i Syrien

Demokratiska unionspartiet starkast

Den kurdiska folkgruppen utgör ungefär tio procent av de omkring 22,5 miljoner invånarna i Syrien.

Delar av norra Syrien, enligt många kurder västra Kurdistan, kontrolleras av kurdiska grupper. Starkast är Demokratiska unionspartiet (PYD) som är kopplat till turkiska Kurdistans arbetarparti (PKK). Den starkaste väpnade kurdiska gruppen i Syrien är Folkets försvarsenheter (YPG).

Området är indelat i tre kantoner eller områden: Kobani, Jazira och Afrin.

Kurdiska grupper har under -konflikten i Syrien flera gånger drabbat samman med extremistiska islamistgrupper som al-Qaida-grenen Nusrafronten och Islamiska- staten, IS. Vidare har kurdiska styrkor i Irak, där IS också är aktiva, stridit mot IS där. **TT**“

DN 27 sept 2014:

“Fler ger sig in i kampen mot terrorn”

“Flera västländer har anslutit sig till USA:s bombningar mot Islamiska staten, IS. Ett av dem är Danmark, som väntas skicka sju stridsplan till Irak.

USA har på nytt bombat den extremistiska gruppen i Syrien, medan franskt flyg fällt bomber över gruppens ställningar i grannlandet Irak. Bomber föll bland annat över IS-baser och fästen i östra Syrien, uppger brittiskt baserade oppositionsgruppen Syriska människorättsobservatoriet.

Minst 140 jihadister och 13 civila ska sammanlagt ha dödats i koalitions flygräder, som inleddes i tisdags.

Frankrike har varit det enda västlandet förutom USA som anslutit sig till flygbombningar mot IS och då bara i Irak. Men nu ansluter allt fler. Australien, Storbritannien, Belgien och Danmark har aviserat sitt deltagande i offensiven, rapporterar AP.

Storbritannien och Belgien röstade för i sina respektive parlament - under fredagen.

– Det här är inget avlägset hot. Om inget görs kommer vi att stå inför ett terroristkalifat vid Medelhavets kust, på gränsen till en Nato-medlem, med en uttalad och bevisad intention att attackera vårt land och vårt folk, säger premiärminister David Cameron, i sitt tal till det brittiska underhuset.

Han kallar IS för psykopater, och signalerar att om läget bedöms som tillräckligt akut kan Storbritanniens deltagande utvidgas till Syrien utan någon ny parlamentsomröstning.

Även i Danmark är ett ja i praktiken klart. Utrikesminister Martin Lidegaard säger efter ett möte i utrikesnämnden i Köpenhamn på fredagen att han nu försäkrat sig om en majoritet i folketinget för att danska stridsplan deltar i Irak. Det väntas handla om sju plan och sammanlagt 140 man.

Boende i syriska al-Raqqa, IS -"huvudstad", beskriver ett visst lugn efter de första bomberna.

– Men folk är över huvud taget skräckslagna och element av Islamiska staten är ute på gatorna precis som förut, säger oppositions-aktivisten Abu Mohammed till TT.

Emma Löfgren emma.lofgren@dn.se “

DN 27 sept 2014:

“Protester mot terrorn”

“Paris moské uppmanade i går, bland många andra, till demonstrationer och protester mot terrorism i koranens namn. Mordet på en fransk medborgare i Algeriet har skapat häftiga reaktioner i Frankrike mot radikal islamism.

– Deras hat har inget med islam att göra! De är bara usla mördare och maffiamedlemmar. De försöker ställa medborgare mot varandra, sa fransk-marockanskan Sarah Draria. Hon hade åkt buss i en timme för att demonstrera, tillsammans med hundratals andra utanför Paris moské i latinkvarteren.

Direktören för moskén, Dalil Boubakeur, låg bakom samlingen i går eftermiddag. Han hade uppmanat alla muslimer och deras vänner att samlas för att uttrycka sin avsky mot de ”barbariska terrorister som perverterar islam och dess värderingar”.

Demonstrationerna kommer att följas av fler samlingar, bland annat kring organisationen SOS Rasism i helgen. Sociala nätverk i Frankrike kokar också av fördömanden.

Upprinnelsen till protestvågen är de mord och brott som terroristorganisationen IS har begått i Irak den senaste tiden. Men den verkliga droppen för fransmännen kom i onsdags. Då mördade en terrorgrupp i Algeriet fransmannen Hervé Gourdel – en erfaren, 55-årig bergsguide och tvåbarnspappa – på semester i bergsregionen Kabylien i Algeriet. Terroristgruppen som kallar sig Kalifatets soldater krävde att Frankrike inom ett dygn skulle sluta med bombningarna av IS positioner i Irak. Det mordet chockar fransmännen djupt.

– Se vilka fega, drogade brottslingar de är! Om de talade i den verkliga islams namn skulle de aldrig maskera sina ansikten, sa en fransk-algerisk kvinna till DN. Hon vågade inte uppge sitt namn av rädsla för repressalier mot sin familj i Algeriet.

I Frankrike är befolkningsstatistik på etniska eller religiösa grunder förbjuden. Men man uppskattar andelen invånare från muslimsk kultur till dryga sju procent av befolkningen. Av dem är 1,3 miljoner algerier.

För många av de äldre algerierna rev mordet på Hervé Gourdel upp minnen från inbördeskriget på 1990-talet i Algeriet. Då dog mellan 100 000 och 200 000 algerier – i många fall mördade och torterade av radikala islamister. Gruppen som i veckan dödade en fransman i den Islamiska statens namn, är en kvarleva från de åren.

– Det känns som om de här monstren river upp minnena från den tiden, sa Dalila Habbar, en 50-årig fransk-algeriska som demonstrerade.

– Att stå upp mot de här brotten är också ett sätt att visa att muslimerna själva är de främsta offren för dessa terrorister, sa Mohammad Moussaoui, ordförande för en paraplyorganisation för moskéer i Frankrike.

Magnus Falkehed magnus@falkehed.com “

DN 27 sept 2014:

“Britterna ansluter till koalitionen”

“Storbritannien ansluter sig till koalitionen mot Islamiska staten. Sommarens dramatiska händelser har fått opinionen att svänga.

För ett drygt år sedan led konservativa premiärministern David Cameron ett förnedrande nederlag när han sökte parlamentets stöd för en militär insats mot Syriens president Bashar al-Assad.

Då var britterna rejält krigströtta. Opinionsmätningar visade att 53 procent ansåg att det var fel att invadera Irak tio år tidigare.

Labourledaren Ed Miliband tillhörde majoriteten av parlamentsledamöter som argumenterade mot en militär attack i Syrien. Nu, när det gäller Islamiska staten, är i stället enigheten stor om att Storbritannien måste ingripa militärt. 524 röstade för, 43 mot i gårdagens omröstning.

Förklaringen till omsvängningen är de våldsamer som IS visat sig kapabelt till och reaktioner som blivit på hemmaplan. Förutom attackerna mot yazidierna upprörs många av avrättningen av två amerikanska journalister och en brittisk hjälparbetare.

Nu hotas ytterligare en brittisk hjälparbetare, Alan Henning. Det har gjorts att fler muslimska ledare i Storbritannien höjer sina röster mot IS. I ett uttalande kräver de att Henning släpps fri. Och i augusti uttalade ledande imamer en fatwa, ett slags domslut, mot jihadisterna.

För Storbritannien är avrättningarna extra dramatiska eftersom de antas vara utförda av en britt, kallad Jihad-John. Mannen ska vara identifierad, enligt underrättelsekällor, men namnet är inte känt utåt.

Premiärminister David Cameron har gång på gång i sina tal poängterat att jihadisterna även är ett hot internt i Storbritannien. De cirka 500 britter som antas strida i Syrien och Irak ses som potentiella terrorister när de återvänder och för några veckor sedan höjdes terrorberedskapen.

Sommarens våldsamer, kombinerat med att Irak har begärt hjälp av andra länder mot IS, banade väg för att Cameron vågade kalla samman parlamentet för en omröstning. Allt tyder på att det nu bara handlar om timmar innan Storbritannien deltar i ett nytt krig.

Hur det ska sluta är en annan, och olöst, fråga. Det är högst tveksamt om David Cameron skulle få med sig parlamentet för att ingripa militärt även i Syrien, där IS har sina baser.

Lika otänkbart är det att allmänheten skulle stödja att större förband sätts in om konflikten utvidgas. I maj nästa år är det val. Få politiker vill riskera att det sammanfaller med att brittiska soldater kommer hem i kistor.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN 27 sept 2014:

“Belgien sade också ja till militär insats”

“Belgien ska också delta i koalitionen mot IS. Det belgiska federala parlamentet röstade i går ja till belgiskt militärt deltagande i kampen mot terroristerna.

Men den belgiska militära insatsen blir kort och ska bara pågå under en månad. Parlamentet uppmanar också regeringen att höja beredskapen och bemöta det hot som riktas mot medborgare från länder som deltar i koalitionen mot IS.

Hemvändande terrorister ses också som ett allt större säkerhetsproblem i både Frankrike och Belgien. Mannen som anklagas för vårens dåd mot det judiska museet i Bryssel är fransk medborgare och har deltagit i striderna i Syrien.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN 27 sept 2014:

“Presidenten vittnar i laddad maffiarättegång”

“Italiens president Giorgio Napolitano kommer att höras som vittne i den laddade rättegången om kontakterna mellan den italienska staten och den sicilianska maffian Cosa nostra. “

“Rom. Rättegången som handlar om ”La trattativa” (Förhandlingen) skall bringa klarhet i om den italienska staten förhandlade med Cosa nostra för att få ett stopp på maffians attacker efter 1992 då domarna Giovanni Falcone och Paolo Borsellino dödades i två gigantiska bombattentat.

Redan för ett år sedan svarade Napolitano avböjande brevledes att han inte vet någonting om detta. Presidenten menade att hans vittnesmål skulle vara meningslöst för rätten i Palermo.

Det nöjer sig nu inte rättens ordförande Alfredo Montalto med och definierar presidentens vittnesmål som viktigt. Nu behöver den 89-åriga Napolitano inte åka till Palermo, utan rätten kommer att ta del av hans vittnesmål i presidentpalatset i Rom.

Bakgrunden är att bland de åtalade finns, utöver poliser, säkerhetstjänst och maffiabossar, även före inrikesministern och senatens talman Nicola Mancino. Under förundersökningen utövade Mancino flera påtryckningar på Napolitanos diplomatiska rådgivare – död kort senare i en hjärtattack – för att försöka bromsa utredningen. Därför vill rätten höra om Napolitano vet något mer.

Peter Loewe loewe@tin.it “

DN 27 sept 2014:

“Gasuppgörelse i hamn”

“EU har hjälpt till att medla fram en ny gasuppgörelse Ryssland–Ukraina, som ska garantera naturgasleveranser i vinter.

Det säger energikommissionär Günther Oettinger efter trepartssamtal i Berlin.

En preliminär uppgörelse är nu klar. Ukraina ska betala Ryssland 385 USA-dollar per kubikmeter gas och göra avbetalningar på sin gasskuld om sammanlagt 3,1 miljarder dollar (ca 23 miljarder kronor) fram till årsskiftet, meddelar Oettinger och Rysslands energiminister Aleksandr Novak.

Det bäddar för ett återupptagande av naturgasjätten Gazproms leveranser till Ukraina. Gazprom skruvade åt kranen i juni, till följd av strändade prisförhandlingar efter Rysslands annektering av Krimhalvön och konflikten i östra Ukraina.

Det nya avtalet ska dock spikas definitivt först efter fortsatta överläggningar nästa vecka och gasen börjar flöda först efter att Ukraina inlett sina avbetalningar, uppger Oettinger.

Under sommaren, då gasbehovet är avsevärt mindre, har EU importerat och sedan exporterat rysk gas vidare till Ukraina. Det upplägget har dock också börjat knaka i fogarna. Sedan Ryssland varnat att vidareexporten är avtalsvidrig stängde Ungern av flödet i torsdags.

– Vi förväntar oss att alla medlemsstater ska bidra till det omvända flöde som Europeiska rådet kommit överens om, säger EU-kommissionens företrädare Helen Kearns enligt Reuters.

TT “

DN 27 sept 2014:

“Huvudstaden är en symbol för maktspel, intriger och byråkrati”

“Politikerföraktet är utbrett i USA och många skyr ”Washington”. Men en ny studie visar att misstroendet är ömsesidigt: politikerna tror folket om lika lite som folket tror om politikerna.

Utöver en huvudstad är District of Columbia en symbol för maktspel, byråkrati, överhet, inkompetens och girighet. Jag känner en amerikan som bor många mil härifrån och som varje gång han av professionella skäl tvingats hit gör allt han kan för att ta första bästa plan hem. Att han hela sitt vuxna liv har arbetat för staten spelar ingen roll. En gång påpekade jag lagom syrligt att DC ju inte ges en chans och nästa gång han kommer ska jag dra ut honom på en cykeltur och en barrunda.

Men många är som han – och liksom attityderna i Stockholm (eller ”Stockholm”) ger en dålig uppfattning av stämningarna ute i landet liknas Washington ofta vid en bubbla utan kontakt med luften runtom. Säger man att man trivs här till någon i till exempel Kentucky eller Montana, är det som om gemenskapen bryts: ”Menar du allvar? I DC?!”

Enligt en ny studie gjord vid Johns Hopkins-universitetet skiljer sig också de maktavande huvudstadsborna från resten av landet. Undersökningen omfattar 850 politiker och anställda vid politiska institutioner, tankesmedjor och lobbyorganisationer och svaren är tydliga: de är i högre grad vita, de har längre utbildning och tjänar mer, de röstar oftare och står längre till vänster än amerikanen i gemen. De tror att folk som de själva kan förstå den politiska strukturen, till skillnad från

resten av landet, där bara 30 procent tror att deras likar begriper något av vad som händer på Capitol Hill. När ”Washington” har litet hopp om att folk ute i landet har en susning om politiska förslag som handlar om skatter, invandring, avlyssning och straffrätt – har de faktiskt rätt. Johns Hopkins-rapporten ska ingå i en bok med titeln ”What the government thinks of the people” (”Vad de styrande tycker om folket”).

Samtidigt har kongressen, som är den politiskt viktigaste delen av den undersökta gruppen, just nu det lägsta stödet på 40 år: enligt en ny studie från Pew Research institute anser bara 14 procent att kongressen gör ett bra jobb. Här blir det lite roligt: Ju bättre insatt man är i den nationella politiken, desto sämre tycker man att den fungerar. Av de som säger sig nära följa politiken har bara åtta procent förtroende för kongressen; av de som hänger med dåligt tycker nästan en fjärdedel att den gör ett bra jobb.

Sammantagna tyder svaren på ett fladdrigt glapp mellan DC och resten av USA. När frågan om distriktets konstitutionella status nyligen återuppväcktes – DC är ingen delstat och har inga platser i kongressen – var intresset minst sagt svalt. Det spelar ingen roll att de 645 000 huvudstadsborna är fler än invånarna i Wyoming eller Vermont.

Ingen har något till övers för Washington.

Utom ”Washington”.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 28 sept 2014:

“Nya regler på global spelplan”

“Världen är instabil och USA är inte längre ensam supermakt. Eviga ärkefiender och hätska åsiktsmotståndare måste söka gemensamma lösningar.

Globala omvandlingar är inte något nytt, men med globalisering och tekniska framsteg har tempot och skalan i sådana omvandlingar ökat kraftigt. De kommande decennierna intensifieras trenden och medför en betydande risk för instabilitet.

Det är mer än 20 år sedan Irak under Saddam Hussein invaderade Kuwait, vilket ledde till att FN:s säkerhetsråd utfärdade praktiskt taget enhälliga resolutioner som krävde att de irakiska styrkorna skulle dras tillbaka. Saddam trotsade resolutionerna varpå en koalition av 34 stater, som stödde den USA-ledda luft-offensiven ”Operation ökenstorm”, drev ut hans trupper ur Kuwait.

Detta hände 1991, då USA var världens enda supermakt efter Sovjetunionens sönderfall. Så är det inte längre – en realitet som avspeglas i det internationella samfundets rörliga reaktioner på liknande territoriella övergrepp i dag.

Ett exempel är Rysslands invasion och annektering av Krim tidigare i år. Ukrainas territoriella integritet kränktes helt klart, men 11 länder röstade emot FN:s resolution som fördömde operationen, och 58 länder lade ned sina röster. Den globala maktbalansen är sannerligen rubbad.

I världspolitiken spelar föreställningar roll, ibland mer än verkligheten. Dagens föreställning är att USA:s tid som ensam supermakt är förbi; att Europa är på väg ned; att en rad nya makter är på väg upp och anlägger sin egen syn på globala angelägenheter.

Det behöver inte vara fel. Mer varierade uppfattningar kan berika multilaterala processer och ge upphov till mer övergripande lösningar. Men en sådan dynamik skapar också instabilitet. Världen blir allt tätare hoplänkad, utmaningarna begränsas inte längre av nationella eller regionala gränser och stormakterna tvekar alltmer att ta på sig globala plikter. Än värre är att de hamnar i återvändsgränder och kollisioner eftersom de ofta inte vill tillgodose varandras intressen.

Starka, effektiva och inkluderande multilaterala institutioner kan spela en bärande roll i kampen mot denna instabilitet och stimulera till samarbete. Men inte ens de bäst utformade strukturer presterar något om den politiska viljan att lösa konflikter med dialog saknas. Alla länder måste försvara sina principer och samtidigt respektera andras – och aldrig förlora gemensamma intressen och mål ur sikte.

Utan en enad syn försvagas den geo-politiska stabiliteten. Ukraina har varit självständigt sedan 1991 och är helt integrerat i det internationella systemet efter att 1994 ha avskaffat sina kärnvapen och tre gånger varit generalförsamlingens ordförande. I och med att det internationella samfundet inte reagerade adekvat på den ryska invasionen har Ukraina drivits tillbaka mot ett mörkt förflutet. Förhoppningsvis kan Minskprotokollet – vars tolv punkter omfattar vapenvila och ett program för ekonomisk återhämtning – lösa konflikten.

Hur som helst har den internationella stabiliteten rubbats och fler konfliktämnen syns vid horisonten. President Barack Obamas ämbets-tid är snart ute. EU:s politik genomgår en betydande förändring med

en ny EU-kommission, som ska verka mot en oroande bakgrund av stigande nationalism i medlemsstaterna.

Två ledare kommer att sitta kvar vid makten i en överblickbar framtid: Rysslands president Vladimir Putin och Kinas president Xi Jinping. Bådas länder har destabiliserat sina regioner. Långt innan Ryssland invaderade Ukraina drev Kina territoriella tvister med flera grannar, främst i Öst- och Sydkinesiska haven.

Ryssland och Kina slår också bakut mot västs traditionella dominans i multi-lateral institutioner. Tillsammans med Brasilien, Indien och Syd-afrika har de upprättat en egen utvecklingsbank, delvis motiverad av att IMF inte har uppfyllt sitt löfte från 2010 om att ändra röstfördelningen så att den avspeglar den ekonomiska maktbalansen. (Fram till 2010 hade Kina lika många röster som Belgien.)

All denna osäkerhet har hämmat försöken att angripa säkerhetsproblemen i Mellanöstern, från den eviga konflikten mellan Israel och Palestina och den arabiska vårens efterdyningar till det nya och kraftfulla hotet från Islamiska staten. IS är inget nätverk av små celler som al-Qaida utan en territoriell enhet som opererar som en pseudostat på -syrisk och irakisk mark. Och ingen verkar veta hur dess hänsynslösa framryckning ska hejdas.

USA har i all hast bildat en märklig koalition med närmare 30 länder varav 10 arabstater. Hur den ska organiseras och vad den kommer att uppnå vet ingen.

EU skulle kunna bidra. När USA först tillämpade sin ”styrning bakifrån”-strategi under interventionen 2011 i Libyen tvingades EU:s länder ta på sig större ansvar.

EU bör bidra till att den globala säkerheten stärks, inte minst för att vidmakthålla sitt intresse av ett väl-mående och stabilt grannskap. Beslutet att vänta med associationsavtalet med Ukraina för att skapa samförstånd med Ryssland är ett positivt tecken.

I en multipolär värld måste aktörer med vitt skilda världsåskådningar samarbeta om säkerhet, stabilitet och välbefinnande som gynnar alla. Det är dags att alla världens länder tar sitt ansvar för att förverkliga ett konstruktivt samarbete.

Javier Solana, spansk politiker. Han har bland annat varit generalsekreterare i Nat och utrikespolitisk talesman i EU.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 28 sept 2014:

”Mina ben bar mig inte och jag bara grät”

“Ebolautbrottet i Västafrika fortsätter att växa. Experter varnar för att fler än 20 000 människor kan vara smittade i början av november om inte spridningen hejdas.

○ **Tvåbarnspappan Zaizay Mulbah lyckades överleva ebolan. Han berättar för DN hur han besegrade den fruktade sjukdomen.**

○ **Risken för ett utbrott i Sverige är närmast obefintlig. Men forskare är eniga om att vi i framtiden kommer att drabbas av pandemier med tusentals dödsoffer. DN har granskat den svenska beredskapen.**

Zaizay Mulbah, 34, trodde inte att ebola existerade – tills han själv insjuknade i den fruktade sjukdomen. Nu är han immun och vill hjälpa andra som drabbats.

“Monrovia. Liberia behövde inte ebolan – det fanns redan alltför många sjuk-domar som plågade befolkningen i det västafrikanska landet.

– Malaria, tyfus, diarré – jag -trodde att regeringen bara bestämt sig för att bunta ihop alla sjukdomarna till en enda. På symtomen lät det ju som om det var flera olika åkommor, berättar Zaizay Mulbah, tvåbarnspappan som tidigare flög kors och tvärs över Afrika som landslagsstjärna i volleyboll.

Numera kör han lastbil för att försörja familjen, men han sportar fortfarande regelbundet. Kanske var det under en match han smittades, han vet inte säkert.

– Det är många på plan, folk svettas, man stöter ihop, torkar sin egen svett ur pannan. Jag vet inte hur det gick till.

Huvudvärken började i nacken och blev alltmer intensiv. När febern satte in vände han sig till de lokala sjukstugorna som misstänkte malaria. Sedan kom diarrén och allteftersom kunde fler rutor på listan över ebolasymtom bockas av – tillräckligt många för att han illa därän skulle ställas framför porten till behandlingscentret Elwa i södra delarna av Liberias huvudstad Monrovia.

Han var lyckosam. Då hade ebola-utbrottet ännu inte nått dagens nivåer och han släpptes in utan att jämföras med andra fall. Hans tillstånd förvärrades emellertid.

– Jag har ju varit idrottare och förstod hur viktigt det var att få i mig energi. Jag drack energidryck som min familj lämnat åt mig. Jag fick i mig medicinen. Jag tränade till och med när jag kunde – jag gjorde armhävningar – men det blev bara värre.

Vi sitter vid Atlantens strand där han brukar njuta av den friska luften. Dagen innan har vattnet färgats stålgrått av tunga moln, i dag skiner solen igen och nyanserna är gröna.

Zaizay Mulbah fortsätter berätta:

– Till slut förlorade jag förmågan att använda mina ben. De bar mig inte. Jag kunde inte röra mig under tre dagar, jag bara grät. På nätterna dog människorna bredvid mig.

Han tar upp sin mobiltelefon som är av det enklare slaget, men bilderna han tog är tydliga nog.

– Den här mannen sov i sängen bredvid mig. Ser du, här har han dött. Den här mannen lärde jag känna också, men inte heller han klarade sig.

Det skulle till slut vända för Zaizay Mulbah. Tio dagar efter att han lagts in hade han återhämtat sig så mycket att provsvaren var negativa och han kunde lämna sjukhuset och återförenas med sin familj.

– Jag var så lycklig. Att kunna krama om mina barn. Det var otroligt.

Han har i dag ett papper från Läkare utan gränser, MSF, som visar att han är friskförklarad. Men stigmat är påtagligt. Inte ens hans närmsta släktingar vågar sig nära honom och varför skulle de, när han själv inte ens trodde på sjukdomen förrän han själv drabbats?

Zaizay Mulbah har satt upp en hink med klorvatten utanför huset där hans barn får tvätta händer och fötter regelbundet.

Nu vill han ge tillbaka till Läkare utan gränser som tack för att han lever. Mulbah är immun sedan han överlevt och en person som inte riskerar livet kan vara en tillgång under behandlingen av nya offer.

– Ge mig en ambulans och jag kör den! säger han till DN.

Hjälpen är välkommen. Det primära behovet är inte av ekonomisk karaktär – det behövs personal. Det bekräftar såväl MSF som Röda korset som båda är på plats.

Stefan Liljegren, som gör sin sista dag som fältsamordnare på Elwasjukhuset för den här rundan, hoppas att fler organisationer vill etablera sig i de drabbade områdena.

Vården av ebolapatienter är inte högteknologisk. I nuläget är det antibiotika, vätskeersättning och smärtstillande som gäller. Men säkerhetskraven är rigorösa och här har MSF erfarenheten som krävs. Däremot menar Liljegren att många kunde avlasta dem inom andra områden:

– Just nu bygger vi vägar till anläggningar, vi bygger krematorier – det skulle någon annan definitivt kunna göra.

De senaste dagarna har det varit tätt mellan utfästelserna i New York, Washington och Genève. Regeringar skjuter till pengar och aktörer samordnar sina insatser. Men det är vid porten till Elwasjukhuset som det allvarliga läget blir konkret.

Just nu är det lugnt och alla som söker vård tas om hand. Under samtalet med Liljegren anländer två kvinnor, märkbart skakade. De visar tydliga tecken på ebola och slussas in. En stund senare trillar en man med blodiga byxor ut ur en ambulans utanför grindarna. Hans ben bär honom inte och han faller ihop. Ambulansföraren (som inte är knuten till MSF) har varken munskydd eller visir och hjälper honom upp i fordonet som strax rullar in genom grinden. Bara några dagar tidigare, innan en annan klinik i Monrovia öppnade, var trycket mycket högre.

– Jag har arbetat i många oroshärdar i världen, men det här liknar inget annat. Att se en person i ögonen och veta att denna är ebola-smittad men att tvingas säga att det är fullt, det finns ingen plats – besluten vi

tvingats fatta här vid porten är det värsta jag varit med om, säger Stefan Liljegren.

De som är i sämst skick läggs in – andra får vända hem. Men ofta har de ingenstans att ta vägen, ofta utfrysta av sina grannar.

– Ibland undrar jag om vi inte bidrar till att öka spridningen när vi skickar hem smittade. Men vi har inget val. Vi måste alltid först och främst tänka på säkerheten för vår personal, förklarar Stefan Liljegren.

Han återvänder nu till Sverige men är en del av organisationens akut-pool. Därför är sannolikheten stor att han återvänder till Liberia inom kort. Hur allvarligt är läget då? I nuvarande hastighet dubbleras antalet fall var tredje vecka och prognoserna är domedagsartade. Liljegren beskriver en tillvaro präglad av mental stress där hotet är osynligt. Ändå menar han att insatsen är värd all möda.

– Belöningen av att se en enda människa tillfriskna är stor. Du kan verkligen göra skillnad.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

DN 28 sept 2014:

“Pyramidernas toppar kan vara gjutna”

“Efter 4 500 år kommer fortfarande nya teorier om hur pyramiderna byggdes. Materialprofessorn Michel Barsoum menar att de gamla egyptierna uppfann betongen 2 000 år före romarna och att stenarna i toppen måste ha gjutits på plats.

Pyramiderna vid Giza är de enda av antikens sju underverk som överlevt till våra dagar. De upphör aldrig att fascinera.

– Det finns så många mysterier. Ingen har hittat några ramper som stenarna kan ha släpats upp på, ingen har hittat några kopparstämjärn som egyptierna högg ut stenar med, säger Michel Barsoum, professor i materialvetenskap vid Drexeluniversitetet i Philadelphia i USA.

Nya teorier om hur människor redan för 4 500 år sedan kunde konstruera så stora byggnader med en sådan precision kommer hela tiden. I maj i år publicerades en artikel i tidskriften Physics Review Letters om hur tunga stenar och statyer släpades fram på en blandning av vatten och sand. I augusti kom en studie på sajten arxiv.org om att kalkstensblocken skulle kunna ha rullats fram med hjälp av fastbundna trästockar.

Själv blev Michel Barsoum uppringd runt millennieskiftet av en person som hävdade att hela mysteriet var löst. Pyramiderna är gjutna, och inte byggda av uthuggna stenblock, hävdade uppringaren.

– Jag började skratta. Alla vet ju att pyramiderna är byggda av kalksten. Betongen uppfanns ju av romarna flera tusen år senare.

Eftersom materialvetenskap är hans forskningsområde erbjöd han sig att undersöka sten från pyramider och avgöra om den var naturlig eller tillverkad av människor.

– Jag trodde att jag skulle klara av det på två veckor. Nu, 14 år senare, håller jag fortfarande på, säger han.

När han tittade på stenen i mikroskop upptäckte han områden med kisel och kalcium, precis som i jordarten diatomit. Diatomit bildas i sediment på havs- och sjöbottnar av skaln från döda kiselalger.

– Jag gick in på Google och skrev ”diatomit Egypten” och fick veta att jordarten finns 60 kilometer söder om pyramiderna. Det är ett nödvändigt villkor men inte ett tillräckligt bevis för att egyptierna kan ha gjutit stenen, säger han.

Tillsammans med en doktorand började Michel Barsoum experimentera med att blanda vatten, diatomit, kalk och fint pulver av kalksten.

– Vi göt några väldigt intressanta stenar som verkligen liknade pyramidsten, både på mikroskopisk och på makroskopisk nivå, säger han.

När vattnet avdunstade från blandningen bildades kalciumsilikat, som är huvudingrediensen i cement. Den kalk som blev över blev till kalciumkarbonat, som kalksten till stor del består av, tillsammans med koldioxid från luften.

– Plötsligt fick jag en fantastisk idé. Eftersom kalciumkarbonat innehåller kol kan vi åldersbestämma pyramidstenen med kol-14-metoden. Om stenen inte är äldre än pyramiderna är det ett obestridligt bevis på att stenen är gjuten, säger Michel Barsoum.

Han skickade in några prover av pyramidsten och några bitar av naturlig kalksten från området runt pyramiderna. Mängden kol-14 i ett material halveras på 5 730 år. Om stenarna från pyramiderna tillverkats av betong för 4 500 år sedan borde de alltså fortfarande innehålla en hel del kol-14. Om de var huggna ur kalksten skulle all kol-14 ha försvunnit.

– När resultaten kom visade det sig att alla prover från pyramiderna innehöll kol-14 men inga av de naturliga proverna gjorde det. Jag var helt i extas, säger han.

Michel Barsoum for till Egypten för att skriva en bok. Väl på plats insåg han att något inte stämde. Många av stenarna såg inte ut att vara gjutna. Dessutom skulle det gå åt enorma mängder kalk och krossad kalksten för att gjuta en hel pyramid.

– Om de ändå skulle krossa stenen kunde de lika gärna hugga den till stenblock. Och för att få kalk till betongen var de tvungna att hetta upp kalksten, och det kräver enorma mängder trä att elda med. Så för dem måste gjutning ha varit mycket svårare och väldigt mycket dyrare än att hugga ut sten och flytta den, säger han.

Men fortfarande tror han att en del av stenarna är gjutna, framför allt på pyramidernas toppar. Det är omöjligt att bygga ramper upp till den översta nivån, och om stenen göts på plats löser det problemet med hur sten kan ha fraktats upp dit. Att stenproverna från pyramiderna innehöll mycket kol-14 kan bero på att de kom från pyramidens yta. Kalksten är ett levande material, och när det utsätts för väder och vind kan stenen ta upp koldioxid från luften och se yngre ut än den är. Michel Barsoum väntar nu på tillstånd att få mäta mängden kol-14 i sten från pyramidernas inre, för att få ett avgörande bevis för att delar av pyramiderna är gjutna.

– Det vore verkligen synd om den här idén inte stämmer. Men min karriär hänger inte på detta, och jag kan inte säga något annat än data säger.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN 28 sept 2014:

“De bär med sig oron över gränsen”

“Suruc. Flyktingströmmen från Syrien till Turkiet fortsätter. Var de nytilkomna ska bo – och hur deras barn ska få skolgång – är ett gigantiskt problem för Turkiet som redan tagit emot 1,3 miljoner syrier. “

“DN i Turkiet. Äntligen har familjen Sheiki fått passera gränsen. De har väntat på den syriska sidan i en vecka, ända sedan Islamiska staten på allvar började ansätta deras hemstad Kobane. Och nu är kriget mer påtagligt än någonsin i den kurdiskdominerade delen av Syrien. Hela morgonen och förmiddagen har amerikanska F 16-plan mullrat i skyn. Och nu hörs – och syns – elden från Islamiska statens artilleri där vi står vid gränsstationen. En kraftig smäll, förnimmelsen av en tryckvåg och så stiger vita rökpuffar olycksbådande över nejden.

44-årige Muhammed Sheiki, som är överhuvud för den stora utökade familjen, tittar bekymrat på hustrun Narin och deras fem barn som vilset står bland fullproppade glasfibersäckar och dammiga resväskor. Muhammed försökte få ta med sin bil, men den stoppades obönhörligt av de turkiska gränskontrollanterna.

Bilen hade behövts. Familjen har flytt tillsammans med Muhammeds två vuxna systrar Fatmah och Zarah som bägge är blinda, Narins syster Mouna som är änka och har fyra barn samt Narins mamma Amina som är 70 år och har svårt att gå. Inalles femton personer som tvingades lämna huset som Muhammed byggt för pengar han tjänat som anläggningsarbetare i Libyen.

Nu väntar en oviss framtid. Det första hindret är att hitta någon som vill transportera dem till deras tillfälliga bostad, en vrå i en moské i den närbelägna staden Suruc.

Jag pratar lite med äldste sonen Saleh, en spenslig piggögd tretton-åring i randig tröja. Han hade just börjat höstterminen i sjunde klass i högstadiet i Kobane när det blev dags att fly. Saleh berättar att hans favoritämne är arabiska och att hans största intressen är att läsa böcker och att följa Champions League.

– Mitt drömyrke är att bli sportreporter på tv. Men lärare skulle också gå bra, säger han.

Hur det nu kommer att gå med skolgången för Saleh och hans fyra småsyskon är det ingen som vet, allra minst han själv.

– Jag har aldrig varit i Turkiet tidigare. Och det har gått så fort allting.

1,3 miljoner syrier har flytt till grannlandet Turkiet undan kriget. Ungefär hälften av dem är barn. Av flyktingbarnen har närmare 40 procent hamnat utanför skolsystemet. Många av dem tvingas arbeta. Vi ser dem överallt i de turkiska gränsprovinsernas städer: flickor som säljer kammar och pappersnäsdular i trottoarstånd, småpojkar som är hantlangare på byggen eller plockar undan disk på restauranger.

– Saleh är så duktig i skolan, jag hoppas han kan få fortsätta, säger mamma Narin.

Livet i Turkiet är ofta både tufft och dyrt för en syrisk flyktingfamilj. Flyktingläger finns bara ett fåtal, endast 285 000 av de syriska flyktingarna har plats där. Och lägren har en strikt fängesliknande regim – utgångsförbud på kvällen, inga besök av utomstående. De

som inte har turen att kunna bo hos släktingar är hänvisade till att hyra hus eller lägenheter, vilket ofta är dyrt.

I värsta fall väntar gatan. På väg till gränsen stannade vi och pratade med familjen Bozan. De bor under bar himmel, på en grusad parkeringsplats invid en övergiven bensinmack. Familjen har nio barn, den äldsta tolv, den yngsta tre månader. Ettårige Ikhlas har Downs syndrom.

– Ibland har familjen inget val, barnen måste bidra till försörjningen, säger Muhannad Nader som arbetar på en turkisk frivilligorganisation som bevakar barns rättigheter.

Muhammed Sheiki berättar att han kanske, kanske kan hyra en två-rumslägenhet för släkten på femton personer. Det skulle kosta honom 800 lira (2 500 kronor).

– Men jag vet inte hur det blir med någonting, jag vet inte ens om jag har mitt jobb i Libyen kvar. Min arbetsgivare gav mig en veckas ledighet för att sätta familjen i säkerhet, men nu har jag varit borta i tio dagar.

När han till slut förmått en man att i sin lilla lastbil köra familjen från gränsen till det tillfälliga boendet i moskén i Suruc, då kommer nästa obehagliga överraskning: Väl framme ska chauffören plötsligt ha dubbelt så mycket betalt som överenskommet.

Snopen och paff betalar Muhammed summan. Men sedan bryter han ihop av anspänningen inför hela situationen. Sätter sig på huk och gråter utanför moskébyggnaden. Sonen Saleh ser oroligt på sin far.

Provinsen Gaziantep, där Suruc ligger, har tagit emot den största delen av de syriska flyktingarna. På senare tid har det märkts en ökande irritation från de bofasta över flyktingsituationen. I förra månaden, efter en incident då en syrisk flykting knivhuggit en turkisk hyresvärd, utbröt smärre kravaller i provinshuvudstaden. Ett flyktingboende angreps och bilar med syriska registreringsskyltar brändes.

– Fattiga Turkiet har tagit emot mer än tio gånger fler syriska flyktingar än hela det rika EU. Jag är inte förvånad över att det uppstår bråk och konflikter här, säger Ömer som arbetar i en elektronikbutik i Suruc.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 28 sept 2014:

“Britter redo för angrepp”

“De amerikanska flygräderna fortsätter mot IS-fästen i Syrien och Irak. Men i den kurdsyriska staden Kobane, där kurdiska styrkor tryckts tillbaka hårt av Islamiska staten under den senaste veckan, faller inga amerikanska bomber.

Enligt USA:s försvarshögkvarter Pentagon har flygräderna bland annat förstört delar av de lukrativa oljefält i öst som finansierar IS verksamhet. Minst 140 jihadister och 13 civila ska ha mist livet i koalitionen flygräder, som inleddes i tisdags, skriver AFP.

Hårdast arbetar just nu Islamiska staten med att belägra den kurdsyriska staden Kobane, strategiskt placerad på gränsen till Turkiet. Den syriska regeringen, som tidigare anklagat USA för att försöka avsätta president Bashar al-Assad, har inte protesterat mot lufträderna som inleddes på tisdagen.

Men invånare i Kobane och kurder i Turkiet har svårt att förstå varför inga aktioner satts in för att hjälpa befolkningen i Kobane.

– Om de behöver hjälp med att lokalisera IS-styrkorna så kan jag operera in ett chip i mitt huvud och bege mig dit, säger Hajjar Sheikh Mohammad, 22, en syrisk kurd som försöker återvända till Syrien för att bekämpa den islamistiska terrorgruppen, till AP.

IS-mål utanför staden ska däremot ha träffats av amerikanskt luftanfall under de senaste dagarna.-

Även Ryssland har ifrågasatt den amerikanska insatsen – fast av egna skäl.

– Det är väldigt viktigt att sam-arbete med syriska myndigheter etableras, även om insatsen redan är i gång, säger ryska utrikesministern Sergej Lavrov till medier utanför FN-huset i New York.

Lavrov säger också att han inte är säker på att operationen är laglig i sitt nuvarande skick,

Brittiskt stridsflyg flög för första gången över Irak på lördagen och är nu redo att användas för militära angrepp när ”lämpliga mål” identifierats, uppger Storbritanniens försvarsdepartement, skriver Reuters.

Trots uppslutningen har Washington varnat för att det kan ta flera år att besegra IS och understryker att uppemot 15 000 ”moderata syriska rebeller” måste tränas och beväpnas.

Befälhavaren för Irans marktrupper, general Ahmad Reza Pourdastan, lovar att om IS närmar sig gränsen Iran-Irak, så är Iran berett att slå till på irakiskt territorium, skriver AFP som citerar den iranska nyhetsbyrån Irna.

Emma Löfgren emma.lofgren@dn.se “

DN 28 sept 2014:

“Spikat för historiskt val om självständighet”

“Efter två års nervkrig mellan Madrid och Barcelona tog den katalanske ministerpresidenten Artur Mas på lördagen det historiska steget och utlyste folkomröstning om separation från Spanien den 9 november. “

“Den här dagen kommer vi aldrig att glömma”, sade Artur Mas under en pampig och väl-repeterad ceremoni i medeltidspalatset Palau de la Generalitat. Därmed är tärningen kastad. Madrid och premiärminister Mariano Rajoy har inte gjort något för att få katalanerna på andra tankar sedan Mas hösten 2012 lanserade sitt självständighetsprojekt. De katalanska ledarna, Mas och radikala ERC:s ledare Oriol Junqueiras, har heller inte signalerat någon kompromissvilja.

Mas beslut betyder inte att vi får vara med om någon katalansk folkomröstning den 9 november. Den spanska regeringen kommer nu att vidta länge förberedda åtgärder för att förbjuda och förhindra folkomröstningen. Det första steget blir att låta författningsdomstolen slå fast att en omröstning vore en brottslig handling.

Artur Mas leder valunionen CiU, vars ena halva, la Unión, är motståndare till den linje han valt. Men Mas slog in på självständighets-linjen av ren självbevaringsdrift, efter de häpnadsväckande nationella manifestationerna på national-dagen den 11 september 2012. CiU läckte väljare till det lilla men historiska självständighetspartiet ERC, vars ledare Lluís Companys i flera omgångar under 1930-talet proklamerade självständighet.

Efter ERC:s imponerande framryckning i de katalanska valen i november 2012 blev Mas fångad i sitt eget självständighetsprojekt. Varje tvekan från hans sida, varje tecken på eftergivenhet visavi Madrid, gynnar ERC på CiU:s bekostnad. Mas, som egentligen är en lugnets och kompromissernas man, driver på mot det okända.

Mas och separatisterna höll tummarna för ett skotskt ja i folkomröstningen där. Men katalan-erna har inte låtit sig nedslås av skottarnas nej. Det viktiga, påpekar de, är inte resultatet där, utan att skottarna fick rösta om sin framtid – det som Madrid förbjuder oss att göra.

I Lerida, Girona och de andra katalanska provinsstäderna är det som om separationen från Spanien redan ägt rum. I inofficiella kommunval har en rad samhällen redan röstat ja till självständigheten och de spanska flaggorna har försvunnit från offentliga byggnader.

Men en folkomröstning är inte ofarlig för separatisterna. Om Madrid vaknar ur sin dvala och börjar agera, kanske med ett frikostigt erbjudande om ett eget skattesystem för Katalonien, likt det i Baskien och Navarra, så kan förutsättningarna påverkas.

Det troligaste är dock att Madrid spelar de katalanska separatisterna i händerna genom sin vägran, både att kompromissa och att tillåta folkomröstning. Hellre än att trotsa ett uttryckligt förbud mot folkomröstningen kommer Mas då att välja en annan väg, upplösa det katalanska parlamentet och utlysa nyval av folkomröstningskaraktär. Segrar separatisterna i det valet kommer de troligtvis att proklamera självständighet ensidigt, utan någon samordning med Madrid.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN 29 sept 2014:

“Moskvaborna: Vi klarar oss bra utan västvärlden”

“– Nej, det är inte bra att Ryssland isoleras, men vi har inget annat val än att försvara oss när omvärlden kommer med kriget till oss, så har det varit ända sedan mongolernas invasion. Pressar man oss blir vi elaka att ha att göra med, säger Natalia Grigorieva, ekonom i Moskva. “

“DN i Moskva. Det är sanktionerna mot Ryssland som Natalia Grigorieva, 38, talar om när vi möter henne under en promenad i Gorkijparken i Moskva med tvååriga sonen Jegor.

Hon är etnisk ryska, född i Vitryssland.

Sanktionerna är hon inte rädd för.

– Det är lite jobbigt, men inte så farligt. Att det saknas en del utländska lyxvaror i butikerna drabbar mest de rika.

Hon gör genast klart att hon delar den bild av konflikten med Ukraina som torgförs i de statsstyrda medierna: Ryssland har inte angripit eller invaderat någon, det är ”amerikanerna” och ”fascisterna” som har tagit makten i Ukraina.

– Man ska inte reta den ryska björnen, då blir den ond och försvarar sig! Vi behöver inte Europa, vi hör egentligen inte ens dit, vi kan bli vänner med Kina i stället, säger hon.

När DN under några dagar samtalat med Moskvabor av olika katego-

rier möts vi av denna trotsighet: Väst ska inte komma och lära oss hur vi ska uppföra oss!

Några kilometer uppför Moskva-floden, i skuggan av det stora universitet på Leninbergen, står Alexej Denisov och samlar in pengar till humanitär hjälp till Donbass i Ukraina under två stora flaggor som representerar de proryska separatisternas ”folkrepubliker” i Donetsk och Luhansk. Han är språkvetare, just nu arbetslös.

– Det är förstås inte bra med sanktioner. De är också olagliga, eftersom Ryssland inte har med konflikten i Ukraina att göra. Samtidigt är det mest Europa som drabbas av sanktionerna. Men det är ett bra tillfälle för oss att få i gång vårt eget jordbruk, vi borde gjort det här tidigare, säger Alexej Denisov.

Det är inte helt lätt att få en överblick hur sanktionerna slår. När vi åker ut till en förort som Solntsevo, en sovstad med slitna elementbyggda 1970-talshöghus, är butikerna välförsedda.

– Jag har personligen inte direkt märkt något, säger Olga Petrovna, pensionerad ekonom, som kommer ut från ett snabbköp med två kassar med mat.

– Ändå är det hemskt. Man kan inte göra så här mot oss, och ständigt anklaga oss, säga osanningar om oss och ställa oss mot väggen. Vi har också stolthet.

I en elegant mataffär i Moskvas centrum får vi några ledtrådar. I ostdisken tronar en stor roquefort, men det är nog den sista franska delikatessen som går att finna här. Sedan president Vladimir Putin i början av augusti förbjöd import av kött, fisk, grönsaker och mejerivaror från USA, EU, Norge, Kanada och Australien får ryssarna

i princip nöja sig med inhemska eller vitryska och schweiziska ostar.

Putins åtgärd var en motreaktion på de sanktioner EU och USA infört mot Ryssland som bestraffning för inblandningen i Ukraina. Då var det många som undrade hur genomtänkt det var med ”kontrasanktioner”, som drabbade den egna befolkning i ett försök att straffa EU-ländernas matexport.

Butikschefen Valerija blickar ut över hyllrader och kyldiskar som dignar av mat.

– Under en kort tid efter importstoppet var det tomt här och där, men vi har kunnat fylla på med alternativ. Det finns så många goda ryska ostar, och så har vi börjat få in varor från icke-EU-länder. Förutom Schweiz kommer mycket från Sydamerika och Asien. Och om någon oroade sig för viner så omfattas de inte av införselbudet, säger hon och pekar på franska och italienska flaskor i vinhyllan.

Det smärtsamma med sanktionerna är inte alls varubrist, förklarar Sergej Volodin, en bankman och egenföretagare som vi möter när han tar sig en rökpaus i skuggan av en ansamling gigantiska skyskrapor i businesskvarteret Moscow City. Problemet är att årtal av ekonomisk stagnation väntar Ryssland.

Sergej Volodin berättar om den oro som råder i näringslivskretsar.

– Vi ser också en psykologisk förändring. Vi har vant oss vid ett hyggligt förhållande till väst, var på väg att integreras, men nu blir vi utfrysade och vår regering måste hela tiden förklara och försvara sig.

Den förre ryske finansministern Alexej Kudrin har bedömt att bruttonationalprodukten kommer att minska med mer än 20 miljarder dollar.

Detta utöver de merkostnader på över 3 miljarder dollar som annekteringen av den ukrainska halvön Krim belastar statsbudgeten med.

Rysslands ekonomi har redan tagit stryk av sanktionerna. Värst för medelryssen är att den ryska rubeln sjunker som en sten, samtidigt som konsumentpriserna ökar kraftigt. Den verkliga inflationen är långt över de officiella 6–7 procenten. Det kan i första hand skyllas på importstoppet, som gör många matvaror till bristprodukter.

Rubeln har samtidigt fallit till en rekordlåg kurs mot euron och dollarn. Om man för ett år sedan fick ge 30 rubel för en dollar kostar den i dag 39 rubel. Det handlar om en devalvering som har sänkt rubelns värde med en fjärdedel.

Flera av de ledande ryska bankerna är genom sanktionerna i praktiken avstängda från västliga kreditmarknader. Isoleringen från den globala finansvärlden kommer att på sikt att drabba ekonomin ännu värre. En möjlig tröst är att importförbudet och den svaga rubeln, rätt hanterade, kan gynna den inhemska tillverkningen. Så småningom kan Ryssland, till hälften beroende av importerade kött- och fiskprodukter, bli mer självförsörjande.

Enligt bankmannen Sergej Volodin ska man inte underskatta verkan av de sanktioner som USA och EU har riktat mot Putins närmaste krets av vänner och makthavare.

– De har varit mycket effektiva. Den här politiska isoleringen är stressande. Ekonomin bromsar, och Kreml vill ju inte att Ryssland ska bli en pariastat som är utestängd av omvärlden. Jag är helt säker på att det var sanktionerna som gjorde att det har blivit vapenvila i Ukraina.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“Fakta.

Sanktionerna trappades upp i omgångar

Sanktionerna mot Ryssland var ett svar från västvärlden på Rysslands invasion och annektering av den ukrainska halvön Krim i slutet av februari 2014. Syftet var att få Moskva att inse att kostnaderna blir allt högre om den aggressiva inblandningen i Ukraina inte upphör.

De första straffåtgärderna från USA och EU kom i mars och riktades mot ett tiotal högt uppsatta individer i Vladimir Putins närhet (de belades med reseförbud) och mot ett antal banker och företag. Senare införde även Japan sanktioner.

I slutet av april trappades sanktionerna upp med nya reseförbud. En tredje omgång infördes i juli, då energijättarna Rosneft och Novatek, liksom de två storbankerna Gazprombank och Vnesjekonombank, fick sina finansiella strömmar i väst stoppade.

Ryssland svarade med egna motsanktioner. Hårdast har slagen riktats mot EU-länderna, USA, Norge, Kanada och Australien i form av i princip totalt stopp för livsmedelsimport.

Kontroversiellt ryskt oljefynd

Det statliga ryska oljebolaget Rosneft har hittat olja i Karahavet i Arktis, norr om Sibirien, i ett kontroversiellt projekt som bolaget driver tillsammans med amerikanska Exxon. Enligt Rosneftchefen Igor Setjin, som står president Vladimir Putin nära, innehåller fyndigheten över 100 miljoner ton olja. Projektet kompliceras ytterligare av att Rosneft – liksom Igor Setjin personligen – omfattas av USA:s sanktioner mot Ryssland. Om inte sanktionerna hävs kan Exxon tvingas dra sig ur projektet, som beskrivits som en av bolagets mest lovande investeringar. Borrningarna i Arktis har fått hård kritik av miljöorganisationer, som hävdar att ett oljeutsläpp där skulle få katastrofala följder för miljön. **TT** “

DN 29 sept 2014:

“Protesterna trappas upp”

“Polis i Hongkong använde tårgas i går kväll för att skingra tusentals demonstranter utanför kontorsbyggnaden till stadens myndigheter. Protesterna mot att fria val inte ska få hållas 2017 har trappats upp de senaste dagarna och folk har samlats i stora skaror. “

“ Peking. Det var studenter i Hongkong som inledde kampanjen för en vecka sedan genom att bojkotta sina lektioner, men det var den större proteströrelsen Occupy Central som tidigare än väntat tog vid på söndagen för att genomföra en stor sittstrejk. Detta i protest mot beslutet som det kinesiska kommunistpartiet i Peking fattade för några veckor sedan att begränsa friheten i valet om tre år då Hongkong ska välja ny politisk ledare.

Enligt en överenskommelse från 2007 skulle Hongkongborna få rätten att rösta fram sin politiska ledare 2017. Peking menar att löftet är fullföljt eftersom varje vuxen medborgare ska få lägga sin röst. Men de två tre kandidaterna som ska tillåtas ställa upp måste först godkännas av en nomineringskommitté. Det väntas begränsa kretsen av politiker till dem som står partiet i Peking nära, vilket fått Hongkongbor att tala om låtsasdemokrati.

Hongkongpolisen kallar protesterna på gatorna för illegala och har hittills gripit nära 80 demonstranter. En av dem, en 17-årig studentledare, hölls på söndagen ännu i häkte efter att polisen på lördagen under flera timmar genomsökt hans lilla studentrum, rapporterade CNN.

I Hongkong är invånarna, till skillnad från dem på det kinesiska fastlandet, vana vid yttrandefrihet och betydande politiskt självstyre.

Nu hade många av demonstranterna kommit ut för att kräva att 17-åringen släpptes, när de möttes av polisens tårgas, uppger internationella nyhetsbyråer. Det var första gången sedan 2005 som polis i Hongkong använde tårgas för att skingra protester.

Demonstrationerna beskrivs som de mest hårdnackade i staden sedan 1997.

– Det var mycket hårt av polisen att använda så grovt våld mot protesterna, som var helt fredliga. De satt bara på vägen och bad att få tala med (Hongkongledaren) Leung Chunying för att påbörja en dialog, sade demonstranten Cecily Lui till nyhetsbyrån AP.

Leung hade då offentligt lovat resoluta åtgärder mot proteströrelsen.

Organisatorerna beräknade att uppemot 80 000 invånare deltog på gatorna i Hongkong. Protest-ledare uppmanade på söndagskvällen demonstranterna att dra sig tillbaka i fruktan för mer polisvåld.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“Fakta. Återgick till Kina 1997

Enligt Hongkong-avtalet som undertecknades den 19 december 1984 återgick Hongkong till Kina den 1 juli 1997, när Storbritanniens 99-åriga arrendetid för den största delen av kolonin löpte ut. Hongkong blev då ett speciellt administrativt område med hög grad av autonomi. Det rådande sociala och ekonomiska systemet i Hongkong ska enligt avtalet bibehållas 50 år framåt i tiden.

Källa: Nationalencyklopedin “

DN 29 sept 2014:

“Malmström först att grillas av parlamentet”

“När förhören med kommissionens nya ledamöter inleds i dag är Cecilia Malmström först ut. Men EU-parlamentet väntas främst rikta kritik mot att klimat- och miljöfrågor inte lyfts fram i den nya kommissionen. “

“Bryssel. I flera veckor har de blivande EU-kommissionärerna pluggat in fakta om sina sakområden. Nu är det dags för de nominerade att framträda inför EU-parlamentets utskott. Varje förhör ska pågå i tre timmar.

Eftersom parlamentet ska godkänna hela kommissionen kollektivt innebär det att en enda kritiserad ledamot kan fälla hela Jean-Claude Junckers nya kommission.

Ungerns Tibor Navracsics hör till de ifrågasatta. Han var justitieminister när flera hårt kritiserade lagar drevs igenom av regeringen i Budapest. I den nya EU-kommissionen ska Navracsics ta över frågor som rör medborgarskap och kultur, vilket upprör Folkpartiets Cecilia Wikström.

– Navracsics stod bakom de kritiserade medielagarna i Ungern. Han riskerar definitivt att få gå ut genom baddörren, tror Cecilia Wikström.

Kritiken mot Navracsics är utbredd bland liberala, gröna och socialistiska ledamöter i EU-parlamentet. Men Navracsics anses samtidigt

vara en av de mindre hårdföra i det ungerska regeringspartiet Fidesz, vilket gör att Marita Ulvskog (S) tvekar.

– Vem kommer i stället? undrar Ulvskog.

Det är en relevant fråga. Kommissionens nya ordförande Jean-Claude Juncker kan, om han vill, begära att en kritiserad kommissionär avgår. Men det är medlemsländernas regeringar som nominerar ersättaren.

EU-parlamentets makt måste därför användas med viss urskillning, anser Marita Ulvskog.

– Parlamentet ska inte kritisera för ofta och för brett. Då kan det bli svårare att få bort någon när det verkligen är viktigt.

Och det finns invändningar mot fler. Spanjoren Miguel Arias Canete, som ska ansvara för energi- och klimatpolitiken, har egna intressen i oljebranschen och anklagas dessutom för sexism.

Efter en radiodebatt mot en kvinna under kampanjen inför EU-valet i maj, en debatt som han förlorade, förklarade Canete att ”om du använder ditt intellektuella överläge framstår du som en manlig chauvinist”. Avslöjande, men kanske inget som gör att han fälls av EU-parlamentet.

Frågan är också om Sloveniens tidigare premiärminister Alenka Bratusek nominerades på ett formellt riktigt sätt, om Greklands försvarsminister Dimitris Avramopoulos verkligen är rätt man för att ta hand om EU:s migrationspolitik och hur Maltas Karmenu Valls tänker sköta havs- och fiskepolitiken.

Stark kritik väntas mot att miljöfrågorna har fått en så undanskymd plats i den nya kommissionen. Fem partigrupper i parlamentet, alla utom de EU-kritiska, uttryckte i fredags sin oro över detta i ett brev till kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker.

Cecilia Malmström kommer säkert också att grillas ordentligt. Det finns ett växande motstånd från både höger och vänster i EU mot de pågående förhandlingarna om frihandelsavtal med bland andra Kanada och USA. Kritiska EU-parlamentariker kommer att göra sitt yttersta för att få ut Malmström på hal is, men ingen ifrågasätter hennes kompetens.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“**Fakta. Den nya EU-kommissionen**

Ordförande

Jean-Claude Juncker, Luxemburg (EPP).

1:e vice -ordförande:

Frans Timmermans, Nederländerna (S&D).

Vice ordförande

Federica Mogherini, Italien (S&D), utrikesfrågor.

Andrus Ansip, Estland(ALDE), digital marknad med mera.

Alenka Bratusek, Slovenien (ALDE), -energiunion med mera.

Valdis Dombrovskis, Lettland (EPP) euron, social dialog med mera.

Kristalina Georgieva, Bulgarien (EPP), EU:s budget med mera.

Jyrki Katainen, Finland (EPP), sysselsättning, tillväxt.

Övriga

Vytėnis Andriukaitis, Litauen (S&D), hälsofrågor.

Dimitris Avramopoulos, Grekland (EPP), migration.

Elzbieta Bienkowska, Polen (EPP), inre marknad.

Miguel Arias Canete, Spanien (EPP), klimat och energi.

Corina Crețu, Rumänien (S&D), regionalpolitik.

Johannes Hahn, Österrike (EPP), utvidgning och grannskap.

Jonathan Hill, Storbritannien (ECR), finansiell marknad och tjänster.

Phil Hogan, Irland (EPP), jordbruk.

Vera Jourova, Tjeckien (ALDE), rättsliga frågor.

Cecilia Malmström, Sverige (ALDE), handel.

Neven Mimica, Kroatien (S&D), utveckling.

Carlos Moedas, Portugal (EPP), forskning.

Pierre Moscovici, Frankrike (S&D), ekonomiska och finansiella frågor.

Tibor Navracsics, Ungern (EPP), utbildning och kultur.

Günther Oettinger, Tyskland (EPP), digital agenda.

Maros Sefcovic, Slovakien (S&D), transport.

Christos Stylianides, Cypern (EPP), bistånd.

Marianne Thyssen, Belgien (EPP), sociala frågor.

Karmenu Vella, Malta (S&D) miljö, fiske.

Margarethe Vestager, Danmark (ALDE), konkurrens.

Fakta. Så går utfrågningen av ledamöterna till

EU-parlamentets utfrågningar inleds i dag och pågår under knappt två veckor.

Cecilia Malmström förhörs i dag på eftermiddagen.

I slutet av oktober ska EU--parlamentet ta ställning till om hela kommissionen ska få deras godkännande.

Kommissionens ordförande kan begära ett en ledamot avgår för att på så sätt undvika att hela -kommissionens underkänns av parlamentet.

Den nya kommissionen ska tillträda den 1 november 2014.

DN

Kommissionärer som petats eller ifrågasatts

1995. Sveriges första EU-kommissionär, S-politikern Anita Gradin, utsattes för en tuff utfrågning.

Gradin svarade korrekt men bitskt och, på svenskt manér, ytterst kort-hugget på frågorna. Det tolkades som ointresse och många EU-parlamentariker upprördes. Men Gradin godkändes trots det.

1999. Sedan anklagelser om korruption riktats mot några kommissionärer tvingades ordföranden Jacques Santer och hela hans kommission avgå. Det var första gången som EU-parlamentet visade vilken makt det kan ha. Den läxan har ingen i EU-systemet glömt.

2004. Italienaren Rocco Buttiglione, lettiskan Ingrida Udre och ungraren Laszlo Kovacs ifrågasattes av EU-parlamentet. Buttiglione, som skulle få ansvar för de rättsliga frågorna, var djupt konservativ och ansåg bland annat att kvinnans plats var i hemmet och att homosexualitet var en synd. På den tiden fanns ingen formell makt för kommissionens ordförande att peta en kommissionär, men José Manuel Barroso övertalade Italien och Lettland att dra tillbaka nomineringarna. Buttiglione ersattes med Franco Frattini och Udre med Andros Piebalgs, men Kovacs fick stanna.

2010. Bulgariens Rumiana Jeleva skulle få ansvar för EU:s bistånd, men visade sig vara djupt okunnig. Hon ersattes av Kristina Georgieva, som anses ha varit en skicklig kommissionär. “

DN 29 sept 2014:

“I dag går Kina om USA som största ekonomin”

“Måndagen den 29 september 2014 blir ett datum att minnas. I dag går Kina förbi USA som världens största ekonomi, enligt Världsbanken. Det är ett historiskt skifte som sällan inträffar. “

“Analys. Datomet ska nog inte tolkas som alldeles exakt, även om SEB:s chefsekonom Robert Bergqvist lyfter fram det i sitt senaste veckobrev. Han pekar på den stora maktpolitiska innebörd som det får när Kina passerar USA.

Något motsvarande har inte hänt sedan 1872, då USA gick förbi Storbritannien som världens största ekonomi. Men nu kommer Kina tillbaka i den rollen, som man hade fram till 1800-talet då landet föll sönder under trycket från kolonialmakterna. Det handlar inte om att kineserna nu skulle bli rikare än amerikanerna, alltså få en högre BNP per invånare. Inte heller rör det sig om Kinas och USA:s BNP, mätt i dollar – där ligger USA fortfarande före.

Här gäller det i stället BNP som är omräknad till verklig köpkraft i Kina respektive USA. De låga kinesiska priserna, jämfört med de amerikanska, betyder då att Kina får ett lyft i förhållande till USA.

Kinas ekonomi är på snabb väg uppåt, även om tillväxten har dämpats jämfört med tidigare. USA kan ändå inte hålla samma takt och kommer därför att passeras, oavsett om det inträffar just i dag eller något senare.

Det rör sig om en långsiktig process där Kina seglar upp som en världsmakt, både ekonomiskt och politiskt. USA klarar däremot inte att upprätthålla sin tidigare globala dominans, utan tvingas ompröva en del av sina åtaganden.

Frågan kan ställas på sin spets i dragkampen om röststyrka i organ som Internationella valutafonden, IMF. Mer inflytande för Kina, i kraft av dess stärkta ställning, betyder mindre för USA – och Europa, däribland Sverige.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 30 sept 2014:

“Handla fritt är stort och rätt”

“Ett frihandelsavtal mellan EU och USA skulle ge stora ekonomiska fördelar. Men det gäller också globala spelregler.

EU:s tilltänkta handelskommissionär, Cecilia Malmström, upplevde ett par intensiva timmar när hon på måndagen frågades ut i Europaparlamentet. Så är också det område hon ska bli ansvarig för rikt på både potential och fallgropar.

Diverse tvister med kineser och andra lär dyka upp på hennes bord. Men Malmströms huvuduppgift är att driva förhandlingarna med USA om frihandels- och investeringsavtalet TTIP. Företrädaren Karel de Gucht har varnat för att det aldrig blir av. På grund av förhållande och tricksande på båda sidor riskerar samtalen att dra ut på tiden. Hamnar de i eldgivningen inför det amerikanska presidentvalet 2016 kan det vara kört.

EU och Kanada slutförde i fredags avtalet Ceta, ett slags modell för TTIP. Här ryms samtidigt tecken på vad som kan gå snett. USA är måttligt intresserat av att, som Ceta, ge européer fri tillgång till offentliga upphandlingar. Tysklands ekonomiminister, den socialdemokratiske partiledaren Sigmar Gabriel, vill rycka ut det så kallade investeringsskyddet ur Kanadaavtalet och exkludera det från TTIP.

Fördelarna med en transatlantisk uppgörelse är ändå för stora för att sjabblas bort. Ökad handel skulle ge hundratals miljarder dollar i vinst på ömse sidor genom högre tillväxt och fler jobb. När varor och tjänster blir billigare räcker människors lön längre. Konjunkturen i EU fortsätter att hacka, och en sådan vitamininjektion skulle inte vara fy

skam. Lilla exportberoende Sveriges förtjänst skulle inte gå av för hackor.

TTIP:s essens är inte tullar; de är redan nere på 3 procent i snitt på varor. Däremot finns en myriad andra hinder för handeln; regler, byråkrati, kulturskillnader, olika standard, missriktade statliga subventioner.

Som Cecilia Malmström betonade i utfrågningen har poängen aldrig varit att sänka krav eller riva ned så många regelverk som möjligt, utan om att harmonisera dem. Bestämmelser om säkerhet och miljö kan vara olika utan att den ena sidans är bättre. Bilens blinkrar kan vara orange som i Europa, eller röda som i USA. Dubbla testförfaranden och produktgodkännanden har beräknats fördyra en importvara i EU med en femtedel, men den blir nog inte bättre för det.

Att det är logiskt att rensa i djungeln innebär inte att det är enkelt. Alla har sina favoritparagrafer. Med den rådande politiska polariseringen i Washington lär kongressen inte ge president Barack Obama det förhandlingsmandat han behöver. Även i EU finns många viljor, inte bara kommissionen, medlemsländerna och parlamentet.

Vänsterpartister och andra socialister reagerar med ryggmärgen: frihandelsavtal med USA måste hota både arbetsrätt och offentlig välfärd. De gröna misstänker alltid att miljöhänsyn hamnar i papperskorgen. Marine Le Pen och andra populister är rädda för internationellt samarbete. Konsumentskyddare larmar om livsmedel. Facket inbillar sig ofta att protektionism räddar jobben i det egna landet. Bönder vill bevara sina subventioner. Företagens lobbyister prisar frihandel men hittar gärna undantag att värna i den egna sektorn.

Energifrågan illustrerar hur intressena korsar varandra. Företag inom EU har sett hur skifferolja och -gas har sänkt energipriser för amerikanska konkurrenter, och hoppas att TTIP ska jämna ut läget. Ukrainakrisen har dessutom aktualiserat behovet av att minska beroendet av Ryssland. Men motståndet mot fossila bränslen finns på båda sidor Atlanten.

Investeringskyddet är den för dagen mest kontroversiella punkten. Malmström hänvisade i EU-parlamentet till att den för närvarande är ”frost”.

I grunden är det en mekanism för att reglera hur tvister mellan stater och företag ska lösas inom frihandelsområdet. Företag ska inte behöva riskera vare sig expropriering eller att missgynnas för att de är utländska. Motståndarna invänder att näringslivet inte ska få använda domstolar för att sätta sig över politiska beslut. Vattenfall har till exempel stämt Tyskland på 3,5 miljarder euro för att kärnkraften ska stängas.

Men om det finns missbruk från företagets sida så är politiken inte heller fläckfri. Det borde vara klokt om EU och USA bestämmer ramar för hur konflikter ska avgöras. Därmed skulle också en standard sättas för hur frågor om rättssäkerhet ska skötas i handelsrelationer med Kina och andra utvecklingsekonomier. Detta har hela tiden varit ett viktigt argument för TTIP. Att EU och USA definierar normer är bättre än att låta Kina göra det.

Skeptikerna har alltid trott att TTIP är utopiskt för att det är så komplext. Men vinsterna är så omfattande att ingen får ge upp. Allra minst Cecilia Malmström.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 1 okt 2014:

“Hundratusentals hoppas Peking ska böja sig”

“I dag, den 1 oktober, när Kina firar nationaldag och Hongkongbor är lediga, kommer ännu fler invånare än tidigare att samlas på gatorna för demokratins skull. Det blir avgörande för om politikerna i Peking ska böja sig, hoppas demonstranter. I annat fall blir det kulmen på en rörelse som de inte orkar fullfölja. “

“Hongkong. – Det är en symbolisk dag, säger advokaten Bian Leung.

Hon och kollegan Kit Iu lämnar kontoret i finanskvarteren i Hongkong så fort de får en möjlighet. Åter lunch på barrikaderna med studenter. Ansluter igen på kvällen efter arbetsdagens slut. De vill visa sitt stöd.

– Men vi är rädda för vad som ska hända, säger hon. Det här är en stor fråga för ledarna i Peking, och polisen i Hongkong har redan visat att den inte drar sig för att skingra folkmassor med tårgas.

För 65 år sedan grundade det Kinesiska kommunistpartiet Folkrepubliken Kina. Sedan 1997 är Hongkong en del av Kina. När vissa kvarter av den före detta brittiska kronkolonin i dag väntas ockuperas av folkmassor på mer än hundratusen människor är det bilder som retar ledarna i Peking.

Även om de själva tittar bort och tv-bilderna från Hongkong censureras för allmänheten så var det inte på detta sätt – med öppet kritiska invånare inom landets gränser – som partiet hade tänkt högtidlighålla nationaldagen.

Demonstrationerna är en illegal gärning av radikala grupper, menar Kinas utrikesdepartement, som vill att protesterna avbryts omedelbart.

– Kina backar inte för era krav, sa i går Leung Chunying, Hongkongs regionale ledare, en man med stöd från Peking och som aldrig varit populär i Hongkong, men vars person och gärning nu sätter nya bottenrekord i ögonen på demonstranterna.

– Leung ska lyssna på folket och avgå, tycker Kit Iu.

Medan han äter sin lunch städar studenter gatan efter gårdagen. Detta måste vara världshistoriens prydligaste demonstranter, lyder ett återkommande omdöme i Hongkong. De städar till och med upp efter sig. Fyller svarta plastsäckar med sopor som samlas i högar. Plockar upp minsta småsaker från gatorna.

Protesterna genomförde de i går genom att stå tätt och stilla, iklädda svarta t-tröjor, ibland med sina lysande telefoner i händerna som en gemensam signal. Fridfullt, utan tillstymmelse till skadegörelse eller våld. Och så ska de fortsätta, lovar protestledare. Deras enda rädsla gäller om utomstående bråkmakare planteras in i människomassorna, för att ge en anledning att slå ned demonstrationerna.

Sedan kom regnet – och paraplyerna, som demonstranterna tidigare använt mot sol och tårgas och som blivit en symbol för hela proteströrelsen – spändes upp mot åskskuren.

Lisa Tang satt med ett plakat framför sig: Hongkongbor stå eniga! Hon planerade inte att delta i protesterna, men blev så upprörd när studenterna möttes av tårgas i söndags att hon tog ledigt från arbetet.

– Min chef säger att det är okej att jag är här i stället för på jobbet.

Företaget där Lisa Tang arbetar hjälper cirka hundra invånare från det kinesiska fastlandet att immigrera till Hongkong varje år. En investering på motsvarande tio miljoner kronor och lite pappersarbete brukar lägga grunden för den saken.

– De vill komma hit eftersom Hongkong och Kina är så olika. De är rädda för den politiska situationen i Kina och oroliga för att staten ska beslagta deras ekonomiska tillgångar.

Shanghai är ett modernt, finansiellt center, men de som arbetar där måste alltid ta hänsyn till den politiska situationen. Utan friheten i Hongkong klarar sig inte Kina, fastslår Lisa Tang.

Det är den friheten som hon insett att hon måste slåss för. Hon är nu beredd på hårdare tag igen från polisens sida och vägrar att låta sig nedslås.

– Det blir svårt att få Peking att ändra uppfattning, men jag hoppas att vi kan få hjälp av andra länder att sätta press på Kina. Då kanske det ger oss fria val 2017, säger hon.

På asfalten står det med krita lite här och där att polisen borde skämmas. Sedan i måndags morse har den dock lyst med sin frånvaro. Många av demonstranterna i går var rädda för att på nytt mötas av hårda tag. De hade räknat ut att order kunde ha utgått från Peking att rensa gatorna inför nationaldagen så att Kinas ledning inte skulle behöva tappa ansiktet.

Men Billy Lau var av en annan uppfattning:

– Jag tror vi är säkra här i kväll, sa han. Regeringen prövar vårt tålamod.

I stället för nya konfrontationer anar han att den politiska ledningen avvaktar. Att den räknar med att protesterna ebbat ut efter den här veckan.

– Kina ändrar sig inte, men det är viktigt att vi säger vad vi tycker. För egen del måste jag tillbaka till jobbet på fredag, då kan jag inte komma hit längre, säger Billy Lau.

Studenterna i Hongkong har redan satt en större press på det kinesiska kommunistpartiet än vad både de själva och partitoppen i Peking trodde var möjligt. Vad som avgör fortsättningen är hur många som Billy Lau det finns, som har ett arbete att sköta eller som i tysthet redan gett upp hoppet.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se !

DN 1 okt 2014:

“Riskfyllt att äventyra självstyret”

“Den kinesiska modellen med ”ett land, två system” är i gungning när ledarna i Peking vill styra hårdare över Hongkong. Det kan skrämma bort investerare och leda till ökad spänning även mellan Kina och Taiwan. “

“Analys. Affärlivet i Hongkong påverkas av det oroliga läget. Börsen har fallit sedan slutet av förra veckan och butikerna med märkesvaror lockar färre kunder. Investerare, som har använt den forna brittiska kolonin som finanscentrum och inkörsport till Kina, funderar över framtiden.

Hongkong har aldrig varit en -demokrati, men skulle kunna bli det genom de allmänna val som är utlovade till 2017. Däremot råder stor frihet genom att Hongkongborna har individuella rättigheter. Det ger också grunden för en blomstrande marknadsekonomi.

Denna modell med ”ett land, två system” har gällt sedan Kina tog över 1997. Löftet från Peking är att Hongkong under 50 år ska fungera på egna villkor, utan krav på anpassning till den kinesiska varianten av kommunism.

Protesterna nu mot att Kina vill styra valet av Hongkongs ledare, förhindrar demokrati. Följden blir ekonomisk oro, liksom osäkerhet om framtiden. Risken finns att demonstrationerna brutalt slås ned, främst beroende på kinesisk rädsla att demokratikraven ska sprida sig.

Priset skulle bli mycket högt om detta betyder slutet på Hongkongs period med relativt självstyre. Det innebär i så fall en kännbar förlust

också för Kina, även om Hongkongs relativa betydelse är dalande. Numera finns många fler vägar till Kina än över Hongkong.

Men modellen ”ett land, två system” beträffande Hongkong är även ett lockbete till Taiwan, som Kina också vill införliva. De ekonomiska kontakterna är alltmer omfattande, trots politiska spänningar. Taiwan-esiska företag har en stor del av sin produktion förlagd till fastlandet.

En våldsam upplösning i Hongkong skulle radera mycket av vad Kina har försökt bygga upp. Därför kan man hoppas på återhållsamhet, även om ledarna i Peking alltid sätter makten främst – och låter ekonomin komma i andra hand.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 2 okt 2014:

“Paraplyer mot kommunismen”

“Partibossarna i Peking försöker kväva demokratiska förhoppningar. I stället borde de lära sig av Hongkong.

För Hongkongborna gav ledigheten på Kinas nationaldag utrymme att trappa upp protesterna mot Kinas mäktiga män. Tiotusentals människor fyllde gatorna för att demonstrera för demokrati på ett sätt som inte är möjligt någon annanstans i landet.

Det var ”paraplyrevolutionens” femte dag. Namnet kommer från de accessoarer som är så praktiska till skydd mot såväl regn som kravallpolisens pepparsprej.

Någon revolution är det kanske inte. Studenter och ungdomar har blivit en motor för rörelsen, men det hela är spontant mer än målmedvetet. Och det är artigt och städat, folk plockar upp sitt skräp i stället för att slåss och slå sönder. Många oroar sig för att turbulensen ska störa affärerna. Hade inte partibyråkraterna i Peking klampat in skulle Hongkongborna sannolikt ha nöjt sig med den fredliga samexistens som varat sedan britterna seglade bort 1997.

Då fastslogs principen ”ett land, två system” för kommande 50 år. Enpartistaten Kina skulle tolerera Hongkongs kapitalism, yttrandefrihet och oberoende domstolar. Enligt en senare uppgörelse skulle allmän rösträtt tillämpas i valet 2017 av den högste politiske ledaren.

Kommittén som hittills skött proceduren har alltid utsett Pekinglojala styresmän. Nu dekreterade ett utskott i Kinas låtsasparlament att valet 2017 kunde omfatta högst tre kandidater, alla godkända av ett nytt

marionett-organ. Att älska sitt land (men framför allt Kommunistpartiet) skulle bli en nödvändig merit.

Så stor praktisk skillnad är det inte. Hongkong har ingen dragning åt fientliga provokationer mot Peking. Men när även skenet av demokrati skulle släckas växte en känsla av svek och lurendrejeri. Detta kombinerades med en krypande känsla av att den kinesiska diktaturen försöker lägga sig i allting. Domstolar ska kontrolleras, kritiska massmedier kuvas, prokommunistiska kurser pådyvlas elever.

Pekings klumpiga agerande i valfrågan tände gnistan. Hongkongs nuvarande chefsminister Leung Chunying kastade ved på brasan genom att skicka kravallpolisen på folkmassorna och brännmärka dem för ”olagliga handlingar”. Tårgas och batonger har dock hållit sig i bakgrunden de senaste dagarna.

Leung är djupt impopulär men har själv inget att erbjuda. Peking bestämmer och skulle kunna ge Leung sparken, men det får inte se ut som om bråkstakar belönas. Kommunistpartiets värsta fasa är att protesterna inspirerar liknande tilltag på fastlandet. Ur den synvinkeln blir även små eftergifter tecken på svaghet.

När Hongkong bytte herre 1997 var Hongkongs ekonomiska betydelse och expertis omistlig för Peking. Andelen av landets BNP har dock minskat från 16 till 3 procent. Kinas snabba tillväxt har skapat självförtroende och betydande arrogans gentemot alla spelare i regionen.

Men Kina behöver fortfarande Hongkong som finanscentrum. Tidsskriften Economist pekar på värdet som nav för investeringar och hur kinesiska företag får en brygga till världens kapitalmarknader. Och rika kineser gillar Hongkong, inte bara för att spekulera på

fastighetsmarknaden utan också för att köpa säkra konsumentprodukter som modersmjölksersättning.

Varför fungerar Hongkong? Rättsstaten är en stor del av förklaringen. Både individer och företag är beroende av spelregler som går att lita på. Men för Peking är det livsnödvändigt att kunna bestämma vem som döms och inte, likaväl som vilka företag som ska gynnas eller stukas. Rättssäkerhet är ett hot mot partiets sanningsmonopol.

Här finns också akilleshälen i den allt mäktigare kinesiske presidenten Xi Jinpings system. Han behöver driva igenom ekonomiska reformer som håller tillväxten uppe men tillåter en ombalansering från investeringar till konsumtion. Men Xi inser att detta måste stagas upp med mer ordning i den juridiska djungeln. Den pågående jakten på korrupta partipampar är en del av det, men samtidigt ett instrument för att neutralisera politiska rivaler.

Kina hade kunnat utnyttja exemplet Hongkong för att bygga en egen rättsstat. I stället är Xis instinkt att försöka ta kontrollen. Problemet är att den kommunistiska diktaturen är oförenlig med konceptet rättvisa, precis som allmän rösträtt inte passar in.

Proteströrelsens uthållighet är oviss. Peking tänker inte ändra sig, eftersom partiet alltid har rätt. För 25 år sedan dränktes studentprotesterna på Himmelska fridens torg i blod, men att göra detsamma i Hongkong skulle innebära svåröverskådliga risker.

Västvärldens reaktioner har hittills varit mjäkiga. Kina bör åtminstone påminnas om att 1989 inte är glömt.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 2 okt 2014:

“Skolans högtidliga start slutade i tragedi”

“Donetsk. Vapnen vägrar tystna efter snart fyra veckor av formellt eldupphör i östra Ukraina. I Skola nummer 57 i Donetsk slutade höstens första skoldag i tragedi: tre människor dödades av en artilleriraket.

Biologiläraren Andrej Grebjonkin blev 49 år. På onsdagen blev han ännu ett av krigets offer i östra Ukraina, dödad av splitter från en artilleriraket utanför skolan där han hade undervisat i snart 20 år.

Hans döda kropp ligger ännu kvar i foajén, täckt av en röd filt, när DN kommer till skolan två timmar efter attacken.

Några meter därifrån ligger kroppen av en annan man, pappa till en av skolans elever. Ytterligare en person dödades enligt skolpersonalen, men kroppen har förts bort.

– Alla barn hade tack och lov skingrats när raketerna slog ned. Men några vuxna hade dröjt sig kvar, berättar Alexej Dzjuba, en bekant till den döde läraren som har tagit sig till skolan för att hjälpa till efter tragedin.

Scenen innanför skolans huvudingång är hjärtnipande. Affischer på väggarna inbjuder elever att börja träna fotboll och karate, och ett plakat förkunnar att mellan 1979 och 1981 gick stavhopparen Sergej Bubka – en av Ukrainas nationalhjältar – just på denna skola.

Här är extra pyntat med blommor inför skolstarten, den högtidliga ”första inringningen” som är tradition i de forna Sovjetrepublikerna. Den infaller normalt den 1 september, men har fått skjutas upp en månad i Donetsk på grund av kriget.

Nyss var barnen här, flickorna med fluffiga vita band i håret och pojkarna i små kostymer med slips eller fluga. De hälsades välkomna och några av dem läste nervöst upp dikter om hur roligt och utvecklande det är att gå i skolan – precis som barnen i Skola nummer 1 i centrala Donetsk som DN besökte på onsdagsmorgonen.

Nu är golvet i Skola nummer 57 täckt av glassplitter och på en pelare syns blodspår från läraren Andrej Grebjonkin som svårt skadad tog sig in i skolbyggnaden innan han dog. På golvet bredvid honom ligger en plastkasse fylld med barnens biologiböcker.

Andrejs fru Natalia har kommit hit. Hon vankar av och an under högljudda snyftningar. Hennes bror Pavel, den dödes svåger, sliter ner några blågula plakat från Ukrainas utbildningsministerium och trampar på dem.

– De där nazisterna, vänta bara, säger han med rösten tjock av återhållen vrede. Vi ska hämnas.

Pavel är liksom alla andra övertygad om att raketerna som föll ned här hade avfyrats av arméstyrkor på Donetsk flygplats några kilometer längre norrut. Och så är det förmodligen.

Flygplatsen är Kievregeringens sista fotfäste i miljonstaden och en plats där vapenvilan – som inleddes den 5 september – bryts i stort sett varje dag.

Rebellerna beskjuter armén på flygplatsområdet, och armén skjuter tillbaka. Båda sidor använder Grad, raketer från Sovjeteran, som är beryktade för sin dåliga träffsäkerhet.

Inifrån centrum hörs artilleri-elden som ett åskmuller, men här i stadens norra delar är den ibland dödlig: förutom Skola nummer 57 drabbades på onsdagen också en busshållplats i närheten. Där dödades sex civila.

Vapenvilan och en senare niopunktsplan för fred förbinder båda sidor i konflikten att skapa 30 kilometer breda korridorer utan tunga vapen. Korridorerna existerar och fångar har utväxlats. Men att båda sidor bryter mot avtalet är ändå uppenbart. För rebellsidan handlar det om att flytta fram positionerna innan nya gränser blir ett faktum.

Flygplatsen är strategiskt viktig, och på onsdagen hävdade Alexander Zachartjenko, Donetskrebellernas premiärminister, att hans styrkor hade ”kontroll över 90 procent av flygplatsområdet”.

– Vi kommer att ha total kontroll inom två eller tre dagar.

Samtidigt verkar förhandlingar pågå om ett utbyte av landområden. Rebellerna skulle få ta över flygplatsen mot att regeringen får andra områden. Donetskklanets guvernör Serhij Taruta – som är lojal med Kiev – bekräftade på onsdagen ryktena om att sådana samtal pågår:

– Bytet kommer att ske mot territorier alldeles i Donetsk grannskap. Det handlar om ett stort område, sade han till sajten 0629.

I norra Donetsk vet ingen något om vare sig förhandlingar eller erövringar. Anhöriga och vänner strömmar in till Skola nummer 57. De berättar om alla som har lämnat området, alla som har någonstans att flytta. Bara en tredjedel av eleverna var här på terminsstarten.

– Vi vill bara ha fred, ha lugn och ro så att vi kan uppfostra våra barn, säger den förkrossade studierektorn Vasilina Berezjnaja.

Hon har fått besök av Andrej Zablodskij, en myndig man i kamouflagekläder som presenterar sig som vice utbildningsminister i rebellernas folkrepublik.

– Det var ett stort misstag att öppna den här skolan, säger ministern. Vårt råd till skolor i det här området var att avvakta.

Men studierektorn hävdar att hon visst har fått order om att skolan skulle öppnas. Förvirringen är total, och ministern försvinner i en bil.

En mobiltelefon ringer inne i foajén. Signalen kommer från den döda kropp som döljs under stolsdynor, mannen vars anhöriga ännu inget vet om vad som har hänt.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“**Bakgrund. Avtal om vapenvila från den 5 september**

Konflikten i östra Ukraina började i april med att proryska rebeller ockuperade myndighetsbyggnader. De utropade två ”folkrepubliker” i länen Donetsk och Luhansk.

I slutet av maj inledde Ukrainas regering en militär operation mot rebellerna. Det krig som följde har skördat mer än 3 000 dödsoffer, många av dem civila.

I augusti vände krigslyckan för regeringssidan. Rebellerna lyckades, med hjälp av ryska trupper, återerövra stora områden från regeringen.

Den 5 september inleddes en vapenvila efter förhandlingar i Vitrysslands huvudstad Minsk. Senare antogs en fredsplan som stipulerar att tunga vapen ska dras tillbaka från fronten av båda sidor och att fångar ska utväxlas.

Vapenvilan respekteras, men med viktiga undantag. Ett av dem är Donetsk internationella flygplats som ännu hålls av regeringssidan.
DN

DN 2 okt 2014:

“**Kines? Ja, på pappret men inte i hjärtat**”

“**På en bro med utsikt över folkmassorna som strömmar till för att protestera i Hongkong berättar en pappa för sin fyraåriga dotter varför så många människor samlas. Hennes mamma tar en bild för att dokumentera ögonblicket: den 1 oktober 2014.** “

“**Hongkong.** Ashleys pappa skrattar när han hör frågan: Vad sa du till din dotter?

– Jag förklarade att alla kommer hit för att de vill ha frihet. Hon förstår inte allt ännu, men när hon blir större ska vi prata om demokrati.

Fotografiet ska påminna Ashley om hennes egen historia när hon växer upp.

I Hongkong i går var det kinesisk nationaldag precis som i Peking. Över hundra tusen invånare gjorde gemensam sak för att demonstrera mot att Kina inte tillåter att Hongkong får hålla fria val.

Nationaldagen var ett tillfälle att ställa frågan till Hongkongbor om de först och främst ser sig som medborgare i Hongkong eller i Kina.

– Vi är här för att vi vill fortsätta ha vår frihet. Jag är Hongkongbo och känner mig inte alls som kines. Det är viktigt att vi säger vad vi tycker nu, annars kanske vi inte kan göra det i framtiden, påpekar Chloe Chan, gymnasieelev.

– Vi vill inte stå under kontroll av den kinesiska regeringen för alltid.

Demonstrationerna, som snart pågått i en vecka, handlar inte bara om att fritt få utse kandidater till 2017 års val i Hongkong. Lika mycket handlar det om en oro bland Hongkongbor att inte få fortsätta leva sitt liv som tidigare.

Hongkong har sina egna pass, sin egen valuta, yttrandefrihet och ett flerpartisystem. Invånarna är vana vid att vädra sina åsikter offentligt. Medierna är fria och domstolarna självständiga. Så när folk på gatorna nu skanderar: Hongkongbor! så menar de att det är något helt annat än att räkna sig som kines.

– Jag är hundra procent Hongkongbo och gillar inte alls Kina. Hongkong borde inte tillhöra Kina, menar Brentan Lo, som arbetar i byggbranschen och som för första gången anslöt till demonstrationerna på nationaldagen.

Andra har uttryckt rädsla för att Hongkong blir som vilken stad som helst i Kina om centralregeringen i Peking får stå oemotsagd. Ett nytt Tianjin eller Shanghai. Där Kommunistpartiet styr sedan 65 år, där nyheter censureras eller ges ett sammanhang som passar ledningen och där demokrati och yttrandefrihet bara finns på papperet.

Vad som förenar Hongkong och Kina är ett kulturarv och synen på pengar. I både Hongkong och Kina prisas en stark ekonomi, men 17 år efter återföreningen är smekmånaden slut.

Wong Kinwah ser bister ut när han läser en tidning mitt i hopen av demonstranter:

– Jag föddes här för 54 år sedan och det har bara blivit värre sedan Kina tog över. Den kinesiska ledningen borde skämmas. Den borde

vara som en pappa åt oss och ta hand om oss, i stället försöker den kontrollera oss till varje pris, säger han.

Efter 1997 lät Kina till en början Hongkong till stor del sköta sig självt. På senare år har Peking desto oftare haft synpunkter i olika sammanhang. Till skolstarten för ett år sedan ville Kina införa lektioner där det kinesiska politiska systemet prisades. Det sågs som ett försök till hjärntvätt av de unga i Hongkong – som ett sätt att tvinga på staden en samhällskultur den inte vill veta av – men de efterföljande protesterna ledde till att förslaget drogs tillbaka.

Framgången gav av allt att döma inspiration till de pågående demonstrationerna, som utmanar centralmakten på ett helt annat sätt.

– Om ledarna i Peking har något blod i sina kroppar så borde de lyssna på oss den här gången också. Vad vi ber om är universella rättigheter. Annars kommer protesterna att fortsätta i flera månader, säger Wong Kinwah.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“**Fakta.**

Storbritannien arrenderade Hongkong i 99 år fram till 1997, då det återlämnades till Kina.

Det är en av två särskilda administrativa regioner i Kina, den andra är Macao. Under devisen ”Ett land – två system” har Hongkong behållit en hög grad av autonomi. Avtalet löper i femtio år från 1997.

Hongkong har 7 miljoner invånare, Kina 1,3 miljarder.

BNP per capita är cirka fem gånger högre i Hongkong än i Kina. **DN**“

DN 2 okt 2014:

“Turkiet vill skicka militär in över syriska gränsen”

“Turkiet kan komma att sända militär in i Syrien och upplåta sina baser till andra Natoländers stridsflyg. Det kan bli resultatet av beslut som klubbas i det turkiska parlamentet i dag.

Terrorgruppen Islamiska statens (IS) snabba och brutala framfart - i norra Syrien har tvingat Turkiet att ompröva sin tidigare blygsamma medverkan i den internationella koalition som bekämpar IS.

En förklaring till Turkiets återhållsamhet har varit den gisslangrupp på 49 diplomater, soldater och barn som i 101 dagar befann sig i Islamiska statens våld i den irakiska staden Mosul. Men gisslan frigavs för snart två veckor sedan, den 20 september.

Sedan dess har IS ryckt fram och hotat städer i Syrien som ligger alldeles invid gränsen till Turkiet. Det har i sin tur utlöst en flyktingvåg – hundratusentals människor från de i huvudsak kurdiska områdena i Syrien har flytt till Turkiet under den senaste veckan.

Men om de förslag som den turkiska regeringen lagt till parlamentet röstas igenom, kommer Turkiet att spela en betydligt mer aktiv roll i terrorbekämpningen. Landets krigsmakt får mandat att upprätta säkerhetszoner på ”främmande territorium”.

Det betyder i klartext att turkisk militär skickas över gränsen till Syrien för att skydda befolkningen - i gränsområdena från IS aggression – en rejäl upptrappning, med and-ra ord. Dessutom

kommer Turkiet att upplåta sina flygbaser till andra länder, att använda till transporter av manskap och materiel liksom till stridsflygsoperationer mot IS ställningar i Syrien och i Irak. Turkiet ställer sig också bakom en flygförbudszon i norra Syrien, vilket skulle hindra al-Assads stridsflyg att attackera civila från luften.

Turkiet har stött oppositionen mot Syriens president Bashar al-Assad ända sedan det syriska upproppet inleddes under våren 2011. Den syriska oppositionsregeringen i exil har sitt säte i Istanbul, och soldater inom den fria syriska armén har haft en fristad i södra Turkiet.

Men Turkiet har också anklagats för att gynna inte bara den ”moderata” oppositionen utan även extremistiska jihadistgrupper som Islamiska staten och det al-Qaida-anknutna Jabhat al-Nusra. Enligt kritikerna har Turkiet med vett och vilja släppt igenom rebeller som velat ansluta sig till jihadisterna i Syrien via den 910 kilometer långa gränsen, en gräns som ibland kallats ”Jihadi Highway” (”Jihadisternas motorväg”).

Om Turkiet lyckas upprätta säkerhetszonen skulle merparten av de närmare 150 000 flyktingar som kommit från Syrien de senaste veckorna kunna återvända. Det kräver att Islamiska staten pressas tillbaka. Tidvis har IS befunnit sig bara en halvmil från den strategiska gränsstaden Kobane.

Kurderna i Turkiet är oroliga för att president Erdogan kommer att utnyttja säkerhetszonen till att ytterligare kväsa de kurdiska självständighetssträvandena i regionen.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Bakgrund.

Forna vänner blev dödsfiender

Sommaren 2008 semestrade Turkiets premiärminister (numera president) Recep Tayyip Erdogan tillsammans med Syriens president Bashar al-Assad. Erdogans och al-Assads familjer njöt av solen i den turkiska badorten Bodrum.

I dag är de bägge statsöver-huvudena dödsfiender. al-Assad har anklagat Erdogan för att vilja skapa ett nytt ottomanskt kalifat. Erdogan ger al-Assad skulden för Islamiska statens snabba framväxt.

Turkiet hyser den syriska exil-oppositionens regering och stöder de syriska rebellerna. Om det turkiska parlamentet i dag röstar igenom förslaget om en säkerhetszon i Syrien kommer de två grannländerna att vara så nära krig man kan komma utan krigsförklaring. **DN “**

DN 2 okt 2014:

“Abbas varnar USA för nej-röst i FN”

“Den palestinske presidenten Mahmud Abbas skickade på onsdagen en skarp varning till USA och Israel:

– Om USA röstar emot palestinskt FN-medlemskap så kommer jag att avbryta allt säkerhetssamarbete med Israel.

Det löpande samarbetet mellan Abbas och Israels säkerhetstjänster är framför allt riktat mot Hamas. Tack vare det har palestinska terrordåd inne i Israel nästan helt upphört. Abbas sade också att han kommer att verka för att israeliska krigsförbrytare rannsakas vid den internationella brottmålstribunalen i Haag:

– Även om det betyder att jag och andra palestinier åtalas tillsammans med israelerna så kommer jag att driva detta; också om USA ställer in sitt bistånd och Israel isolerar oss ekonomiskt!

Abbas betonade samtidigt att han inte hotar med våld och att han kommer att fortsätta bekämpa den israeliska ockupationen med diplomatiska metoder.

En av Abbas medarbetare sade på onsdagen till DN att Abbas hot är uppriktigt menat, och bottnar i hans djupa besvikelse över att USA och EU tappat intresset för palestinerna. Samme palestinske sagesman, som verkat i Sverige, sade också att han hoppas att det svenska regeringsskiftet kan påverka EU:s linje:

– Det enda palestinvänliga allianspartiet var Moderaterna, vi hoppas nu att Sverige får en ny ledning som kan driva palestinafrågan som svenska regeringar gjorde förr.

Mahmud Abbas har haft en svår sommar, med rykten om kuppför-sök på Västbanken både från Hamas och från hans eget Fatah-parti. Han är, enligt egen utsago, gammal och trött och inser att andra internationella krishärdar förpassat palestinafrågan från dess givna plats på storpolitikens dagordning.

Utvecklingen är till stor glädje för det israeliska nationalistlägret, vars aktionsgrupp Elad på tisdagen tog över tjugofem hem i det palestinska Jerusalemkvarteret Silwan. Troligtvis har Elad förvärvat bostäderna via ett bulvanföretag registrerat utanför Israel, som köpt in dem från palestinier. De sedvanliga internationella protesterna har uteblivit – omvärlden är upptagen med annat.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN 3 okt 2014:

“Kampen förvånar turister från Kina”

“Den unge kinesiske mannen på besök i Hongkong spetsar öronen och tittar mot folksamlingen på gatan. Där pratar de om fria val och demokrati. Men mannen, liksom de flesta andra fastlands-kineser, har ingen aning om vad som pågår i Hongkong. “

“Hongkong. Nej, säger han två gånger, han vet inte vad människorna vill. Han har inget sett på tv-nyheterna hemma i Shenzhen som skulle kunna ge en ledtråd. Vincent är en trevlig ung man på resa med sin fru. En representant för den nya kinesiska medel-klassen, vilken förra året gjorde nästan 100 miljoner utlandsresor. Det här är inte första gången han är i Hongkong och får användning av sitt engelska namn.

– Vi är här för att shoppa. Mest blir det kläder och handväskor. Tomhänta åker vi aldrig härifrån, konstaterar han.

Det geografiska avståndet mellan Hongkong och Shenzhen, en av Kinas största och modernaste städer, är bara cirka 40 kilometer. Men avståndet mätt i hur protesterna i Hongkong för närvarande beskrivs i hans hemstad och i resten av världen är en avgrund.

En annan kinesisk turist, en man på jakt efter sportutrustning av toppkvalitet, ser förbryllad ut. Inte heller han har en aning om vad det är som händer i gatukorsningen. Eller varför parkerade bussar tapetserats med papperslappar med slagord, som han inte hunnit titta på.

I Peking censureras händelsen i Hongkong i stora stycken. En lång rad nyckelord blockeras vid sökning på internet, enligt China Digital Times, som veckovis publicerar en lista över dessa ord. Den som - i

Kina söker på kinesiska efter "paraplyrevolutionen", "pepparspray", "Hongkong rensa torget", "Go Hongkong", "i dag är alla Hongkongbor", "Instagram + blockering" och en hel del annat ser ut att ha drabbats av tekniska problem. Sökningen avbryts.

Det är en del av censuren.

En annan del av den består av ett okänt, men stort antal tusen avlönade medarbetare, vars uppgift det är att hålla utkik på internet och radera mikroblogger (se grafik).

Statliga kinesiska medier har varit återhållsamma med rapporteringen från Hongkong. Linjen från det styrande kinesiska kommunistpartiet står fast: demonstrationerna är olagliga, förtroende finns för Hongkongs politiske chef Leung Chunying och vad som behöver göras för att lösa situationen har Hongkongs myndigheter förmåga att avgöra.

Därtill har det funnits exempel på tv- och videoinslag i Kina där folkmassorna i Hongkong fått bilda fond åt en rapportering som påstår att invånarna är ute för att fira nationaldagen den 1 oktober. Ett exempel på kreativiteten i propagandan.

Inte konstigt att kinesiska turister ser förvånade ut när de dimper ned mitt i demonstrationerna. Skillnaden på vad kineser och utlänningar får veta om Kina och omvärlden är ibland som natt och dag och en orsak till missförstånd.

Nyheten som toppade många av de stora tidningssajterna i Kina i går, medan protesterna fortsatte i Hongkong, var skriven av den statliga nyhetsbyrån. Den gick ut på att Kina och dess styrande parti har orsak till ökat självförtroende och reformsinne på 65-årsdagen.

Nationen, fastslog artikeln, har tagit ett historiskt steg från fattigdom, och viktigare är att det skett på en breddad väg av socialism med kinesiska kännetecken. Kina med en 5 000-årig historia och världens största befolkning ska inte och har inte kopierat andra länders modell för utveckling, fortsatte texten.

På nytt en tydlig markering av orubbligheten i framtoningen hos det kinesiska kommunistpartiet. Allt medan resten av världen fokuserar på andra saker som händer innanför Kinas gränser. Några demokratiska reformer är i alla fall inte på gång i Peking.

I Mongkokdistriktet fotograferar en kinesisk kvinna på visit ett plakat som uppmanar till stöd för Hongkong. Hon sänder omedelbart i väg bilden till vänner hemma i Kina, men vill inte prata om det.

En man från Kanton, som har en syster i Hongkong, tittar länge på folksamlingen. Till slut säger han:

– Vad de gör här är både bra och dåligt. Jag stöder demonstranternas krav, men de stör ordningen och det vanliga livet för dem som bor här.

– Jag hoppas att de får som de vill, så att de slutar.

Möjligen är det invånare som mannen från Kanton, som kinesiska myndigheter haft i åtanke då de nyligen i ett internt besked till charterbolag meddelat att de med omedelbar verkan ska sluta att organisera grupper till Hongkong.

– Det betyder att det inom en vecka inte kommer några grupper från det kinesiska fastlandet, kommenterar en turistchef i Hongkong, i den lokala pressen.

Kineser utgör 75 procent av alla Hongkongs besökare. Visserligen reser två tredjedelar av dem individuellt, men det betyder att en fjärdedel av alla turister kommer att försvinna i ett slag.

Troligen har det dubbla syften.

Ett är att färre kinesiska invånare på nära håll ska stifta bekantskap med protester för demokrati. Det andra är att straffa Hongkong ekonomiskt. Utan Vincents och många andra kinesers shopping blir det ett stort hål i butikernas kassor. Det skapar en opinion i staden som öppet motsätter sig fortsatta protester – och som därmed talar för Pekings sak.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“75 procent av Hongkongs alla besökare kommer från det övriga Kina.”

DN 3 okt 2014:

“Ledningen utlovar samtal om reformer”

“Tiotusentals demonstranter stod kvar på gatorna i går kväll. Grupper av studenter blockerade ingångarna till regeringens högkvarter vid midnatt då de hotat med ockupation om inte Hongkongs politiske ledare Leung Chunying hade avgått”

“Hongkong. Vid tolvslaget hände inget avgörande. Demonstranterna stod tysta och betraktade poliserna på andra sidan staketet och en av ledarna för demonstranterna uppmanade alla att ta det lugnt.

Leung Chunying, som har full uppbackning av centralregeringen i Peking, gjorde på en presskonferens klart att han sitter kvar på sin post och sade också att ledningen kommer att ordna ett möte med studenter inom kort för att diskutera reformer.

Demonstranterna gjorde inte omedelbart allvar av sitt hot att trappa upp situationen för att få igenom sina krav, som framför allt inbegriper att helt fria val ska hållas i Hongkong 2017.

Myndigheterna hade tidigare på dagen uppmanat till en upplösning snarast möjligt av protesterna. De hade varnat demonstranterna för att ockupera regeringsbyggnader och sagt att polisens svar i så fall skulle bli resolut.

Polisen hade då setts lasta av lådor med gummikulor och tårgas i närheten av regeringens högkvarter, vilket påminde om förra helgens sammandrabbning då kravallpolis använde pepparspray och tårgas för att skingra folkmassorna.

Det var den händelsen som i ett slag fick en växande andel Hongkongbor att bege sig ut på gatorna för att stödja de protesterande studenterna. Tårgasen från polisen fick invånare att tala om övervåld. Men därefter har nästan inga poliser syns till på gatorna.

Spänningen kan öka på fredagen, men det finns även vissa tecken som tyder på att alltfler demonstranter börjar tröttna, nu när protesterna pågått i en vecka.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 3 okt 2014:

“Etnisk klyfta blir tydlig i vallokalen”

“Riga. I Lettland röstar den lettiska delen av befolkningen på sina partier och de rysk-språkiga på sina. I morgon är det parlamentsval i landet. Krisen i Ukraina och synen på grannen Ryssland har präglat valrörelsen.

Franceska Didrihsone blir bestört när hon hör sin sambo Jurijs Vanjuhovs ge sin syn på konflikten i Ukraina. Sambon förklarar att han gillar Putins politik och att Ryssland skyddar ”sitt folk” i Ukraina.

– Åh nej, säg inte att du tycker så. Det där får vi prata mer om när vi är ensamma. Jag har inget till övers för Rysslands politik i Ukraina, svarar Franceska Didrihsone.

Vi träffar det unga sambo-paret - i en elegant shoppinggalleria i Lettlands huvudstad Riga. 21-åriga Franceska är lett, 27-åriga Jurijs tillhör landets ryskspråkiga invånare. Hon är hemma med sonen Kirlis, sex månader. Han arbetar som kock.

De har ett fint förhållande, säger de. Men när det gäller politik går åsikterna isär.

På lördag är det val i Lettland. Den största delen av befolkningen är letter, men det finns också en stor ryskspråkig minoritet på uppåt 30 procent.

I vardagen fungerar samlevnaden utan större friktion. Men politiskt är Lettland delat efter etniska linjer. Letter och ryskspråkiga röstar i stort på olika partier.

– Jag önskar att vi hade haft social-demokratiska, liberala och konservativa partier som i andra länder. Men här är partierna ”lettiska” och

”ryska”. Orsaken till klyftan finns i historien, säger Andis Kudors, chef för tankesmedjan APPC i Riga.

Hur olika historien tolkas visar två minnesmärken på floden Daugavas vänstra strand.

I en grön park, där inlineåkare susar fram på gångarna, reser sig ett mäktigt monument som hyllar de sovjetiska soldater som intog Lettland efter den nazityska ockupationen under andra världskriget som befriare.

Bara några hundra meter bort, vid Tornakalns järnvägsstation, finns ett minnesmärke över de tiotusentals letter som deporterades till Stalins läger i Sibirien efter den sovjetiska inmarschen. Ett intåg som för letterna också blev början på en flera årtionden lång sovjetisk ockupation.

Det är ljusår mellan de synsätten.

– Till det kommer nu Rysslands politik i Ukraina, säger Kudors.

En mätning gjord av opinions-institutet SKDS visar att 64 procent av de etniska letterna ser Ryssland som ett hot, jämfört med 8 procent av ryssarna. Enligt samma institut sympatiserar 36 procent av den ryskspråkiga befolkningen med Rysslands politik i Ukraina (41 procent stöder ingendera sidan).

Men röstandet följer inte helt de etniska linjerna. I det förra valet blev Harmonicentern störst, ett parti som ofta beskrivs som ”ryskt”. Men Harmoni, som partiet kallas nu, betecknar sig som socialdemokratiskt och lockar även lettiska väljare. Och partiets ledare är borgmästare i Riga. Fast i regeringen har Harmoni aldrig släppts in.

Lettland har just återhämtat sig från den tunga ekonomiska kris som höll på att golva landet 2008. Därför står ekonomiska och sociala frå-

gor högt på listan över väljarnas viktigaste frågor inför valet – löner, pensioner, arbetslöshet, sjuk- och åldringsvård.

Men krisen i Ukraina ligger som ett raster över valkampanjen, menar Kudors. Och det är Harmoni som hamnar i fokus.

Partiet försöker att tillfredsställa sina ryskspråkiga väljare genom att hålla kanalen till Moskva öppen (Harmoni har ett samarbetsavtal med Putins parti Enade Ryssland) samtidigt som man i parlamentet röstat för ökade försvarsutgifter. Frågan är om balansgången lyckas.

– Harmoni kommer att förlora lettiska väljare på grund av Ukrainakrisen, spår Andis Kudors.

En av Harmonis mest erfarna politiker är Boriss Cilevics. Han håller med om att Ukrainakrisen är svår att tackla för partiet.

– Men det beror inte på vår politik, utan på att vi inte får utrymme i medierna, klagar han.

I en annan parlamentskorridor har Ojars Kalnins från det största regeringspartiet Enhet sitt kontor. Enhet finns precis som andra ”lettiska” partier i mitten-högerfåran. Även Kalnins pratar om Ukraina.

– Gammal rädsla har kommit upp till ytan igen. För ett år sedan hade jag sagt att Ryssland kulturellt och ekonomiskt försöker påverka Lettland, men att det inte fanns något militärt hot. Nu är det annorlunda. Putin är oberäknelig, ingen vet hur han tänker, säger Kalnins, som är ordförande i parlamentets utrikesutskott.

I shoppinggallerian fortsätter samboparet Franceska Didrihsone och Jurijs Vanjuhovs sin politiska träta. Halvårige sonen Kirlis verkar undra vad mamma och pappa pratar om.

– Det är inte mer än rätt att Krim blivit ryskt. Jag tror inte Ryssland vill ha krig, det är USA som vill ha det, säger Jurijs.

– Jag håller inte med om något. Det är därför vi helst inte pratar politik hemma, förklarar Francesca.

På lördag kommer de att rösta på olika partier.

– I Lettland röstar vi letter på våra partier, ryssarna på sina. Det är inte annorlunda i vår familj, konstaterar Francesca Didrihsone.

Thomas Hall thomas.hall@dn.se “

“Fakta.

Befolkning: 2 miljoner. 62 procent är etniska letter, ryssar utgör 27,5 procent. 13 procent av befolkningen, eller drygt 280 000 personer, är inte lettiska medborgare och saknar rösträtt, mest är det ryskspråkiga.

Yta: 64 589 kvadratkilometer (Sverige 449 964).

Huvudstad: Riga.

Historia: Lettland återfick sin självständighet 1991. Landet var oberoende under mellankrigstiden, men införlivades efter andra världskriget i Sovjetunionen.

Statsskick: Republik med Andris Berziņš som president.

Politik: Har sedan självständigheten 1991 styrts av olika koalitioner av höger- och mittenpartier. Laimdota Straujuma från partiet Enhet blev i vintras Lettlands första kvinnliga premiärminister sedan Valdis Dombrovskis, som lett landet genom den ekonomiska krisen, hoppat av. **DN** “

DN 3 okt 2014:

“Rysslands agerande i Ukraina splittrar folket än mer”

“Det nya partiet Från hjärtat till Lettland kan bli uppstickaren i det lettiska valet, säger Arnis Kaktins, chef för opinionsinstitutet SKDS. “

Riga.

1. Hur är stämningen bland väljarna?

– Det värsta missnöjet från de ekonomiska krisåren 2008–2010 är över. Men en majoritet av väljarna tycker fortfarande att Lettland är på väg åt fel håll. Politikerna kallar krisbekämpningen för en succé, men väljarna delar inte den bilden. Det borde betyda att regeringen förlorar valet. Men i Lettland röstar de flesta efter etniska linjer. Och det enda oppositionspartiet i parlamentet, Harmoni, uppfattas av många som ett ”ryskt” parti.

2. Harmoni blev störst förra gången. Hur är läget nu?

– Harmoni är störst i mätningarna och får knappt 20 procent - i vår senaste mätning. Av de ”lettiska” regeringspartierna, som alla finns i mitten-höger-fåran, ligger premiärminister Laimdota Straujumas Enhet på 15 procent. De andra koalitionspartierna, De grönas och böndernas förbund samt Nationella alliansen, får 11 respektive 10 procent. Uppstickaren Från hjärtat till Lettland når nästan 8 procent.

3. Vilken roll spelar krisen i Ukraina?

– Få väljare nämner säkerhetspolitik som en toppviktig valfråga. Men Ukraina och förhållandet till Ryssland skapar en inramning som

påverkar väljarna, särskilt de etniskt lettiska. Harmoni har tappat 5 procentenheter sedan i vintras. Av allt att döma har lettiska väljare övergett partiet. Men det är inte säkert att de går direkt till regeringslägret utan har hoppat över till uppstickarpartiet Från hjärtat till Lettland med den populära tidigare riksrevisionschefen Inguna Sudraba som ledare.

– Det kan också hända att Ukraina-krisen radikaliserat delar av de ryskspråkiga väljarna. I EU-valet på försommaren fick det mer hårdföra partiet Lettlands ryska union oväntat stort stöd. Nu har de inte samma stöd i mätningarna, men kanske drar sig en del för att säga att de tänker rösta på det partiet.

4. Så den etniska röstningen fortsätter?

– Ja, och den verkar bli ännu starkare på grund av Ukraina.

5. Vem kan bilda regering med vem?

– Om de nuvarande regeringspartierna får 51 procent av mandaten fortsätter de att styra. Annars är det svårt att säga. Det kan det bero på hur det går för det nya partiet Från hjärtat till Lettland och hur de ställer sig.

– Efter valet 2011 fanns en möjlighet att bilda regering över den etniska gränsen, men det gick inte. Nu verkar det svårare.

Thomas Hall thomas.hall@dn.se “

DN 3 okt 2014:

“Billigare mat en lättnad för fattiga länder”

“Efter flera år av höga matpriser sjunker nu priserna rejält i världen. Det är goda nyheter för länder i Nordafrika och i Asien.

– Spannmål är basen i livsmedelsförsörjningen, säger professor Ewa Rabinowicz.

För några år sedan skenade matpriserna och fattiga länder som var beroende av matimport fick tyngre bördor. Risken för hungerkriser och matkravaller ökade dramatiskt. Men nu är bilden en helt annan.

När FN:s livsmedelsorgan FAO nyligen presenterade sitt matindex var trenden tydlig. Priserna sjönk för femte månaden i rad och ligger nu på sin lägsta nivå sedan september 2010. Det viktiga vetet hade det lägsta priset på över fyra år. Även för majs får man gå fyra år tillbaka i tiden för att hitta samma prisnivåer. För mejeriprodukter sjönk priserna med över 11 procent på en månad och under ett år har priserna gått ned 19 procent. Liknande utveckling är det för vegetabiliska oljor och socker.

Undantagen är ris och kött där priserna stiger. För ris beror det på ökad import. Thailand, som kontrollerar rismarknaden, har inte släppt ut lika mycket ris och vädret haft dålig inverkan på vissa grödor i Asien.

Mycket talar för att de låga priserna stannar kvar. FAO pekar bland annat på att lagernivåerna för sädes-slag beräknas hamna på sin högsta nivå på 15 år. Prognoserna för kommande skördar har också skrivits upp.

– **Priserna är väldigt** beroende av den globala efterfrågan och att skördarna är goda. Finns det lite på lager blir det genast panikkänsla och priserna stiger, men när lagren är stora som nu sjunker priserna, säger Ewa Rabinowicz, professor i jordbruksekonomi vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

– Fattiga länder som är netto-importörer av livsmedel är vinnare och de länder som producerar och exporterar förlorar när priserna går ned, säger Ewa Rabinowicz.

Hon pekar på Egypten som en stor vinnare.

– De är otroligt stora importörer av vete och äter mycket couscous som görs av vete. Historiskt har det inte bött så mycket folk i den regionen som nu, menar Ewa Rabinowicz.

Även andra länder i norra Afrika liksom länder i Asien gynnas av utvecklingen.

– Ett annat land som köper mycket vete nu är Indonesien som tidigare varit en riskkultur. Men vetet har gjort intrång på andra marknader där de tidigare levat på ris eller andra spannmålssorter, säger Ewa Rabinowicz.

Men bara för att priserna går ned är det långt ifrån säkert att det når ut till de allra fattigaste.

– Världsmarknadspriserna påverkar inte alltid priserna lokalt. Det beror bland annat på att i många länder handlas råvarorna bara inom landet och det är inte alla grödor som handlas på internationella råvarubörser, säger Jakob Lundberg, utvecklingschef på biståndsorganisationen We Effect.

Han pekar på att enligt de senaste beräkningarna lider 805 miljoner människor av kronisk hunger i dag.

– En fattig bonde i södra Afrika kan behöva lägga en stor del av sin disponibla inkomst på mat och då blir det centralt att klara sin livsmedelsförsörjning, säger Jakob Lundberg.

För dem kan hastiga prisförändringar ställa till problem, exempelvis att priserna sjunkit när bonden ska sälja eller att priset på varor de behöver för sin produktion stiger, menar han.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

“**Fakta.**

Svenska mjölkbönder i knipa

Så här påverkas olika grupper av lägre världsmarknadspriser på mat.

Svenska konsumenter

Det är oklart om och när svenskarna kan se effekterna av de sjunkande världsmarknadspriserna.

– Generellt kan man säga att vid en långvarig nedgång så slår det igenom så småningom. Men mycket beror på hur förädlad produkten är, säger Pär Bygdeson, vd för intresseorganisationen Livsmedelshandlarna.

För exempelvis grönsaker och färsk fisk kan priset gå ned fort men för spannmålsprodukter där kontrakten är skrivna på längre tid går ändringarna trögare. Pär Bygdeson pekar också på att det finns flera

andra faktorer som spelar in på priset som löner och kostnader för transporter.

Svenska jordbrukare

– Eftersom marknaden blivit så global påverkar prisförändringarna vad bonden får för sina produkter, säger Lennart Nilsson, enhetschef för livsmedelsföretagande på Lantbrukarnas Riksförbund, LRF.

Prisnedgångarna märks för spannmål men goda skördar i år dämpar effekten av prisfallet något. Tuffare är det för mjölkbönderna. De har kämpigare att klara av prissvängningar, eftersom marginalerna är snävare, och enligt LRF har många inte återhämtat sig efter en prisnedgång 2012.

Just nu produceras globalt mer mjölkprodukter än vad som efterfrågas samtidigt som EU:s importstopp till Ryssland också bidrar negativt.

Stora spannmålsproducenter

För de länder som exporterar spannmål blir -effekten det omvända med lägre exportinkoms-ter. Här finns rika länder som USA, Kanada och Australien liksom utvecklingsländer som Ryssland, Kazakstan och Ukraina. I det senare fallet har exporten sjunkit som en följd av konflikten med Ryssland.

Spannmålsimportörerna

Asien är den världsdel som köper mest vete med Kina, Iran och Indonesien som största importörerna. I norra Afrika är det Egypten, Tunisien och Marocko som får billigare import.

DN “

DN 4 okt 2014:

“Kina måste infria sina löften”

“Pekings propaganda om att utomstående krafter ligger bakom protesterna är en skymf mot demonstranterna i Hongkong. De begär bara den frihet som de blev lovade.

Det är inte riktigt sant att hela världens ögon är riktade mot Hongkong. Det vore de förstas om människor i Kina fick veta vad som pågår i deras lands framgångsrikaste stad. Men Pekingregeringen har gjort sitt bästa för att hindra alla nyheter om demokratidemonstrationerna i Hongkong från att nå resten av landet – inte precis ett tecken på att Kinas härskare litar på sitt auktoritära system.

Innan man skisserar en väg framåt för Hongkongs klavbundna myndigheter måste tre fakta klargöras. För det första är det en skymf mot invånarnas integritet och principer att, som den kinesiska regeringens propaganda-maskin gör, påstå att de manipuleras av utomstående krafter. Det som driver de tiotusentals demonstranterna är en lidelsefull önskan att få sköta sina egna angelägenheter, så som de har fått löfte om, och välja medlemmar i den styrande församlingen i fria och hemliga val.

För det andra har inte bara de som bor i Hongkong ett legitimt intresse av vad som händer i staden. Hongkong är ett viktigt internationellt centrum vars fri- och rättigheter och självstyre garanterades i ett fördrag som registrerats i FN. I synnerhet Storbritannien, den andra parten i denna gemensamma kinesisk-brittiska deklaration, sökte och fick garantier för att Hongkongs modell skulle vara säkrad i 50 år.

Det är alltså absurt att uppmana brittiska ministrar och parlamentsledamöter att inte blanda sig i Hongkongs angelägenheter. I själva verket är det deras rättighet och moraliska skyldighet att fortsätta att kontrollera om Kina håller sin del av avtalet – något som det i rättvisans namn mestadels har gjort hittills.

För det tredje har de största problemen uppkommit på grund av en dispyt om vilken väg Hongkongs vandring mot demokrati bör ta, och när. När invånarna fick löfte om fria och hemliga val fanns det ingen som sade att de inte skulle få rösta på vem de ville. Ingen sade att Iran var den demokratiska modell som Kinas kommunistiska byråkrati hade i tankarna, med rätt för Kina att förbjuda vissa personer att kandidera.

Faktum är att detta *inte* var vad Kina hade tänkt sig. Redan 1993 yttrade Kinas chefsförhandlare om Hongkong, Lu Ping, i Folkets dagblad: ”Metoden [med allmän rösträtt] bör formellt anmälas [till Kinas parlament], men centralregeringens bifall är inte nödvändigt. Hur Hongkong utvecklar sin demokrati i framtiden ligger helt och hållet inom gränserna för Hongkongs självstyre. Centralregeringen kommer inte att blanda sig i.” Året därpå bekräftades detta av Kinas utrikesministerium.

Det brittiska parlamentet sammanfattade vad som hade sagts och utlovats i en utredning om Hongkong år 2000. ”Kinas regering har därför öppet och officiellt accepterat att Hongkongs regering ska bestämna demokratins omfattning och karaktär i Hongkong.”

Och vad ser vi nu?

De fredliga demonstranterna i Hongkong, med sina paraplyer och avfallssäckar, kommer inte att sopas bort från gatorna som skräp eller

tvingas till underkastelse av tårgas och pepparsprej. Alla försök att göra det skulle visa upp en fruktansvärd och förödande bild av Hongkong och Kina, och bryta mot allt som Kina borde eftersträva att vara.

Hongkongs myndigheter har grovt felbedömt sina medborgares åsikter. Likt de onda hovmän som Konfucius varnade för gick de till Peking och berättade för kejsaren vad de trodde att han ville höra, inte hurdan läget i staden verkligen var. Nu måste de tänka om.

Enligt planerna ska en andra fas av konsultationer om demokratisk utveckling följa på vad som visade sig vara en falsk start på processen. Nu bör Hongkongs regering erbjuda sitt folk en seriös andra konsultationsomgång, en som är öppen och ärlig. Dialog är den enda rimliga vägen framåt. Hongkongborna är inte ansvarslösa eller oförnuftiga. En anständig kompromiss med utrymme för val som kan konstateras vara fria, inte riggade, måste gå att finna.

Demonstranterna i Hongkong, unga och gamla, utgör stadens framtid. De hoppas på ett liv i fred och välstånd där de kan åtnjuta de fri- och rättigheter och den rättsstat som de fått löfte om. Det ligger inte endast i deras stads intresse utan även i Kinas.

Hongkongs framtid står på spel, men det gör också Kinas heder och prestige i världen.

Chris Patten “

DN 4 okt 2014:

“Den enes frihet – den andres ”korstågsanda” “

“Krisen i Ukraina och synen på Ryssland har präglat valrörelsen i Lettland, skrev DN:s Thomas Hall i går. Och mycket märkligt vore det om inte letterna när de i dag går till val håller ett oroligt öga öppet österut.

Lettland blev självständigt från Ryssland 1920. Tjugo år senare var ryssarna tillbaka; sovjetiska trupper ockuperade landet och en mario-nettregering ansökte om inträde i Sovjetunionen.

Under hela kalla kriget var Lettland, vars huvudstad Riga ligger närmare Stockholm än vad Malmö gör, ockuperat av en diktatur. Det är nyttigt att ibland påminna om den svenska hållningen till balternas frihetssträvanden. Den är bland annat beskriven av Andres Küng i Svensk Tidskrift från 1991 (finns på nätet).

Borgerliga politiker som hävdade att demokratisering av Östeuropa och nedmontering av kommunismen skulle ge fred anklagades för USA-kramande och ”korstågsanda”. En ledande socialdemokrat kallade 1988 tanken på svenskt stöd till baltisk befrielsekamp för ”utrikespolitiska stolligheter” från ”extremmoderater”.

Men Sovjetunionen föll, balterna blev fria och sökte sig snabbt till de demokratiska gemenskaperna – Nato och EU. Det är Ukrainas önskan om att närma sig samma sfär, åtminstone EU, som fått Ryssland att mullra med stridsvagnar, skicka in soldater utan nationsbeteckningar och stödja rebeller som skjuter ner passagerarplan.

Mycket riktigt hörs i dag ekot från kalla kriget i de svenska vänsterkretsar som anser att inget som USA ogillar kan vara riktigt dåligt för resten av världen. Ukraina ligger trots allt i Rysslands intressesfär, det var onödigt av EU att provocera Kreml, nog har Putin och ryssarna anledning att frukta Nato och så vidare – repetera visan tills vodkan är slut. Skamligt är det.

Och Putin har mersmak och trappar upp den retorik som går ut på att ”skydda” ryska medborgare utomlands och behålla kontrollen över det ”nära utlandet”. Inte underligt att den lettiska valrörelsen präglats av Ukraina.

Grattis till demokratin, Lettland – lycka till med valet. Förlåt oss svenskar för att vi inte bättre stod upp för er frihet när det begav sig. Förhoppningsvis kommer det aldrig att upprepas.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Fortsatta strider vid flygplatsen i Donetsk”

“Ukrainas regering och rebellerna skyller civila dödsoffer i Donetsk på varandra. Samtidigt fortsätter striden om den internationella flygplatsen i den östukrainska regionhuvudstaden. “

“Luhansk. Det vanliga mullret av artillerield hördes inte längre på fredagsmorgonen i Donetsk. Därför verkade uppgifterna om att rebellerna erövrat flygplatsen, som spreds på Twitter, trovärdiga.

Men senare på förmiddagen hördes kanonerna igen, och striden fortsatte.

En armétalesman försäkrade att flygplatsen är under regeringens kontroll, samtidigt som mycket tyder på att den är på väg att glida Kiev ur händerna.

En reporter från nyhetsbyrå AP såg tre av separatisternas stridsvagnar öppna eld mot flygplatsens huvudterminal, där Kievstyrkorna har förskansat sig.

Enligt andra uppgifter ska en stor rebellstyrka ha tagit sig in i den gamla terminalbyggnaden under skydd av rökgranater.

Militärtalesmannen Andrij Lysenko i Kiev hävdade på fredagen att rysk militär hjälper rebellerna i striden om flygplatsen. Detta bekräftades delvis av Andrej Turgin, separatisternas premiärminister. Men han säger att ryska officerare agerar som ”medlare”.

Flera artilleriraketer slog även under fredagen ned i bostadsområden i Donetsk, dock utan några döds-offer.

Samtidigt fortsätter båda sidor i konflikten att skylla tidigare civila dödsoffer på varandra.

Rysslands utrikesministerium anklagar i ett uttalande Kiev för att ha mördat den schweiziske hjälparbetaren Laurent DuPasquier, som på torsdagskvällen dödades när en projektil slog ner utanför Röda korsets kontor.

Kiev å sin sida anklagar rebellerna för att skjuta från det område de kontrollerar.

Det finns ibland fog för sådana anklagelser. Resterna av den artilleriraket som i onsdags dödade sex personer vid en busshållplats i norra Donetsk satt kvar i marken i flera timmar.

Den satt i en vinkel som tydde på att den kommit in från söder, alltså inte från flygplatsen utan från rebell-kontrollerat område, vilket DN kunde konstatera vid ett besök på platsen.

Trots dramatiken kring flygplatsen hålls vapenvilan i stort sett i andra delar av Donetsk- och Luhansk-länen.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Rädda invånare lämnar sin åsikt på anonym lapp”

“Hongkong. När antalet demonstranter i går tunnades ut utanför regeringshögkvarteret i Hongkong kom en man dit för första gången. I arbetet bär han uniform. Han är anställd i stadens tjänst och har stilla-tigande bevittnat utvecklingen. Nu har han yttrat sig.

På en lapp uttryckte han sitt helhjärtade stöd för studenterna. Han fäste meddelandet på en mur bredvid alla andra post-it-lappar som satts upp det senaste dygnet. En färgglad vägg med budskap för demokrati har vuxit fram ett stenkast från den högste regionale ledaren Leung Chunyings kontor.

– Det här är känsligt eftersom jag jobbar vid gränskontrollen. Vi som arbetar där får inte säga öppet att vi stöder protesterna. Det här är min enda chans att visa vad jag tycker, säger mannen.

Det är dagen efter att studenternas ultimatum gått ut och protesterna kanske gått in i en ny fas. Av hotet om en ockupation av regeringsbyggnader blev det en möjlig förhandling med Hongkongpolitiker. Oklart när, oklart exakt om vad – Leung tänker i alla fall inte avgå.

På fredagskvällen var läget i staden åter spänt sedan demonstranter hamnat i bråk med en grupp personer som stöder Peking. Proteströrelsen krävde att myndigheterna måste förebygga organiserade attacker mot dem. Annars inget möte.

Och sent på kvällen meddelade en ledare för en studentgrupp att de ställt in samtalen.

På fredagen återvände även Hongkongbor till arbetet efter nationaldagsledigheten. Staden började ägna sig åt vad den är bäst på: att tjäna pengar. Ett åskväder bidrog till att gatorna tömdes på demonstranter.

Det är svårt att bedöma om det mest var vädret som bidrog till att tunna ut leden eller om trötthet nu har drabbat proteströrelsen efter en vecka.

För mannen vid gränskontrollen, som inte vill ha sitt namn i tidningen, var det första besöket hos demonstranterna. Främsta anledningen, säger han, är att han vill att hans tioåriga dotter ska växa upp i ett fritt Hongkong.

Med stigande vrede såg han förra söndagen på tv hur polisen använde tårgas för att skingra folkmassorna med unga medborgare. Man kan inte använda vapen mot dem som bara vill yttra sig, anser han.

På jobbet fortsatte han att lägga band på sig. Kolleger emellan kunde han inte visa var han har sympatierna. Slutligen beslöt han att åka till protesternas epicentrum, skriva ned sitt hjärtas mening och fästa det på muren i regeringskvarteren.

– Det känns bra, konstaterar han.

Vid samma mur kommer och går folk i en strid ström. Två av dem, 15-åringarna Kristy och Allen, textar och sätter upp ett gemensamt budskap. Det lyder: ”Vi tillhör 90-talsgenerationen och vill ha demokrati. Om protesterna vet vi allt.”

Felet, säger mannen vid gränskontrollen, är att Hongkongs regering inte berättat för Peking vilket stort stöd det är för fria val. Trots att det är vad opinionsundersökningar har visat.

– Därmed har vi en ledare i Hongkong som inte representerar sitt folk, och som borde avgå, säger mannen i myndigheternas tjänst.

I dag när han återvänder till skiftgången på sitt arbete håller han tyst igen.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Ledarna hoppas att protesten självdör”

“Hongkong. Ledarna i Hongkong förbereder sig av allt att döma på ett långvarigt ställningskrig. De hoppas att demonstranterna ska tröttna av sig själva och energin rinna ur proteströrelsen.

Genom att bjuda in till samtal med studentledare minskade spänningen tillfälligt. Men ett dygn senare ställdes mötet in efter att bråk mellan demonstranter och grupper av personer som stöder Peking inträffat sent på fredagskvällen.

Vad händer nu? Vilka scenarier finns det? Här är några av dem.

1. Demonstranterna fortsätter att utmärka sig som artiga, fridsamma och till och med sopsorterande. De ger sig inte, utan fortsätter att ställa krav på fria val och på att den regionale ledaren avgår. Stadens finanskvarter fortsätter att blockeras, men polisen har lärt sig läxan. Den inledande användningen av pepparspray och tårgas ökade bara motståndet från allmänheten. Sedan dess har polisen backat.

Staden har inte för avsikt att kalla in kravallpolis förrän demonstranter eventuellt försöker ta sig in i regeringsbyggnader, butiker plundras eller bråk uppstår mellan rivaliserande grupper. Det kan ta veckor eller månader.

Central-regeringen i Peking överlåter åt Hongkong att hantera situationen.

2. Fysisk och mental utmattning och brist på samordnad ledning sätter proteströrelsen på hårda prov. Koordination saknas när

demonstrationerna inte leder någonstans. Många av studenterna har redan insett att ledningen i Peking – och det är den som bestämmer – aldrig kommer att ge efter för deras krav.

När numerären börjar minska påverkas de andra som också ger upp, och ångan pyser ur. De unga demonstranterna har i alla fall gjort sin röst hörd och stora delar av världen känner för deras sak.

3. Samtal förs mellan politiker och protestledare, som inte leder någonstans. Politikerna försöker vinna över näringslivet och alltför neutrala invånare tröttnar på att delar av staden är barrikaderad och inte fungerar som vanligt. För att få slut på dödläget erbjuds demonstranterna en mind-re förhandlingsframgång.

4. Kravallpolis använder hårda metoder för att rensa gatorna efter klagomål från Peking att frågan inte har fått en lösning. Det avslutar saken, men ger också Hongkong, och framför allt ledningen i Peking, en försämrad image i världen.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“De amerikanska symbolerna är inbyggda i läroplanen”

“Möjligen är det inte det lättaste namnet på en lågstadielklass, men man kan ju hoppas att ”Ms Zaid's cooperating presidents” har framtiden för sig. Namnet har i alla fall röstats fram i god demokratisk ordning av barnen, som har fått lägga förslag.

När jag frågar mina tjejer om de vet vad klassnamnet faktiskt står för medger de dock att de inte riktigt vet vad ”cooperating”, eller samarbetsvilliga, betyder. President, däremot, det är sådana som Barack Obama och Abraham Lincoln. Den sistnämnda avskaffade slaveriet i sin höga hatt.

En morgon ska alla klasser presentera sina banderoller för föräldrar på skolgården. Jo, det är gott om söta djur och coola maskiner, men bland gummibjörnar och flygplan finns också USA:s nationalfågel, den vit-hövdade örnen, och de kompromissvilliga presidenterna. En flicka i Ms Zaid's klass är klädd som George Washington.

I en nation grundad av inflyttade är det påtagligt hur gemenskapskänslan byggs från tidiga år, och genom den återskapas den amerikanska identiteten. ”Amerikanska symboler” finns på läroplanen och mina barn kan rabbla fakta om både frihetsgudinnan och monumenten, och har i en stämning av andakt sett den blekslitna ursprungsflaggan på Museum of American history. Symbolerna hänger sedan med – och de är ingenting man skojar om. Flaggorna här är större än jag någonsin har sett dem och konstitutionen citeras hela tiden, ofta som vore den en bibel.

Fast i en tid av stora frågor och polariserade politiska läger – USA ligger i en hård kampanjfåra inför mellanårsvalen till kongressen om en månad – är ”samverkan” nog det bättre ordet för helgen.

När det är deras tur läser klassen trohetslöftet till den amerikanska flaggan, med handen på hjärtat. I en omskriven rad lovar de att arbeta hårt och med respekt för alla. Vi får väl se. Men det kan vara något för sammanträdesrummen på högre nivåer.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Kurder fruktar massaker om Turkiet attackerar IS”

“Turkiets parlament har gett klartecken till landets armé att ingripa militärt i Syrien, där Islamiska staten (IS) pressar på. Men den kurdiska minoriteten i Turkiet och Syrien är oroade över beslutet. “

“Analys. Med 298 röster för och 98 emot röstade Turkiets parlament sent på torsdagskvällen ja till att skicka landets krigsmakt i strid mot terrorgruppen Islamiska staten (IS).

Ett drastiskt men entydigt beslut, kan det tyckas.

Men i själva verket illustrerar ja-rösterna hur Islamiska statens intåg förvärrat och komplicerat det intrikata politiska spelet i regionen. För det är en minst sagt komplex och motsägelsefull verklighet som Turkiets politiska och militära ledarskap nu har att hantera.

När president Recep Erdogan talade i parlamentet inför beslutet var han noga med att understryka att Turkiet är lika mycket inriktat på att bekämpa Syriens president Bashar al-Assad som Islamiska staten.

Men IS är utan tvivel ett större hot mot Turkiet just nu. Islamiska statens krigare står bokstavligt talat på tröskeln till Turkiets sydöstra gräns – IS har omringat staden Kobane i den norra, kurdiskdominerade delen av Syrien. Är Erdogan beredd att militärt bistå kurder i Syrien som är lierade med det parti (PKK) som bekämpar den turkiska staten?

När frågan har kommit på tal har turkiska företrädare harmset replikerat att Turkiet under de senaste två veckorna tagit emot 150 000–160 000 flyktingar från denna del av Syrien – att lägga till de 1,3 miljoner syriska krigsflyktingar som redan befinner sig i Turkiet. Faktum kvarstår dock: det är skillnad på militärt och humanitärt bistånd. Och kurdiska politiker är extremt oroad över att Turkiets parlament gett klartecken för en militär insats.

”Detta är ett invasionsbeslut som ger Turkiet möjlighet att även angripa de kurdiska gerillasoldaterna i den syriska delen av Kurdistan”, skriver den svensk-kurdiske politikern Kurdo Baksi (MP) i ett pressmeddelande. Den syrisk-kurdiske ledaren Salih Muslim varnar för en ”massaker” i den belägrade staden Kobane och för att kurdernas vrede kommer att vändas inte bara mot Islamiska staten utan också mot Turkiet om Kobane faller.

Turkiet talar också om att, med USA:s bistånd, upprätta ett flygförbud över norra Syrien. Det skulle hindra regeringsarméns stridsflyg och kryssningsmissiler att attackera oppositionskontrollerade städer och områden, och därmed hjälpa den sekulära oppositionen, Fria syriska armén. Men indirekt också gynna Islamiska staten och jihadistgrupper som Jabhat al-Nusra.

Att föra ”the good guys” till seger över diktatorn al-Assad, utan att samtidigt gynna ”the bad guys” – det är en ekvation som enligt mer pessimistiskt lagda bedömare är omöjlig att lösa.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. En bred självständighetskamp

Kurderna är en folkgrupp med eget språk och egen kultur som sedan tusentals år bebott bergsområden i dagens Turkiet, Irak, Syrien, Iran och Azerbajdzjan. Befolkningens storlek brukar anges till mellan 23 och 30 miljoner, varav de flesta bor i Turkiet. Även Iran, Irak och Syrien har en betydande kurdisk minoritet.

Kampen för ett självständigt Kurdistan förs på flera fronter. Kurdistanens arbetarparti (PKK) har sedan 1984 stridit mot den turkiska regeringen, men för tillfället råder vapenvila. I nordöstra Syrien, eller ”västra Kurdistan” som kurderna kallar området, finns Demokratiska unionspartiet (PYD) som är kopplat till PKK. I Irak har en i praktiken självstyrande kurdisk region etablerats, som styrs av en allians av två konkurrerande partier (i själva verket paramilitära rörelser). “

DN 4 okt 2014:

“Skillnaderna nord-syd är större än öst-väst”

“Det är inte mellan forna Väst- och Östtyskland som skillnaderna är störst. Utan mellan Nord- och Sydtyskland.

25 år efter Berlinmurens fall tänker de unga i nya banor.

Om en dryg månad, den 9 november, är det precis 25 år sedan den historiska kvällen när Berlinmuren öppnades. Redan samma natt strömmade tiotusentals östtyskar över gränsen som hade delat Berlin och Tyskland i flera årtionden.

Mindre än ett år senare var Väst- och Östtyskland åter ett land.

Den här jublieumshösten kommer att digna av statistik och åsikter om hur återföreningen har gått. Redan i går, på Tysklands nationaldag, duggade rapporterna tätt.

Den goda nyheten är att unga tyskar allt mindre tänker i kategorier som öst och väst.

Muren i huvudet var ett begrepp som en gång myntades för att beskriva hur stora skillnaderna var i erfarenheter mellan personer som formats i det kapitalistiska Väst- respektive det kommunistiska Östtyskland.

Nu visar en undersökning att denna mur börjar rämna hos unga tyskar mellan 16 och 29 år. Nästan 60 procent av unga i väst och drygt 50 procent av deras generationskamrater i öst tycker att det är mer som förenar än som skiljer väst- och östtyskar. Och ju yngre de är, desto färre klichéer och fördomar har de.

Lite överraskande menar ungdomar i stället att skillnaderna mellan nord- och sydtyskar är större än mellan väst- och östtyskar när det gäller mentalitet och livsstil.

Den mer förväntade nyheten i all statistik är att klyftan mellan väst och öst trots allt finns kvar, inte minst om vi talar om hård ekonomi.

Efter murens fall lovade återföreningskanslern Helmut Kohl att Östtyskland snart skulle förvandlas till blommande landskap. I själva verket föll den skraltiga östtyska industrin ihop som ett korthus.

Sedan dess har ofattbara 1 600 miljarder euro, 15 000 miljarder kronor, pumpats in i det forna Östtyskland i offentliga och privata investeringar. Och nu pratar ekonomer om ett östtyskt ekonomiskt under, som parallell till det västtyska ekonomiska undret på 1960- och 70-talen.

Om östra Tyskland vore ett eget land skulle dess ekonomi hamna på fjortonde plats i Europa, i höjd med Italien och Spanien, skriver investeringsbanken KfW i en rapport: ”Tillväxten per person i östra Tyskland var mellan 1991 och 2013 lika stark som i Västtyskland mellan 1959 och 1981, alltså under tiden för det ekonomiska undret”, heter det i studien.

Men än är öst inte på västnivå. En östtysk tjänar i snitt 84 procent av en västtysk lön (för 20 år sedan var det 53 procent), bara 10 procent av de stora tillverkningsindustrierna ligger öst, och arbetslösheten i öst ligger på drygt 9 procent jämfört med 5 procent i väst.

Fast det finns områden där östra Tyskland ligger först. Daghemmen är bättre utbyggda i östra Tyskland och östkvinnor arbetar oftare än sina systrar i väst.

Thomas Hall thomas.hall@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Katalonien trotsar Spanien”

“Spanien. Regionala ledare i Katalonien tänker gå vidare med planerna på att genomföra en folkomröstning om huruvida Katalonien ska vara en del av Spanien eller inte. Detta trots att centralregeringen i Madrid har försökt stoppa dem genom att hänvisa till att omröstningen skulle strida mot landets författning.

– Vi har beslutat att hålla fast vid dekretet om omröstningen så att medborgarna kan utnyttja sin rätt att rösta den 9 november, sade Francesc Homs, talesperson för den regionala katalanska regeringen, i Barcelona på fredagen.

TT-AFP “

DN 4 okt 2014:

“Lettlands vändning imponerar”

“Hotet mot Lettland är om det blir en djupfrysning mellan Ryssland och EU-länderna, med avbrutna gasleveranser som följd. Men annars går lettiska ekonomin så starkt att det snart kan visa sig nödvändigt att hålla igen. “

“Det är inte svårt att imponeras av hur Lettland har lyckats vända ekonomin uppåt. Återhämtningen bromsas nu av Ukrainakrisen och stagnationen i Rysslands ekonomi. Men även om tillväxten går trögare, råder ingen överhängande risk för lettisk recession.

Under de svåra åren hjälpte exporten Lettland ur krisen. Nu får ekonomin ingen större draghjälp från omvärlden. Men i gengäld växer den lettiska hemmamarknaden snabbare än förut, särskilt som reallönerna ökar kraftigt.

På kort sikt fungerar detta, eftersom Lettland är i en stabil situation med låg inflation och offentliga finanser i gott skick. Hushållen är optimistiska och har stora konsumtionsbehov. Det gör att inhemsk efterfrågan för tillfället kan fungera som drivkraft i ekonomin.

Men om man ser längre framåt är perspektivet inte lika ljusst. Lettland har redan ett underskott gentemot omvärlden, nu riskerar man att få problem med stigande kostnader och försvagad konkurrenskraft. Det kan uppstå överhettning, trots att arbetslösheten ligger runt tio procent.

Sedan nyåret 2014 har Lettland euron som valuta och kan inte devalvera. Men det gjorde man inte heller under krisen, när det i princip

hade varit möjligt. Receptet fick i stället bli åtstramning, vilket var kostsamt och fortfarande sätter sina spår.

Under de kommande åren kan det bli nödvändigt för Lettland att på nytt strama åt, om än inte i samma omfattning som då. Men det gäller att hålla ekonomin i balans och inte tillåta en upprepning av de missgrepp som ledde till förra krisen.

Den här gången finns inget fungerande alternativ – och situationen för krisländerna i Sydeuropa demonstrerar hur länder som inte uppfyller kraven riskerar att hamna i en ond cirkel. Jämfört med dem har dock Lettland visat en helt annan förmåga till omställning och, vid behov, även uppoffringar. Därför kan man räkna med att letterna ska klara utmaningarna, så långt det beror på deras insatser.

Främsta hotet mot Lettlands ekonomi ligger i stället utanför landets egen kontroll. Det är om förhållandet mellan Ryssland och EU-länderna skulle försämrats allvarligt, främst till följd av Ukrainakrisen. Letterna drabbas än så länge ganska litet av de ryska motåtgärderna till EU:s sanktioner, men läget kan bli betydligt värre.

Hela den lettiska gasimporten kommer från Ryssland, vilket gör att man är mycket känslig för störningar. Om leveranserna skulle klippas av, blir följden allvarlig kris för Lettland. Det är inte särskilt troligt, men finns ändå som ett orosmoln.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 4 okt 2014:

“Våldsam kolonialism. ”Kartor” ger en förlegad och förvrängd världsåskådning”

“Aleksandra Mizielska och Daniel Mizielski. ”Kartor” Övers. Gunnar Palmgren Alfabet”

“Man kan lära sig mycket av illustrerade kartböcker. I min sönderälskade ”Gyllene bok om vår jord” från 50-talet lärde jag mig att det bara bor djur i Afrika söder om ekvatorn. Det var förstås inte sant och det är fult att lura barn. Samtidigt innehöll den lögnen en sanning om världens maktfördelning som det är viktigt att lära sig. Men när?”

Om det handlade debatten om ”Tintin i Kongo”. Det var ingen som ville bränna böcker, men många som inte ville att barn skulle utsättas för rasistiska bilder och berättelser. Världens våldsamma historia har lämnat oss ett arv som vi aktivt måste förhålla oss till, i synnerhet när det gäller barnlitteraturen.

Därför skulle jag ha önskat att ”Kartor” av Aleksandra Mizielska och Daniel Mizielski hade varit minst dubbelt så tjock och visat tecken på kunskap och insikt. Då hade den rymt den afrikanska kontinentens många länder och Mellanöstern hade fyllts med lika mycket liv som Europa. Nu blir den i stället en sorglig upprepning av femtiotalets världs bild. Då gick Afrika in på ett uppslag och i dag får hon nöja sig med att representeras av sju länder, medan pyttelilla Europa breder ut sig på sida efter sida. Att det fortfarande går att påstå att en sådan här bok avbildar jordens folk och länder för barn år 2014 är: här får ni föreställa er ett barnförbudet kraftuttryck.

Jag undrar varför det svenska förlaget har valt att ge ut den här från början polska boken. Att döma av pressinformationen så beror det på att ”Kartor” är en ”Internationell succé”. Rent kommersiellt är det ett begripligt svar, men att hävda att den är en internationell succé är ännu en lögn. Möjligen är den en europeisk och nordamerikansk succé, men också där mobbar den effektivt ut alla barn som har rötter i Kongo, Somalia, Eritrea, Colombia, Guatemala, Turkiet, Iran, Pakistan ... jag skulle kunna hålla på nästan hur länge som helst.

Kanske var det ingen på förlaget som hann läsa igenom boken ordentligt? Påståendet att det bor 313 000 ”mieszkańców” på Island och att det strövar ”bizons” på Nordamerikas slätter får mig att ana att det kan ha varit så. Dessutom missade någon att det kanske inte längre är aktuellt att ge ut en bok där alla celebriteter är manliga européer eller nordamerikaner. I världshistorien finns enligt den logiken plats för Wilhelm Tell och Stålmannen, men inte för Mahatma Gandhi och Miriam Makeba trots att både Indien och Sydafrika har lyckats ta sig in bland jordens länder.

”Kartor” är en bok som kan och kommer att användas som ett illustrativt exempel på neokolonial kunskapsproduktion på universitetskurser. Men den ska inte stå bland barnböckerna, varken hos bokhandlare eller på bibliotek. Den inte bara ljuger, den är också elak och våldsam.

Moa Matthis barnung@dn.se “

DN 5 okt 2014:

“Kandidaterna som avskyr varandra”

“I dag möts president Dilma Rousseff och miljökampen Marina Silva i det mest dramatiska presidentvalet på 25 år i Brasilien. De har suttit i samma regering – men är numera bittra fiender. Det har varit en stenhård valkamp där båda gjort sitt bästa för att smutskasta den andra. “

“Rio de Janeiro. Hundratalas arbetare står bakom kravallstaket på den enorma byggarbetsplatsen Parque Olímpico i utkanten av Rio de Janeiro. Om två år ska denna plats vara hjärtat i sommar-OS 2016. Här ska tävlingarna i allt från handboll och basket till brottning och taekwondo avgöras. I dag är det endast ett försenat bygge. Arbetarna väntar tålmodigt på att president Dilma Rousseff ska dyka upp och inspektera att grundfundamenten äntligen blivit klara.

– Hon är min president. Jag ser fram emot att träffa henne, säger Alexandre Moreira.

Han är en av de tusentals byggnadsarbetare som försöker hinna ikapp det tidsschema som Internationella olympiska kommittén fastställt för att undvika ytterligare förseningar.

– För några år sedan bodde jag i en kåk i en favela där det regnade in. Nu har staten byggt ett höghus till oss i favelan. Dilma hjälper de fattiga, säger han.

Alexandre Moreira, som tjänar endast 5 800 kronor i månaden, rättar till sin skyddshjälm och plockar upp sin mobiltelefon:

– Jag ska försöka ta en selfie med henne när hon kommer förbi.

När presidenthelikoptern landar två timmar senare glömmer arbetarna bort den långa väntetiden och gör precis som Alexandre Moreira. De tar upp sina mobiler och förevisar sig själva med den president som varit med om att lyfta 36 miljoner ur fattigdomen de senaste tolv åren.

– Dilma! Dilma! skriker arbetarna, och presidenten, som är klädd i en grön dräkt, ställer upp på bilder.

Presidenten kramar och kindpussar de svettiga arbetarna och Alexandre Moreira får sin selfie med Dilma. Sedan försvinner hon i väg i en luftkonditionerad buss till lokalen där hon ska träffa några av Brasiliens främsta idrottsmän.

Oppositionens kritik av Dilma Rousseff är att hon har blivit maktfullkomlig, att hon har tappat kontrollen över korruptionen kring det statliga oljebolaget Petrobras och att hon låtit den redan för stora brasilianska statsapparaten svälla ännu mer. Under Arbetarpartiets tolv år vid makten har regeringskansliet vuxit till att ha 39 departement (USA har femton). Ett av departementen som oppositionen menar är överflödigt är idrottsdepartementet.

Dilma kommer in i lokalen och idrottsmännen skriker genast en av hennes valramsor. Presidenten kramar om den före detta lagkaptenen Cafú, som senast levererade ett VM-guld till fotbollsrepubliken, och fattar mikrofonen.

– Vi arrangerade världens bästa VM. Jag är säker på att vi 2016 även kommer att arrangera världens bästa OS. För att lyckas med det behöver vi er atleter. Och ni behöver ett idrottsdepartement som försvarar era rättigheter. Eller hur? säger Dilma och möts av jubel.

För sex år sedan handplockades Dilma Rousseff av landsfadern Lula da Silva för att bli hans efterträdare. Hon var då stabschef i regeringen och endast 7 procent av väljarna visste vem hon var. Sedan började propagandamaskinen och den före detta gerillamedlemmens popularitet växa. 2010 blev Dilma Brasiliens första kvinnliga president och gjorde en raketstart där hon på mindre än ett år sparkade sex manliga ministrar för korruption. Sedan dess har hon haft det mesta emot sig. Hon blev sjuk i cancer (men är nu friskförklarad), efterfrågan på råvaror minskade och de största demonstrationerna på över tjugo år lamslog landet.

Först förstod inte Dilma Rousseff vad det rörde sig om. Hon reagerade som Marie Antoinette när franska revolutionen närmade sig och kunde inte ta in att det var -arbetarregeringen som folket var argt på. Dilma insåg inte att det sved i ögonen på hennes väljare att regeringen lagt 81 miljarder kronor på att bygga tolv fotbollsarenor åt Fifa, medan majoriteten av befolkningen inte har tillgång till sjukvård, utbildning eller avlopp.

Det tog flera veckor för henne att inse att det inte var en kupp från höger, utan att det var hennes egna väljare som var missnöjda. Dilma skärpte till sig och på bara några månader rekryterade hon flera tusen kubanska läkare för att nödlösa den brasilianska vårdkrisen.

Att VM blev den succé som hon hoppats på gjorde att hon ledde stort i somras i de första opinionsundersökningarna inför presidentvalet. Det fanns till och med en chans att hon kunde få över 50 procent av rösterna och därmed vinna redan i första valomgången.

Sedan inträffade en tragedi.

Presidentkandidaten för socialdemokratiska PSB omkom i en flygkrasch när han var på väg till ett valmöte och hans ställföreträdande, den före detta miljöministern Marina Silva, tog över hans kandidatur. Genast sjönk Dilma Rousseff i under-sökningarna och hennes gamla fiende, miljöpartisten Marina Silva, klev fram.

– Arbetarpartiet blev taget på sängen och tvingades ändra strategi. De hade haft högern som sin motståndare. Nu blev det i stället en före detta partimedlem som är väldigt omtyckt bland landets fattiga, säger Rogério Pacheco Jordão, politisk analytiker i Rio de Janeiro.

Valdebatten ändrades från att ha varit en klassisk valrörelse, där en regerande vänster står mot en utmanande höger, till att bli ett val där vänstern står mot vänstern.

– Detta är det mest spännande val vi haft i Brasilien på 25 år. Ingen vet riktigt var det ska sluta, säger Rogério Pacheco Jordão.

Marina Silva är 56 år och född i ett tältläger i djupaste Amazonas av föräldrar som fick elva barn, var-av tre dog. Hennes mor gick bort när Marina var 15 år. Familjen tappade naturgummi, men gummiboomen var över för länge sedan och ofta fanns det inte mat på bordet. Under sin uppväxt fick Marina Silva malaria fem gånger, gulsot tre gånger och drabbades av leishmaniasis, en fruktad sjukdom som skapar öppna sår i huden.

Sjukdomen drabbar främst under-närda personer i tropikerna och går endast att behandla med metalliska grundämnen som påminner om bly. Marina Silva felbehandlades och blev kvicksilverförgiftad. Blodförgiftningen ledde nästan till hennes död, vilket gjorde att hon blev religiös. Hennes dröm blev att bli nunna. Det enda som saknades var

att hon lärde sig att läsa och skriva. I gummitapparnas läger i regnskogen fanns det inga skolor.

Marina Silva var 16 år och hennes pappa gav henne tillåtelse att åka till Rio Branco, huvudstad i delstaten Acre i Amazonas. Hennes tanke var att lära sig att skriva i kyrklig regi, men i stället gick hon med i ett alfabetiseringsprojekt som staten anordnade. Under studietiden försörjde hon sig som hembiträde åt en familj och kom senare in på universitetet där hon läste historia.

Hennes religiösa övertygelse tog henne till katedralen och mässorna som hölls av en biskop som tillhörde befrielsesteologin. Han predikade mot de stora sociala och politiska orättvisorna i Brasilien, och fördömde militärregimen. En dag såg Marina Silva en lapp i församlingshuset om en kurs i fackligt ledarskap för jordbrukare. Hon gick dit och träffade gummitapparnas facklige ledare, den legendariske miljökampen Chico Mendes. Marina vände religionen ryggen och engagerade sig politiskt.

Hon gick med i Arbetarpartiet, som Lula da Silva bildat några år tidigare, och blev invald i kommunalfullmäktige i Rio Branco. När Chico Mendes mördades julen 1988 för att han försökt stoppa godsägarnas skövling av regnskogen förde hon kampen vidare. För Arbetarpartiet blev Marina Silva en viktig resurs och redan som 36-åring blev hon invald i senaten med flest röster i hela landet. När Lula da Silva slutligen blev Brasiliens president 2002 fanns det ingen tvekan om vem som skulle bli hans miljöminister.

– Hon har levt ett extraordinärt liv. Som kvinna överträffar hon Lula da Silva, säger den politiska analytikern Rogério Pacheco Jordão.

Marina Silvas största problem i karriären är Dilma Rousseff. När Marina var miljöminister i regeringen ville Dilma, som var energiminister, dämna upp floderna i Amazonas. Marina Silva ville hellre satsa på modernare energikällor som vind- och solkraft, men energiministern tyckte det var trams. När Dilma blev regeringens stabschef körde hon över miljöministern och utsåg en oerfaren akademiker från Harvard att skapa en utvecklingsplan för Amazonas.

Marina Silva fick reda på utnämningen först när hon stod på scen och akademikern presenterades. Dagen efter sa Marina upp sig som miljöminister och lämnade Arbetarpartiet efter 24 år. Striden om Amazonas var förlorad. Marina Silva gick med miljöpartiet och ställde upp i presidentvalet 2010 där hon fick 20 miljoner röster.

Inför detta val försökte hon få sitt eget parti Rede Sustentabilidade (Hållbarhetens nätverk) registrerat, men hann inte få tillräckligt med underskrifter. I stället valde hon att ställa upp för socialdemokratiska partiet PSB.

Att Marina Silva inte har ett eget stort parti bakom sig används - i Dilma Rousseffs smutskastningskampanj av sin motståndare. Dilma hävdar också att Marina Silva är en ängslig lögnare och skrämmer upp väljarna genom att säga att Marina Silva inte är intresserad av att utvinna de enorma oljefyndigheterna i havet utanför Rio.

När Dilma Rousseff även låtit atleterna vid Parque Olímpico ta selfies med henne går hon ut i korridoren för att träffa medierna. Hon är hes efter en hel dags kampanjande och meddelar att hon inte svarar på frågor i dag. I stället ägnar hon sina stämbands sista kraft till att göra ännu ett angrepp på Marina Silva.

– En president är en människa och kan göra misstag. En president kan förväxla saker. Det finns bara en sak en president inte kan göra. Det är att ljuga!

Dilma Rousseff spänner ögonen i oss och vi förstår inte vad hon menar. En av reporterna undrar:

– Vem har ljugit?

– Presidentkandidat Marina Silva! Hon har dålig karaktär, svarar Dilma Rousseff.

Brasiliens sittande president använder en gammal omröstning i senaten om en extra skatt på banktransaktioner för att visa att Marina är opålitlig. Tydligt röstade Marina nej till det gamla förslaget, medan hon i valdebatten har sagt att hon röstade ja.

Angreppet får i sin tur Marina att anklaga Dilma för att ljuga när det gäller utredningen av de politiskt tillsatta ledarna som stulit pengar ur det statskontrollerade oljebolaget Petrobras.

Marina Silvas svar på Arbetarpartiets alla påhopp har annars varit att hon inte själv tänker sänka sig till samma nivå. Hon har sagt ”att hon vill kunna se sig i spegeln efter valrörelsen” och att ”det inte är värt att göra vad som helst bara för att få makten”. Hennes fromma strategi har fungerat väl och retat upp Dilma Rousseff till den grad att denna hävdade att Marina har en svag ledarstil.

Marina Silva har ändå försvarat sig mot Dilmas påstående om att hon inte skulle vara intresserad av att utvinna Brasiliens oljereserver i havet. Marina har sagt att det största hotet mot oljeutvinningen är de politiskt tillsatta personerna som kör oljebolaget i botten.

”Hur kan man lita på ett parti som i tolv år satt sina ledare till att råna Petrobras kassa?”, har hon sagt.

Att makten i världens femte största land görs upp mellan två vänsterkvinnor visar hur mycket det före detta macholandet Brasilien utvecklats de senaste åren. Oavsett vem som vinner är tiden över när manliga populisterna och militärer kunde styra landet som sitt eget bolag.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

“**Fakta.**

Digital röstning på grund av analfabetism

Första omgången av valet äger rum i dag. Om ingen av kandidaterna får minst 50 procent blir det en andra valomgång den 26 oktober.

Röstplikt råder, den som uteblir får symboliska böter på några kronor.

Det är även val till senaten, underhuset, samt guvernörsvalet i landets 27 delstater.

På grund av att många inte kan läsa och skriva används en digital valurna där nummer trycks in. Rousseffs nummer är 13, Silvas 40.

I sista opinionsundersökningen före valet får Rousseff 40 procent, Silva 24 procent och högerns kandidat Aécio Neves 21 procent i första valomgången.

Vid en andra omgång beräknas Rousseff vinna med 48 procent mot Silvas 41, enligt opinionsinstitutet Datafolha.

Fakta. Valfrågor

Sjukvård, utbildning och säkerhet viktigast

De viktigaste frågorna för väljarna är sjukvård, utbildning och säkerhet.

Alla kandidaterna säger att de prioriterar sjukvård och utbildning, men ingen har presenterat ett förslag på hur man ska effektivisera vården och få bukt på korruptionen som urholkar sjukvårds- och skolbudgeten.

Pengarna finns, men en stor del försvinner på vägen och därför tvingas medelklassen att teckna privat sjukförsäkring och sätta sina barn i privatskola.

Den som inte har råd är hänvisad till den kommunala vården där folk dör i köerna, och till den kommunala skolan som inte har tillräckligt med lärare, lokaler eller läromedel. **DN**

Fakta.

Dilma Rousseff

Ålder: 66 år.

Familj: En dotter och ett barnbarn på fyra år. Frånskild.

Utbildning: Har en fil kand i ekonomisk teori och har skrivit en doktorsavhandling i sociologi som hon inte disputerat med.

Hälsa: Inför presidentvalskampanjen 2010 led hon av cancer i lymfkörteln. Året efter kom cancer tillbaka i strupen, men nu är hon friskförklarad.

Mat: Är glad i mat och brukar beställa in soppa om mötena i presidentpalatset drar ut på tiden. När hon är på statsbesök tar hon gärna med sig en plastburk med brasiliansk husmanskost.

Umgänge: Tillbringar ofta kvällarna själv i det ödsliga presidentpalatset med en bok. Har inte många vänner.

Fakta.**Marina Silva****Ålder:** 56 år.**Familj:** Fyra barn från två äktenskap. Gift.**Utbildning:** Grundexamen i historia vid universitetet i Rio Branco, samt kurser i psykologi och psykoanalytisk teori vid universitetet i Brasília.**Hälsa:** På grund av sin kvicksilverförgiftning är hon allergisk mot smink. Hon använder bara naturkrämer från Amazonas i ansiktet och läpparna målar hon med rödbetsaft.**Mat:** Är allergisk mot skaldjur och äter varken kött eller mjölkprodukter. Dricker inte alkohol.**Umgänge:** Är populär bland den intellektuella eliten i São Paulo. Brasiliens mest kända filmregissör Fernando Meirelles, som gjorde "Guds stad" och "The Constant gardener", skrev förordet till hennes självbiografi. "

DN 5 okt 2014:

"Joshua, 17, är symbolen för studenternas vrede"

"En student som inte är gammal nog att få rösta står i centrum för demonstrationerna i Hongkong. Från början var planen att skippa lektionerna en dag för att sittstrejka i finanskvarteren. Den 17-årige Joshua Wong underströk vikten av att yngre elever först bad sina föräldrar om lov. Samma tonåring har av statliga kinesiska medier stämplats som en extremist.

Längst fram småsprang två magra pojkar i säckiga shorts, varav en bar på en megafon och den andre redan blivit en erfaren aktivist. Sedan kom tv-team och fotografer. Platsen var utanför regeringshögkvarteret i torsdagskväll där tio-tusentals demonstranter samlats.

En halvtimme återstod till tidsfristen vid midnatt och stora skaror satt på marken på ena sidan ett kravallstaket. På den andra stod poliser mest för att markera närvaro. I sitt kroppsspråk såg de lediga ut. Troligen för att de redan fått veta att studenterna inte skulle göra allvar av hotet att försöka ockupera byggnaden.

Joshua Wong stannade till utanför ingången på baksidan av byggnaden:

– Vi har kommit överens om att börja hålla möten med regeringen. Ja, jag tror att de kan leda någonstans, sa han.

Ett dygn senare var diskussionerna avblåsta. Personer med misstänkta kopplingar till Triaderna, den organiserade kinesiska brottsligheten, har gripits för att ha angripit demonstranterna.

Studenterna vägrar nu samtal om polisen inte kan skydda dem. Och protesterna kan komma att ta fart igen.

I onsdags sa Joshua Wong att han inte vet hur det här slutar. Och att det inte ska avgöras av organisatörerna av protesterna, utan bara är ett beslut som kan fattas av medborgarna.

Vid 17 års ålder har han redan sett till att Hongkong vunnit en strid mot den mäktiga ledningen i Peking. Som medgrundare i studentrörelsen Scholarism deltog han för två år sedan i protester mot en plan på att införa patriotisk utbildning. Förslaget innebar att samma typ av lektioner i kommunistpartiets ideologi som hålls för elever på det kinesiska fastlandet skulle införas även i Hongkongs skolor.

Planen drogs tillbaka efter stora demonstrationer. Wong blev ett känt ansikte och i somras fick han hålla presskonferens när han fått resultatet av sitt inträdesprov till universitetet. Jodå, han kom in vid ett universitet, men poängen imponerade inte i den utbildningsfokuserade staden.

Statliga kinesiska medier har stämplat studentrörelsen Scholarism som extremistisk. En tidning i Hongkong som stöder centralmakten i Peking har påstått att -Joshua Wong är i händerna på amerikanska krafter som vill skapa en politisk superstjärna.

Hans roll i de pågående protesterna verkar annars slumpartad. Demokratirörelsen tycktes redan i inledningen ha tappat farten. Studenterna tänkte gå hem, men först visades en video där aktivister från Taiwan uttalade sitt stöd. När videon var slut förvånade Wong många med att från ett podium uppmana till ockupation av platsen nära regeringshögkvarteret.

Ett par hundra demonstranter stormade fram, men själv blev han gripen. När han släpptes 40 timmar senare hade han blivit en förebild för motståndet mot Peking.

”Många invånare har sagt att Hongkong lutar sig mot mig och några har till och med kallat mig hjälte”, skrev han i onsdags på sin Facebooksida.

”Det känns inte bra och det irriterar mig till och med när jag hör den frasen. När ni utsattes för pepparspray och tårgas, men beslöt att stanna kvar trots de hårda tagen från regeringen, kunde jag inget annat göra än att stirra på min matlåda och de tomma väggarna i häktet. Jag kände mig maktlös.”

”Hjälten i rörelsen är varje enskild Honkongbo”, fortsatte han.

Joshua Wong har den senaste veckan avböjt intervjuer som handlar om hans person. Han beskrivs av dem som känner honom som en idealist med stor uthållighet. Ung men klok. Uppvuxen i ett vanligt medelklasshem. Han är en av dem som kommer att skickas fram när eller om det nu blir möten och förhandlingar med politiker, som då kommer att vara minst tre gånger så gamla.

– De ser så unga ut allihop demonstranterna, men de visar stort mod, sa en 54-årig man jag träffade häromdagen.

Han var djupt imponerad inte bara över Joshua Wong, utan över studenternas inställning.

– De tänker på ett annat sätt än vår generation, och det är bra för Hongkongs framtid.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“ Fakta. Detta har hänt

31 augusti

Peking säger att val i Hongkong 2017 kan hållas först efter att kandidaterna godkänts.

22 September

Grupper av skolelever inleder en bojkott av sina lektioner i protest.

29 September

Protestorganisationen Occupy central ger sig in i demonstrationerna. Kravallpolis använder pepparspray och tårgas för att skingra folkmassorna. Det ökar bara styrkan i kravet på demokrati.

1 oktober

Folkrepubliken Kina firar 65 år, i Hongkong växer protesterna.

3 oktober

En välorganiserad grupp går till attack mot demokrati-rörelsen. Gripna misstänks tillhöra den organiserade brottsligheten. Planerade samtal mellan politiker och studenter blir inte av.

På lördagskvällen samlades tiotusentals för nya protester. “

DN 6 okt 2014:

“Iran – en möjlig bundsförvant”

“Motståndarna till en kärnteknikkompromiss med Iran står redo att börja slå på krigstrummorna. Hindren för ett avtal är många – men alternativet så mycket sämre.

Frukosten i New York med Irans president Hassan Rohani häromveckan var en trivsamt historia där man slapp företrädarens upptåg som skapade rubriker och inte mycket mer. Rohani, med utrikesminister Muhammad Javad Zarif med de glada ögonen bredvid sig, var samlad, klar och i stort sett försonlig. ”Med god vilja och allvar bakom orden” skulle, menade han, en uppgörelse om kärnteknikfrågan kunna nås innan tidsfristen går ut den 24 november.

Han avslöjade att han förra året hade talat med president Obama om ”ett antal” tänkbara samarbetsområden ifall en uppgörelse kom till stånd. Han underskattade inte svårigheterna eller det järnhårda motståndet mot ett avtal i Iran och USA men trodde att den ”tillfälliga sandstorm” som kommer att röras upp oavsett vad man kommer överens om skulle mojnas när alla insåg att de vann på en förhandlingslösning.

Han anspelade rentav på rosendoft. Det var en väl förberedd uppvisning mättad av subtiliteter i det iranska kynnet. Som alltid med Iran undrar man vad den egentligen gick ut på.

Den interimsoverenskommelse med Iran som nåddes i november 2013 har haft många förtjänster. Iran har iakttagit sina utfästelser, bland annat att minska sina lager av anrikat uran och skära ned produktionen. Avtalet har tinat upp relationerna mellan Washington och Teheran. Tidigare otänkbara möten mellan tjänstemän på hög nivå är nu mer eller mindre rutin.

Att den sunnitiska jihadiströrelse som kallar sig Islamiska staten har spritt sig så snabbt det senaste året understryker vikten av dessa bilaterala relationer som nu växer fram: IS är en barbarisk, gemensam fiende som det blir omätligt mycket svårare att pressa tillbaka om USA och Iran inte kan samarbeta. Allierade behöver inte vara vänner. Obamas krig mot IS gör krig mot Iran mer otänkbart än någonsin. I avsaknad av ”en övergripande lösning som garanterar att Irans kärnteknikprogram blir alltigenom fredligt”, som det står i fjolårets uppgörelse, skulle trumsignalerna som förebådar ett sådant krig högst sannolikt höras på nytt. Från Jerusalem till Washington står otaliga trumslagare redo.

Det är absolut avgörande att denna uppgörelse genomförs, att nejsägarna själva får nej och en bitter konflikt mellan USA och Iran inte lägger ytterligare bränsle på våldet i Mellanöstern. 35 år efter revolutionen är Islamiska republiken en stabil makt i en instabil region. Dess högtbildade befolkning är västvänlig. Dess åtgärder och intressen står ofta i strid med USA och dess allierade och brotten mot de mänskliga rättigheterna är förfärliga, men detsamma gäller flera länder som Washington gör upp med.

En viktig nyutkommen rapport från The Iran Project formulerar träffande USA:s strategiska intresse för en uppgörelse: ”Sambandet är starkt mellan en lösning av det nukleära dödläget och Amerikas förmåga att spela roll i ett Mellanöstern i snabb förändring.” En kärntekniköverenskommelse ”kommer att bidra till att dörren till nya möjligheter öppnas”. Dessa är absolut nödvändiga hela vägen från Syrien och Irak till Afghanistan.

För att möjligheterna ska öppnas måste man lyckas skapa en tolkningsram som å ena sidan försäkrar kongressen att Irans väg till en bomb är spärrad genom att kärnteknikprogrammet reduceras och noggrant inspekteras, och som å andra sidan försäkrar Irans hökar att landets förmåga att utveckla kärnkraft för fredliga ändamål inte - permanent naggas i kanten eller att dess rättigheter som signatärmakt i

ickespridningsavtalet oåterkalleligen har beskurits. Lätt blir det inte. Men subtilitet och uppfinningsrikedom har redan svävat över förhandlingsbordet. Båda sidor har enormt mycket att förlora om samtalen går om intet.

Obama har satsat sin personliga prestige på projektet. Om det fallerar får han ännu ett misslyckande i Mellan-östern på halsen. Han vet att kampanjen för sanktioner mot Iran riskerar att avstanna om planen inte går i lås och att samarbetet med EU, Ryssland och Kina tar skada. Han skulle återigen drivas mot en militär insats mot Iran. (Han skulle förstås föredra att koncentrera synliga framsteg i överläggningarna till tiden mellan den 4 och 24 november så att republikanerna inte kan gorma om ”undfallenhet” mot Iran i mellanårsvalet till kongressen.)

Svårigheterna är ansenliga. ”De som vi talar med kan inte prestera och de som kan prestera kan inte tala med oss”, säger Karim Sadjadpour vid Carnegie Endowment for International Peace. Irans högste ledare Ali Khamenei, som inte går på frukostar i New York, är en hög. De båda sidorna skiljer sig åt i frågor från hur många centrifuger Iran ska tillåtas ha till giltigheten i en uppgörelse. Sadjadpour anser att ett ”hanterbart icke-beslut” är det bästa man kan hoppas på, ett misslyckande där vissa vinster blir kvar. Jag tror att ett misslyckande skulle rasera allt, med förnyad brytning och glidning mot krig. En uppgörelse kan och måste slutas av den enkla anledningen att den är långt bättre – för Iran, USA, Europa och Israel – än något av alternativen.

Roger Cohen

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 6 okt 2014:

“Varje dag startar med ny lista över offer”

“Monrovia. Lokalanställda arbetare drar det tyngsta lasset i kampen mot ebolan. Hundratals frivilliga riskerar livet för att minimera risken för den egna befolkningen.

– Det är långa dagar och det tar på krafterna. Men jag gör det för Liberia, säger Dio Williams, som hämtar upp avlidna ebolaoffer.

Zama Kamara är död. Han avled i förra veckan i sviterna av ebola. Det sägs att det var malaria som tog livet av hans son fyra dagar senare men det är mer troligt att även sonen dog i ebola.

Nu informeras de efterlevande om risken för att de själva drabbats av farsoten som härjar i Västafrika.

– Om ni känner huvudvärk, säg till mig. Om ni känner värk kring ögonen, säg till mig. Om ni känner ledvärk, säg till mig. Jag är här för er skull, för ert grannskaps skull, för Liberias skull.

Jefferson McKay har sagt dessa ord förut. Nu står han på en trång innergård i närheten av marknaden Red Light, som fått sitt namn efter ett trafikljus, utanför Liberias huvudstad Monrovia.

Familjen Kamara tittar på McKay, som bara tio minuter tidigare ringt och berättat att han var på väg. Nu förklarar han att han dagligen kommer att återvända till familjen under de kommande tre veckorna för att kontrollera deras hälsotillstånd under hela inkubationstiden.

Liksom så många andra ebolaoffer hann Zama Kamara aldrig till sjukhuset utan avled i hemmet omgiven av sina närmaste. Sannolikheten att någon av hans familjemedlemmar ska utveckla symtomen är dessvärre stor.

– Hur vet vi att det var ebola och inte malaria som han dog av? undrar änkan Jah Zamara.

– Det visade proverna, förklarar Jefferson McKay.

Han är en av Röda korsets volontärer som träffar människor som kommit i kontakt med ebolaoffer. Smittspårning och övervakning av kontakter är en grundsten i hanteringen av ebola. I sitt uppdrag har McKay daglig kontakt med nästa generation smittade – ett uppdrag som få avundas.

Jefferson McKays ersättning på fem dollar om dagen (35 kronor) är blygsam jämfört med Dio Williams. Han drar in över 1 000 dollar i månaden – det motsvarar över 7 000 kronor och är en mycket hög lön i det fattiga Liberia. Men så är hans tjänst en av de mest riskfyllda i landet. Till vardags arbetar han som begravningsentreprenör och han är van att hantera döda men det tär på krafterna att varje morgon, vecka efter vecka, månad efter månad, gå igenom en lista på nya ebolaoffer som ska hämtas och köras till krematoriet.

När DN följer med hans grupp vråker regnet ned och de måste vänta på nästa uppehåll. För mycket vatten ökar risken för misstag. En hand som slinter, en fot som förlorar fäste.

Aldrig är en eboladrabbad så smittsam som efter dödsögonblicket. Gruppens medlemmar litar blint på varandra när de kontrollerar att deras personliga skyddsdräkter inte innehåller några hål.

Dio Williams går tillsammans med kollegerna in i ett hus som ligger mellan de socioekonomiskt skilda stadsdelarna West Point – ett slumområde på en landtunga som är ett av de fattigaste områdena i Monrovia – och Mamba Point som är betydligt mer välbärgat. Grannar och anhöriga gråter högljutt när den vita liksäcken bärs ut. En kvinna har dött under natten i förmodad ebola.

Kollegan Jenkins Varney sprejar alla gruppmedlemmar med klorlösningsning innan de sakta och metodiskt tar av sig skyddsdräkterna.

– Vi kan hämta tio elva döda på en dag. Jag är så ledsen för de drabbade. Det är inget jobb jag är glad över att göra men jag gör det för mitt land, säger Jenkins Varney.

Jenkins Varney och Dio Williams talar nyktert och sakligt om uppgifterna. I dag var det en kvinna som kräkts upprepade gånger under sina sista timmar i livet. Hon ska ha dött kvällen innan.

Roselyn Ballah, som samordnar verksamheten för Röda korset, berättar att scenerna som de möter ibland kan vara förskräckliga.

– Det är ett jobb som kräver ett mycket starkt sinne, säger hon.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“**Fakta. Smittan överförs med kroppsvätskor**

Ebola är en ytterst smittsam blödarfeber. Inkubationstiden är upp till tre veckor, men under inkubationstiden är den sjuke inte smittsam. Symtomen är hög feber, huvud- och muskelvärk och halsont, följt av kräkningar, diarré, njur- och leversvikt och inre blödningar. Smittan inte är luftburen utan överförs genom direkt kontakt med kroppsvätskor.

Den genomsnittliga dödligheten för dem som smittats i detta senaste utbrott har beräknats till cirka 50 procent.

I fredags hade 3 439 människor rapporterats döda i ebola och över 7 492 smittats sedan årets början i de tre länderna Guinea, Liberia och Sierra Leone, enligt WHO.

Värst är situationen i Liberia med 2 069 döda och 3 834 smittade. 8 döda och 20 smittade som fått sin smitta i något av de tre länderna har även rapporterats från Nigeria, och dessutom vardera en smittad person i USA och Senegal. **DN** “

DN 6 okt 2014:

“Hjälppengar finns – nu fattas personal”

“Monrovia. Kriget mot ebolan vinnas inte med pengar utan med personal. Det säger hjälporganisationen Läkare utan gränser som vädjar om assistans i arbetet mot sjukdomen. En insats förbereds hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, men det är mycket svårt att rekrytera vårdpersonal.

Över 3 400 personer har nu dött i ebolautbrottet i Västafrika och situationen är ännu inte under kontroll. I kampen mot smittan blir nu behovet av personal alltmer akut och hjälporganisationerna menar att pengar inte är lösningen på problemet.

– Sverige är en stor givare och vi är bra på att ge stöd till FN och andra organisationer på plats, men i det här fallet räcker inte pengar. Det är att göra det för lätt för sig, säger Anna Sjöblom som är medicinsk och humanitär rådgivare på Läkare utan gränser, MSF.

Hon har själv arbetat med ebolautbrottet i Guinea.

MSF har i Australien gått så långt som att tacka nej till regeringens erbjudande om pengar med motiveringen att det främst är manskraft som behövs.

I Liberia har sjukdomen inneburit en chock som knäckt det befintliga vårdssystemet. Före utbrottet gick det 200 liberianska läkare på 3,5 miljoner invånare. En stor del av de utländska läkare som var aktiva i regionen har rest hem efter att sjukdomen bröt ut, trots ett massivt behov av stöd.

Anna Sjöblom säger att MSF inte kan expandera sin verksamhet

ytterligare.

Nu efterlyser hon fler aktörer på plats. Behovet av erfaren sjukvårdspersonal är skriande men Sjöblom menar att även aktörer som inte nödvändigtvis sysslar med vård utan med logistik och andra stödfunktioner behövs.

En sådan insats, i liten skala, förbereds som bäst av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Men chefen för insatser, Ann-Charlotte Zachrisson, vittnar om att det varit svårt att rekrytera personal.

– Vi har ju våra egna logistikere som vi arbetar med och där har det inte varit några problem att hitta folk. Men när det gäller vårdpersonal är det en helt annorlunda situation nu med ebolan än vad som var fallet med till exempel tyfonen i Filippinerna. Då blev vi nedringda av människor som ville resa, men så är det inte nu, säger Ann-Charlotte Zachrisson.

Insatsen befinner sig just nu i ett byråkratiskt limbo, förklarar Zachrisson, som väntar på grönt ljus från Sida och Världshälsoorganisationen WHO innan tolv personer kan skickas ned till Liberia. Dessa ska bland annat bygga luftkonditionerade utrymmen för personalen som arbetar med vård av ebolapatienter, liksom en primärvårdsenhet som hanterar en del av det övriga vårdbehovet vid sidan av ebolan.

Insatsen väntas vara på plats i mitten av oktober. En senare utökning kommer att bli en av de första frågorna som landar på biståndsminister Isabella Lövin (MP) bord.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

DN 7 okt 2014:

“Högerkandidat skrällde – slog ut Rousseffs rival”

“Rio de Janeiro. Brasilien är ett oförutsägbart land. Det visar inte minst utgången i den första valomgången. Högerens på förhand uträknade presidentkandidat Aécio Neves blir den som möter arbetarpartiets Dilma Rousseff i den andra och avgörande valomgången. “

“Analys. Högerkandidaten Aécio Neves var uträknad före valet eftersom han knappt nådde 20 procent i opinionsundersökningarna. Men när det väl var dags att räkna rösterna efter söndagens val hade han fått 34 procent.

Att miljöaktivisten Marina Silva, som av många var favorittippad, föll så platt beror till stor del på henne själv. För en månad sedan hade hon 39 procent av väljarstödet, men hennes strategi att vända andra kinden till när arbetarpartiets smutskastningskampanj började fungerade inte. Väljarna ville att Marina Silva skulle försvara sig och i stället attackera Dilma Rousseff, men det gjorde aldrig miljöaktivisten. Marina Silva, som är pingstvän, försökte genom sin fromma attityd att utmåla sig själv som valrörelsens martyrer. Det fungerade inte utan hennes väljare flydde över till höger som alltid gett arbetarpartiet svar på tal.

– Jag står inte här i dag som en slagen kandidat, utan rak i ryggen på grund av att jag inte gav vika från mina principer, sa Marina Silva efter förlusten.

Det brasilianska presidentvalet blir nu en klassisk uppgörelse mellan vänstern och höger. Vad som oroar det styrande arbetarpartiet är att Marina Silva signalerat att hon vill att hennes väljare stödjer höger i den avgörande valomgången om tre veckor. Marina Silva fick 21 procent av rösterna och om alla de väljarna går över till högerpartiet kan det bli maktskifte i Brasilien.

– Vi har bara kommit halvvägs, sa en segerviss Aécio Neves.

Han tillhör Partido da Social Democracia Brasileira, PSDB, som trots sitt namn inte har något med socialdemokratin att göra. PSDB är ett klassiskt höger-mittenparti som privatiserade flera av Brasiliens största företag när partiet styrde landet mellan 1995 och 2002. Partiet vill ha mindre inblandning av staten i ekonomin, öka säkerheten för medborgarna och förespråkar en sänkning av straffåldern till 16 år. Partiet vill att centralbanken ska ha total autonomi och har sina kärnväljare bland överklassen och den övre medelklassen.

Bedömare tror att högerpartiet kommer att sikta in sig på korruptionen som omger arbetarpartiet efter tolv år vid makten. Att landets största företag, det statligt kontrollerade Petrobras, står mitt i sin största korruptionsskandal hittills kan skada Dilma Rousseff. Flera av de korruptionsanklagade cheferna på oljebolaget är politiskt tillsatta och det finns lösa misstankar om att en del av pengarna kan ha gått till arbetarpartiets kampanjkassa.

Dilma Rousseff fick 42 procent av väljarstödet och måste nu jaga Marina Silvas vänsterväljare för att kunna hävda sig vid den sista valomgången den 26 oktober. Rousseffs främsta merit är att hennes arbetarparti förändrat Brasilien och lyft 36 miljoner människor ur fattigdom. De flesta som hjälpts bor i nordöstra Brasilien där torkan fortfarande gör att många lever fattigt. I den delen av landet fick

Rousseff ett gediget stöd, men i den rika megametropolen São Paulo med 20 miljoner invånare fick arbetarpartiet endast 26 procent av rösterna.

– Jag är ändå övertygad om att väljarna inte vill ha tillbaka spöket från förr, säger Dilma Rousseff.

Hon menar att PSDB struntar i de fattiga och bara styr för en tredjedel av befolkningen.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com”

“**Fakta. Aécio Neves**

Utmålas som en playboy

Aécio Neves är 54 år och tillhör en familjeklan som varit med i brasiliansk politik sedan 1950-talet. Hans farfar var premiärminister mellan 1961 och 1962 och valdes till president av kongressen efter att militärdiktaturen fallit 1985. Hans pappa var guvernör i delstaten Minas Gerais och senator i kongressen.

Aécio Neves beskrivs som en politisk playboy som alltid tyckt det varit roligare att festa än att bedriva politik. Vid en kontroll av rattnykterhet för tre år sedan i Rio vägrade han att blåsa och förlorade körkortet. “

DN 7 okt 2014:

“Ebola har nått Europa – spansk kvinna smittad”

“Ebola har för första gången smittat en person utanför Afrika, uppger den spanska hälso-myndigheten. Dessutom har en norska insjuknat i Sierra Leone och evakueras nu hem till Norge.

Europa har fått sitt första bekräftade fall av ebola, efter att ett spanskt vårdbiträde smittats i Spaniens huvudstad Madrid.

– Två tester har gjorts och båda var positiva, säger en talesperson för det regionala hälsodepartementet i Madrid, enligt AFP.

Vårdbiträdet har arbetat med ett läkarlag som behandlade en nu avlidna spansk missionär, som flyttades hem till Madrid för behandling efter att ha insjuknat i ebola i Västafrika. Hälsominister Ana Mato säger på en presskonferens att krisåtgärder har satts in och att myndigheterna arbetar med att spåra källan till smittan.

Sjukhuskällor säger till Reuters att personer som haft kontakt med vårdbiträdet, som började känna sig sjuk den 30 september, hålls under uppsikt och att det inte finns någon kännedom om fler smittade.

På måndagen bekräftade också Läkare utan gränser att en norsk kvinna, som arbetat på fältet för organisationen i Sierra Leone i Västafrika, har insjuknat i ebola. Enligt norska medier kommer kvinnan att någon gång under tisdagsdygnet att anlända till Norge för vård.

– Vi tar det här på största allvar, det är något vi hoppades inte skulle inträffa. Läkare utan gränser har arbetat i flera månader i området, säger Anne Cecilie Kalteborn på norska Läkare utan gränser till norska medier.

Kalteborn vill inte säga annat om läget för kvinnan än att hon på söndagen testade positivt för ebola.

Christian Sundberg, överläkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, är nyligen hemkommen från arbete i Sierra Leone för just Läkare utan gränser. Under ett halvårs tid arbetade han på ett barnsjukhus i samma stad som den norska kvinnan.

– När man åker ned finns väldigt tajta säkerhetsåtgärder. Det förvånar mig att det blev så här för när jag var där nere kändes det väldigt tryggt. Sedan kan så klart sådant ändå hända. När man inte är i sin rymddräkt och umgås med människor finns det en viss risk, säger han till TT.

Sju svenskar är för närvarande på plats för att arbeta med ebolaepidemin, enligt svenska Läkare utan gränser: fyra i Liberia, två i Sierra Leone och en i Kongo-Kinshasa. Ytterligare tre är på väg ned.

Emma Löfgren emma.lofgren@dn.se “

“Fakta. Patienten insjuknar snabbt

Det finns flera ebolasorter. Den dödligaste kallas Ebola Zaire och det är den som nu härjar i Västafrika.

Patienten insjuknar snabbt i influensaliknande symtom som hög feber, huvudvärk, diarré och muskelsmärter.

Eftersom koagulationsfaktorerna försämras kan det uppstå blödningar i huden och i inre organ mot slutet av sjukdomsförloppet.”

DN 8 okt 2014:

“Den ukrainska ödesfrågan”

“Folks rätt till själv-bestämmande och gränserns okränkbarhet har varit hörnstenar i den ordning som etablerades när kalla kriget tog slut. EU måste inse vad som står på spel i Ukraina.

I november har det gått ett år sedan upproret i Kiev bröt ut. Stora delar av Ukrainas befolkning – och särskilt unga människor – reste sig i opposition mot den dåvarande presidenten Viktor Janukovyts vägran att underteckna associationsavtalet med EU (färdigställt efter många års förhandlingar) och i stället ingå i en tullunion med Ryssland. Det medförde en förskjutning österut för Ukraina, och president Putins euroasiatiska union skulle för alltid utesluta alla möjligheter till ett medlemskap i EU.

Med tanke på Ukrainas fortlöpande kris – 2000-talets första proeuro-peiska revolution, utlöst av motstånd mot ryskt inflytande och post-sovjetisk korruption och ineffektivitet – måste man hålla denna startpunkt i minnet.

Mycket har hänt sedan dess. Ryssland har inlett ett icke-förklarad krig, genom att först ockupera och sedan annektera Krim. I östra Ukraina har Kreml gått vidare med kriget – som i militära termer verkar omöjligt för regeringen i Kiev att vinna – i Donbassregionen.

Ryssland är inte ute efter att ockupera Ukraina militärt utan vill förhindra en politisk och ekonomisk stabilisering – en strategi som kan tvinga Ukraina att avträda stora delar av landets östra del. Vi får också se Putin använda alla verktyg han har – naturligtvis också energileveranser – till att lägga press på Ukraina i vinter.

Alla européer bör stålsätta sig inför det som kommer. Putin är förvissad om att han har tiden på sin sida. Han är övertygad om att han sitter kvar som president när alla hans vedersakare i väst – Obama, Cameron, Hollande och Merkel – för länge sedan har försvunnit från den politiska scenen.

Militärt har Ukraina aldrig haft en chans mot den ryska armén och får det inte heller någonsin. Men landets öde kommer att avgöras inte enbart på slagfältet utan också på ekonomisk, juridisk, administrativ och politisk mark. Ödesfrågan är om Ukraina, under det väldiga trycket av militär aggression från en mycket större och starkare granne, kan bli mer europeiskt. För att gå rakt på sak: antingen lyckas Ukraina imitera Polens framgångsrika förskjutning mot Europa eller också faller det på nytt under långvarigt ryskt inflytande.

För EU är Ukrainas öde en livsviktig strategisk fråga eftersom dess oberoende har varit hörnstenen i den europeiska ordningen efter kalla kriget och dess ramverk för fred. Om Ryssland betvingar Ukraina med militärt våld dras ridån ner över denna ordning och dess principer: icke-våld, gränsers okränkbarhet och självbestämmande för folket, inte inflytandesfärer.

Detta skulle få enorma följder för säkerheten inte bara i Östeuropa utan på kontinenten som helhet. Ett revanschistiskt Ryssland skulle återigen – bortom Kaliningrad och de baltiska staterna – ha en lång gemensam gräns med EU och eftersträva en annan, betydligt mäktigare roll: som en återupprättad europeisk stormakt. För Europa skulle detta leda till en fundamental förändring till det sämre. Samarbete skulle ersättas av konfrontation, förtroende av misstroende och vapenkontroll av upprustning.

Om EU och dess medlemmar (utom Polen och de baltiska staterna) kan klandras är det inte för att de har förhandlat fram ett frihandelsavtal med Ukraina, utan för att de nonchalerade Ukrainas betydelse för den europeiska ordningen efter det kalla kriget. Detta avspeglas i det otillräckliga stödet för landets modernisering.

Kommer väst att ge den generösa och kraftfulla hjälp som Ukraina behöver för att bli mer europeiskt och bryta sig loss från den korrup-tion och det oligark-vælde som råder i dess postsovjetiska ekonomi och samhälle?

Ukraina är alltjämt ett potentiellt rikt land och i dag ligger det närmare Europa, och vice versa, än vid någon annan tidpunkt på senare år. Om Ukraina lyckas bryta sönder sina postsovjetiska bojor finns det inga hinder för ett medlemskap i EU. Dessutom tycks väst äntligen förstå vad som står på spel i Ukraina, nämligen den europeiska ordningens framtid och dess ramverk för fred.

Huruvida Majdanrevolutionen blir framgångsrik hänger i avgörande mån på Ukrainas folk och dess förmåga att frigöra sig från det förflutnas strukturer och krafter, och på västs stöd, generositet och uthållighet. I Goethes ”Faust” beskriver sig Mefistofeles som ”en del utav den kraft, vars lott / är alltid vilja ont och alltid verka gott”. När allt kommer omkring kan de orden också gälla Putin.

Joschka Fischer, var under mer än 20 år en av de tongivande inom Tysklands gröna parti. Åren 1998–2005 var han utrikesminister och vice förbundskansler. “

DN 8 okt 2014:

“46 jihadister åtalas för terrorbrott”

“Rättegången är den första i sitt slag i Europa. 46 belgiska jihadister är åtalade och långa fängelsestraff väntar dem som har varit med i en förbjuden terrororganisation. Men flertalet är antingen döda eller strider i Syrien. “

“DN i Antwerpen. Det är sensommarvarmt och vackert i belgiska Antwerpen och i stadens stora justitiepalats är det ordentligt svettigt.

En rättegång mot 46 unga män som varit aktiva i den förbjudna terrororganisationen Sharia4-Belgium pågår, men bara åtta sitter på de anklagades bänk. Nio sägs vara döda och resten tros vara i Syrien. Det är den är största belgiska rättegången hittills – också i Europa – som rör jihadister. Men åtalet handlar inte om att de har deltagit i striderna i Syrien, utan att de har varit aktiva medlemmar i Sharia4Belgium.

Säkerhetskontrollerna kring den futuristiska domstolsbyggnaden i Antwerpen är rigorösa och belgiska medier har haft omfattande rapportering. I dag avslutas rättegången med försvarets pläderingar.

En ung kvinna i knallgul huvudsjal går förbi justitiepalatset och tittar upp mot byggnaden som mest påminner om ett rymdskepp.

Domstolens tak består av enorma silverfärgade strutar som pekar upp mot himlen. 17-åriga Sarah säger att hon nästan har känt sig som i en annan värld när hon har följt rättegången.

– Ja, jag tycker att Belgien behandlar de anklagade väldigt hårt.

Sarah berättar att hennes föräldrar kommer från Marocko, men att hon själv är född i Belgien och att det inte finns något annat land som hon kan kalla sitt. Hon är rädd för att rättegången ska spä på det hat mot muslimer som hon känner av på gatan flera gånger varje dag.

– Du skulle se hur vissa tittar på mig och min huvudsjal, förklarar hon. Deras blickar kan göra mig rädd.

Men är det inte bra att Belgien försöker få stopp på resorna till Syrien? Terroristernas våld är ju ett hot mot alla – och drabbar framför allt andra muslimer?

– Jo, visst. Men jag tycker att de behandlas alldeles för tufft. De är så unga, och kanske inte riktigt förstod vad de gjorde?

Sarahs funderingar är inte ovanliga i Belgien. Det är framför allt föräldrar till de åtalade som anser att deras barn är offer, inte förövare.

En mamma skrek ut sin ilska och förtvivlan när rättegången inleddes. Varför ska min son straffas? undrade hon och lade hela skulden på den huvudåtalade, Fouad Belkacem.

Belkacem är en välkänd predikant som sägs vara karismatisk. Han ägnade sig åt försäljning av bilar och narkotika innan han radikaliserades, började rekrytera och träna unga jihadister – och övertyga dem om att åka till Syrien för att delta i striderna. Själv stannade han hemma.

En av de yngsta bland de åtalade, Jejoen Bontinck, var bara 17 år när han drogs in i de våldsamma islamisternas krets. Men när han kom till Syrien anklagades han för att vara spion, fängslades och torterades.

Under en period satt Jejoen Bontinck i samma cell som den amerikanska journalisten James Foley, som senare halshöggs av islamistgruppen IS. Men Jejoen släpptes och lyckades ringa hem till sin pappa i Antwerpen. Och pappa Dimitri, som varit militär, tog sig till Turkiet och lyckades få hem sin son. Han har skrivit en bok om hur det gick till och är sedan dess en rikskändis i Belgien.

Åtalen bygger delvis på Jejoens berättelse, men eftersom han har varit aktiv i Sharia4Belgium riskerar han ändå fyra års fängelse. ”Skandalöst! Min son behandlas som en hund”, skrek Dimitri Bontinck när rättegången inleddes.

Domaren Roland Cassiers tar emot i justitiepalatset och förklarar att det inte är våldshandlingarna i Syrien som ska straffas.

– Nej, det är medlemskapet i Sharia4Belgium. Det pågår andra förundersökningar om mord och andra brott i Syrien, men den här rättegången handlar inte om det.

I Belgien är det inte heller – än så länge – brottsligt att delta i väpnade strider i annat land, vilket diskuteras i Sverige och flera andra europeiska länder.

Den nu förbjudna organisationen Sharia4Belgium fick stor uppmärksamhet för några år sedan när aktivisterna genomförde flera spektakulära och våldsamma aktioner.

De utropade en islamistisk stat, ställde till bråk under en universitetsföreläsning och angrep en polisstation efter en poliskontroll av en kvinna klädd i niqab.

På den tiden verkar det inte ha varit en politiskt särskilt sofistikerad organisation. Många av de aktiva hade suttit i fängelse för andra brott innan de blev radikala islamister och ledaren, Fouad Belkacem, sägs ha betraktats som en clown.

Men det är länge sedan. Nu riskerar Belkacem både 15 års fängelse och indraget belgiskt medborgarskap.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“Fakta.

15 års fängelse maxstraffet

46 unga män har åtalats, men bara åtta finns med under rättegången. Nio sägs vara döda och resten deltar i strider i Syrien.

I dag onsdag framträder försvaret och därefter avslutas förhandlingarna. Dom väntas inom några veckor.

Den huvudåtalade är en islamistisk predikant som tidigare dömts för narkotikabrott.

Åklagaren har yrkat på straff mellan ett par månader och upp till 15 års fängelse. “

DN 8 okt 2014:

“IS har lätt att locka frivilliga att strida”

Trots terrorgruppen Islamiska statens (IS) dödsdrift och våldokumenterade bestialiska -avrättningar har de inga problem med nyrekryteringen. Över 1 800 EU-medborgare kan ha tagit sig till Syrien de senaste två åren.

Siffrorna kommer från det London-baserade forskningsinstitutet International Centre for Radicalisation and Political Violence (ICSR) och presenteras i en färsk rapport. Förutom tillströmningen från EU-länder lockar IS också frivilliga krigare från närliggande arabstater liksom länder med stor muslimsk befolkning, som Pakistan, Filippinerna och Indonesien.

Det amerikanska säkerhets-analys-företaget Soufan Group uppskattar att sammanlagt 12 000 utländska stridande finns i IS och Jabhat al-Nusras (al Qaida-anknutna i Syrien) sold, varav 3 000 från västländer (utöver EU-nationer handlar det bland annat om Norge, USA, Australien och länder i det forna östblocket).

Dessutom reser unga kvinnor från bland annat Sverige, Frankrike, Tunisien och Storbritannien till Syrien för att ansluta till terrororganisationerna, ofta för att ingå äktenskap med krigarna.

Den snabba ökningen av frivilliga oroar omvärlden. För knappt två veckor sedan antog FN:s säkerhetsråd en resolution som kräver att respektive medlemsland vidtar åtgärder för att stoppa personer som reser utomlands för att delta i terrorverksamhet. Resolutionen kräver också att medlemsländerna stärker det internationella samarbetet mot

terrorism, genom att dela information om brottsutredningar, förbud och åtal.

Också inom EU har det i all hast tagits fram olika åtgärder för att stävja terrorresorna. I Nederländerna och Belgien nekar myndigheterna att betala ut socialbidrag till personer som misstänks ha rest till krigs-områden för att strida.

I Tyskland kan domstolarna numera besluta att beslagta medborgares pass eller införa anmälningsplikt på polisstation för personer som misstänks vara på väg på frivilliguppdrag.

Storbritannien har infört nya lagar som gör det lättare att dra in dubbla medborgarskap och/eller beslagta pass för briter som reser till terrorområden.

Sverige har diskuterat liknande initiativ, men varken den gamla -alliansregeringen eller den nya röd-gröna har kommit till konkreta beslut i frågan.

Än så länge finns inte heller några EU-gemensamma lagar om förbud för deltagande i strid för frivilliga i terrorstämplade organisationer. EU:s justitieministrar träffas i morgon, torsdag, i Luxemburg.

Frågan om lagstiftningen kring terrorresorna väntas hamna högt upp på dagordningen. En svårlöst fråga i sammanhanget är skyddet av privatlivet – exempelvis om myndigheterna i terrorbekämpningens namn skaffat sig större befogenheter att avlyssna medborgarna.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se

DN 9 okt 2014:

“Turkiets kurder kräver en militär insats i Syrien”

“Islamiska statens (IS) offensiv i den Syrien-kurdiska staden Kobane hejdades på onsdagen med hjälp av den USA-ledda koalitionen flyg-attacker. Samtidigt växer kurdernas ilska mot Turkiets passiva roll i konflikten.

Uppgifterna om striderna som pågår på marken i och kring Kobane var på onsdagen skiftande och delvis motsägelsefulla. Men enligt flera källor ska Islamiska statens framryckning, som pågått i tre veckors tid, ha stoppats upp sedan attackflyg slagit ut delar av gruppens artilleri och pansar.

Nyhetskanalen al-Jazira har intervjuat befäl ur den kurdiska milisen YPG, som strider mot Islamiska staten inne i Kobane. De kurdiska krigarna bekräftar att koalitionen anfall från luften åtminstone tillfälligt försvagat IS, som förfogar över betydligt mer välutrustade markstridskrafter än vad kurderna har.

– Vi har lyckats driva dem tillbaka mot stadens utkanter, mot ställningar som de lyckades bryta igenom tidigare denna vecka, säger ett YPG-befäl till al-Jazira.

Uppgifterna bekräftas av den brittiskbaserade organisationen -Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), som sammanställer vittnesmål inifrån krigets Syrien.

Så sent som i tisdags sade Turkiets president Recep Tayyip Erdogan, på besök i några av flyktinglägren i de turkisk-syriska gränsområdena, att Kobane är ”ytterst nära” att falla i händerna på Islamiska staten.

Uttalandet ihop med Turkiets nästan demonstrativa passivitet inför striderna på den syriska sidan av gränsen – kolonner av stridsfordon från den turkiska armén står uppställda men överksamma bara några kilometer från Kobane – har retat upp de cirka femton miljoner kurder som bor i Turkiet.

Natten till onsdagen utlöstes våldsamma gatuprotester i flera turkiska städer med stor kurdisk befolkning, men också i huvudstaden Ankara och i mångmiljonstaden Istanbul. I sex provinser, däribland Diyarbakir och Van, har utgångsförbud införts. Förutom protestaktioner där demonstranter angripits av säkerhetsstyrkor har anhängare till det terrorstämplade kurdiska partiet PKK drabbat samman med sympatisörer till den Libanonbaserade shiamuslimska rörelsen Hizbollah. Minst 14 personer har dödats.

För precis en vecka sedan beslutade Turkiets parlament att ge krigsmakten mandat att operera ”på främmande mark”.

Hur ska man då tolka den turkiska återhållsamheten att ingripa militärt mot Islamiska staten i Kobane? DN lät frågan gå vidare till Paul Levin, chef för institutet för Turkietstudier vid Stockholms universitet:

– För Turkiet är det naturligtvis problematiskt att det starkaste kurdiska partiet i Syrien, PYD, har nära band med PKK som den turkiska regeringen bekämpat i flera decennier, även om det just nu råder vapenstillestånd. Det finns, mildt uttryckt, inget stort intresse att understödja PYD.

– **Sedan får man** inte heller glömma att Turkiet lever i en helt annan geopolitisk verklighet än övriga länder i koalitionen mot IS. Den turkisk-syriska landgränsen är över 90 mil lång. Det gör att man överväger gränskränkningar mycket noga, trots förra veckans beslut i parlamentet. Framför allt vill Turkiet ha med sig de andra länderna i koalitionen om det ska genom-drivas buffertzoner och flygförbudszoner i Syrien. Och de vill att koalitionen ska rikta en tydligare udd

mot president Bashar al-Assad, inte bara mot Islamiska staten, säger Paul Levin.

Abdullah Öcalan, den fängslade ledaren för PKK, varnade i förra veckan för att en massaker i Kobane skulle begrava den pågående fredsdialogen mellan kurder och turkar.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. **Därför är Kobane i världens nyhetsfokus**

1. Kobane är strategiskt beläget. Centralorten har cirka 40 000 invånare varav de flesta civila har flytt. Men staden ligger bara några hundra meter från gränsen till Natolandet Turkiet. Om Islamiska staten (IS) får kontroll över Kobane stärker de också greppet om nordöstra Syrien.

2. Kobane är en prövosten för den USA-ledda globala kraftsamlingen mot Islamiska staten. Är det ”de villigas” eller ”de ovilligas” koalition? Turkiet har av inrikespolitiska skäl legat lågt. Men priset för den turkiska passiviteten kan bli högt – nu sprider sig frustrationen bland Turkiets kurder.

3. Kobane påminner oss om civilbefolkningens lidande under det tre år långa inbördeskriget i Syrien. Tv-bilderna på flyende kvinnor och barn kommer in i våra vardagsrum. Hjälporganisationer som FN och Röda halvmånen står handfallna – de kan av säkerhetsskäl inte verka inne i Syrien. “

DN 9 okt 2014:

“Protesterna i Leipzig fick hål på muren”

“I dag firar Leipzig ett stolt 25-årsjubileum. Muren föll i Berlin den 9 november, men den avgörande sammandrabbningen mot DDR-regimen stod i Leipzig en månad tidigare. – De försökte skrämma oss, men folk tänkte nu eller aldrig, berättar Uwe Schwa-be, en av organisatörerna bakom jättedemonstrationen.”

“**Leipzig.** Måndagen den 9 oktober 1989 kokade Leipzig av rykten. Armén och polisen hade mobiliserat, chefen för fabrikenas så kallade kampgrupper hade i lokaltidningen sagt att man skulle slå ned kontra-revolutionen med vapen i hand om så krävdes.

Det var inga tomma ord.

Regimen i det kommunistiska Östtyskland var en av de få som hade lyckönskat sina kolleger i Peking efter massakern på Himmelska fridens torg den 4 juni samma år.

Uwe Schwabe, i dag 52 år, ingick i den krets unga människor som stod för organisationen runt den demonstration som skulle följa på kyrkornas traditionsenliga fredsbön på måndagar. Demonstrationerna hade blivit större och större för varje måndag under hösten, alla visste att ett avgörande väntade – nu ville de styrande stoppa protesterna en gång för alla.

Det sades att det fanns tomma förläggningar där man skulle placera de gripna och att sjukhusen beställt både blod och liksäckar.

Uwe Schwabe utgår från att ryktena spreds medvetet för att skrämma.

– Det fanns familjer som skrev fullmakter om vem som skulle ta hand om barnen om något hända. Det visar vilket mod människor uppåddade, man tänkte nu eller aldrig, berättar han.

När Uwe Schwabe kom ut på den öppna platsen utanför Nikolaikyrkan efter fredsbönen häpnade han och alla andra – i efterhand vet man att runt 70 000 människor hade samlats för att tåga runt Leipzigs centrum på den så kallade innerstadsringen.

– Partiledningen i Leipzig ringde till Berlin för att höra vad de skulle göra. Berlin svarade inte och här var det ingen som ville ta på sig ansvaret för ett blodbad, säger Uwe Schwabe.

Jättedemonstrationen förlöpte därmed fredligt, regimen hade gett vika.

Schwabes uppgift var att hålla kontakt med de västtyska medierna och andra oppositionsgrupper i Tyskland.

Från Rostock ringde prästen Joachim Gauck för att höra hur det gått. Samme Gauck är i dag tysk president och festtalare när Leipzig firar 25-årsjubileet av kvällen som förändrade både Tyskland och Europa.

– Det visste vi inte då, men jag minns att vi firade med att dricka vin, säger Uwe Schwabe.

Leipzig var inte kulmen, protestvågen rullade vidare.

Den sista veckan i oktober deltog över en halv miljon människor i sammanlagt 145 demonstrationer runt om i Tyskland.

Kommunistpartiets ledning var splittrad. Den 77-årige partiledaren Erich Honecker ville kväva protesterna och tyckte det vore en bra idé att låta ett pansarregemente rulla genom Leipzigs gator inför nästa måndagsdemonstration.

Honecker tvingades i stället att avgå, den nya partiledningen slog in på en mjukare linje som slutade med att muren föll i Berlin den 9 november.

Uwe Schwabe och hans medkämpar hade egentligen velat reformera DDR inifrån, återföreningen hade inte stått på deras dagordning.

– I dag förstår jag att folk inte ville ha ytterligare experiment. Man hade fått nog, säger han.

Själv började han åren efter murens fall med att dokumentera proteströrelsen i Leipzig under 1980-talet, det resulterade med tiden i ett historiskt museum mitt i centrum.

– Man kan säga att jag gjort till min livsuppgift att försöka förklara hur en diktatur fungerar, säger han när vi sitter på en servering just vid Nikolaikyrkan.

Förstår de unga i dag hur det var?

– Jag brukar säga ”tänk dig att du inte får lyssna på vilken musik du vill eller läsa vilka böcker du vill”, berättar Uwe Schwabe.

I dag är det Ukraina som engagerar honom. Han retade sig på den ryska propagandan om att fascister stod bakom protesterna på Majdan, åkte själv till Kiev och blev tagen av det breda engagemanget.

– Leipzig och Kiev är vänorter. På lördag ordnar vi en Ukraina-dag. Dödsskjutningarna i Kiev hade kunnat hända här, konstaterar Uwe Schwabe.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“Detta har hänt.

Den fredliga revolutionen i Östtyskland 1989

Söndag **7** maj. Kommunalval i Öst-Berlin och en grupp oppositionella protesterar mot misstänkt valfusk. Protesterna fortsätter sedan varje vecka på Alexanderplatz.

Lördag **19** aug. På den så kallade paneuropeiska picknicken i staden Sopron öppnas gränsen mellan Ungern och Österrike. Runt 600 DDR-medborgare flyr till väst.

Måndag **4** sep. Fredsbön i Leipzig och en spontan demonstration. Banderollen För ett öppet land med fria människor omhändertas snabbt av utsända Stasi-tjänste-män.

Måndag **11** sep. Gränsen mellan Ungern och Österrike öppnas. Tiotusentals östtyskar flyr till väst.

Måndag **9** okt. Jättedemonstrationen i Leipzig med 70 000 deltagare.

Tisdag **17** okt. Den 77-årige Erich Honecker tvingas bort från sin post som kommunistpartiets ledare.

Lördag **4** nov. En halv miljon människor demonstrerar på Alexanderplatz i Berlin. Talare från det styrande kommunistpartiet försöker blidka massorna.

Torsdag **9** nov. Muren faller. DDR-regeringen proklamerar resefrihet, Berlinborna forcerar gränsövergångarna samma kväll och sedan den stunden upphörde muren att i praktiken existera. Den 3 oktober 1990 återförenas Väst- och Östtyskland.

DN “

DN 10 okt 2014:

“Putin pumpar livet ur ekonomin”

“Efter Rysslands militära överfall på Ukraina är det lätt att tro att landet är mäktigt som i fornstora dagar, att president Vladimir Putin kan göra som han vill. Men härskaren i Moskva slipper inte undan den ekonomiska verkligheten.

Putin murade upp sin maktställning på grunden av en fördubblad BNP per capita efter de kaotiska Jeltsinåren. Men protestvågen mot valfusk 2011 hade sin delförklaring i vacklande reallöner. Nu bedöms tillväxten landa nära eller under noll åtminstone in på 2016.

En faktor är det extrema beroendet av olje- och gasexporten, som utgör över hälften av statens intäkter. Mer sofistikerad än så är inte Putins ekonomiska modell. Rysslands budget balanseras vid ett oljepris på 105 dollar per fat, men det har krupit ned mot 90 och spås fortsätta sjunka. Amerikansk skifferolja och -gas ökar energiutbudet, världskonjunkturen minskar efterfrågan.

USA:s och EU:s sanktioner på grund av Ukrainakrisen stänger ute ryska företag och banker från internationella kreditmarknader. Därtill finns en stark psykologisk effekt. Både Putins eget beteende och västvärldens motreaktioner gör att utländska investerare känner sig tvungna att hålla sig undan Ryssland.

Osäkerheten får också kapital att flöda ut ur Ryssland. Det sänker rubelns värde, vilket i sin tur spär på inflationen som redan nått 8 procent. Minskade investeringar är huvudskälet till den ekonomiska kräftgången, men hushållens konsumtion bromsar också in.

Företagsklimatet är uselt, inte bara på grund av den utbredda korrup-tionen. Statens dominans blir allt större, och nyligen hamnade en oligark i husarrest för att en av Putins kompisar ville ha hans olje-bolag. Nödvändiga strukturreformer för att stärka produktivitet och diversifiera ekonomin är presidenten inte intresserad av.

Det finns inget som talar för att situationen skulle förbättras så länge Putin leder Ryssland, vilket indikerar en långvarig stagnation. Så länge Kreml anser sig ha rätten att hota, utpressa eller invadera sina grannar kan sanktionerna inte heller hävas.

Putins auktoritära system är redan moraliskt bankrutt. Ekonomiskt för vägen också ned i träsket.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 10 okt 2014:

“Invånarna har fått nog av kartellernas terror”

“Mexikos knarkkrig har nu definitivt fått en politisk dimension. Mängder av vänsteraktivister har försvunnit och dödats. Demokratien hotas av en ohelig allians mellan maffia, polis och politiker.

Sedan en dryg vecka är minst 43 lärarstudenter ”försvunna” i staden Iguala i den mexikanska delstaten Guerrero. Polis ska ha beskjutit de vänsterradikala studenterna, gripit dem och lämnat över dem till en grupp beväpnade, civilklädda män. Två av dessa ”civilklädda” har senare erkänt att de är maffiamedlemmar – och att många av studenterna i själva verket avrättats med nackskott.

I helgen hittades kvarlevorna från ett tjugotal personer, men kropparna var så illa tilltygade att det krävs dna-identifiering innan det säkert går att säga om det rör sig om vänsteraktivister. Ytterligare en person har hittats död på en gata i Iguala – huden på dennes ansikte var avfläkt med en kniv.

Händelseutvecklingen för tankarna till 1970-talets militärdiktaturer i Latinamerika, då ”försvinnanden”, terror och mord på politiskt oppositionella var vanligt förekommande i många länder.

Men det här är inte Chile 1973.

Det är Mexiko 2014.

Och likheterna är inte helt självklara.

Sedan den förre presidenten Felipe Calderón satte in militären mot maffian 2006 har ”kriget mot narkotikan” beskrivits som relativt opolitiskt, eftersom det i huvudsak riktat sig mot kriminella profitörer inom drogekonomin, och inte politiskt oppositionella. Korruptionen i staten har visserligen tilltagit och minst ett hundratal obekväma journalister och människorättsaktivister har fallit offer för kriget – men den ”opolitiska” bilden har bestått, delvis på grund av att huvudstaden Mexico City varit så skonad från våldsvågen.

Det är det som händelserna i Iguala nu kan vara på väg att ändra på.

Människorättsorganisationen Human Rights Watch beskriver dem som de värsta i Mexiko sedan massakern på Tlatelolcotorget i Mexico City 1968, då hundratals vänsterstudenter sköts till döds av militär. Och i onsdags gick tiotusentals mexikaner ut på gator och torg för att skrika ut sin frustration: ”Vi vill ha dem tillbaka levande” skallade slagorden i demonstrationerna, där det fanns en ovanligt radikal underton.

För den sittande presidenten Enrique Peña Nieto är det av största vikt att desarmera situationen snabbt. Hans regering har låtit gripa ett tjugotal poliser och lovar att utreda saken grundligt – något som demonstranterna inte tar på större allvar, men som välkomnas av en del av studenternas föräldrar.

I Iguala är dock många skeptiska till att rättvisa kommer att skipas. Och det är inte särskilt underligt.

Redan 2009, då jag besökte Iguala för första gången, var kopplingen mellan polis, lokala politiker och maffian uppenbar. Invånarna levde i skräck – kulhåll stora som golfbollar prydde pelarna runt torget i centrum – och flera personer vittnade om att den lokala kartellen ohotat kunde patrullera gatorna.

Att borgmästaren nu pekas ut som delansvarig för studenternas försvinnande är därför ingen överraskning. Bekanta till mig i Iguala – vanliga yrkesarbetande männen – har sedan dess skaffat sig automatvapen, eftersom de inte har något som helst förtroende för polisen. För dem är det ett hån att höra federala myndigheter ”avslöja” att maffian ägt staden – något de rimligen bör ha känt till i åratal.

Situationen är liknande på många andra platser i landet, men där agerar inte de federala myndigheterna lika resolut. I stället fortsätter det institutionaliserade utbytet av tjänster och gentjänster mellan lokala politiker, polis och maffia – samtidigt som tystnaden och skräcken sprider sig.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN 10 okt 2014:

“Blodiga protester mot passiv militär”

“Protesterna mot Turkiets överksamhet inför Islamiska statens (IS) offensiv i de kurddominerade gränsområdena i Syrien fortsätter. Minst 24 människor har nu dött i prokurdiska demonstrationer i Turkiet. Även på andra håll i världen protesterar kurder.

Medan striderna rasar om den strategiskt belägna kurdisk-syriska staden Kobane har Turkiet drabbats av de blodigaste gatuprotesterna på årtionden. Delar av den kurdiska befolkningen anklagar den turkiska regeringen för passivitet inför Islamiska statens angrepp i Kobane och för att indirekt stödja IS.

I miljonstaden Diyarbakir i sydöstra Turkiet, som betecknas som centrum för den kurdiska självständighetsrörelsen, har minst tio människor dödats under de senaste två dygnens protester. Även i Istanbul förekom massiva protester natten till torsdagen.

Sammanlagt har minst 24 människor dödats i protesterna.

– Våld och vandalism kommer inte att tolereras, sade Turkiets premiärminister Ahmet Davutoglu efter ett extrainsatt krismöte med regeringen.

Även på andra håll i världen har exil-kurder de senaste dagarna genomfört manifestationer mot Turkiets Syrienpolitik. I London blockerade ett hundratal demonstranter trafiken vid Oxford Circus på torsdagen. I Hamburg har det förekommit gatubråk mellan kurdiska aktivister och proislamister. Fjorton personer har gripits och fyra av demonstranterna fick föras till sjukhus.

Det är inte bara de turkiska kurderna som är frustrerade över Turkiets överksamhet. New York Times citerade på torsdagen en högt uppsatt tjänsteman inom USA:s administration som talar om ”ökande irritation” inom försvarsalliansen Nato över att Turkiet inte ingriper militärt i Kobane:

– Så här borde inte en medlem av Nato reagera när helvetet har brakat löst ett stenkast från deras gräns, säger tjänstemannen, som är anonym.

Turkiets officiella hållning är att de inte tänker agera på egen hand. I stället vill Ankara att Nato genomdriver en flygförbudszon över norra Syrien, liksom en buffertzon inne på syriskt territorium. Förslaget har vunnit visst gehör hos Frankrikes president François Hollande. Den turkiske utrikesministern Mevlüt Cavusoglu reser i dag till Paris för att diskutera saken.

USA är dock kallsinnigt, och Nato-chefen Jens Stoltenberg, som besökte Turkiet på torsdagen, sade att ”frågan (om flygförbuds- och buffertzon) inte tagits upp inom Nato”.

Den amerikanske tjänstemannen avfärdar den turkiska strategin med förbudszoner som ett svepskäl att inte agera.

Erik Olsson erik.olsson@dn.se “

DN 10 okt 2014:

”Flygattacker kan inte rädda Kobane”

“Den USA-ledda koalitionen mot Islamiska staten (IS) genomförde ett tiotal flygattacker mot mål i Kobane på torsdagen. Ändå har IS lyckats återta förlorad mark och avancerar i staden.

Ismat al-Sheikh, lokal befälhavare för den kurdiska självförsvarsstyrkan YPG i Kobane, säger till nyhetsbyrån Reuters att IS rycker fram österifrån. På den turkiska sidan av gränsen kunde striderna följas, med kraftiga detonationer och tjock svart rök som stiger upp från byggnader i stadskärnan.

– Det pågår gatustrider nu, säger al-Sheikh i telefon från Kobane.

Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), som sammanställer vittnesmål från Syrien, rapporterade på torsdagskvällen att Islamiska staten kontrollerar minst en tredjedel av Kobane. IS marktrupper förstärks av artilleri och pansar.

Tongångarna från koalitionen är snarast uppgivna när den omskrivna syriskkurdiska staden förs på tal.

– Enbart flygattacker kan inte rädda Kobane, konstaterade amiral John Kirby, talesman för försvarshögkvarteret Pentagon, vid ett pressmöte natten till torsdagen svensk tid. Kirby sade att ”k-apabla” marktrupper från Fria syriska armén och den irakiska regeringsarmén måste till – en tydlig markering att USA står fast vid sin hållning att inte sätta in marktrupper mot IS i Syrien eller i Irak.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 11 okt 2014:

“Värdiga pristagare”

“Nobels fredspris tenderar att spegla tidsandan. Det finns gott om hemska exempel på mottagare, som när USA:s utrikesminister Henry Kissinger delade priset med Le Duc Tho, medlem av Nordvietnams politbyrå. Eller som när israelerna Yitzhak Rabin och Shimon Peres delade det med PLO:s Yassir Arafat.

Desto mer glädjande när den norska Nobelkommittén verkligen träffar rätt. I år belönas alltså Malala Yousafzai och Kailash Satyarthi. De får priset för sina insatser ”mot förtryck av barn och ungdomar samt alla barns rätt till utbildning”.

Det finns inte många frågor som är viktigare att driva än just dessa. Barn, särskilt flickor, behandlas fortfarande som andra eller tredje klassens medborgare i stora delar av världen. Utbildade unga är svårare att hålla tillbaka, utbildade flickor svårare att förtrycka.

Så här skrev Shashi Tharoor, indisk minister för utveckling av mänskliga resurser, i en gästkolumn i DN på julafton 2012:

”Om jag vore tvungen att välja det vi måste satsa på mer än allt annat skulle jag nu komma med ett mantra på fyra ord: ’Sätt flickorna i skolan’. Så enkelt är det. Ingen åtgärd har bevisats göra mer för mänskligheten än skolgång för flickor. Forskarna har slagit fast det som sunda förnuftet redan hade låtit oss ana: låter man en pojke gå i skolan utbildar man en enskild person, låter man en flicka gå i skola utbildar man en familj och gynnar ett helt samhälle.”

Nobels fredspris ger också världen en chans att sätta strålkastarna på mottagarnas hemländer. Kailash Satyarthi i Indien, där allt fler svenskar tillbringar sina semestrar, utsågs år 2012 av genusexperter till det värsta av G20-länderna att vara kvinna i – till och med efter Saudi-arabien, vilket säger allt.

Landet har de senaste åren blivit skådeplats för flera dödliga grupp-våldtäkter. Kvinnliga foster aborteras, barn gifts bort och otaliga kvinnor misshandlas och dödas av familjemedlemmar.

Trots att en lag stiftats som ger indiska barn mellan 6 och 14 år rätt att gå i skolan hoppar nästan hälften av. En av orsakerna är diskriminering. Särskilt utsatta är ”de kastlösa” (dalit), muslimer – och flickor, enligt organisationen Human rights watch.

Kailash Satyarthi har bland annat engagerat sig hårt mot olika former av barnslaveri, där barn tvingas arbeta för att betala föräldrarnas skulder.

Betydligt mer känd är den pakistanska skolflickan Malala Yousafzai. Redan när hon sköts i huvudet av en taliban, i oktober 2012, hade hon gjort sig ett namn som modig bloggare om livet under extremt islamistiskt styre. Hon är en galjonsfigur för barns, inte minst flickors, rätt till skolgång.

Även Malala Yousafzais hemland, Pakistan, rankas regelbundet som ett av de värsta länderna att vara kvinna i. Ett av skälen är just bristen på skolgång, en logisk följd av den döda hand som gamla traditioner och en extrem tolkning av islam lägger över stora delar av landet.

Vi får inte glömma att mycket trots allt går åt rätt håll vad gäller flickors skolgång. Även i tredje världen krymper utbildningsgapet mellan könen.

Ett problem är dock att även om flickorna numera släpps in i klassrummen en normal dag är det de som hålls hemma när det händer något extraordinärt, som torka eller översvämning. Det gör att färre kvinnor tar examen och, i kombination med könsdiskriminerande lagar och traditioner, att de senare i livet får sämre jobb eller inga alls.

Det var snyggt, konsekvent och symboltyngt av Malala Yousafzai att meddela att hon inte ville avbryta skoldagen i brittiska Birmingham för att prata med journalister om något pris.

Ibland anklagas Nobelkommittén för att utnyttja fredspriset i propaganda-syfte. Låt oss hoppas att just det är vad som skett i år. I en tid av kulturrelativism – ”samma talibaner här som där” – är det inte fel att påminna om de systemskillnader som finns mellan moderna, sekulära demokratier och de samhällen där mörkret fortfarande skyddar ett patriarkat som systematiskt förvägrar kvinnor mänskliga rättigheter.

Indien och Pakistan kan vara stolta över att ha frambringat människor som Malala Yousafzai och Kailash Satyarthi. Men de har tagit sig fram trots attityderna i sina respektive samhällen, inte tack vare dem. Nu är det upp till ländernas regimer att se Nobels fredspris som en sporre att ta frågor om barns och kvinnors rättigheter på allvar.

Och upp till andra regeringar, inte minst Sveriges, att visa mod i kampen för de värden som ibland föraktfullt avfärdas som ”västliga”.

DN 11/10 2014 “

DN 11 okt 2014:

“Politiker ställer in samtal”

“Tusentals Hongkongbor strömmade i går kväll mot platsen i stadens finanskvarter som varit centrum för demonstrationerna för fria val 2017. Andra tog tunnelbanan och fler än tidigare anlände med ett tält i händerna som de slog upp.”

“Hongkong. Efter några dagar med minskade folkmassor ville proteströrelsen visa vilket brett stöd den har för sin kampanj och att den förbereder sig för en långvarig kamp.

Det skedde efter att samtalen mellan regeringen i Hongkong och studentorganisationerna, som skulle ha startat på fredagen, hade ställts in av politikerna.

Carrie Lam, den näst högste politiske chefen i Hongkong, sade att man inte ville möta studenterna eftersom de står på sig när det gäller fria val om tre år, vilket hon menar strider mot stadens grundlag. En andra orsak är att delar av stadens fortfarande ockuperas ”illegalt”.

– Jag litat inte på politikerna, de försöker alltid slingra sig, men vi kommer inte att ge upp. Varför skulle vi göra det när vi har hållit på så länge? sade Emelie Wong, en av demonstranterna utanför regeringshögkvarteret i går kväll.

Invånare i slips och kostym kom direkt från arbetet för att stötta demonstrationen. Andra kom från sina skolor och universitetet. Motståndare till proteströrelsen gick i motsatt riktning bort från området.

Polisen har tidigare sagt att de ska vidta lämpliga åtgärder för att gatorna ska kunna användas som vanligt, utan att närmare gå in på detaljer.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 11 okt 2014:

“Striden om samkönade äktenskap inte avgjord”

“Efter ett beslut av Högsta domstolen i måndags kommer samkönade äktenskap snart att vara tillåtet i över amerikanska 30 delstater. Men frågan är inte slutligt avgjord.”

“När Högsta domstolen i början av veckan meddelade vad den inte tänkte göra steg jublet bland förespråkarna för samkönade äktenskap.

Genom att inte ta upp något av de fall där delstater i rättsprocesser kräver att behålla sina förbud mot homoäktenskap slog HD i praktiken spiken i kistan för dessa inskränkningar. Med ens blev homoäktenskap tillåtna i ytterligare fem delstater; fler domstolsbeslut väntas i samma riktning och snart kan samkönade äktenskap vara tillåtna i över 30 delstater i USA – mot 19 för bara en vecka sedan.

Att frågan under det senaste året har varit så het beror på att ett tillägg i juni förra året till den äktenskapslag enligt vilket förbundet är avsett för man och kvinna ansågs strida mot konstitutionen. I och med att tillägget ströks öppnades dörren för prövningar av samkönade äktenskap, och par runt om i USA har utmanat delstatliga förbud. På plats efter plats har de fått rätt. På flera håll har dock konservativa delstater överklagat och krävt att få behålla förbuden.

HD:s signal om att en vidareprövning är dödfödd har redan fått flera homoäktenskapsmotståndare att lägga ned talan.

HD:s beslut var oväntat och kom utan kommentarer. När hurrandet lagt sig har en viss eftertänksamhet inträtt. En del hade hoppats att HD skulle slå fast att förbud för homoäktenskap är konstitutionsvidrigt, och även om juridikprofessorer överlag ser detta som en oundviklig följd av utslaget, har motståndarna inte gett upp.

Bara tio år har gått sedan Massachusetts som första delstat tillät samkönade par att gifta sig och sedan dess har inte bara homosexuellas rättigheter utökats, utan även ett stort skifte skett i människors uppfattningar om homoäktenskap.

Kanske vill Högsta domstolen än mer vänta in opinionen innan den fäller sin dom och väljer att avstå när den kan. Möjligheten finns även att HD låter frågan stanna kvar på delstatlig nivå – vilket är vad motståndarna hoppas, då det skulle öppna en glipa för restriktiv lagstiftning.

Även om allt i dag pekar i en gynnsam riktning för förlovade homosexuella ska man vara försiktig med att ropa hej. En annan rättighet som i USA ansågs vunnit för över 40 år sedan – aborträtten – utmanas i dag aggressivt i flera delstater. Så länge rätten för homosexuella par att gifta sig inte är federal lag kommer frågan att prövas igen i nya domstolsprocesser.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 12 okt 2014:

“Rysslandsfonder krymper snabbt”

“Rysslandsfonder har länge varit ett intressant högriskalternativ. Men de har tagit stryk med de senaste årens dåliga värdeutveckling och den växande politiska osäkerheten.

Investerarna fortsätter att dumpa Rysslandsfonderna. I september plockades 550 miljoner kronor ut netto, enligt den nya statistiken från Fondbolagens förening. Det motsvarar 3,5 procent av hela kapitalet i Rysslandsfonderna. Räknat från årets början har en fjärdedel av värdet i Rysslandsfonderna tagits ut.

– Trenden började redan förra året men har fortsatt i år, säger Pia Nilsson, vd för Fondbolagens förening. “

DN 12 okt 2014:

“De unga vill ha ett Hongkong med mer hjärta”

“○ Ett finansiellt centrum där befolkningen arbetar hårt och allt räknas i pengar. Så ser bilden av Hongkong ut.

○ Men med sina protester har studenterna satt ned foten och börjat skapa en ny image.

○ Vad vill Hongkong? Framtiden är oviss och synen på samhället visar på en klyfta mellan unga och gamla, rapporterar DN:s Torbjörn Petersson och Lotta Härdelin. “

“ Hongkong. Virginia So, 21 år gammal, tillhör den nya generationen i Hongkong som gått ut på gatorna för att kämpa för sin övertygelse.

En kväll sitter hon försjunken i en lärobok i psykologi. Platsen är den som på sistone synts i tv-sändningar över hela världen, utanför regeringens högkvarter tillsammans med tusentals andra. Hon har just börjat vid en allmän högskola i Hongkong och detta är sjunde kvällen i rad hon ansluter till demonstrationerna.

Samtidigt sätter sig hennes föräldrar till rätta i tv-soffan i den lilla lägenheten. De försäkrar sig alltid om att deras dotter inte utsätter sig för fara, de har förbjudit henne att övernatta, men där slutar deras engagemang för demokratirörelsen.

Virginia So suckar:

– I stället tittar de på ett nytt avsnitt av en populär tv-serie. Det är så typiskt för deras generation.

Dagen innan har hon pratat med föräldrarna om protesterna. Hon har försökt förklara vad det handlar om, varför det är så viktigt. Sådana samtal, tror hon, har förts i många hem i Hongkong den senaste tiden.

– Vi unga är oroliga för hur politiken utvecklas, medan den äldre generationen bara bryr sig om sitt eget – att tjäna pengar och att familjen har det bra.

Det var en geografilärare på gymnasiet som väckte hennes intresse. Han uppmanade eleverna att sätta sig in i samhällsfrågor, inte bara studera för att skaffa höga betyg, bra provresultat och platser på prestigeuniversitet.

Hennes lärare i sociologi på högskolan säger nu åt studenterna att tänka kritiskt och bry sig om framtiden. Det sker två år efter att ledningen i Peking försökt införa patriotisk utbildning i Hongkong. Förslaget innebar att samma typ av lektioner i kommunistpartiets ideologi som hålls för elever på Kinas fastland skulle hamna på schemat även i Hongkongs skolor.

Redan Mao Zedong, kommunistpartiets förste ordförande, sade att det var viktigt att forma kommande generationer så tidigt som möjligt.

Studenterna i Hongkong kallade det för ett försök till hjärntvätt, de demonstrerade och planen drogs tillbaka. Det var första gången Virginia So lade märke till hur protester gav resultat.

Den här gången har en hel generation blivit medveten om sitt omedelbara inflytande. Men studenterna är också på sin vakt.

– Samtal med regeringssidan, nej, det tror jag inte på, för jag litar inte på dem. De försöker alltid lura oss. De vill säkert bara vinna tid, säger Virginia.

På andra sidan gränsen, i Folk-republiken Kina med sina 1,3 miljarder invånare, finns det inga organiserade protester bland unga. Ytterst få försöker hitta vägar förbi censuren för att uppdatera sig om situationen i Hongkong. De flesta är ointresserade av politik. De är upptagna av att tjäna pengar, köpa lägenheter och skaffa sig en bekväm framtid. Andra har för länge sedan gett upp tanken på att utmana det mäktiga kommunistpartiet. Sannolikheten för att protesterna sprider sig till städer på fastlandet i Kina är därför liten.

Är det någon grupp där som drömmer mer om demokrati och frihet än andra så är det föräldrarna till dagens studenter på de kinesiska universiteterna. De som själva deltog på Himmelska fridens torg 1989 eller som i tysthet stödde protesterna. De, inte Kinas 20-åringar, har mer gemensamt med Virginia So och paraplyrörelsen i Hongkong.

– Pengar är inte allt i livet. Det är viktigare med demokrati och harmoni i samhället. Miljöfrågor och sociala problem måste lösas. Min dröm är att bli stadsplanerare, säger 21-åringen med skyskraporna i finanskvarteret bakom ryggen.

För en stund tappar hon tron på utvecklingen. År 2047 går 50-årskontraktet ut som avtalar att Kina ska behandla Hongkong inom ramen för ”ett land, två system”. Hon är rädd för att det lokala språket, kantonnesiska, försvinner en dag eftersom hon tror att det är vad centralregeringen i Peking vill.

– Tyvärr tror jag inte att ”ett land, två system” blir kvar. Hongkong kommer att bli som vilken vanlig stad som helst i Kina i framtiden.

Men jag tänker inte ge upp. De här demonstrationerna är avgörande för om vi ska få behålla våra fördelar, säger Virginia.

Två dagar senare ses vi på en kvartersrestaurang. Den här gången är hennes mamma med och det blir ett samtal om Hongkong förr och nu, om skillnaderna mellan generationerna och om det ekorrhjul det innebär att ta sig fram i staden.

52 000 kronor om året betalar familjen för Virginias högskoleplats. Det är nätt och jämnt vad hushållsekonomin tillåter.

Cecilia Siu Yun Man stöder sin dotters val att protestera. Det är av godo att hon lär sig att kämpa för sig själv och slåss för samhället, tycker hon, även om det troligen är meningslöst eftersom Kina är så starkt och det kinesiska inflytandet bara växer.

– När jag växte upp lärde vi oss inte hur vi kunde påverka samhället. Jag vet därför inte hur man gör. Vi har alltid koncentrerat oss på att arbeta hårt för att tjäna pengar. Förmögenheten är helt avgörande för hur man klarar sig i Hongkong – så är det fortfarande.

Mamma Cecilia har följt protesterna från tv-soffan. Hon skakar på huvudet: nej, aldrig att tanken slagit henne att hon skulle följa med sin dotter och delta i demonstrationerna.

– Vi är olika. Vi var tuffa mot oss själva och klagade aldrig när vi behövde jobba långa dagar. De unga nu uttrycker hellre sina idéer än arbetar. De pratar så mycket, men är tuffa på ett annat sätt eftersom de vågar höja rösten för Hongkong.

Om modern låtit sig övertygas av dotterns argument och slagit följe med henne till protestplatsen kunde hon ha upptäckt något av vad hon saknar i dagens Hongkong.

– Förr fanns det riktig vänskap mellan människor, folk var villiga att dela med sig. Numera tänker alla bara på sig själva. Jag vet inte ens vad våra grannar heter, säger Cecilia Siu Yun Man.

Under demonstrationerna har studenterna fått en inblick i hur banden mellan dem ger dem styrka och inflytande i deras strävan mot ett gemensamt mål.

På tu man hand på jakt efter någonstans att bo står de sig desto svagare. I Hongkong bor man ofta kvar hos föräldrarna tills man fyller 30 eller mer. Det är dyrt och trångt att bo. Hyresvärdarna är kungar. Samhället är splittrat i två delar: de som äger fastigheter och de som hade önskat att de ägde.

”Hyr du eller äger du?”, lyder en inledande standardfråga i umgängeslivet.

Det avgörande ögonblicket i livet sker när kontantinsatsen räcks över och bostadskontraktet skrivs under. Alla bra betyg i skolan och befordringarna på arbetet syftar bara som förberedelser för att bli fastighetsägare. All lycka i privat-livet hänger på det: äktenskap, barn och pensionering, beskriver Jason Y Ng i sin bok ”No city for slow men”.

Vi bad bostadsmäklare Simon Li visa oss ett par hyreslägenheter i distriktet Sheung Wan. En nyrenoverad enrummare för 18 000 kronor i månaden. En annan för endast 8 000 i ett slitet hus, där köket hade en bänk och just ingenting mer.

– Var ska man laga mat?

Det märktes att mäklaren tyckte det var en konstig fråga, men han lovade att fråga hyresvärderna.

I Hongkong används köket ofta bara för att hetta upp vatten till snabbnudlarna. Kommer du hem vid nio efter en lång arbetsdag orkar du inte laga mat, lyder gängse uppfattning. Folk äter och träffas ute. Trånga lägenheter gör middagsbjudningar till en sällsynt aktivitet.

Stora, dyra bostäder köps i växande grad upp av miljardärer från Peking, Shanghai och Wenzhou. Sedan står de tomma som investeringsobjekt.

I en annan del av staden vajar Folkrepubliken Kinas flagga från fiskeskutor. Besättningarna består numera av invånare från Guangdongprovinen. Här handlar det om fastlandskineser som utför ett hårt arbete till låga löner, när yrket inte längre lockar lokala invånare.

På höjderna ovanför Hongkongs containerhamn genomför Yip Bing Man sin morgongymnastik. Han flydde från Kina innan Kommunistpartiet kom till makten 1949.

– Vet du hur gammal jag är? Titta på min hud, jag tränar varje dag och har inte varit hos en läkare på 30 år, säger den före detta läraren.

Åttioett år gammal vet han var han står. Han ogillar kontrollen som han anser att Hongkongs regering utövar. Han har tyckt illa om det kinesiska kommunistpartiet i över 65 år.

– Självklart stöttar jag protesterna och jag har tre barnbarn som är med i demokratirörelsen och en son som är polis, som också backar upp

den. Jag skulle tro att 70 procent av befolkningen stöder demonstranterna, konstaterar den livlige pensionären.

Men vid protestplatsen i distriktet Mongkok är ilskan riktad mot demonstranterna. Invånare hörs skrika slagord mot Angelina Tam och de andra som ockuperat en gatu-korsning.

– Ni är Hongkongsopor! Ni är inget värda! Stick härifrån! vrålar en man i gul skjorta.

Den här gången handlar det inte om inhyrda gangstrar, som misstänktes ligga bakom en tidigare och våldsammare attack mot proteströrelsen, utan om invånare som ledsnat på trafikstockningar och störda vardagsrutiner. Butiksägare har förlorat pengar och tappat tålamodet.

– Vi älskar Kina! skriker mannen i gult och får medhåll av en mindre grupp kvinnor och män i medel-åldern.

Demonstranterna svarar lågmält. De lugna, ordningsamma, sopsorterande studenterna har sällan höjt rösten under protesterna. Faktum är att investmentbankirerna, som haft en bra dag på jobbet, stöjar och låter mer när de en kväll samlas till en drink i skybaren Ozone på 118:e våningen.

När solen går upp den elfte dagen ligger demonstranter utspridda på gatorna i regeringskvarteret. Det är som om de vill fortsätta att ockupera samma stora yta som några dagar tidigare, då de varit många gånger fler. Kanske är de 300 invånare som övernattat. En man ligger utsträckt på en luftmadrass. En annan har sin gitarr prydligt stående vid sidan om sig. Han är tolk och översättare hos polisen. Tv-bolagens kameror fortsätter att stå riktade mot området.

– Vi måste snart flytta över till and-ra sidan gatan så att vi ser många fler ut inför tv-kamerorna, säger Lee Weng I, som vet vad hon talar om eftersom hon är producent vid en nöjeskanal i Hongkong.

Det här är tredje morgonen hon vaknar på asfalten bredvid några av sina kolleger. Om ett par timmar ska hon till jobbet. Till kvällen återvänder hon. En skara av demonstranter har hela tiden misstrott regeringens vilja att lösa konflikten med samtal. Därför måste de hålla ut.

– Det här är en andlig rörelse, precis en sådan sammankomst av människor som ledningen i Peking fruktar mest, påpekar Lee Weng I.

Hon har en annan syn på invånarna från det kinesiska fastlandet än många andra Hongkongbor. Dessa fastlänningar får ofta utstå kritik i Hongkong. De får skäll för att de länsar butikshyllor från mjölkersättningspulver, för att de uppträder ohyfsat och för att de är så många. Men utan horderna av turister från norr skulle bara en bråkdel av alla märkesklockor, väskor och kläder säljas i staden.

Lee Weng I har träffat och lärt känna fler fastlandskineser än de flesta Hongkongbor. Det gjorde hon på Nya Zeeland – som är ett av de länder där kineser lättast kan få arbetsvisum – dit hon reste för att vila upp sig efter utbrändhet i jobbet.

– Vi pratade om vad som hände den 4 juni 1989. Och det är inte mycket de vet om den händelsen, men jag upptäckte att de flesta är bra människor, säger hon.

Hon längtade ofta hem till Hongkong, medan hennes nyfunna vänner planerade att bosätta sig på Nya Zeeland.

– Där märker man skillnaden. De ville lämna sitt land, det vill inte jag. I Hongkong känner jag mig fri och jag har hoppet kvar att situationen ska utvecklas bra för oss.

För bara några dagar sedan gjorde den unga tv-producenten en annan iakttagelse, som gjorde henne glad.

– Vi har aldrig pratat om politik hemma förrän nu. Min pappa stöttar protesterna och jag har nu upptäckt hans stora visdom. Tidigare tyckte jag bara att han var en gammal man.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“**Fakta.**

Konflikten handlar om valet 2017

Demonstranterna har två krav: att kandidater till valet 2017 fritt får utses samt att Hongkongs regionale ledare CY Leung avgår.

Bakgrunden är att ledningen i Peking hade lovat Hongkong fria val 2017. Men när det ständiga utskottet i folkkongressen, Kinas parlament som utan vidare godkänner kommunistpartiets förslag, den 31 augusti meddelade att endast två tre kandidater kommer att få ställa upp i valet, reagerade många Hongkongbor med ilska.

Kandidaterna måste först godkännas av en nomineringskommitté på 1 200 personer, vilket tros begränsa kretsen till en Pekingtrogen skara.

DN

Bakgrund.

Hundratals dödades av regimen 1989

Protesterna på Himmelska fridens torg var en studentrörelse som började i slutet av april 1989 och som slogs ned av armén den 4 juni samma år.

Demonstranterna hade då demonstrerat på torget under sju veckor, för ökad demokrati, minskad korruption och erkännandet av en oberoende studentrörelse.

Som mest uppskattas att omkring en miljon människor deltog i ockupationen av torget.

Tidigt på morgonen den 4 juni beordrades pansarförsedda arméstyrkor att öppna eld mot de obehäpnade demonstranterna.

Hundratals dödades, enligt vissa människorättsorganisationer tusentals. Det exakta antalet dödade är ännu en statshemlighet.

Massakern är fortfarande tabu i Kina.

Fakta. Detta har hänt

1898. Storbritannien får hyra Hongkong på 99 år genom ett avtal med Kina. Då hade britterna stegvis förvandlat Hongkong till en koloni genom olika fördrag med kineserna, från 1842. Hongkong var aldrig en demokrati under tiden som brittisk koloni.

1984. Kina och Storbritannien kommer överens om att hela Hongkongområdet ska lämnas tillbaka till Kina 1997.

1997. Kina får tillbaka Hongkong. Detta sker under parollen ”ett land, två system”, vilket ger Hongkong en hög grad av självstyre under minst 50 år (avtalet löper ut 2047).

2007. Ledningen i Kina lovar att fria val ska få hållas i Hongkong 2017.

2012. CY Leung tillträder som ledare för Hongkong. Han är utsedd av ledningen i Peking och extremt impopulär i Hongkong. Bland annat anklagas han för att bara säga det som Peking vill höra.

2013. Ledarna i Peking vill införa ”patriotisk undervisning” i Hongkong, samma typ av lektioner i kommunistpartiets ideologi som finns i övriga Kina. Studenterna i Hongkong protesterar och planerna dras tillbaka.

2014. Tiotusentals studenter i Hongkong protesterar sedan ledningen i Peking den 31 augusti gjort klart att endast kandidater godkända av kommunistregimen kommer att få ställa upp i valet 2017. Den 28 september går polisen till attack med tårgas mot demonstranterna. I övrigt är demonstrationerna lugna. Regimen i Peking har hittills överlämnat åt myndigheterna i Hongkong att upprätthålla ordningen.
DN “

DN 12 okt 2014:

“Missnöje kan ge nya partier chansen att ta över i Bosnien”

“I dag söndag hålls val i det etniskt delade Bosnien, ett land med ett av de mest komplicerade och tungrodda politiska systemen i världen. På senare tid har missnöjet med den ekonomiska stagnationen och den höga arbetslösheten växt, en kritik som kan lyfta fram nya partier och politiker.

Året i Bosnien har dominerats av missnöje med korruption, hög arbetslöshet och landets dåliga ekonomi. Tidigt i våras drog en våg av demonstrationer över landet med start i den gamla industristaden Tuzla, där folk gick ut på gatorna i en protest mot politikernas och myndigheternas nonchalans mot arbetslösa och fattiga.

Och arbetslösheten är skyhögt. Beroende på vem som räknar och rapporterar pendlar siffrorna mellan strax under 30 till upp över 40 procent, och med en ungdomsarbetslöshet på mer än 60 procent. Landets ekonomiska politik dikteras av Världsbanken IMF och EU, vars lån är nödvändiga för att hålla landets ekonomi i gång.

Vid sidan av kritiken mot ekonomin finns ett ständigt missnöje med politiker som sägs sko sig på folkets bekostnad. Dessutom förstörde vårens översvämningar värden för 20 miljarder kronor, eller 15 procent av landets BNP. Men översvämningarna fick också en enande funktion i det etniskt delade landet, där grannar hjälpte varandra över etniska gränser, utan att frågan om vem eller varifrån ställdes.

Principen i Bosniens konstitution är etnisk maktdelning. Den är en följd av 90-talets Balkankrig och Daytonavtalet som 1995 innebar ett slut på inbördeskriget i forna Jugoslavien. För att alla motstridiga intressen skulle tillfredsställas blev konstitutionen också mycket komplicerad (se faktaruta).

Valet gäller både presidentämbetet och parlamentet men även regionala och lokala församlingar. Över 7 740 kandidater, 65 politiska partier och 24 koalitioner ställer upp i valen.

Valdeltagandet tros bli lågt, kring 50 procent, och det och det ökande missnöjet kan ge utrymme för nya partier och grupper. Men även om de styrande förlorar i opinionen behöver det inte betyda så stor förändring i valresultatet:

– I många fall har även oppositionspartierna misslyckats med att visa att de är ett bättre val, säger den politiske analytikern Srecko Latal till flera bosniska medier.

Bosnien-Hercegovina, som landet formellt heter, består av två enheter, dels den bosniakiska-kroatiska Federationen Bosnien och Hercegovina, dels Serbiska republiken, mer känd som Republika Srpska, som för närvarande leds av presidenten Milorad Dodik. Konstitutionen ger de två enheternas parlament rätt att ha egna relationer med andra stater, som till exempel Serbien eller Kroatien. Dodik har nyligen sagt att tanken att förklara Serbiska republiken självständigt inte är död:

– Ingen kan hindra oss från att hålla en folkomröstning, sade Dodik för en vecka sedan.

Serbien, med nära relationer till Serbiska republiken, har sedan premiärministern Aleksandar Vucic tillträdde i våras betonat att Serbien

inte kommer att lägga sig i den bosniska politiken, ett löfte Vucic upprepade i fredags.

Presidentrådet har tre roterande presidenter. Sedan i mars och åtta månader framåt är det Bakir Izetbegovic, son till Bosniens förste president Alija Izetbegovic. Rådet utser regeringschef som ska godkännas av representanthuset, den ena av parlamentets två kamrar.

På grund av regler som ger enheterna Federationen Bosnien och Hercegovina, och Serbiska republiken, men även parlamentets etniska grupper möjligheter att fördröja och förhindra beslut är centralmakten i Sarajevo svag och långsam.

Förutom detta är det enbart bosniaker, serber och kroater som får ställa upp i parlaments- och presidentval, inte personer från andra minoriteter som judar och romer, något som Europarådet och EU kritiserat.

Den komplicerade konstitutionen och den utdragna beslutsprocessen har fått EU att deklarerat att om förhandlingar om ett EU-medlemskap ska inledas måste Bosnien först reformera sin konstitution så att den blir mer i linje med övriga EU-länders.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Fakta. Så styrs Bosnien

1 Den centrala makten i Bosnien utgörs av ett presidentråd, ett två-kammarparlament och en författningsdomstol. Den ansvarar bland annat för landets gemensamma utrikes- valuta- och tullpolitik.

2 Presidentrådet har tre medlemmar, en serb som direktväljs från Serbiska republiken, och en kroat och en muslim som väljs i direkt val i federationen Bosnien och Hercegovina. Dessa tre delar på ordförandeskapet och roterar i åttamånadersperioder på presidentposten.

3 Parlamentet består av två kammare. Den första har 15 ledamöter, fem bosniaker (muslimer) och fem kroater från Federationen Bosnien-Hercegovina och fem serber från Serbiska republiken, utsedda av sina respektive lokala parlament.

4 Den andra kammaren, representanthuset, har 42 ledamöter, som liksom den första kammarens ledamöter sitter på fyra år. 28 av dem är folkvalda från Federationen Bosnien och Hercegovina och 14 från Serbiska republiken.

5 Som om inte detta vore nog finns i Federationen Bosnien och Hercegovina tio **självständiga regioner**, där två har blandad befolkning, tre domineras av kroater och fem av bosniaker. En **kommun**, Brcko, är direkt underställd centralregeringen i Sarajevo. “

DN 12 okt 2014:

“Ärkefiender fortsätter strida trots fredspriset”

“Samtidigt som Malala Yousafzai från Pakistan och Kailash Satyarthi från Indien får fredspriset skjuter de båda ländernas arméer på varandra i Kashmir. Förhoppningarna om att den delade utmärkelsen ska leda till förbrödning mellan de båda ärkefienderna och kärnvapenmakterna är små.

17-åriga Malala Yousafzai, som kämpar för flickors rätt till utbildning, var snabb att bjuda in både Indiens och Pakistans premiärministrar till ceremonin i Oslo i december. Ett dygn senare har det inte hörts ett ljud från vare sig New Delhi eller Islamabad. Faktum är att relationen mellan grannländerna är den säms-ta på många år.

Den senaste veckan har Indien och Pakistan attackerat varandra i det delade Kashmir. Minst 17 personer har dödats och läget beskrivs som alltmer spänt. I september undvek Indiens premiärminister Narendra Modi och Pakistans Nawaz Sharif varandra när de samtidigt besökte New York under FN:s generalförsamling.

– Båda fredspristagarna utför ett behjärtansvärt arbete, men jag har svårt att se att det kan leda till en bättre relation mellan Indien och Pakistan. Länderna befinner sig i en spiral nedåt, säger Sten Widmalm, professor i statskunskap och Indienkännare.

I inget av länderna har fredspristagarna fått någon större uppmärksamhet. I Pakistan är Malala en kontroversiell person, som i vissa kretsar anses gå västs ärenden. Indien vill se sig som en stormakt och då är det inte självklart att hurra åt ett fredspris som sätter fokus på utbrett barnarbete.

– I Indien finns åsikten att Nobels fredspris är ett sätt för västerlandet att moralisera.

Sten Widmalm hoppas att uppmärksamheten runt barnrättsaktivisten Kailash Satyarthi och hans organisation Rädda barndomen visar att frivilligorganisationerna utför ett viktigt arbete i Indien.

– Under den nye premiärministern Narendra Modi har det blivit svårare för frivilligorganisationer att ta emot pengar från utlandet. Modi är skeptisk mot pengar som inte tjänar det hindunationalistiska partiet BJP:s syfte.

Fredspristagarna betonar barns rätt till utbildning – ett budskap som båda länderna skulle behöva ta till sig av.

– Utbildningen har extremt dåligt innehåll och är riktad mot det andra landet. I Indien utradar man muslimernas roll i historien och i vissa pakistanska skolböcker uppmanas det till jihad, säger Sten Widmalm.

Från den norska Nobelkommittén har man inget att invända om Sharif och Modi vill komma till Oslo i december. Det är upp till pristagarna själva att bestämma sina gästlistor.

– Skriver de att de vill att en eller båda ska komma, är de naturligtvis inbjudna. All kontakt mellan Indien och Pakistan är positiv, säger Nobelkommitténs sekreterare Geir Lundestad till nyhetsbyrån NTB.

Den fientliga relationen mellan kärnvapenmakterna Indien och Pakistan lever kvar sedan delningen av Indien 1947. Länderna har utkämpat tre fullskaliga krig och varit nära ett fjärde flera gånger. Kashmir, som båda länderna gör anspråk på, står i fokus för osämjan.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN 12 okt 2014:

“Ebolakoll införs på flygplatser”

“USA ska starta medicinsk ebola-screening av flygpasagerare på fem flygplatser. Först ut är Kennedyflygplatsen i New York.

Passagerare från de drabbade områdena i Västafrika kommer att kontrolleras för ebolasymtom, frågas ut om hur de rest och få sin kroppstemperatur mätt med IR-teknik.

– Vi förväntar oss att upptäcka passagerare som har feber, och det kommer självfallet att vålla en viss uppståndelse på flygplatserna, säger Thomas Frieden, chef för den amerikanska smittskyddsmyndigheten, CDC.

Enligt uppskattningar från CDC anländer varje dag omkring 150 passagerare från de tre eboladrabbade länderna Guinea, Sierra Leone och Liberia till de fem flygplatserna som förutom Kennedyflygplatsen ligger i Newark, Chicago, Washington och Atlanta.

Tillståndet för den spanska sjuksköterska som vårdas för ebola har förbättrats, enligt nyhetsbyrån AFP. Den norska hjälparbetare som smittades i Sierra Leone vårdas fortfarande på universitetssjukhuset i Oslo.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 13 okt 2014:

“Självstyrets finansiella hake”

“Trots att skottarna röstade nej kommer utvecklingen mot ökat självstyre att fortsätta. För att det ska fungera krävs en centralmakt med finansiella muskler.

Skottarna har talat. En solid majoritet röstade mot självständighet i den historiska folkomröstningen förra månaden. Men debatten visade tydligt att en ännu större majoritet vill se en bredare spridning av den ekonomiska, sociala och politiska makten i Storbritannien. Och regionala rörelser på andra håll i Europa – och världen – ställer liknande krav.

Självstyrets logik är tydlig. Skottarna kanske varken vill vidga eller krympa det område som styrs av politiska beslut, men de vill ha en annan mix av skatter och utgifter. De vill ha större lokal kontroll. Skottlandslagen från 2012, som planeras träda i kraft 2016, är en grundplåt för detta önskade självstyre. Premiärminister Cameron vet vart vinden blåser och har lovat mer.

Men om ökat självstyre är bra för Skottland, varför då inte för Wales och Nordirland? Varför inte också för England, för den delen? En jämvikt där skottarna röstar om engelska lagar men engelsmännen inte får rösta om skotska lagar kommer inte att förbli en jämvikt någon längre tid.

Och varför stanna där? Varför inte självstyre för Yorkshire, en region med lika stor befolkning som Skottlands och en aktiv separatiströrelse, och för andra engelska landsdelar?

Ett inte särskilt förenat kungarike av regioner behöver inte vara en katastrof. USA är i stånd att någorlunda hyggligt fungera som en union av 50 delstater av mycket olika ekonomisk storlek och politisk sammansättning. Andra federala stater som Kanada och Australien kan vara ännu bättre mönster.

Men man måste dra de rätta lärdomarna av dessa andra staters erfarenheter.

Till att börja med bör den centrala eller federala regeringen behålla viktiga finanspolitiska befogenheter. Den måste vara ansvarig inte bara för försvar och utrikespolitik utan också för avgörande ekonomiska åtgärder. Och den måste ha resurser att vidta dessa åtgärder.

Ta till exempel regleringen av banksystemet. I och med att jasiadan besegrades i den skotska folkomröstningen vet vi att Storbritannien kommer att ha kvar ett enda integrerat bank- och finanssystem för överskådlig framtid. I USA, som också har ett integrerat banksystem, träder den federala regeringen in när bankerna är illa ute. Amerikanerna har fått känna av inpå bara kroppen att finansiella chocker, även när de lokaliseras tidigt, snabbt kan infektera hela systemet.

Den federala regeringen rycker in genom Federal Deposit Insurance Corporation, som backas upp av finansdepartementet. I och med att den federala regeringen tar in omkring två tredjedelar av de samlade skatteintäkterna råder inget tvivel om finansdepartementets förmåga att ordna den finansiella säkerhet som hejdar smittan.

Det vore följaktligen ett misstag av Storbritannien att överföra större delen av den intäktsskapande kapaciteten till regionerna. Det skulle leda till en bankunion utan en yttersta finansiell garanti, som

avslöjande nog är precis vad eurozonen saknar. Så borde Storbritannien inte vilja ha det.

I USA är kontrollen över socialpolitiken delegerad till delstaterna, och de lokala lagstiftande församlingarna får skraddarsy åtgärder i enlighet med lokala preferenser och använda resurserna effektivt. Men dessa åtgärder är alltså underkastade federal översyn. Den federala regeringen träder in – och har kapacitet att göra det – till exempel när medborgerliga rättigheter kränks.

Ändå finns det också risk för att federala myndigheter lägger över ansvar på delstatliga och kommunala myndigheter men inte ger dem de resurser som de behöver för att bära det. Och även där intäkterna i övrigt räcker har delstaterna ett incitament att lägga mer pengar på sociala åtgärder och med hänvisning till de underskott som därigenom uppstår begära mer pengar från den federala staten. Det är för att motverka sådana underskott som den federala staten ålägger delstaterna skyldighet att balansera sina budgetar. Av USA:s 50 delstater har 49 regler för detta i en eller annan form.

Enligt Skottlandslagen från 2012 står Storbritannien för regionens underskott upp till 10 procent av dess budget och begränsar hur mycket den skotska regeringen får låna. Dessa frågor kommer nu att tas upp igen när självstyret utvidgas. Men att regionala regeringars låne- och underskottsgränser ändras innebär inte nödvändigtvis att de upphävs. Andra federationers erfarenheter visar att dessa gränser behövs.

Samtidigt kan stelbenta regler som begränsar regionernas utgifter sätta Storbritannien i samma finanspolitiska tvångströja som eurozonen, där medlemsstaterna inte får låna i recessioner. Då skulle

finanspolitiken bli riskabelt procyklisk och förstärka konjunktursvängningarna.

Om finanspolitiken ska spela en stabiliserande roll i den brittiska ekonomin måste den enkelt uttryckt föras på den federala eller centrala nivån. Centralregeringen och dess förmåga att ta upp skatteintäkter får inte tillåtas att vittra bort.

Självstyret kommer och dess lockelse kan inte förnekas. Men man måste veta var självstyret slutar och oredan börjar.

Barry Eichengreen

Barry Eichengreen är ekonomiprofessor vid Berkeleyuniversitetet. Han räknas som en av världens ledande experter på finanskriser. “

DN 13 okt 2014:

”Polen behöver förändringar”

“Polen har ingen brådska att komma med i euron, utan klarar sig bättre på egen hand. Euroländerna är ingen förebild när det gäller ekonomin. Det menar förre polske finansministern och centralbankschefen Leszek Balcerowicz, ofta sedd som arkitekten till landets ekonomiska reformer.

– Vad Polen i dag behöver är reformer som kan leda till mer investeringar och minskad arbetslöshet. Där finns det fortfarande problem, även om polska ekonomin går bättre än i de flesta europeiska länder. Till skillnad från många andra har vi inte haft någon finanskris, säger Leszek Balcerowicz som är på -besök i Sverige.

Han var Polens centralbankschef under 2001–2007, en period som på de flesta håll i världen präglades av optimism innan den globala krisen bröt ut. Men Leszek Balcerowicz poängterar att han inte lät sig ryckas med, utan höll ett hårt grepp om kreditexpansionen och inte tillät några excesser:

– Bankerna i Polen har därför klarat sig undan stora förluster och landets ekonomi har undgått recession. Men detta hade inte varit möjligt utan en centralbank som var beredd att ingripa. Det skulle vi inte ha haft om penningpolitiken sköts från ECB.

Europeiska centralbanken, ECB, imponerar inte på Leszek Balcerowicz som anser att krisländer ska tvingas att reformera sina ekonomier, i stället för att hållas under armarna. Enligt honom borde uppställda budgetregler följas, utan undantag. Det är bättre att ta tag i problemen och inte skjuta dem framför sig.

Själv har Leszek Balcerowicz varit polsk finansminister i två omgångar, 1989–1991 och 1997–2000. Första perioden inföll vid kommunismens fall, då han lanserade den så kallade Balcerowiczplanen som betydde en snabb – och för många chockartad – övergång till marknadsekonomi. Han kom sedan tillbaka för en ny reformperiod, innan det – efter mycket kritik – åter blev dags att lämna politiken,

– Nu hoppas jag på en ny generation som kan driva fram fler reformer. I längden klarar man sig inte på vad som redan har gjorts. Polen behöver fortfarande förändras, men för närvarande finns det alltför starka inhemska krafter som håller emot, betonar Leszek Balcerowicz - som numera inte är politiker, utan enbart ekonomiprofessor vid Warszawas handelshögskola.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

“Fakta. Leszek Balcerowicz

Född: 1947.

Polens finansminister och vice premiärminister 1989-1991 och 1997-2000, centralbankschef 2001-2007.

Ledare för Frihetspartiet (motsvarighet till svenska Moderaterna) 1995–2000.

Professor vid Warszawas handels-högskola sedan 1992.

Ordförande i europeiska tanke-smedjan Bruegel 2008-2012. “

**Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om
svenska inrikesförhållanden.**